Iris Murdoch

DILEMA LUI JACKSON

IRIS MURDOCH

Scriitoarea britanică Iris Jean Murdoch s-a născut în 1919, la Dublin, din părinți anglo-irlandezi. A studiat filosofia la Somerville College, Oxford și la Newnham College, Cambridge. Din timpul războiului până în 1946 a lucrat ca funcționar în administrația civilă, după care, între 1948 și 1967, și-a desfășurat cariera universitară în domeniul filosofiei la Oxford și Londra. I s-a decernat Booker Prize în 1978 și a fost înnobilată cu titlul *The Dame of the British Empire*. Autoare prolifică, Iris Murdoch a scris până în prezent peste treizeci de volume — romane, poezii, piese de teatru, studii critice și filosofice.

Bibliografie selectivă

Romane: *Under the Net (Prins în mreje*, 1954), *Flight from the Enchanter (Fuga de vrăjitor*, 1955), *The Sandcastle (Castelul de nisip*, 1957), *The Bell (Clopotul*, 1958), *A Severed Head (Capul retezat*, 1961), *An Unofficial Rose (Un trandafir neprotocolar*, 1962), *The Unicorn* (1963), *The Italian Girl (Italianca*, 1964), *The Red and the Green (Roșul și verdele*, 1965), *The Time of Angels (Vremea îngerilor*, 1966), *The Nice and the Good (Cei cumsecade și cei buni*, 1968), *Bruno's Dream (Visul lui Bruno*, 1969), *A Fairly Honourable Defeat (O înfrângere destul de onorabilă*, 1970), *An Accidental Man* (1971), *The Black Prince (Prințul negru*, 1973), *A Word Child (Vlăstarul cuvintelor*, 1975), *The Sacred and Profane Love Machine* (1975), *Henry and Cato* (1976), *The Sea, the Sea (Marea, Marea*, 1978), *Nuns and Soldiers (Călugărițe și soldați*, 1978), *The Philosopher's Pupil (Discipolul*, 1983), *The Good Apprentice* (1985), *The Book and the Brotherhood* (1987), *The Message to the Planet* (1989), *The Green Knight* (1993);

Piese de teatru: *Servants and the Snow* (1970), *The Three Arrows* (1972), *Art and Eros* (1980);

Studii critice: *Sartre, Romantic Rationalist* (1953), *The Sublime and the Beautiful Revisited (Din nou despre sublim și frumos*, 1960), *Against Dryness (Împotriva uscăciunii*, 1961);

Scrieri filosofice: *The Sovereignty of Good* (1970), *The Fire and the Sun: Why Plato Banned the Artists* (1971, *Metaphysics as a Guide to Morals* (1992).

Iris Murdoch

DILEMA LUI JACKSON

Traducere de ANGELA HONDRU

Postfață și tabel cronologic de MONICA BOTTEZ

univers enciclopedic
București, 1998

Coordonatorul colecției: COSANA NICOLAE

Redactor: CĂTĂLINA IRICINSCHI

Coperta: VENIAMIN & VENIAMIN

Tehnoredactare computerizată: LILIANA KIPPER

Iris Murdoch, *Jackson's Dilemma*
© Iris Murdoch, 1995

ISBN 973-9243-52-5

UNU

Edward Lannion ședea la birou. Îi plăcea mult căsuța aceasta cochetă de pe Notting Hill, din Londra. Soarele strălucea. Era o dimineață timpurie de iunie, înainte de solstițiu. Edward arăta bine. Era înalt, slab și palid. Bine îmbrăcat. Părul șaten-auriu, ușor cârlionțat și bogat, îi acoperea ceafa. Conturul gurii indica fermitate. Nasul îi era acvilin, iar ochii de un căprui deschis. Avea douăzeci și opt de ani.

Frumoasa lui mamă murise de cancer când el avea doar zece ani. O văzuse murind. Când și-a auzit tatăl plângând, și-a dat seama ce se întâmpla. Când a împlinit șaptesprezece ani i s-a înecat fratele mai mic. Alți frați nu mai avea. Și nici surori. Își iubise mama și fratele cu disperare. Cu tatăl lui nu se prea împăca. Acesta era bogat, o făcea pe arhitectul și ar fi vrut ca și Edward să fie arhitect. Dar Edward nu dorea să devină arhitect. El studiase istoria medievală la Cambridge. Când tatăl lui i-a transmis că ar fi cazul să-și câștige singur existența, Edward s-a angajat la o editură universitară care se ocupa exact de cărțile ce-i plăceau lui. Tatălui nu i-a spus că lucra doar două dimineți pe săptămână. Restul timpului și-l dedica cititului, încerca să scrie romane istorice și chiar poezii. Când i-a murit și tatăl, a vărsat lacrimi amare, regretând din tot sufletul că nu s-a apropiat mai mult de cel care-i lăsase casa din Notting Hill, moșia și frumoasa casă de la țară. Casa se numea Hatting Hall, nume considerat caraghios atât de Edward cât și de fratele lui, Randall, când erau copii.

Hatting Hall, care aparținuse pe vremuri pe jumătate Casei Tudor, pe jumătate regelui George V, își pierduse multe din domenii, mulțumindu-se acum doar cu câteva grădini mari și frumoase, prelungite de câțiva kilometri de pajiști. Prin aceste pajiști curgea râulețul Lip, care trecea prin satul numit Lipcot. Lipcot, situat pe partea opusă lui Hatting Hall, era acum doar un biet cătun cu câteva vilișoare și căsuțe vechi, două–trei magazine și o cârciumă. În amonte, recent reconstruit, se înălța un pod solid care ducea spre ceea ce sătenii numeau „civilizație". Hatting Hall poseda teritoriul ce se întindea până la râu împreună cu jumătate din mult disputatul pod fragil, iar de cealaltă parte a râului, pe o distanță considerabilă, se afla moșia celeilalte „mari case" din vecinătate. În josul râului, pe partea lui Hatting, se înălța pe o colină o bisericuță din secolul al paisprezecelea la care se ajungea pe un vechi pod din piatră. Bisericuța avea și preot și o restrânsă comunitate de enoriași. Cealaltă „mare casă", aflată în amonte și înconjurată de mulți copaci, se numea Penndean, după cum o botezaseră cei din familia Quaker, proprietari încă de pe vremea lui William Penn. De fapt, Penndean era chiar mai veche și numele inițial i se pierduse. Mai târziu, fusese parțial distrusă de foc, și în plus, după cum spunea tatăl lui Edward, „răvășită de către victorieni". Bunicul lui Edward avusese câteva altercații cu locuitorii „celeilalte case" (familia se numea Barnell). Ba chiar se dușmăniseră. Tatăl lui Edward fusese politicos. Edward era și el politicos.

Strămoșii lui Edward nu stăpâniseră Hatting Hall de când lumea și pământul, pentru că ei erau originari din Cornwall. Au ajuns în posesia lui Hatting abia spre sfârșitul secolului al optsprezecelea, deoarece foștii proprietari dăduseră faliment. Pe Edward și Randall i-a amuzat povestea cu Cornwall, nu și pe tatăl lor, care nu-și dorea niște strămoși imaginari cu ale căror mituri să se delecteze. A preferat „să preia viața nobilă" a bieților falimentați pe a căror casă romantică și încântătoare a pus mâna familia Lannion. Chiar înainte de a se confrunta cu greutățile vieții, Edward și-a dat seama de înfățișarea lui *ciudată,* de faptul că era *sortit morții* și de existența unui blestem ce plutea în jurul lui – poate din pricina strămoșilor din Cornwall. Era un retras. La școală și apoi mai târziu, din pricina

aceasta, lumea îl considera un afectat, un fandosit, un fățarnic, ba chiar „straniu". Nu-l prea deranja părerea altora și nici faptul că era un însingurat, dar se surprindea uneori înfricoșat. Câteodată avea impresia că este urmărit. S-a imaginat chiar în ipostaza de criminal sau terorist, aflat acum pe calea cea bună, dar știa că foștii lui camarazi îi luaseră urma și-l vor omorî cu siguranță. Își amintea chiar că în copilărie jucase un asemenea joc cu Randall. După ce-a împlinit douăzeci de ani a avut parte și de alte experiențe ieșite din comun, dar despre aceste lucruri n-a vorbit niciodată nimănui. Tatăl lui Edward nu și-a mai revenit după moartea lui Randall, care fusese întotdeauna favoritul lui. Randall era vesel, Edward era un taciturn. Acum nu-și putea reveni din uimire. S-a trezit brusc stăpânul casei Hatting Hall. Această constatare, care în mod normal ar fi trebuit să-l bucure, n-a făcut decât să-l alarmeze, deși mai târziu și-a dat seama că „totul era ca înainte". Personalul, adică „oamenii" cum îi numise tatăl său, și anume majordomul și grădinarul Montague, soția acestuia, menajera Millie, se comportau ca înainte, sau aproape ca înainte, așa cum se comportaseră și pe vremea tatălui lui Edward (Gerald Lannion), care fusese mult mai aspru și mai categoric decât blândul și confuzul „stăpân tânăr". Edward a continuat să stea la Londra cea mai mare parte din săptămână. A renunțat la editură, dar a început un nou roman istoric și încerca să scrie poezie.

Apoi, când toate păreau pornite pe o cale bine stabilită și presupunea că nu se mai poate întâmpla nimic neprevăzut, a survenit o schimbare, ca o lumină puternică, ca o adiere proaspătă. Ceva mai devreme, poate și datorită morții tatălui său, stabilise niște relații vagi, o „reconciliere" cu locuitorii „casei" Penndean. La vremea respectivă aceștia erau un bărbat mai în vârstă, cunoscut sub numele de „Unchiul Tim", oarecum legat de India și unul mai tânăr, dar peste patruzeci de ani, nepotul lui, pe nume Benet. Întâlnindu-l în sat, Benet îl invitase pe Edward la masă. Edward, care tocmai se întorcea la Londra, i-a explicat că nu poate. La câtva timp după aceea, pe când se găsea tot în Londra, a aflat telefonic de la Montague că „bătrânul" de la Penndean tocmai murise. Edward l-a regretat, și-a dat seama acum că i-ar fi plăcut să-l cunoască. I-a trimis lui Benet o scrisoare în care își exprima condoleanțele. Apoi, cu prima ocazie, a

acceptat invitația la masă. Îi plăcea Benet și a putut arunca o privire și splendidelor grădini care nu se vedeau din drum, dar nu l-au prea încântat prietenii lui, așa că a refuzat următoarea invitație. Spre sfârșitul toamnei a fost iar invitat și a acceptat de data aceasta deoarece aflase că la petrecere participă doar Benet, parohul, o femeie frumușică între două vârste, cu un păr bogat, strălucitor (pe care Edward o cunoscuse la prima vizită), încă o femeie arătoasă, evident „din Canada" și fiicele acesteia, două fete drăgălașe, una de nouăsprezece ani, una de douăzeci și unu. Pe prima o chema Rosalind, pe cealaltă, Marian. Benet i-a explicat lui Edward că fetele purtau numele tatălui lor (decedat), Berran, pe când mama, care se recăsătorise cu un canadian pe care l-a lăsat mai târziu, se numea Ada Fox. Fetele stătuseră la un pension de unde tocmai plecaseră și acum închiriaseră toate trei o vilișoară în Lipcot ca să-și petreacă vacanța acolo. În timpul mesei, fetele i-au spus lui Edward că l-au văzut de nenumărate ori pe stradă, în Lipcot. Ada, care stătea lângă Edward, i-a povestit că tocmai a făcut o excursie cu fiicele ei în Scoția. Ea urma să se întoarcă în Canada, dar își lăsa fetele în noul apartament din Londra, să se distreze și să-și desăvârșească educația.

— Londra însăși înseamnă educație, a spus ea și Edward, care o avea pe Marian de cealaltă parte a lui, a dat din cap ca un adevărat înțelept.

Contrar așteptărilor, Edward nu le-a prea întâlnit pe fete nici după plecarea întârziată a mamei lor, puțin înainte de Crăciun, apoi fetele au plecat la Paris, s-au reîntors la Londra și au reapărut în Lipcot la începutul primăverii, l-au întâlnit pe Edward pe stradă și i-au spus că închiriaseră vilișoara din nou. După aceea... ei bine, după aceea... fetele au vrut să joace tenis. Edward a amenajat în grabă terenul de tenis de la Hatting. Au vrut să călărească. Edward nu călărea, dar le-a procurat ponei. Lui Edward nu-i plăcea să se plimbe, dar fetele l-au corupt și el era cel cu harta în mână. Fetele vroiau piscină și Edward i-a spus lui Benet că trebuia să existe o piscină. Fetele îl necăjeau pe Edward, râdeau de el, îi reproșau aerul solemn. Se aflau deseori în compania lui Benet și a prietenilor lui pe care Edward a început să-i tolereze. Dar, în toată această vreme, n-au pus piciorul în Hatting Hall. În cele din urmă Edward, căruia

îi displăcea profund să facă pe gazda, a priceput aluziile și s-a decis să dea o masă. I-a trebuit destul de mult timp lui Edward să realizeze cu adevărat ce se întâmplă, să constate că o iubea nebunește pe Marian, care era îndrăgostită de el până peste urechi. Abia mai târziu și-a dat seama că toată lumea de la Penndean și de la Hatting era la curent cu tot, ca să nu mai vorbim de localnici care începuseră să pună pariuri de câte ori se întâlneau la cârciumă.

Oare cum de-au ajuns lucrurile să evolueze atât de liniștit, pe nesimțite, inevitabil? Oare *pot* fi fericit? se întreba Edward. Chiar poate sufletul meu întunecat să cunoască, în sfârșit, lumina? Ședea acum, dis-de-dimineață, la biroul lui de la primul etaj, în casa de pe Notting Hill. Respira adânc, dar parcă nu-i ajungea aerul. Își simțea inima izbindu-i violent coastele. Și-a dus mâna la piept simțind în palmă forța palpitațiilor. Stătea acolo nemișcat, tăcut. Mâine urma să se cunune în bisericuța din secolul al paisprezecelea, situată pe colina de lângă Hatting Hall.

Brusc s-a întâmplat ceva teribil și neașteptat. Fereastra s-a spart și a căzut înăuntru, împroșcând covorul cu mici diamante de sticlă spartă. Zgomotul a venit, parcă, o secundă mai târziu. Împușcătură? A sărit în picioare, țipând. Cel puțin așa și-a amintit apoi. Atac, încercare de asasinare, bombă prin apropiere? După aceea s-a gândit că poate aruncase cineva cu o piatră în fereastră. A traversat repede camera, călcând cioburile în picioare și a privit în stradă. N-a văzut pe nimeni. I-a trecut prin minte să alerge până jos, dar s-a răzgândit. S-a întors în cameră și, privind în jur, a început să culeagă bucățelele strălucitoare de sticlă. Mai întâi le-a pus în buzunar, apoi în coșul de gunoi. Da, fusese o piatră. A luat-o de jos, a șters-o de praf cu grijă și a pus-o pe șemineu. S-a urcat în mașina lui roșie și frumoasă și a plecat la Hatting Hall.

În după-amiaza aceleași zile Benet era sau, mai bine zis, fusese ocupat cu pregătirile pentru serată. Nunta de a doua zi, după câte știa el, era pusă la punct până în cele mai mici amănunte. Discutase absolut toate detaliile cu parohul Oliver Caxton. Cununia urma să aibă loc la ora douăsprezece. Slujba, cea anglicană obișnuită în asemenea ocazii. Parohul, care răspundea și de alte parohii, vizita bisericuța o

dată sau de două ori pe lună, dar venea și la ocazii speciale: cununii, funeralii, Crăciun, Paști. Diaconi nu se prea găseau. Duminica și la utrenii (împrejurări obișnuite, deci) singurii prezenți erau Benet, musafirii lui Benet, Clun, grădinarul de la Penndean, fiica lui, Silvia, trei sau patru femei din sat și poate doi-trei turiști, vara. Unchiul Tim, răposatul unchi al lui Benet, fusese cel care citea, de obicei, versetele din scriptură. Mai citea și Benet. Acum venise rândul lui Clun. Benet își oferea serviciile doar la ocazii speciale. Uneori, iarna, parohul oficia slujba în bisericuța de altfel aproape goală. Bineînțeles că cei din familia Barnell erau Quakers, dar nu exista lângă Lipcot biserică pentru ei, iar slujba anglicană, conform dorințelor celor de la Penndean, includea și perioade de reculegere. În prezent nu exista pian, dar pe Benet nu-l deranja lucrul acesta. Cât despre cei doi tineri frumoși și fericiți, eroul și eroina scenei, ei solicitaseră la început o cununie civilă simplă, dar planurile le-au fost date peste cap de către mama miresei, Ada Fox care, din nefericire, nu a putut ajunge, și de către Mildred Smalden, o preacuvioasă doamnă, prietenă cu familia Barnell. Benet ar fi vrut „un spectacol pe cinste", așa cum își imagina că i-ar fi plăcut Unchiului Tim. Ce păcat că Unchiul Tim nu se mai afla printre ei! În ceea ce privește numărul nuntașilor, a câștigat tânăra pereche: urmau să fie foarte puțini invitați. Pentru după cununie, la Penn, erau pregătite șampanie și diverse soiuri de vin (lui Benet nu-i plăcea șampania), tot felul de delicatese care se puteau servi la masă sau în picioare sau în timp ce se plimbau prin Penndean. Imediat după nuntă cei doi copii (cum le zicea Mildred) urmau să plece cu Jaguarul lui Edward spre o destinație nedivulgată.

Câțiva dintre nuntași aveau să participe și la serata lui Benet. Benet o știa bine pe Ada și foarte bine pe fiicele ei, căci în ultima vreme le luase sub aripa lui protectoare, ceea ce o aranja teribil pe flușturatica lor mamă. Marian, care era „creativă", și-a petrecut ultima zi și noapte în Londra pregătind o „surpriză" și urma să plece de acolo foarte devreme în dimineața nunții. Edward, în ciuda protestelor, avea să se întoarcă la Hatting cu o dimineață mai devreme. Rosalind, bineînțeles domnișoara de onoare a surorii ei, venea și ea cu „o zi înainte", împreună cu Mildred. Alți doi oaspeți, prieteni de-ai lui Benet, Owen Silbery, un pictor excentric și un tânăr care

lucra la o librărie, Thomas Abelson, prieten cu Owen, poreclit de Unchiul Tim „Tuan", trebuiau să ajungă de la îndepărtata gară cu taxiul. Rosalind și Mildred urmau să locuiască în „partea veche" a casei, de obicei încuiată pentru că se considera că era bântuită de stafii și se făcea și foarte frig acolo iarna. Acum era o adevărată încântare, deoarece mâinile pricepute ale menajerei Sylvia au făcut din ea o adevărată bijuterie. Tuan urma să stea în dormitorul oaspeților situat în clădirea principală. Owen rămânea la cârciuma din sat, așa cum proceda întotdeauna, fiind prieten bun cu cârciumarul. Cârciuma se numea Regii Mării, iar pe firmă Owen pictase un vapor cu pirați. De fapt, Lipcot nu se afla lângă mare, dar cârciuma purta numele acesta de foarte multă vreme, chiar de secole, spuneau unii.

Benet stătea singur în bibliotecă. Era o liniște desăvârșită, o liniște ca tăcerea unei prezențe imense, nemișcate. Cărțile, multe dintre ele, fuseseră ale Unchiului Tim și se aflau în același loc încă de pe vremea când Benet era tânăr. Își pierduseră din strălucire: roșul a mai pălit, albastrul și el, iar literele aurii de pe coperte s-au cam șters, emanând parcă o răsuflare tăcută și calmă. Cele mai multe dintre cărțile lui Benet se aflau încă la Londra. (De ce încă? Plănuiau oare să ia calea bibliotecii din Penndean?) Unchiul lui Benet murise, lăsându-i moștenire totul, aici unde în copilărie trăise mai degrabă ca oaspete sau pelerin, unde venea doar ca să se refacă. Și când unchiul Tim era plecat în India, aici rămânea o atmosferă magică, pură, tainică, plăcută. Cărțile nu știau încă, dar „vor afla" în curând că Tim plecase, dispăruse într-adevăr pentru totdeauna.

Tatăl lui Benet, care murise de mult, fusese fratele mai mic al Unchiului Tim. Bunicul dinspre tată al lui Benet, mare iubitor al clasicilor, l-a botezat pe fiul mai mare Timaeus, iar pe cel mic, Patroclus, nume pe care purtătorii lor aveau să le transforme în Tim și Pat. Benet (care era cât pe-aci să fie botezat Achilles) își striga tatăl Pat, iar mama, desigur, Mat. Numele întreg al lui Benet era William (după William Penn) Benet Barnell. Renunțase de mult la William și nu accepta să i se spună Ben. Nu era clară originea numelui Benet de care posesorul se agăța cu strășnicie, dar se pare că avea o oarecare legătură cu mama lui și cu Spania. Pat s-a

considerat întotdeauna un nenorocos și un „învins". Și totuși, a avut parte de o căsnicie frumoasă, chiar fericită, cu drăgălașa Eleanor Morton, fiica unui avocat pașnic care s-a făcut cântăreață. Lui Pat nu-i plăcea însă muzica. Era nemulțumit, după cum avea să constate Benet, și de propriul său fiu. Își dorea o fată. L-a întrebat odată pe Benet dacă vroia o surioară și Benet a țipat: „Nu, nu, nu!" În orice caz, n-a mai avut și alți copii. Ghinionul îl urmărea în continuare. Soția i-a murit curând după aceea într-un accident de mașină pe când conducea Pat. Pat însuși, fumător înrăit, a murit de cancer la plămâni pe când Benet era deja matur. Acesta a părăsit universitatea unde studiase filozofia și a intrat în serviciul public, ca și tatăl său. Benet își iubise părinții și mai târziu a regretat că nu le-a arătat deschis dragostea lui. Remușcări.

Unchiul Tim (nu s-a căsătorit, ca de altfel nici Benet) a fost pentru Benet, ca și pentru ceilalți, o figură romantică, oarecum misterioasă. Se implicase în „diverse războaie". A absolvit universitatea fără să-și ia licența, dar fusese (și multă lume știa lucrul acesta) un matematician înnăscut. Datorită acestui talent, bineînțeles, a devenit inginer și așa a ajuns el în India, unde și-a petrecut cea mai mare parte a vieții. Din când în când se mai întorcea și în Anglia. Cât a fost el plecat, Pat „a preluat" moșia Penndean dar, de cele mai multe ori, spre mâhnirea lui Benet, o închiria.

Nimeni n-a aflat ce-a făcut Unchiul Tim în India, după războiul lui, cu excepția faptului că poate construise poduri. Sau poate pur și simplu nu l-a întrebat nimeni. Nici Benet, care îl adora, nu l-a întrebat nimic până târziu, spre bătrânețe, când a primit de la Unchiul Tim niște răspunsuri ce i s-au părut foarte stranii. Pat spunea mereu că fratele lui „a adoptat felul de viață al indigenilor". Unchiul Tim își invitase de nenumărate ori familia să-l viziteze în India și să vadă munții Himalaya. Lui Benet tare i-ar fi plăcut să meargă, dar Pat s-a opus întotdeauna cu îndârjire. Mai târziu, Unchiul Tim a început să-și petreacă tot mai mult timpul la Penndean și în cele din urmă s-a stabilit cu totul acolo.

Gândindu-se la cărți, Benet și-a amintit că lui Tim, deși nu era cărturar, îi plăcea să citească, să reproducă la nesfârșit „citate" și „dictoane", „aforismele lui Tim", versuri întregi din Shakespeare,

fraze din Conrad, Dostoievski, Dickens, *Alice în Țara Minunilor*, *Sălcii în Bătaia Vântului*, Kipling, Robert Louis Stevenson. „Încă un pas domnule Hands și-ți zbor creierii". Pe patul de moarte, Benet l-a auzit murmurând: „Ridicați strălucitoarele săbii, altfel roua vi le va rugini". Sigur că Benet îi citise pe clasici, dar avea mai degrabă înclinație spre filozofie. Sensibilitatea lui față de greci s-a manifestat mult mai târziu, din amintirile îndepărtate de pe vremea bunicului, de la Tim și din cărțile lui. Ciudat, dar cărțile, care bineînțeles, nu erau toate „clasice", păreau oarecum pătrunse de un spirit al Lumii Antice. Benet încercase de mai multe ori să analizeze această atmosferă, această aromă bogată, această rezonanță tremurătoare, această *înțelepciune*, dar îi scăpa semnificația sa profundă, lăsându-i doar o senzație de mulțumire. Își amintea acum ceva ce-i plăcuse lui Tim să-și imagineze mereu și anume momentul în care Cezar, supărat pe Legiunea a Zecea, li s-a adresat cu *Quirites* (cetățeni) și nu cu *Commilitones* (camarazi de arme)! Încă de mic copil, Benet a împărtășit mâhnirea adâncă a acelor bărbați devotați care trebuiau să-și plece capetele. Toate aceste cărți și cuvinte împărtășeau ceva magic. Îndrăgitul cerc al inițiaților: *Cei Șapte Stâlpi ai Înțelepciunii*, *Lord Jim*, *Insula Comorilor*, *Alice în Țara Minunilor*, *Kim*. Lui Tim îi plăcuse și Kafka, care putea părea ciudat, dar gândindu-se mai bine, Benet a început să înțeleagă de ce.

Pat spunea deseori despre Tim că a rămas „tare copilăros". Acesta era poate un aspect al caracterului său pe care Benet îl considera mai degrabă un romantism eroic. Cu câțiva ani în urmă, discutând întâmplător cu un diplomat indian la una din recepțiile de pe Whitehall, Benet i-a spus că unchiul lui a lucrat în India și a fost teribil de surprins când a constatat că diplomatul auzise de Tim. Ba mai mult, și-a spus și părerea: „țicnit, nebun, dar curajos ca un leu". Lui Benet i-a părut rău că pierduse urma diplomatului. Nu-i aflase nici măcar numele. Cărțile lui Tim erau chiar povești de aventuri, așa cum le-a văzut Benet în propria lui copilărie; dar pe măsură ce-a crescut, a priceput mult mai multe în legătură cu unchiul lui și cu poveștile sale, un fel de vibrație caldă, o lumină blândă sau o notă sensibilă, conștiința tragismului vieții umane, binele și răul, crima și pedeapsa, *remușcările*. Probabil că Tim văzuse lucruri teribile în

India; poate făcuse lucruri teribile, pe care le-o fi regretat sau poate nu, dar care, în pacea însorită de la Penndean nu s-au lăsat niciodată descoperite. Sunetul acela ciudat a devenit apoi un fel de durere tăcută pe care o declama mereu și mereu printre eroii săi înfrânți – Macbeth cu mâinile însângerate, Othello, ucigașul soției sale, acea pustiire stranie a personajelor lui Kafka, T.E. Lawrence, Jim sărind de pe vapor. Drept mângâiere, Kim și Lama. Pat mai spunea despre Tim că avea o aură dulceagă. Benet (pe atunci adult) a obiectat. Nu era dulcegărie, ci un fel de vagă mâhnire profundă, dar frumoasă. Alice ascultând-o pe broasca țestoasă Mock plângând. Pe patul de moarte Tim citea *Alice în Țara Oglinzilor*. Era într-adevăr un lucru ciudat la care Benet s-a gândit de multe ori. Ei bine, de ce nu? N-a fost Lewis Caroll matematician? Tim nu-și etalase niciodată cunoștințele de matematică în familie, deși încercase odată să-i explice lui Benet teorema lui Gödel. Construise poduri? Pat și Benet, pe atunci tânăr, credeau că Tim desfășura în India o activitate de muncitor necalificat; apoi, după ce „a adoptat felul de viață al indigenilor" (cum spunea Pat), a alunecat într-un fel de necromanție ocultă. O glumă la ordinea zilei era să-l întrebi pe Tim dacă știe șiretlicul cu funia indiană și apoi să te pui pe râs când el lua întrebarea în serios și începea să-ți explice. În ultimii ani de viață, Tim, bătrân acum (ramolit, spuneau unii, dar Benet niciodată n-a admis asta), i-a vorbit lui Benet și numai lui despre farmecul matematicii, despre interpretarea semnelor, despre profunda realitate a inteligenței umane, dincolo de cuvinte și în afara hotarului logicii. El spunea că mulți indieni se pricep la o seamă de mecanismee care depășesc puterea de înțelegere a celor mai străluciți cărturari de la Cambridge. Mai târziu și-a dat seama Benet de ce Tim evita cu atâta dibăcie să joace șah.

Părăsind în cele din urmă liniștea bibliotecii, Benet s-a îndreptat spre salon, oprindu-se ca să arunce o privire în oglinda înaltă din hol. Holul era mare și destul de întunecat pentru că după-amiaza nu beneficia de lumina soarelui de vară; exista acolo un birou Sheraton cu sertare niciodată deschise de nimeni, fiind singura parte a casei parchetată. Oglinda era începețoșată, chiar murdară pe la colțuri. Încă de pe când era copil, Benet se întreba mereu cum arată. Această întrebare se lega de „Cine sunt eu?" sau „Ce sunt eu?" Benet descoperise

cu foarte multă vreme în urmă că unchiul Tim suferea de această lipsă de identitate. Uneori chiar discutau problema. Oare toată lumea simțea același lucru? se întreba Benet. Tim i-a mărturisit că nu, că nu oricine era capabil de așa ceva, adăugând că acesta e un har, conștientizarea unui adevăr profund: „Sunt un nimic". Aceasta era, se pare, una din acele stări atinse numai după ani îndelungați de meditație intensă, ce putea fi oferită „gratis" anumitor indivizi. Pe Benet l-a amuzat gluma. Mai târziu s-a gândit mai adânc la această problemă, întrebându-se dacă nu cumva „harul" respectiv preceda alunecarea pe panta nebuniei. Totuși, după o vreme a ajuns și el la concluzia că „sunt un nimic", fără ca această constatare să indice o condiție mistică altruistă, ci mai degrabă o vagă stare de mulțumire de sine pe care o încerca aproape oricine din când în când. În adâncul sufletului său se întreba totuși dacă nu cumva Tim, considerat de majoritatea prietenilor și cunoștințelor „cam nebun", primise harul de la zei.

Privindu-se în oglindă, Benet a fost, ca de obicei, surprins. Arăta, încă, extraordinar de tânăr. Când se surprindea astfel, era întotdeauna cu gura căscată. (Oare mereu umbla cu gura căscată?) Era de înălțime medie, cam ca Unchiul Tim, dar mai scund decât Pat. Subțirel și zvelt, era întotdeauna îngrijit îmbrăcat, chiar și atunci când muncea în grădină. Avea un păr bogat și ciufulit, șaten-roșcat, fără nici o urmă de fire albe, care îi acoperea urechile, o față mare și calmă, fruntea înaltă și senină, ochii de un albastru închis, un nas drept, frumos, buze groase care zâmbeau chiar și când posesorul lor era trist. Și era deseori trist. De când nu mai lucra în serviciul public avea parte de nenumărate necazuri. Tim, bineînțeles... revenirea la filozofie fără să aibă nici o satisfacție... faptul că nu iubise niciodată... oare și acesta putea fi socotit un necaz? Ce-mi rămâne de făcut? Normal că povestea cu fetele l-a mai scos din ale lui și l-a înveselit.

Salonul era o încăpere mare, cu glasvanduri care dădeau spre peluza centrală. Și aici erau cărți, așezate în biblioteci mici din lemn, tot felul de cărți, atlasuri, cărți de bucate, ghiduri ale regiunilor englezești, ale Londrei, ale Franței, Italiei, volume mari despre pictori renumiți, tipărituri despre sporturi, despre animale, despre copaci, despre mări, despre mașini, cărți de știință și despre oameni

de știință, lucrări despre muzică și poezie. Benet citise doar câteva dintre ele. Numeroasele lui cărți de filozofie se aflau în birou. Dușumeaua salonului era acoperită cu un covor uriaș, albastru închis, aproape negru, acum foarte uzat, cu desene mici reprezentând copaci, flori, păsări și animale. Fusese adus de unchiul Tim din India pe când era încă tânăr. Bordura șemineului era din lemn fibros de mahon, sculptat în stil victorian; pe pereți atârnau multe tablouri, unele reprezentându-i pe strămoșii Quaker cu câini, iar acuarelele mai recente ofereau privirilor diverse perspective ale casei, precum și râul Lip. Unchiul Tim donase câteva miniaturi aduse din India despre care se spunea că erau foarte valoroase. Tot aici se găseau și multe fotolii vechi pe care se odihneau perne brodate, precum și un pian (nu tocmai valoros) care fusese adus în casă de Eleanor Morton, frumoasa mamă a lui Benet, care trăise atât de puțin. Benet și-a amintit de serile fericite din copilărie când toți cântau și ea îi acompania la pian. Renunțase rapid la muzica din opere. Tim și Pat, și bineînțeles Benet preferau melodia *Jeanie cu păr șaten deschis* și *Drumul spre Mandalay* (cântec care-i storcea lacrimi lui Tim).

Benet a aruncat o privire prin încăpere și apoi a rearanjat pe șemineul care încă mai rezista în rama victoriană, figurina japoneză dăruită de Owen Silbery cu mult timp în urmă. Apoi s-a dus în birou. Acesta dădea tot spre terasă și spre imensa peluză presărată ici-colo cu feluriți copaci înalți și stufoși, de către străbunicul lui Benet și de către alți strămoși îndepărtați, chiar înainte de Quakeri. Puțin mai departe se întindea crângul cu mestecenii aceia splendizi, iar dincolo de el, pădurea întunecată a uriașei familii Wellington. Undeva, dincolo de fântână și de grădina de trandafiri, Benet visase să înalțe o clădire mică în stil elen, cu coloane din marmură. Și înăuntrul ei, au insistat fetele, trebuia să existe o piscină care să funcționeze în tot cursul anului! Oare îl convinseseră în sfârșit în legătură cu piscina? Zâmbind, a deschis fereastra pe care Sylvia o închidea mereu, lăsând să pătrundă înăuntru o boare de aer călduț ce a adus cu ea parfumul florilor și al ierbii tunse, împreună cu trilurile mierlelor, ciocârliilor, sturzilor, cintezoilor, vrăbiuțelor, măcălendrilor, porumbeilor și a unui cuc îndepărtat. În acea clipă minunată

s-a gândit la cât era el de norocos, dar și-a amintit de musafiri, de ziua următoare, de nuntă.

Apoi, înainte de a ieși, a mai aruncat o privire foilor pe care le scrisese în dimineața respectivă, nu la mașina de scris sau la calculator (obiecte pe care le detesta), ci cu cerneală, foi care făceau parte din cartea lui despre Heidegger. Benet intenționa de mai mult timp să scrie o asemenea carte sau, cel puțin, încerca. Totuși, îi era greu să alcătuiască un plan al lucrării sau măcar să decidă ce *gândea* cu adevărat, în adâncul sufletului lui, despre acest subiect imens și ambiguu. Făcuse nenumărate note, cu multe semne de întrebare. De fapt, cartea lui consta până acum în cea mai mare parte din note, fără nici o legătură între ele și neexplicate. Benet s-a trezit că se acuză el însuși pentru că s-a lăsat prins în mrejele unui aspect periculos al operei lui Heidegger care, recunoștea sincer, era îngropat atât de adânc în sufletul lui, al lui Benet, încât era cu neputință să-l scoată la suprafață și să-l examineze. Normal că Benet admira opera *Sein und Zeit* și iubea (poate tocmai *acesta* era esențialul) imaginea pozitivă a Omului ca *Păstor Spiritual*. Îl detesta însă pe Heidegger de mai târziu; acceptarea bolnăvicioasă a lui Hitler, interpretarea greșită a grecilor pre-socratici, trădarea imaginii de început a Omului ca deschizător de drumuri către Ființă, transformarea Existenței într-o soartă crudă și nemiloasă, acapararea operei bietului și inocentului Hölderlin, poetizarea filozofiei, renunțarea la dreptate, bunătate, libertate, dragoste, individ, la tot ceea ce un filozof ar fi trebuit să explice și să apere. Sau zilele filozofilor erau numărate? cum obișnuia să-i spună Pat în bătaie de joc. Benet și-a dat seama acum că i-ar fi plăcut să vorbească mai mult cu Unchiul Tim despre zeii indieni. Cât de aproape fusese Tim de zeii pe care Benet îi cunoștea doar din opera lui Kipling și din poveștile dezlânate ale unchiului său? Era oare prea târziu să mai învețe câte ceva despre textele hinduse... era mult prea târziu? Un uriaș Shiva din bronz, dansând, dansând în cercul său de foc, mereu distrugând și reconstruind universul, se aflase pe biroul lui Tim, acum al lui Benet. Mi-ar fi plăcut să încep toate acestea mai devreme, gândi Benet. Am tot amânat până când m-am pensionat. Ar fi trebuit să mă țin de filosofie și nu să intru în serviciul public, așa cum insistase Pat. Sigur că Benet n-a

crezut niciodată în Dumnezeu, dar credea în Hristos, și în Platon, un Hristos platonician, întrupare a bunătății. Pat n-a crezut în Dumnezeu, el ura creștinismul. Eleanor a fost creștină fără să mărturisească. Benet și-a amintit cum i-a intuit credința. Pe vremea aceea nu se gândea bineînțeles la asemenea lucruri. Și acum, ei bine, Heidegger, cel mai mare filosof al secolului? Dar oare la ce se gândea Benet când i-a venit în minte marele cugetător? După toate reflectările lui filozofice, avea senzația că există undeva un sunet care făcea să vibreze o coardă mai profundă a imaginației. Poate era doar dorința lui ascunsă de a vedea odată adunat tot materialul despre *istoria vieții lăuntrice* a lui Heidegger, despre natura *suferințelor* lui: cel care a început ca student în teologie și a terminat prin a deveni adept al lui Hitler și apoi...? *Remușcări?* Aceasta era oare ideea care făcea să răsune clopoțelul? Ce-i spusese Heidegger lui Hannah Arendt după ce s-a terminat totul între ei? Cum se putea descrie suferința *aceea?* Dar milioanele de suferințe? O viață colosală, chinuită? Fusese într-adevăr Heidegger un anticrist? „Atâta întuneric, Doamne, atâta întuneric!" rosti Benet cu voce tare.

S-a ridicat și a ieșit din birou, a traversat covorul până la glasvand și a ieșit pe peluză. S-a oprit să asculte iar trilurile care dispăruseră parcă în momentul în care începuse să se lupte atât de ciudat cu demonul cel misterios. Trilurile încântătoare ale păsărelelor din grădină precum și gâgâitul straniu și parcă tragic al gâștelor ce veneau în zbor dinspre râu. Ei, fir-ar să fie! și-a zis el. Dar am de *pregătit* petrecerea din seara aceasta *și* ziua de mâine! Aș vrea să se termine totul cu bine. Bineînțeles că n-are cum să iasă rău, ceilalți vor orchestra totul!

Benet verifica dacă totul era aranjat pe masă. Sufrageria se afla lângă holul de la intrare. De acolo se zărea calea de acces pentru vehiculele care urmau să apară în curând printre copaci. Sylvia, care-l iubea mult pe Benet, aproape la fel de mult cum îl iubise și pe Unchiul Tim, a zâmbit îngăduitor și, în timp ce Benet mai încerca să mute niște lucruri, a ieșit fără zgomot din încăpere. *Amplasarea* oaspeților se dovedea dificilă, ca de obicei. Urma să vină puțină lume, doar cei din „cercul intim". De fapt, Benet trebuia să o aibă pe Mildred la dreapta și pe Rosalind la stânga. Totuși, Benet

l-ar fi vrut pe Edward în dreapta lui, vroia să stea de vorbă cu Edward, simțea că acesta avea nevoie de *protecție* și vroia să-i vorbească părintește. Deci Mildred va sta în dreapta lui Edward. Apoi, mai erau Owen și Tuan, alias Thomas Abelson? Owen era dificil și nu trebuia să stea lângă Mildred pe care o cunoștea atât de bine, dar nici lângă Rosalind pe care o făcea uneori să plângă. Putea fi Tuan (cum îl numise Tim după ce citise romanul lui Conrad) o soluție? Nu prea. Oriunde-l puneai, abia dacă articula un cuvânt. Dacă l-ar fi așezat Benet în stânga lui? Benet era atent cu toată lumea și s-ar fi simțit obligat să stea de vorbă cu el, pierzând astfel din timpul acordat lui Edward. În final, s-a decis să o țină pe Rosalind la stânga lui, să-l așeze pe Owen între Rosalind și Tuan, după care urma Mildred, apoi Edward și după el, Benet. Rosalind trebuia să se descurce și singură, iar Tuan ajungea altfel în capătul celălalt al mesei, față-n față cu Benet. Să nu uite să așeze cartonașele cu nume. Era o masă mică la care se puteau auzi bine unul pe altul. Bineînțeles că putea s-o lungească cu tăbliile de rezervă. Benet a realizat cât de rar s-a ocupat de asemenea lucruri de când a murit Tim. A apărut o molie zburând încet prin cameră. Benet a alungat-o ușor. Nu intenționa să-i facă vreun rău. Doar Sylvia se războia cu moliile.

O mașină mică, de culoare închisă a apărut de printre copaci și a virat zgomotos spre poteca frumos greblată. Benet s-a repezit în hol și a deschis ușa de la intrare. Din mașină au ieșit Mildred și Rosalind, i-au făcut semne cu mâna și apoi au început să descarce diverse cutii. Benet s-a îndreptat spre ele să le ajute. Le întâlnise de multe ori pe Rosalind, pe sora ei și pe mama lor în verile în care acestea veniseră la vilișoara din Lipcot. Rosalind se făcuse aproape la fel de frumoasă ca și Marian și, asemenea eroinei lui Shakespeare, se îmbrăca băiețește în mod consecvent, dar nu în blugi, ci în pantaloni bărbătești eleganți, chiar cu vestă. Pletele de un blond auriu, care-i cădeau pe umeri, erau acceptate ca fiind băiețești și ele. Mildred era o prietenă veche. Cu mult timp în urmă Benet reușise, sau cel puțin așa pretindea, să o determine să nu se călugărească. Apoi a fost o vreme membră a Armatei Salvării. Cu toate acestea, a păstrat ceva din aerul unei măicuțe. Owen, care o cunoscuse înaintea lui Benet,

a pictat-o de multe ori și întotdeauna vorbea despre aerul ei melancolic prerafaelit. Purta rochii lungi, maro închis, iar părul ei șaten, lung și des era prins în piepteni de bagá. Trăia singură într-un apartament mic, se ocupa de croitorie, avea grijă de săraci, îngrijea bolnavi, îi ajuta pe cei fără cămine. Mergea deseori la British Museum; Owen spunea că „zeii ei sunt acolo". Se pare că avea, sau chiar deținea un fel de pensiune mică. Ea intrase, cu mult timp în urmă, în viețile lui Owen și Benet prin intermediul Unchiului Tim, care o găsise într-o noapte, târziu, hoinărind prin preajma catedralei Sf. Paul. Ce căutau acolo, Tim și Mildred, nimeni n-a înțeles vreodată. Avea, ziceau unii, „o voce aristocratică". Alții susțineau că semăna cu „o directoare". Ea, la rândul ei, le cunoscuse pe fete prin intermediul lui Benet. Mergea deseori la biserică și accepta să i se spună că este „un fel de creștină".

— Bună, Sylvia! i-a spus Mildred Sylviei, o fată drăguță care ieșise și ea în fugă, ignorându-l pe Benet.

Benet a sărutat-o pe Rosalind, Rosalind a îmbrățișat-o pe Sylvia și au luat-o spre intrare, vorbind, cu bagajele și cutiile în brațe. În clipa aceea a țâșnit de printre copaci, semănând mai mult decât oricând cu Omul Verde, tăcutul Clun, grădinarul, tatăl Sylviei. Le-a făcut un semn cu mâna, s-a urcat în mașină și a plecat.

Rosalind a urcat la etaj cu Sylvia, luând-o apoi spre partea „veche" a casei, arareori folosită. Mildred își avea și ea „propria-i cameră", deși deseori când venea în vizită ea prefera să stea la han. A intrat după Benet în salon. S-au așezat pe canapea și s-au privit. Benet s-a întins și a luat-o de mână.

— Ia ascultă, a zis Mildred (o bine-cunoscută formulă) retrăgându-și mâna, cum ai să te descurci? O să fii în stare să-i hrănești pe toți după cununie? Jumătate din sat vrea să vină, știi doar. Apropo, am închiriat mașina aceasta. Rosalind încă nu are.

Benet, care nu se prea gândise la asemenea amănunte, a spus:

— O să fie totul bine. Vor sta la poartă. Numai trei sau patru dintre cei mai apropiați vor intra în biserică. Și apoi, la Penn stă doar gașca noastră.

— Hmmm. Câtă lume ai invitat la cununie? Nu în seara asta, normal... Anna vine astă seară, apropo?

— Nu, vine mâine. Foarte puțini oaspeți. *Ei* au vrut o cununie de trei minute la ofițerul stării civile!

— Presupun că Ada le-a sugerat-o. Dar ea de ce nu vine?

— Marian spune că tocmai a cunoscut un alt bărbat! Nu știu. Doamne, Mildred, abia aștept să se termine totul!

— Prostii, o să-ți placă. Mie oricum îmi va face plăcere. Ceva prieteni de-ai lui Edward?

— Nu. Nu vrea pe nimeni. Zice că n-are prieteni.

— Tipic Edward. Tare mă bucur că în sfârșit se însoară. Pare un dur, dar e un inocent în sufletul lui. Deci Marian vine mâine dis-de-dimineață, chiar în ziua nunții. I-au plăcut întotdeauna sărbătorile și surprizele. Tipic pentru ea. A, uite!

Rosalind, îmbrăcată în rochia de domnișoară de onoare, intrase încet în cameră, ținând în mână buchetul de flori.

După ce s-au strâns cu toții și au luat-o spre sufragerie, Rosalind l-a reținut puțin pe Benet. (Oare își găsise Edward omul potrivit? Nu, Edward nu-și găsise omul potrivit!) Mildred, care a intrat prima, s-a așezat la locul ei obișnuit, la dreapta lui Benet și văzându-l pe Edward derutat, i-a făcut semn să se așeze de cealaltă parte a ei. Owen, care ardea de nerăbdare să stea de vorbă cu Edward, s-a așezat imediat lângă el, apucându-l în același timp de mânecă pe timidul Tuan, sfios și taciturn. Rosalind, intrând singură, s-a așezat în stânga lui Benet, constatând că de partea cealaltă îl are pe inofensivul Tuan. Benet, care tocmai și-a dat seama că uitase să le spună cum să se așeze, a intrat ultimul și s-a trezit, înjurând printre dinți, între cele două femei. Mildred și Rosalind speraseră să aibă parte de ceva muzică înainte de cină, dar Benet le-a informat calm și concis că lui Edward nu i-ar fi făcut plăcere.

Unii dintre oaspeții așezați acum la masă se cunoșteau foarte bine între ei, alții mai puțin. Mildred și Owen, amândoi „ciudățenii", erau prieteni buni și unii îi considerau „un cuplu straniu". Benet îi cunoscuse cu ani în urmă prin intermediul Unchiului Tim, care-l descoperise pe Owen într-o expoziție de pictură indiană. Tuan era o achiziție mai târzie, chipurile „cules" de Unchiul Tim într-un tren care venea de la Edinburgh. Era teribil de suplu, chiar slab, cu gâtul lung și tenul închis, păr negru, drept, ochi căprui închis, buze subțiri și un zâmbet timid. Tim l-a botezat (fără să aibă vreo dovadă în acest sens) „studentul de la teologie", presupunând că suferise cândva un șoc. În orice caz, Tuan vorbea puțin despre trecutul lui și deloc despre familie. Urmase Universitatea Edinburgh, predase chiar la o universitate din Londra și acum lucra la o librărie. Ținuse foarte mult la Tim și vărsase lacrimi amare la moartea lui. Se simțea acum atașat de Benet și de Owen Silbery. Așa i-a fost lui sortit să nu fie niciodată vesel. Owen era pictor, chiar renumit. Îi plăcea să-și recomande lucrările „în stil Goya" și pe deasupra se spunea că face și tablouri pornografice oribile pe care le vinde în secret. Era mai degrabă cunoscut ca portretist, fiind unul din cei care îi mulțumea pe clienți. Tablourile lui se cumpărau cu bani mulți. Era înalt, cu tendințe de îngrășare, dar totuși atrăgător, chiar „chipeș", avea capul mare, fruntea înaltă, cu sprâncenele unite, nasul mare și ferm, ochii de un albastru deschis și buzele groase, iar părul negru, despre care se spunea că e vopsit, era mereu ciufulit. Zâmbea și râdea mult, îi plăcea să bea, dar noroc că-l mai ținea în frâu cucernica Mildred (ziceau gurile rele).

— De-acum încolo ai de gând să-ți deschizi casa publicului? l-a întrebat Owen pe Edward. Te-ai gândit la asta, nu?

— De fapt nu prea m-am gândit, a răspuns Edward. Mi-a pomenit și tata de așa ceva, dar niciodată n-a vrut cu adevărat. Și nici eu, deloc.

— De fapt te înțeleg, i-a zis Owen. La urma urmei n-ai nevoie de bani și să-ți transformi casa în muzeu ar fi un dezastru și un chin. Da, normal, un adevărat coșmar aș zice.

— Exact.

— Mai ai tabloul lui Turner? Parcă Rozul se numea?

— Da. De unde știi de Turner?

— A fost închiriat pentru o expoziție Turner. Strămoșii tăi au avut gust, nu glumă. Bineînțeles că nu vreau să spun că tu și tatăl tău ați dus lipsă de așa ceva.

— Ai dreptate.

— Bănuiesc că ți-ai pus cel mai sofisticat sistem de alarmă, nu? Scrii un roman?

— Nu. De ce să scriu un roman?

— Toată lumea scrie romane în ziua de azi. Mi-a spus cineva că tu scrii. Simt eu că ai avea multe de spus.

— Și tu ești pictor.

— Da, sunt pictor. Într-o bună zi am să te pictez și pe tine.

— Ce-ți mai face piscina? l-a întrebat Mildred pe Benet.

— A, nu se prea mișcă treburile. Încă sunt în fază de proiect.

— Și coloanele de marmură? Fetele abia așteaptă să fie gata! Ce vești mai ai de la Anna? Ce păcat că nu e aici astă seară!

— Vine mâine.

— E timpul să se întoarcă din Franța. Ce păcat că Lewen n-a mai apucat să vadă...

— Deci mergi la Courtauld? a întrebat-o Tuan pe Rosalind.

— Nu, nu încă. Urmez doar un curs...

— Dar ești pictoriță!

— Am încercat să pictez, dar am renunțat pentru moment.

— Cred că ești foarte fericită pentru Marian.

— Da, dar sunt mai degrabă îngrijorată din pricina mea.

— Din ce cauză?

— A zilei de mâine. N-am mai fost niciodată domnișoară de onoare și mi-e teamă să nu cad sau să scap buchetul sau să încep să plâng.

Sylvia plecase acasă. Din felurile ei de mâncare, nemaipomenite toate, nu mai rămăsese mare lucru. Nu uita niciodată faptul că

Mildred era vegetariană. Primul fel fusese oricum vegetarian: tot soiul de salate și cruditați cu *soufflé* de brânză. Mildred a mâncat apoi spanac și plăcintă cu praz, iar ceilalți o friptură de miel teribil de gustoasă. Budinca era, bineînțeles, budincă de vară, dar o rețetă specială. S-au consumat sticle întregi de vin roșu din provizia Unchiului Tim. Mildred nu avea nimic împotrivă, cu condiția să nu se bea excesiv de mult. Acum se certau de ceva vreme pe politică și Owen domina, ca de obicei.

— Ceea ce ne trebuie nouă acum este o întoarcere la marxism, la marxismul de început, bineînțeles. Marxismul a luat naștere când Marx și Engels i-au văzut pe săracii din Manchester murind de foame. Trebuie să scăpăm odată de mârșava civilizație burgheză, rapace și stupidă, capitalismul trebuie să-și croiască drum, uitați-vă numai ce guvernare absurdă...

— Sunt de acord cu tine în ceea ce-i privește pe săraci, a zis Mildred... și bieții noștri conducători se află în mare dificultate, dar noi trebuie să respectăm normele morale, trebuie să civilizăm și să spiritualizăm politica și ar fi cazul ca mulți dintre noi să adopte o formă de creștinism credibilă, până nu e prea târziu.

— Deja e prea târziu. Tu ești o discipolă a Unchiului Tim, îl idolatrizezi pe T.E. Lawrence. Simone Weil l-a adorat și ea, dar cel puțin biata fată n-a știut că el a fost un mincinos și un escroc.

— N-a fost, a susținut Mildred. L-au tras pe sfoară și el habar n-a avut că nu o să-i poată ajuta pe arabi...

— Crezi măcar un singur cuvânt din ce-a spus că s-a întâmplat la Deraa?

— Da, cred, a zis Benet. A fost o piatră de încercare despre care s-a discutat mult.

— A fost o toană, nu-l interesa decât propria-i glorie și apoi și-a petrecut restul vieții autopedepsindu-se. După care s-a sinucis...

— Nu s-a sinucis, a insistat Benet. A fost un accident.

— Bineînțeles că există mântuire prin suferință, a adăugat Mildred, dar...

— Nici vorbă de așa ceva, a subliniat Owen. Numai remușcare... doar remușcarea e reală... Unchiul Tim știa foarte bine lucrul

acesta... și prietenul tău filozof, Heidegger, Benet. Numai că el este Anticrist...

— Nu-i prietenul meu, a zis Benet. Recunosc că e Anticrist.

— Îl iubești, a spus Owen. Cazi și tu în păcatul lui!

Benet zâmbi.

Mildred a spus:

— Cred că a venit momentul stabilirii unor legături între filozofie și religie, iar creștinismul ar trebui să învețe de la religiile orientale, iar ele trebuie să învețe...

— În cazul acesta, a adăugat Owen, nu vor exista pe lume decât două religii: creștinismul tău oriental și islamismul. Nu ești de acord, Tuan?

— Și iudaismul, a răspuns Tuan. Eu cred...

— Bineînțeles că iudaismul, a spus Owen. Viitorul nostru se va duce de râpă, avea dreptate Heraclit: războiul este împăratul tuturor lucrurilor, războiul este o necesitate, lui îi datorăm totul. Și Kafka avea dreptate. Suntem o colonie penitenciară, iar în spatele civilizației noastre burgheze putrede se află o lume plină de o durere de nedescris, de groază și de păcate, care e singura reală.

— Mă bucur că ai rostit cuvântul „păcat", murmură Mildred.

— Chiar crezi ce-ai spus? l-a întrebat Edward pe Owen.

— El crede într-un eroism romantic și în *discuter les idées générales avec les femmes supérieures*, a spus Benet.

— Nu poți să glumești cu orice! i-a luat Mildred apărarea lui Owen.

— Ei bine, eu cred că am băut cam mult, a zis Benet, și nu e cazul să ne certăm! Haideți să ieșim în grădină ca să luăm o gură de aer proaspăt și să admirăm minunățiile naturii. Propun să ne ridicăm și să închinăm ca de obicei, iar apoi și un toast special.

Mesenii s-au ridicat, împingând scaunele la o parte.

— Mai întâi pentru Unchiul Tim pe care-l iubim cu toții și al cărui spirit este prezent printre noi.

— Pentru unchiul Tim!

Au ridicat cu toții paharele cu un aer solemn. Apoi, pentru un scurt moment de reculegere, au rămas în picioare tăcuți, așteptând.

— Și acum să bem în sănătatea prietenului nostru drag, vecinul meu Edward Lannion și a miresei lui absente, Marian Berran care, mâine pe vremea aceasta, va fi doamna Lannion! Fie ca acești doi tineri să trăiască mult și să fie fericiți, să aibă copii fericiți și noi să ne bucurăm de privilegiul de a le împărtăși bucuria și bunătatea. Pentru Marian și Edward!

— Marian și Edward!

În timpul toastului Edward, palid, aproape speriat, părând brusc foarte tânăr, a vrut să se așeze, apoi s-a ridicat, a plecat mai întâi capul, după care l-a înălțat și a privit către ceilalți speriat, cu un aer de recunoștință. Ca să nu se simtă obligat să țină o cuvântare, Benet a intervenit repede:

— Haideți în grădină acum!

Au luat-o cu toții spre ieșire, trecând din sufragerie în salonul al cărui glasvand se deschidea spre terasa pavată și spre peluză. Lumina de pe terasă dezvăluia culorile florilor din vasele de piatră care prinseseră mușchi. Zarea părea întunecată, dar în câteva clipe s-a dovedit a fi înstelată. Luna nu se vedea, era probabil prin altă parte. Dar o lumină difuză cobora către ei de la multitudinea de stele ce umplea Calea Lactee. S-au oprit mai întâi pe iarba umedă deja de rouă, au privit cu pioșenie cerul, apoi au vorbit în șoaptă, despărțindu-se în grupuri, fără să se îndepărteze prea mult, de parcă, deși pătrunși de atmosferă, se temeau oarecum.

Owen l-a luat pe Tuan de braț și s-au îndepărtat de casă. Au trecut peste pajiștea presărată cu tufișuri, dincolo de crângul de mesteceni, spre pădurea Wellington. Copacii impunători, tăcuți, abia vizibili, se conturau pe cerul înstelat care se lăsa ca un voal strălucitor peste orizontul întunecat al grădinii. Aerul era umed și mirosea a pământ reavăn, a frunze, a flori. Arborii uriași emanau o adiere proaspătă.

Owen, l-a condus pe Tuan în întunericul pădurii, o prezență imensă, tăcută. Bolta înstelată s-a îndepărtat de ei, au trecut parcă în altă lume. Owen s-a oprit, a lăsat brațul lui Tuan și l-a prins de mână. L-a întors pe băiat ușor, cu fața spre el și a oftat. I-a mângâiat capul, părul, trecându-și ușor degetele peste sprâncene, nas,

gură. Se mai întâmplase și înainte. Tuan, care nu împărtășea apucăturile lui Owen, dar ținea la el, a rămas nemișcat, visător, zâmbind. S-a rezemat de un copac și Owen l-a sărutat.

Mildred și Rosalind au traversat peluza în direcție opusă, spre treptele din piatră, abia vizibile, care duceau spre grădina cu trandafiri. Se distingea limpede clipocitul fântânii arteziene de care se apropiau ușor. S-au așezat pe bordura din piatră a bazinului rotund în care susura neîncetat apa la lumina feerică a stelelor. Pe lângă ele zburau lilieci catifelați și undeva, în zare, se auzea o bufniță.

Și-au bălăcit mâinile în apa rece. Se simțeau bine. Vorbeau aproape în șoaptă.

Mildred a spus:

— Ce emoționant! Ce fericit ar fi Tim... Edward și Marian împreună... e perfect...

— Da, da, așa e... spuse Rosalind. Știi, cred că am prevăzut totul... în vis... Ei erau Regele și Regina... Tocmai mi-am amintit visul.

— Ce frumos! Marian a tot căutat până ce, dintr-o dată, a găsit atât de aproape ceea ce-și dorea. Sau crezi că se hotărâse pentru Edward mai de mult?

— Cred că da... sau poate hotărâse soarta. Normal, când eram cu mama nu-l prea vedeam pe Edward...

— După părerea mea e bine că i s-a întâmplat mai târziu. Știi câtă agitație provoacă în jurul ei! Ești încă hotărâtă să nu te măriți? Cred că glumești. Oricum ai să te răzgândești!

— Deocamdată nu mă interesează decât istoria artei!

Benet pusese mâna pe Edward, apucându-l de mânecă. Au ieșit pe peluză și s-au oprit la câțiva pași de luminile salonului. Benet a simțit pentru câteva clipe (mai trăise și altădată astfel de momente ciudate) că-l învăluie spiritul Unchiului Tim. I-a simțit respirația. Edward, înalt și palid, părea maiestuos.

— Edward, de-ar fi Tim aici chiar că ne-am simți în al nouălea cer. Păi, oricum *suntem* în cer! Îmi doream foarte mult să te însori cu fata aceasta. Nu v-am bătut la cap pe nici unul... doar m-am rugat! Tu ești un individ grozav și ea e o fată minunată... iartă-mă că m-am amețit un pic...

— Și eu sunt beat, a zis Edward.

— Vai de mine, e târziu! Trebuia să vă trimit de mult la culcare! Sper că veți petrece împreună mai mult timp aici, ai putea să-ți scrii în liniște romanul istoric...

— Nu scriu un roman istoric...

— Dar îți place Hatting Hall, nu?

— Da, îmi place, din ce în ce mai mult... și Penndean...

— Vă doresc să aveți mulți copii. Sper că nu te deranjează că-ți spun, dar bineînțeles un băiat mai întâi...

Edward a oftat și apoi a râs când Benet l-a apucat de gulerul hainei.

Ceilalți se întorceau unul câte unul pe terasă și priveau în sus la Calea Lactee, unde stelele cădeau, se prăvăleau și dispăreau tot timpul.

— Parcă ar fi sfârșitul *Paradisului*, a zis Tuan.

— Te referi la Dante? întrebă Mildred.

— Pentru noi nu este sfârșitul *Paradisului*, a precizat Benet, este începutul.

Au intrat cu toții în casă.

Apoi a început agitația în salon, toți voiau să se asigure că știe fiecare ce are de făcut a doua zi. Se minunau de cât sunt de puțini și ce nuntă încântătoare avea să fie. Parohul urma să vină a doua zi dimineață destul de devreme, altfel Benet ar fi trebuit să-l invite la cină! Florile fuseseră deja aranjate de către Sylvia, la fel și mâncărurile și băuturile.

— Ce mohorâți o să fim după ce *pleacă* ei, spuse Rosalind. Edward n-o să ne spună încotro o iau, dar eu cred că *e vorba* de Franța!

Benet i-a scos încet-încet din salon. Rosalind și Mildred urmau să-și ia în primire camerele din „partea veche", acolo unde se aflau stafiile. Tuan dormea într-o cameră mică de oaspeți situată în clădirea centrală. Owen se întorcea la Regii Mării, unde poposise mereu, ceea ce făcuse dintotdeauna. Edward, acasă, dormea pentru ultima oară singur! Se făceau deja glume. Despre Rosalind spuneau că o să doarmă în bibliotecă. Mildred încerca să-i scoată pe toți, ca pe niște oi, în hol. S-au îmbrățișat, s-au sărutat, și-au dat mâna, și-au luat hainele și șalurile.

— Aveți grijă, pentru numele lui Dumnezeu! le spunea Benet șoferilor. Mai bântuie poliția pe-aici și n-aș vrea să vă aresteze ca să se ducă totul de râpă!

Rosalind a luat-o înainte și a deschis ușa de la intrare. Luminile străluceau puternic pe cele două mașini credincioase, care așteptau răbdătoare, Jaguarul roșu al lui Edward și Volvo cel albastru al lui Owen. Ea s-a întors în hol.

— Ai călcat pe ceva, zise Mildred. Pare a fi un plic.

Rosalind l-a luat de jos.

— Probabil că l-a lăsat cineva în timp ce noi vorbeam...

— Am vorbit tot timpul! a zis Mildred.

— Trebuie să fie pentru mine, a spus Benet. O fi vreo circulară sau vreo notă de plată scadentă!

Rosalind i-a dat plicul. Benet s-a uitat la el, l-a deschis, a scos din el o bucată de hârtie și a privit-o lung.

Benet s-a prăbușit într-un scaun. Ceilalți au mai continuat să vorbească vreo câteva clipe, apoi s-a lăsat o liniște apăsătoare și toată lumea se uita la el.

Mildred a rupt tăcerea.

— Nu ți-e bine, Benet? S-a întâmplat ceva?

Benet s-a făcut brusc roșu la față, apoi a pălit, respira greu, gâfâind tare, fața chinuită îi devenise aproape de nerecunoscut.

Mildred a spus:

— E o criză... sau atac de cord... Te simți bine?

Rosalind a precizat:

— Din cauza scrisorii, cred. Cineva...

Stăteau neajutorați în jurul lui. Benet s-a aplecat în față, cu hârtia într-o mână și rezemându-și capul în cealaltă. Părea că-și dă ultima suflare. Rosalind a țipat:

— Vai, îi e rău... ce s-a întâmplat? Ce-i?

Benet s-a ridicat brusc, împleticindu-se, cu gura căscată. Apoi, controlându-se puțin, și-a închis gura și l-a privit pe Edward care stătea în spate, lângă ușa salonului. Benet a pornit spre el și ceilalți i-au făcut loc să treacă. S-a întors încet și a zis:

— Puteți să așteptați afară... sau undeva... vă implor! Apoi s-a întors spre Edward. Tu vino cu mine în salon, te rog.

Edward a intrat în salon. Benet a închis ușa în urma lui. Ceilalți au rămas în picioare, neputincioși, apoi s-au îndreptat către sufragerie unde resturile de la cină mai erau încă pe masă. Rosalind și Mildred s-au așezat ținându-se de mână. Tuan a rămas în picioare, cu mâna la gât. Și-a desfăcut cravata. Owen și-a turnat un pahar cu vin.

În salon, Benet s-a îndreptat spre canapeaua cea mare și s-a așezat. Edward și-a tras un scaun în fața lui. Edward tremura. Benet a zis:

— Mesajul este pentru tine. I-a întins lui Edward bucățica de hârtie și Edward a citit: „Te rog iartă-mă, îmi pare tare rău, dar nu mă pot mărita cu tine. Marian."

Benet și-a scos cravata și și-a descheiat nasturele de la cămașă. S-a întors cu spatele la Edward și a suspinat înăbușit, apoi, controlându-și respirația, a revenit cu fața la Edward.

Edward era (după cum își amintea Benet și chiar a povestit și altora mai târziu) făcut din oțel. Se oprise din tremurat. Nu mai era palid, ba chiar se îmbujorase la față. Stătea tăcut, nemișcat, privind încruntat la bucățica de hârtie. Apoi i-a dat-o lui Benet, și cu o voce absolut normală a zis:

— Așa să fie. Apoi a adăugat: Trebuie să contramandăm nunta. E prea târziu oare să-i sunăm pe invitați?

Benet, care-și mai venise puțin în fire, a spus:

— Este scrisul ei, nu? Ar putea fi o farsă...

— Da, e scrisul ei... cam în grabă... dar e al ei.

— Poate că a fost răpită, poate... oh, doamne!

— Este scrisul ei. Oricum trebuie să le spun și celorlalți. Mă duc să-i aduc aici.

Edward a pornit spre ușă, a deschis-o și a strigat:

— Toată lumea să vină aici, vă rog!

S-au repezit cu toții spre salon. Edward a îndepărtat scaunul pe care stătuse și s-a așezat lângă Benet.

— Vă rog, luați loc.

Ei s-au așezat. Mildred a încercat să spună ceva, dar a tăcut imediat. Edward i-a anunțat:

— Am primit scrisoarea aceasta. Am să v-o citesc.

A citit-o și i-a întins-o apoi lui Owen, care a dat-o mai departe.

Rosalind plângea cu suspine, Mildred gemea, Tuan și-a ascuns fața în mâini, Owen a întrebat, încruntat:

— Este scrisul ei?

— Da.

— Poate a scris-o sub amenințare.

— Poate, dar nu cred, a răspuns Edward. Oricum, ceea ce avem noi de făcut este să contramandăm invitațiile de mâine, adică de astăzi.

— Cine a adus mesajul și când? a întrebat Owen. De când o fi aici?

— Putea fi oricine în orice clipă, a răspuns Edward.

— Să fi fost chiar *ea?* Nu, nu cred că... ar fi văzut-o cineva. Te gândești la altcineva?

— Nu. La nimeni. Acum, vă rog...

— Dar unde-i *ea?* a întrebat Mildred. Trebuie s-o găsim, poate a avut un accident și s-a ticnit sau... Când ai văzut-o ultima oară?

— Nu de mult. Eu...

— Haideți măcar să-i dăm un telefon. Poate s-a răzgândit sau...

— Încercați dacă doriți, dar nu are nici un rost.

Mildred s-a îndreptat spre telefon și a sunat la numărul pe care-l știa atât de bine, dar nu răspundea nimeni.

— Nici un indiciu pe plic? a întrebat Owen. Nu?

Benet îl privea pe Edward și era stupefiat de calmul lui, ba mai mult, de răceala lui. Poate se stăpânește ca să nu îl lase nervii complet, gândi Benet. Oțel, da, oțel. Apoi, l-a întrebat:

— Edward, te așteptai la asta?

— Nu. Apoi a adăugat: Înseamnă că așa vrea ea și asta-i tot.

— Ești sigur că e scrisul ei? a întrebat Owen.

— Da. Uitați-vă și voi.

Hârtia a trecut iar din mână în mână. Tuan i-a înapoiat-o lui Edward, care i-a întins-o lui Benet, rugându-l:

— Păstreaz-o tu.

— Cum a putut... a spus Mildred. Sigur a avut vreo criză, sau n-a mai rezistat din pricina tensiunii, am pus-o cu toții la grea încercare, trebuie s-o *găsim, să mergem* la ea... Edward, ascultă, trebuie s-o *ierți*, înțelegi, e vina noastră, prea mult tam-tam. Mai bine însoară-te cu ea, doar voi doi, la ofițerul stării civile. *Te rog* să n-o părăsești numai pentru atât...

Edward s-a ridicat.

— Bineînțeles că plec imediat la Londra și am cheile de la casa ei. Voi fi înapoi înainte de ora șase. După ora șase vă rog să telefonați invitaților. Cred că aveți lista.

Edward s-a îndreptat repede spre ușă. Benet l-a ajuns din urmă, în clipa în care intra în Jaguar, l-a prins de braț, apoi de mână. Edward a ținut strâns mâna lui Benet câteva clipe și Benet a văzut în lumina puternică figura schimonosită de durere a acestuia.

Soarele, care parcă abia apusese, s-a întors la Lipcot. Păsărelele, care parcă abia se culcaseră, cântau acum cu toatele. Cerul uriaș strălucea, de un albastru fără pată. Benet s-a ridicat în șezut și s-a gândit că era o zi minunată pentru nuntă! Imediat însă s-a posomorât brusc și a început să respire greoi. A scos un geamăt, clătinând din cap. Adormise pe canapea. Cum *a putut* să facă așa ceva, el n-avea *dreptul* să doarmă, crezuse că somnul era imposibil în acel moment.

S-a ridicat și a privit în jur după haine, dar a constatat apoi că era îmbrăcat. S-a uitat la ceas: ora șase. S-a ridicat, încă gemând încetișor. Îi auzea pe ceilalți umblând deja prin casă. A ieșit în hol.

Mildred cobora scările în grabă.

— Benet, ce e de făcut, ce putem spune... Încă mai cred...

— Trebuie să-i sunăm pe invitați și să le spunem că s-a contramandat, asta-i tot. Iată mesajul...

— Dar nu știm ce s-a întâmplat, ce s-o fi întâmplat *cu-adevărat*, poate că vine totuși și...

— Trebuie să telefonăm...

— Biletul acela mi se pare un scut protector, când și-a dat seama că o să se mărite... și eu aș simți la fel, poate vine totuși alergând, poate apare aici, nu trebuie să spunem că totul s-a terminat...

— Mildred, revino la *realitate*, nu putem fabrica povești, oaspeților trebuie să le prezentăm doar faptele, îi datorăm asta lui Edward...

— Exact, i-o datorăm lui Edward, n-avem cum să știm dacă a venit sfârșitul lumii, vai, nu înțelegi...

— Cred că-i mașina lui.

Benet a luat-o la fugă spre ușă, urmat de Mildred. A trecut pe lângă Tuan, care stătea în ușa sufrageriei. A deschis ușa de la intrare pe care o lăsase intenționat neîncuiată. Ușa s-a deschis, iar cerul albăstrui forma un nimb în jurul siluetei înalte ce stătea în prag. Edward a pășit înăuntru.

Mildred i s-a adresat peste umărul lui Benet:

— O, Edward, am sunat la ea acasă. Nu răspunde nimeni. Sigur că ai sunat și tu... nu știm exact ce s-a întâmplat, nu știm ce să spunem, oare...

Ignorând-o pe Mildred, Edward a închis ușa în urma lui și i-a spus lui Benet:

— Am lista aici. Presupun că o ai și tu pe a ta. E foarte scurtă. E trecut de șase, așa că presupun că e timpul să începem să sunăm. Vrei să vorbești tu? Te rog.

— Da, da, a zis Benet. Îmi imaginez că deja ai încercat...

— Bineînțeles.

Benet a luat-o înapoi spre sufragerie.

— *Trebuie să o găsim*, i-a spus Mildred lui Edward. Poate că a regretat cumplit că a scris biletul, sau poate pur și simplu îi este teamă acum să recunoască, îi e *teamă* să vină la tine... sau poate-i trece prin cap să facă ceva groaznic...

— Ca de exemplu să se arunce în Tamisa. Da.

Mildred, care nu se înțelesese niciodată prea bine cu Edward, a făcut doi pași îndărăt și și-a acoperit gura cu mâna.

Între timp, Benet reușise să găsească la telefon pe unul dintre invitați, un fost coleg de facultate de-al lui Edward și tocmai îi spunea că nunta s-a contramandat. De ce? Păi, nu știa sigur, din păcate nu se mai ținea... s-a amânat, da, poate... nu, Edward nu era la Hatting, era aici, la Penndean...

— Nu cred că Edward este dispus să vină la telefon...

Edward, încruntat și cu o grimasă exasperată, dădea din cap.

— Nu, nu este disponibil în momentul acesta... Poate mai târziu... da, da... Regret că trebuie s-o amânăm...

Benet a pus receptorul jos și s-a întors spre Edward:

— Îmi pare rău, Edward... dacă o să fie toate telefoanele așa...

— Eu mă întorc la Londra, a zis Edward. Uite și lista mea. Nu, păstrează mesajul. Poți să faci ce dorești.

— Să alertăm poliția? Și mama ei... numai că Rosalind nu știe unde este ea acum...

Edward a traversat cu pași mari camera și holul. A trântit ușa de la intrare în urma lui. Benet a împiedicat-o pe Mildred să se ducă după el. Când a ajuns la ușă, mașina tocmai dispărea.

— Mildred, dragă, stai jos, întinde-te pe canapea, te rog, du-te și întinde-te *undeva*... Mă duc să-l sun pe paroh.

Rosalind, care se trezise de câtva timp, se sculase și se îmbrăcase; acum stătea pe marginea patului. Își privea rochia de domnișoară de onoare, întinsă pe scaun, și buchetul ei de flori pe care Clun îl pregătise cu atâta grijă și-l pusese într-un ulcior. Lacrimile îi curgeau încet pe obrajii fierbinți. A închis ochii și a plecat capul. Plângea cu suspine. Unde era Marian, oh, unde, *unde?*

Nu departe, la hanul Regii Mării, Owen Silbery încă mai dormea, visând că stătea la o masă, într-o încăpere cu lumânări, doar el cu Caravaggio.

Nunta fusese stabilită pentru ora douăsprezece, dar din pricina soarelui puternic câțiva săteni se strânseseră mai devreme. Parohul, Oliver Caxton, anunțat din timp de Benet, și-a trimis unul dintre coriștii mai în vârstă (trebuia să fie și un cor mic) să-i informeze pe cei de afară că nunta s-a contramandat. Când a venit și Caxton, mai târziu, să le vorbească el personal, ei s-au prefăcut că nu-l cred. Oricum, veniseră la spectacol și erau siguri că, într-un fel sau altul, va fi un specatcol. De fapt au avut dreptate, pentru că Benet n-a reușit să-i prindă la telefon pe toți cei care fuseseră invitați. De exemplu, n-a reușit să o anunțe pe Anna Dunarven. Căzuse de acord cu Mildred și cu ceilalți să nu lase în biserică nici o persoană care ar încerca să intre în speranța că va lua parte la cununie. Apoi, mai erau diverși prieteni de-ai lui Marian, pe care-i invitase dar uitase să-i menționeze, și care poate se hotărâseră să-și facă apariția. „Ceilalți" însemnau, de fapt, doar Benet, Mildred, Rosalind și Tuan. Owen, peste care au reușit să dea în cele din urmă, a zis că va veni și el mai târziu. Mildred a fost de acord. Edward era o cantitate neglijabilă. Oare se va întoarce? Telefoanele erau oricum zadarnice. S-au decis să pornească spre biserică imediat după ora nouă.

Monstruozitatea ofensei, sau mai curând a tragediei, părea și mai mare la lumina zilei. De ce Marian nu le-a spus mai devreme, repetau ei întruna. A fost o cruzime îngrozitoare să le dea știrea în felul acesta. Deși, zicea Mildred, ea a avut nevoie de un curaj nemaipomenit să poată face așa ceva în ultima clipă. Plicul și mesagerul au rămas pe mai departe un mister. O fi adus mesajul *Marian însăși* și l-o fi lăsat în liniște pe când ei petreceau și râdeau la cină? Gândul acesta, imaginea lui Marian stând tăcută afară, poate plângând și întrebându-se dacă să lase acea îngrozitoare scrisorică sau s-o ia cu ea sau s-o distrugă, era de-a dreptul sfâșietor. Da, toată lumea a fost de acord până la urmă că mesajul a fost adus de altcineva... cineva care *știa*... sau poate a fost o persoană plătită pentru asta, cineva care lucra la vreo firmă, care a venit pe întuneric și căreia i se spusese să nu bată la ușă. Continuau să se întrebe dacă nu fusese totuși o glumă proastă, o farsă... dar nu, așa e, scrisul era al lui Marian cu siguranță. Bietul Edward, bravul Edward, ziceau ei fără încetare și se întrebau dacă Marian se va întoarce până la urmă la el și dacă el

o va îmbrățișa. Așa ar fi cel mai bine, ar fi minunat. Poate la ora cununiei va apărea brusc și cuplul, împreună, zâmbind. Mildred continua să spere, să viseze. „Și-i vom ierta pe loc". În orice caz, Edward n-a blestemat-o. O reconciliere după un timp, sau chiar imediată nu părea deloc imposibilă... și apoi ar putea privi în urmă, la emoțiile lor de acum, calmi și amuzați. De fapt, însă, fiecare dintre ei a suferit un șoc puternic și va dura ceva timp până să se refacă.

În vreme ce se îndreptau spre biserică în mașina lui Benet, fiecare simțea profund durerea. Vorbeau de speranțe, dar de fapt erau lipsiți de speranță. Și fiecare avea supărarea lui personală, pierderile, regretele și dezamăgirile sale, chiar o senzație de rușine. Benet se gândea că, în fond, nu era decât vina lui. Își imaginase cât de minunată va fi căsătoria aceea specială, cum erau făcuți cu totul unul pentru celălalt. Ideea aceasta (la care se gândise destul de clar odată) îi fusese strecurată lui Benet de către Unchiul Tim cu multă vreme în urmă. Ce trist ar fi Unchiul Tim acum! Sau, alt gând i-a trecut prin minte, dacă ar fi trăit Unchiul Tim totul ar fi fost în ordine acum... sau s-ar fi descoperit mult mai devreme că e imposibil. Eu am încurcat totul, gândi Benet, eu i-am aruncat pe unul în brațele celuilalt, întotdeauna am făcut în așa fel încât ei *să se întâlnească*, să se plimbe împreună, să stea unul lângă altul la masă! Totul a fost o manipulare! Alte griji personale și egoiste năvăleau acum în mintea lui Benet. Dar dacă Edward s-ar fi căsătorit cu o fată oribilă, ostilă Penndean-ului, sau dacă nu s-ar fi căsătorit deloc, dacă vindea Hatting, sau o lăsa pe mâinile unor verișori netrebnici sau ale unor străini? Benet nu avea copii. Marian și Rosalind deveniseră copiii lui, le-am văzut atât de fericite, gândea el. Se imaginase pe el însuși jucându-se cu *copiii lor!* Dar eu am împins-o spre o partidă pe care ea o considera din ce în ce mai irealizabilă... cel puțin a avut curajul să mărturisească lucrul acesta în ultimul moment. Și măcar acesta părea un gând consolator. Mildred, reținându-și lacrimile, gândea că a fost vina noastră, a tuturor, pentru că n-am fost îndeajuns de profunzi și iubitori ca să ne dăm seama de dificultăți, *n-am încercat*, ne-am gândit ca niște egoiști doar la

propria noastră satisfacție, de fapt nu-l cunoșteam suficient pe Edward, ne-am construit în mințile noastre un Edward ideal și solemn, și de fapt acum este vina lui Edward, el ar fi trebuit să anticipeze totul, ar fi trebuit să aibă curajul să termine cu ea. Rosalind, înăbușindu-și lacrimile, plângea în inima ei, oh, Marian, Marian, prin ce durere îngrozitoare trebuie să treci, oh, lasă-mă să te găsesc, lasă-mă să vin la tine, oh, te iubesc atât de mult și tu ești cumplit de îndurerată.

Biserica, închinată Sfântului Mihail și tuturor Arhanghelilor, fusese anume amplasată pe dâmbul cu iarbă multă aflată de partea cealaltă a râului Lip și se ajungea la ea pe un străvechi pod din piatră. În continuarea podului, un drum îngust, tocmai bun și pentru mașini, ducea până sus pe deal, oprindu-se în poarta bisericii. Biserica era construită din piatră cenușie, luată din împrejurimi, care strălucea și sclipea adesea. Avea turlă pătrată solidă, iar la intrare o statuie a Sfântului, deteriorată, se zice, de oamenii lui Cromwell. Înăuntru era întuneric, cele cinci ferestre, de obicei decorate, fiind înlocuite cu vitralii în stil victorian. Fereastra dinspre răsărit îl reprezenta pe soldatul sfânt, triumfător, rezemat în sabie, iar cele laterale pe Hristos, vindecând și propovăduind. Crucificarea era reprezentă doar pe o icoană de lemn aurit, din secolul al nouăsprezecelea, suspendată de arcada altarului. Amvonul, minuțios sculptat, era iacobin și prinsese luciu de la atâtea mâini ce mângâiaseră sfinții pictați pe el; cristelnița, mare și solidă, din secolul al paisprezecelea, era sculptată cu linii întrețesute, cu stele și cruci; mai era o figură feminină, îngenuncheată într-un alcov, și silueta unui cavaler din alabastru, în armură, aplecat, care, ținându-și câinele la picioare, se ruga cu ochii larg deschiși. Pe pereți se mai găseau câteva plăcuțe cu inscripții, dar nu prea multe, pentru că s-a trezit un paroh la începutul secolului să facă ordine și a șters mare parte din ele. Două plăcuțe memoriale din ardezie, scrise frumos, comemorau victimele satului în cele două războaie mondiale, patruzeci și cinci în primul război (incluzând și o rudă de-a lui Edward) și patru în cel de-al doilea. Bisericuța cea frumoasă avusese în trecutul ei îndepărtat mai

multe podoabe și ornamente, dar anii, războaiele, hoții și pierderea enoriașilor le-au împuținat.

Au parcat mașina dincolo de pod, pe partea bisericii, decișI să meargă pe jos mai departe. Benet a început să se simtă vinovat pentru că n-a acordat suficientă atenție oamenilor din sat. Puțin mai încolo de biserică, încadrată de alei pe ambele părți, se afla casa parohială, o clădire din secolul al optsprezecelea, redeschisă pentru Oliver Caxton. Soarele strălucea pe cerul aproape senin. Benet și ai lui se apropiau de poarta bisericii.

O mulțime de oameni se adunase deja la poartă. Benet se gândea de ce oare a adus-o pe Rosalind, numai pentru că insistase ea și acum toată adunătura asta de oameni o s-o vadă plângând. Vestea se răspândise deja! Probabil că Oliver a fost foarte ocupat. Par amenințători, va trebui să ne croim cumva drum printre ei. Dar, pe măsură ce se apropiau, Benet a văzut câteva chipuri prietenoase și amabile, așa că au reușit să treacă repede. Doar câțiva i-au privit amuzați, majoritatea au plecat ochii, alții i-au salutat doar din cap și s-au auzit câteva șoapte incoerente de compasiune. Un tânăr (în vacanță) a strigat: „Nasol, indivizilor, tipa a întins-o". Lumea l-a pus imediat la punct. Rosalind nu plângea. Au urcat cărarea cu iarbă, iar Oliver Caxton, care-i aștepta în ușa bisericii, i-a poftit în încăperea întunecată și rece. Mirosea puternic a flori de tot felul. Mildred și Rosalind s-au așezat în față. După o clipă sau două Mildred și-a scos genuncherele, brodate frumos cu multă vreme în urmă de către enoriașe, a îngenunchiat și a ridicat privirile spre imaginea aurită a lui Hristos care, în întuneric, părea că plutește deasupra altarului. Benet stătea cu Oliver în naos.

În rest, nu mai era nimeni în biserică.

— A venit cineva?

— Benet, îmi pare teribil de rău...

— A venit...?

— Nu. Am pus oameni să stea de strajă pe toate potecile. Presupun că or să mai apară și niște mașini.

— Da, n-am putut lua legătura telefonică cu toată lumea. Noi... Eu ar trebui să-i strâng pe toți și să le vorbesc. Nu le putem spune doar „plecați acasă, nu mai aveți ce căuta aici!"

— Să le spunem să o ia spre Penndean?

— Nu, doamne ferește! Nu vreau pe nimeni acolo! Nu putem transforma totul într-o petrecere a tăcerii. L-ai văzut cumva pe Edward?

— Și eu vroiam să te întreb. Am telefonat la Hatting...

— Și eu. A plecat la Londra, cred, și nu vrea să răspundă la telefon.

— O, doamne, ce tragedie! Uite, știi ce, lasă-mă pe mine să mă ocup de lumea de afară. Cel puțin să-i tratăm cu niște sandvișuri în casa parohială... Deja...

— Ei, fir-ar să fie! Nu m-am gândit la asta...

— E de mirare că încă mai poți gândi. Ce îngrozitor trebuie să fi fost pentru amândoi...

Mildred venise și ea lângă ei.

— Benet, trebuie să ieșim afară, acolo unde-și vor parca mașinile, trebuie să-i oprim imediat...

— Oliver spune să servim sandvișuri în casa parohială. Cred că trebuia să aduc tortul miresei! Măcar să împărțim florile!

— Eu presupun că or să plece îndată, a spus Mildred. Ne vor respecta suferința... bănuiesc că-și dau seama că nu avem chef de vorbă... A, ia ascultă...

— Oliver zice că a pus paznici, dar *noi* trebuie să le vorbim...

— Să ținem o cuvântare?

— Nu, cu fiecare în parte.

— Poate se anunță unul pe altul și pleacă.

— Nu, vor dori să stea de vorbă cu *noi, să afle* ce s-a întâmplat...

— Dar dacă *noi* nu știm...! Ce să le spunem, că Edward a dispărut și el, că acum e în Londra!

De fapt, problema nu s-a dovedit a fi de nerezolvat. Paznicii lui Oliver Caxton, care se aflau pe alei, au oprit oaspeții și i-au anunțat că nunta s-a contramandat. Dacă aceștia doreau și alte informații sau mai vroiau să stea, erau îndrumați spre casa parohială unde, se spunea, au început să se servească sandvișuri iar mai târziu și băuturi. Paznicii s-au ocupat și de cei care, fiind o zi minunată, și-au lăsat mașinile mai departe și au traversat poienița pe jos. După

cum afirma Benet, nici nu erau atât de mulți. Unii, cu mai mult tact, au plecat imediat, probabil s-au și întors la Londra. Alții, după cum s-a aflat mai târziu, s-au dus la Regii Mării, ca să mănânce și să mai afle noutăți. Ceilalți au rămas, cuviincioși, la casa parohială, așteptând ceea ce Benet numise o petrecere a tăcerii.

Rosalind rămăsese singură în biserică. Normal că o cunoștea foarte bine, deși nu fusese la prea multe slujbe. Desigur că toate bisericile erau locuri magice. Dar aceasta i se părea, însă, mai ales în starea de șoc în care tocmai se afla, cu totul și cu totul uluitoare. A început să se plimbe în tăcerea apăsătoare. Avea tendința să atingă lucrurile de acolo și apoi, în marea ei durere, să și le însușească. A pornit încet pe dalele maronii, picurate cu ceară, spre altar, trecând pe sub statuia aurită a lui Hristos, a urcat treptele și a intrat în sanctuar. Și-a ridicat privirile spre soldatul-sfânt, palid și tânăr, în armură, cu păr auriu, sprijinindu-se grațios, gânditor, în sabia lui cea lungă, privind peste capul ei spre interiorul bisericii. Rosalind s-a întors – el își număra nesfârșita lui oaste angelică – și în clipa aceea a simțit prezența stranie a unor ființe ce izvorau din întuneric. S-a întors iar, atingând în grabă crucea mică din lemn de pe altar, părea ciudat de umedă, de parcă i se lipise de mână, ca un biet animal mic. I-a dat drumul repede, mergând de-a-ndăratelea și alunecând pe treapta sanctuarului. Privind la sfânt de acolo, a observat între picioarele lui capul decapitat al unei reptile imense, căscând gura jalnic, arătându-și dinții albi și ochii suferinzi, înspăimântați. S-a gândit la bietul șarpe nevinovat. Bineînțeles că-l mai văzuse. Apoi s-a întors repede spre ușă. În întuneric prindea contur o formă umană în poziție culcată. Era cavalerul singuratic din alabastru, desigur, în armură și el, așezat în nișa lui, cineva i-l mai arătase cu multă vreme în urmă, remarcând cățelușul care zăcea la picioarele lui. Rosalind a mângâiat cățelușul, i-a pipăit capul cu urechile ciulite și părul zbârlit. Apoi, respirând adânc, a atins ușor chipul senin și străvechi al războinicului, uzat de vreme și de mângâierile nenumăraților pelerini. Degetele ei i-au atins buzele și acestea au părut că se mișcă. S-a îndepărtat repede și a luat-o spre ieșire.

Soarele strălucea puternic și fierbinte ca și până atunci. Rosalind rămase o clipă în ușă, acoperindu-și ochii. A țipat scurt, ca o păsărică, în momentul în care a ieșit de la întuneric. A mai făcut câțiva pași. Se zărea casa parohială și a văzut ieșind din ea câteva persoane pe care le cunoștea. Benet era și el pe-acolo, luându-și rămas bun de la Charles și Jennie Moxon. Ce *soartă!* Ce *îngrozitor!* Ce scenă *extraordinară,* de parcă avea loc o ceremonie măreață! Se gândea, ei nu vor uita niciodată, ea nu va uita niciodată ce s-a întâmplat acum. Și... nu vor ierta niciodată. De teamă să nu o vadă cineva, chiar de la o asemenea distanță, și să o strige, Rosalind s-a întors și a luat-o prin spatele bisericii spre cimitir, care era puțin mai înălțat, și acolo, printre pietrele funerare, se ridicau arborii de tisă imenși, întunecați, bătrâni de secole. Se gândise să se ascundă printre copaci. Apoi a văzut ceva, pe cineva, se zărea bine de unde stătea ea acum, o umbră pe fundalul crengilor mari și joase ale unui copac, un bărbat care ședea pe o piatră plată și privea în jos. Rosalind s-a oprit și a luat-o de-a-ndăratelea la fugă. Bărbatul era Edward. El n-o văzuse. Bietul Edward, se gândea ea... poate așteaptă acolo... cine știe, dacă Marian vine totuși în ultimul moment!

— Sper că asta-i tot, i-a spus Benet lui Mildred.

— Sper, cred.

— Owen nu și-a făcut apariția.

— Ba da, a venit! L-am văzut stând de vorbă cu unul din paznicii de pe pajiște și apoi...

— Merită și oamenii aceia niște mâncare și băutură...

— Sunt în bucătărie. La fel și Owen!

— Ce afacere tristă! Dar să știi că unora le-a plăcut!

— Bineînțeles! A fost clar că familia Moxon s-a amuzat, iar copiii...

— Dar Elizabeth avea lacrimi în ochi.

— Normal. Ține la Marian. Cred că s-a întors deja la Londra...

— Trebuia s-o mai reținem...

— Imposibil.

— Dar bine că am luat legătura cu Anna. A plecat și ea, nu-i așa? Sper să n-o întindă înapoi în Franța.

— Vai de mine, ia auzi ce hohote de râs vin din bucătărie!

— N-ar trebui să râdă *acum* și încă în prezența lui Oliver!

— El e sus, a nu, iată-l, Oliver, îți mulțumesc mult. I-ai telefonat lui Alexander?

— Da. Mă tem că i s-a părut de-a dreptul amuzant.

— O, fir-ar să fie! Presupun că toată lumea a aflat... ce-a făcut ea... cum i-a dat papucii în ultimul moment...

— Da, așa-i. Asta e ceea ce mi-ai spus tu, credeam că vrei să se știe...

— Nu-i nimic, Oliver, ai fost minunat. Ți-am provocat atâtea necazuri... Ne întoarcem la Penndean. Vino și tu mai târziu, unii dintre noi vor fi deja plecați...

Întorși la Penndean, nu aveau nici un chef să ia prânzul. Owen a venit pe jos, cam beat și a adormit imediat în salon. Rosalind s-a dus sus să se întindă puțin. Mildred era nerăbdătoare să se întoarcă la Londra ca să „înceapă urmărirea", după cum a mărturisit chiar ea. Marian *trebuia găsită,* unii dintre cei pe care-i „reținuseră" în dimineața respectivă poate au și dat deja de ea. Nu mai avea rost să rămână la Penn.

După câteva discuții în contradictoriu, Benet a admis că Mildred trebuia să plece imediat împreună cu Owen. Rosalind nu era de găsit. Owen s-a trezit și a acceptat să o ducă pe Mildred cu mașina până la Londra, numai că mașina lui era la Regii Mării, pentru că se dusese pe jos de-acolo până la biserică. Deși declaraseră deja că o plimbare până la cârciumă le-ar face foarte bine, Benet le-a atras atenția că vor fi nevoiți să care toate bagajele lui Mildred și până la urmă i-a repezit chiar el cu mașina. Când a ajuns înapoi, Rosalind tot nu era de găsit.

Imediat ce-a ajuns la Penndean, Rosalind a plecat iar cu un singur gând în minte. *Trebuie* să-l vadă pe Edward. Nu spusese nimănui că l-a văzut stând pe piatra funerară de sub arborele de tisă. Bineînțeles că nu plecase la Londra, stătea ascuns la Hatting, precum acele animale misterioase ce se camuflează în peisaj. N-a rezistat să

nu vadă cu propriii lui ochi cine avea să participe la cununie, sau poate credea cu disperare că Marian își va face apariția în ultima clipă și se va mira când îi va vedea pe toți uluiți, păcăliți de blestematul acela de mesaj. După ce s-a îmbrăcat băiețește, Rosalind a plecat de la Penndean nu cu mașina, ci pe jos, ieșind pe o poartă mai îndepărtată la care se ajungea pe o cărare ascunsă de copaci. Poarta, de obicei încuiată, era din fericire descuiată acum. A trecut drumul și a luat-o prin iarba înaltă, pe o potecuță abia vizibilă, ce cobora abrupt, spre râul Lip, ajungând la un podeț șubred, din lemn, gata oricând să se prăbușească. L-a trecut repede, ca fulgul, privind în jos la râul împrejmuit de flori sălbatice ale căror nume nu și le amintea. O dată cu râul, trecuse de teritoriul lui Benet și intrase pe al lui Edward. (Tot se mai certau din pricina podului.) A sărit un gard scund și a pornit cu pași agale pe terenul ce părea cultivat. Aici s-a oprit ca să-și salute un prieten drag, un cal pe nume Spencer, cândva cal de vânătoare, acum foarte bătrân. Edward le vorbise fetelor despre el mai demult. Spencer, care o cunoștea bine, a înaintat încet, mișcându-și într-o parte și-n alta capul maroniu, mare și blând. Rosalind i-a îmbrățișat capul și lacrimile pe care și le ținuse-n frâu o bună bucată de vreme i-au năvălit pe obraji și pe haina sclipitoare. „Oh, Spencer, dragul meu Spencer!" L-a sărutat pe botul moale și a pornit mai departe în grabă, în jos pe deal, peste o poartă cu cinci druguri de metal și o altă pajiște, respirând din ce în ce mai greu. Hatting Hall se vedea bine de-acum. Rosalind a mai trecut de o poartă care era deschisă, a traversat un drum îngust și, peste iarba tunsă proaspăt, s-a apropiat de porțile, întotdeauna deschise peste zi, ale impunătoarei clădiri. Aleea pentru mașini era scurtă și trecea printre doi duzi bătrâni și uriași. Câteva trepte duceau până la ușa frumos sculptată, lângă ea și deasupra ei sclipeau ferestrele înalte în stil Elisabetan, iar turnurile se înălțau deasupra intrării, pe acoperișul cu creneluri, unde se aflau și două coșuri de fum care se roteau, fiecare altfel. Soarele strălucea pe zidul din cărămidă acoperit parcă cu o pulbere pufoasă de un roșu-maroniu. Fala casei Hatting se limita însă numai la fațadă, deoarece trupele lui Cromwell, după ce devastaseră biserica Sf. Mihail, au ocupat și au distrus interiorul și, poate din greșeală, i-au dat și foc. Se mai

vedeau încă urme ale incendiului pe cărămizile frontale. Casa cea șubredă și urâtă, care fusese înălțată în pripă în spatele fațadei, s-a prăbușit la începutul secolului al optsprezecelea și locul i-a fost luat de o construcție elegantă, în stil georgian, iar îndărătul fațadei, în stil Tudor. Familia lui Edward, care trăise din moși strămoși (se spunea) în Cornwall și care pusese mâna pe niște prețioase mine de plumb, a cumpărat Hatting la începutul secolului al optsprezecelea. Uriașa grădină superbă, care nu se vedea din față, a fost proiectată, se pare, de Capability Brown.

Rosalind alerga deja și pulpana hainei flutura în urma ei. Când a trecut printre duzi, a văzut treptele și ușa de la intrare deschisă. A urcat scările în fugă, s-a oprit pe ultima treaptă ca să-și tragă sufletul, apoi a împins ușa încet și a intrat în hol. Era liniște, nu i se auzea decât respirația, de-acum potolită. Nu se zăreau nici Montague, majordomul, nici Millie, soția lui. Cu ochii pe jumătate închiși (pentru că venise de la lumina soarelui strălucitor de afară), a privit în jur, observând atent ceea ce pentru un moment păruse cufundat în umbră: holul mare și, prin ușile deschise, salonul, iar dincolo de el, sala de biliard unde obișnuiau să joace „Freda".

Edward a apărut în capul scărilor. S-a oprit. Rosalind a crezut pentru o clipă că o confundă cu sora ei. Apoi el a întrebat:

— Vreo veste?

— Nu. Îmi pare tare rău. Sau oricum nu după câte știu eu. Eu... Tocmai mă gândeam să vin la tine în caz că... înainte să pleci la Londra... poate te pot ajuta cu ceva... Îmi pare rău, *îmi pare tare rău*...

Edward a coborât încet, ținându-se de balustradă și s-a oprit lângă Rosalind. Privea în altă parte, de parcă ar fi uitat de prezența ei acolo. Apoi a zis:

— Vrei să închizi ușa?

Rosalind, foarte aproape de ea, a închis-o. Se gândea ce să mai spună.

— Vrei o cafea?

— Da, a zis ea. O, da, mulțumesc... Sper că nu te încurc...

Edward s-a întors brusc pe călcâie și a pornit milităreste spre un culoar întunecat. Rosalind a luat-o la fugă, frecându-și ochii cu dosul palmei din cauza luminii soarelui și ca să-și șteargă lacrimile

ce năvăleau iar. Nu avea batistă. Din coridorul întunecat a intrat într-o bucătărie spațioasă și luminoasă.

Edward a pus ibricul pe foc, apoi, încruntat, a luat cafea din borcănel și a măsurat-o cu linguriță. Mâna îi tremura. Rosalind s-a apropiat de masa mare din lemn, frumos curățată. I-a privit mâinile lungi și degetele subțiri.

— Vrei să te ajut?

— Nu. A așezat ceșcuțele pe masă, cu ochii la ibric.

Simțindu-se brusc slăbită, Rosalind a strigat „vai, Doamne" și s-a prăbușit pe un scaun.

— Nu ți-e bine?

— Ba da. O, Edward... Îmi pare... așa de... rău... Și-a dus mâna la gât.

Edward a turnat apa în ceșcuțe cu un fel de precizie militară. A întrebat:

— Lapte și zahăr? Rosalind a încuviințat. Hai să mergem sus! N-ai vrea să te uiți la tablouri? I-a întins ceșcuța ei și a ieșit din bucătărie, ducându-și-o pe-a lui.

Rosalind, ținând ceșcuța cu multă grijă, a pornit în urma lui, pe scări în sus. Nu vroia să se uite la tablouri. Vroia să stea liniștită lângă Edward și să vorbească cu el. S-a oprit să soarbă din cafea și a constatat că e fierbinte, că nu are nici lapte, nici zahăr.

Galeria, pusă la punct în secolul al optsprezecelea, era o încăpere foarte lungă, cu parchet lucios, și dădea spre grădină. Conținea o mulțime pestriță de tablouri colecționate de diverși proprietari, fiecare cu gustul lui. De abia în ultima vreme, după moartea tatălui său, a reușit Edward să-și impună propriul gust. Rosalind a pus ceșcuța jos, cu grijă, pe marginea unei ferestre, în spatele unui vas cu flori. *Flori* care fuseseră culese ieri pentru mireasă! Privea la grădina însorită, atât de neclintită, de liniștită, iar în apropierea casei o cutie mare perforată, un șir de santinele, aleea cu salcâmi, apoi copacii cei măreți, în zare, mult mai încolo, se vedeau pomi foarte bătrâni, stejari și fagi și castani și cedri, unii dintre ei având respectabila vârstă de patru sute de ani sau chiar mai mult. Liniște absolută în lumina soarelui. Rosalind, orbită de atâta lumină, s-a întors spre cameră, și-a luat ceșcuța și a vărsat câteva picături pe parchetul

lucios. S-a uitat repede în jur și a șters petele cu mâneca. Edward plecase, ba nu, era puțin mai încolo. Iar avea o senzație de leșin. Oare de ce, de ce atâta durere în suflet? *Marian ar fi putut avea toate acestea, chiar totul, această grădină, această casă, tablourile, pe Edward.*

Edward, care-și pusese jos cafeaua, s-a întors spre ea. I-a văzut limpede fața, era palidă, aproape albă, învăluită într-o mască de oțel, ținea gura strânsă, cu buzele din care sângele părea că se scursese, pleoapele, nasul acvilin. Rosalind făcea eforturi disperate să găsească repede ceva de spus și deodată i s-a dezlegat limba:

— L-am văzut pe Spencer pe pajiște, la venire.

Chipul lui Edward s-a schimbat brusc.

— Da, Spencer, vechiul meu prieten drag. Apoi a adăugat: am cumpărat de curând un tablou modern, este aici.

Ea l-a urmat, trecând pe lângă un Goya excelent. Mai fusese o singură dată în această galerie. De ce? Poate pentru că pe Marian nu o interesa pictura.

S-a auzit un zgomot. Intrase cineva pe ușa opusă. Era Benet.

Edward s-a întors și s-a îndreptat spre el. Rosalind s-a oprit un moment, apoi l-a urmat. Și-a dat imediat seama că l-a supărat pe Benet. Impresia a fost de moment, dar oarecum legată de durerea pe care o simțise lângă fereastră. Benet i-a întins mâna lui Edward. Edward după o ezitare imperceptibilă, i-a strâns mâna lui Benet. Cu cealaltă mână, Benet l-a prins pe Edward de umăr. O clipă. Apoi s-au îndepărtat unul de altul.

— Nu e nimeni jos, a spus Benet. M-am gândit eu că ești aici. N-am vrut să vin mai devreme. La început am crezut că ai plecat la Londra. Apoi...

— Mă bucur că te văd.

Rosalind a trecut pe lângă ei.

— La revedere, Edward! Mă bucur că ai venit, Benet. Eu...

A simțit imediat că nu trebuia să spună asta. A ezitat. Ar trebui să-i spun ceva de Marian... s-a gândit ea.

— Îți mulțumesc că ai venit, Rosalind, a spus Edward. A făcut un gest vag cu mâna. Ea s-a întors și a plecat.

Benet a zis:

— O, dragul meu băiat. Nu i se mai adresase astfel lui Edward. S-a surprins gândindu-se la Unchiul Tim. Hai să ne așezăm undeva.

— Haide jos, a zis Edward.

Benet a pornit pe scări în urma lui și au intrat în salon. Era întuneric, jaluzele fuseseră trase. Edward a ridicat una dintre ele. S-a așezat pe canapeaua cea mare din fața șemineului și Benet lângă el. Edward s-a îndepărtat, sprijinindu-și cotul de brațul canapelei. A oftat din rărunchi. Benet a constatat că e palid, ei bine, întotdeauna a fost palid și slab, acum arată sfrijit ca tatăl lui... oare s-a mai tuns de ieri?

Edward, cu o grimasă ușoară și închizând pe jumătate ochii de un căprui deschis, privi în jos, spre picioare și murmură:

— Cred că mă învinovățești pe mine.

— Oh, Doamne, să te învinovățesc? Nici vorbă de așa ceva!

— Cred că multă lume mă va învinovăți pe mine. La urma urmei, ea putea să hotărască, și o fi avut motivele ei, iar în ultimul moment... a fost un act de mare curaj...

— Ai un suflet nobil.

— Trebuie să fi avut motivele ei, ar fi trebuit să aud, să văd... ar fi trebuit să verific în ultimul moment... poate că ea ar fi vrut ca eu... aș fi făcut-o, numai că eu eram tare neliniștit...

Benet, care nu prea înțelegea ce vrea Edward să spună și având și el supărările lui, a zis:

— Sunteți amândoi tineri și pur și simplu nu vreți să vă pripiți. Poate o să vedeți mai târziu... or să se mai întâmple și alte lucruri... și oricum, nimic din ce-a fost până acum nu înseamnă că nu puteți să o luați de la capăt mai târziu...

— Nu, nu, e cu totul altceva, o altă rană în sufletul meu, sau nu o rană, rănile se pot vindeca, ci o pierdere, e vina mea... oricum n-aș vrea să te rețin.

S-a ridicat. Benet s-a ridicat și el, încercând cu disperare să găsească ceva de spus. A bâiguit:

— Știi cât de mult îmi doream ca tu să fii... ca tu să te căsătorești... și... fericire... știi cât țin la tine și nu mi-e tot una... Stai aici peste noapte sau pleci la Londra?

— Nu știu.

— Eu voi rămâne la Penn... n-ai vrea să luăm prânzul, adică cina, acolo?

— Nu, nu. S-ar putea să plec la Londra. Îți mulțumesc că ai venit să mă vezi.

Benet a plecat cu Rover-ul lui cam bătrâior înapoi la Pen-ndean. Lumina soarelui, liniștea de la țară, frumusețea copacilor și florilor aproape îl făceau să plângă. Nu făcuse nimic pentru Edward, venise de fapt să-și descarce propriul lui suflet. Își dorise atât de mult ca Edward să fie, așa cum era să fie, ginerele lui și Marian ar fi putut fi fiica lui. Acum totul îi apărea din ce în ce mai limpede: i-a pierdut pe *amândoi, pentru totdeauna*. Și la Penn nimic nu va mai fi așa cum fusese înainte.

Când a ajuns acasă, a găsit în fața ușii o mașină. Era Volvo cel albastru și strălucitor al lui Owen. A deschis ușa și a auzit voci în sufragerie.

— A, iată-l! Benet, o duc pe Mildred... te așteptam... unde-ai fost?

Owen și Rosalind veniseră în hol.

— N-ați vrea să rămâneți la masă? N-ați vrea să stați peste noapte?...

— Păi, nu, îmi pare rău... credeam că te duci și tu la Londra... înapoi la...

Mildred tocmai cobora scările ducând o valiză.

— Dragă Benet, o să te descurci? Vrei să mai stăm? Casa e...

— Nu, mă descurc, a zis Benet. Probabil am să vin și eu la oraș mâine. Hai să te ajut la bagaje!

— Cred că a terminat, a spus Owen, luându-i fetei geamantanul din mână. Abia așteptau să plece. Benet i-a condus afară, în bătaia soarelui.

— Unde-i Tuan? a întrebat Benet. Uitase cu totul de existența tânărului.

— A comandat un taxi care l-a dus până la gară.

— Dar sunt kilometri buni...

— Ne-am oferit să-l luăm cu noi, dar se grăbea și noi nu eram gata.

— Atunci, pe curând!... Îmi pare rău... regret că plecați atât de triști.

— Cu toții suntem supărați, a zis Mildred. Poate o să aflăm că vine fuga înapoi.

— Mă îndoiesc, a spus Owen. Mulțumesc mult, dragă Benet, pentru... adică, îți mulțumesc.

Mildred și-a pus valiza în portbagaj și după ce a urcat și Owen în mașină, a lăsat geamul în jos.

— Unde-i Rosalind? A, da, mașina închiriată, trebuie să o ducă înapoi, ea e înăuntru în casă, vrea să stea cu tine... poți s-o consolezi mai bine decât noi... dragă, dragul meu Benet... A scos mâna. Benet i-a sărutat-o. Mașina cea mare a dispărut printre copaci, Mildred fluturându-și mâna.

Benet s-a întors în casă și a găsit-o pe Rosalind în hol, stând pe un scaun. Și-a adus și el un scaun și s-a așezat lângă ea. Era cât pe-aci să spună ceva, dar ea i-a luat-o înainte.

— Îmi pare tare rău, te rog să mă ierți. Știu că nu ți-a plăcut că am dat o fugă până la Edward, nu trebuia s-o fac... și nici măcar n-am fost în stare să-i spun ceva care să-l ajute, doar l-am deranjat, îmi pare atât de rău. Știu că n-ar fi trebuit...

Benet, aducându-și brusc aminte că fusese iritat, a zis:

— Dar, dragă Rosalind, nu m-a deranjat că te-ai dus să-l vezi, de ce să mă deranjeze. Sunt sigur că s-a bucurat să te vadă, doar ți-a arătat și tablourile... eu am fost cel care a deranjat...

Rosalind zise dând din cap și clipind des:

— O, nici vorbă... Benet... îmi pare rău...

— Nu vrei să rămâi aici? Eu nu plec. Draga mea copilă, te rog, *rămâi*.

— Nu, în nici un caz, știu că vrei să rămâi singur. Și eu vreau să fiu singură. Trebuie să plec. Totul e un *coșmar*...

S-a ridicat. El a vrut să mai spună ceva drăgăstos și consolator, dar nu-și găsea cuvintele potrivite. În cele din urmă a zis:

— Ne vedem în curând. Poate o găsești tu, poate vine ea la tine... ea va veni la tine, nu la noi... se va rezolva totul în curând, ei se vor arunca unul în brațele celuilalt... totul va fi...

Rosalind a intervenit:

— Nu, nu va veni, nu la vreunul din noi, în nici un caz, nu va veni niciodată.

— Nu mai spune asta, Rosalind... nu știm...

— Parcă-i o vrăjitorie, e ca și cum ne-am fi transformat în cu totul altceva sau... parcă totul e ca în *iad*.

— Nu vrei să rămâi cu mine?

— Nu, dragă Benet, vreau să fiu singură... lucrurile mele sunt în hol și, uite... Clun mi-a adus mașina.

Clun îi adusese mașina închiriată la intrare și apoi a dispărut în seră, după cum îi era obiceiul. Benet a ajutat-o să-și încarce lucrurile, acele lucruri care ieri fuseseră atât de importante. Ea a urcat în mașină, a coborât geamul și l-a sărutat în grabă.

— La revedere, dragă, Benet dragul meu drag!

Mașina a dispărut și el a pornit înapoi spre intrare. Toată lumea vrea să mă părăsească, gândi Benet, ne ferim unul de altul, ei consideră că locul acesta este blestemat, că *așa ceva* nu s-ar fi întâmplat altundeva, poate e într-adevăr blestemat, dar aș zice că e într-un fel vina mea. *Oh, Doamne!* A intrat în casă și a închis ușa. S-a uitat la ceas și a constatat cu surprindere că nu era încă ora cinci. Mai devreme îi spusese Sylviei să plece acasă, deși nu trecuse mult de când pusese masa pentru eventualii musafiri care intenționau să mai stea. Dar nu rămăsese nici unul. S-a îndreptat spre bucătărie, apoi a luat-o înapoi spre salon. L-a cuprins o senzație cumplită de singurătate, simțea că nu-i ajunge aerul... cum de s-au întâmplat asemenea lucruri îngrozitoare... și e doar *începutul*... lucruri care i-au afectat pe toți... și numai din cauza lui. Fusese atât de fericit, crezuse că putea să-și încropească o familie. Trebuie să facă ceva. Îi venea să urle și să-și sfâșie hainele de pe el. Să se întoarcă oare în Germania? Nu putea. Fusese acolo cu prea mult timp în urmă, viața pe care o ducea, îndelungata lui viață fusese zdruncinată. Începea ceva nou, ceva îngrozitor, auzise doar cuvintele lui Rosalind, e vrăjitorie, e un *iad*.

A mers până-n bibliotecă, târându-și picioarele, a privit statueta din bronz care-l reprezenta pe Shiva fâlfâind agitat cele patru brațe ale lui în interiorul unui cerc de foc. S-a uitat la ceea ce scrisese alaltăieri. S-a așezat.

> În încercarea de a lămuri implicațiile presocraticilor în opera lui Heidegger trebuie să ținem cont de modelele metafizice care ilustrează conexiunile și identitățile și îl prezintă pe Multiplul (aparent) ca fiind Unul. Unul (sau Același) este cel care contează. Unul are mai multe fețe și fațete, abordarea sa făcându-se printr-o grupare (sau, cum ar spune unii, cohortă) de concepții care poartă alte nume. Creștinismul reliefează Unul, dar îl realizează prin intermediul a Trei, alte religii prin Doi. Dacă se insistă prea mult asupra lui Unu s-ar putea, ceea ce pare de neîngăduit, genera o masă de sub-concepte sau sub-entități. Acestea pot exista, bineînțeles, ca sfinți, zei minori, virtuți fără nici o legătură între ele și așa mai departe. Forța care-l alcătuiește pe Unu întâmpină rezistență. Heidegger vrea să ne arate relațiile interne dintre marile concepte grecești și, procedând astfel, să susțină și să explice doctrina Ființei, care se sprijină pe o verigă conceptuală interioară similară.

Ce naiba vrea să spună? gândea Benet. Sau ce vreau eu să spun? Am crezut că găsesc o rezolvare, dar nu fac decât să mă încurc și mai tare într-o întunecată pânză de păianjen, în țesele *minții lui*. Și se spune că bunul Célan îi face o vizită la coliba lui de la munte... că Hannah Arendt îl iartă... Și îndrăznește să preia ideile lui Hölderlin și ale grecilor? Doamne, cumplita beznă învăluie totul, dar pentru mine există bezna mea *proprie*, apropiată *mie* și propria mea sclavie. Eu sunt prea mărunt ca să înțeleg. Ce mi-ar mai fi plăcut să trăiesc în lumină și să-mi dedic viața poeziei, nu filozofiei. Scriam poezii când eram tânăr, înainte de a mă lăsa prins în mrejele *acelei* filozofii! Acum nu se mai poate face nimic. Numai Tim mi-ar mai putea lumina calea în întuneric. Și grecii... grecii, chiar dacă ei s-au stins.

Am impresia că înnebunesc, gândi Benet în timp ce se ridica. Ce urma să facă acum? Cum de mai putea să bâjbâie prin acel labirint delirant după o zi care-i adusese doar lucruri îngrozitoare? Și ziua a fost oribilă! S-a întors încet, cu pași grei, spre bucătărie. A încercat să mănânce un măr. A deschis o sticlă de vin roșu și a băut puțin. S-a așezat și și-a pus capul pe masă, apoi l-a ridicat iar. Era

nebun? Unde dispăruse Marian, poate cadavrul ei plutea pe Tamisa, sau zăcea, după ce a înghițit otravă, în vreo cameră nenorocită din Londra și vor trece luni, poate ani până o va găsi cineva. Și Edward... ce punea oare la cale... ce făcuse el pentru Edward? S-a ridicat și a ieșit în grădină. Grădina părea încremenită, până și păsările tăceau. S-a dus până la copacul ginkgo. L-a îmbrățișat, frecându-și fruntea de scoarța lui netedă. S-a întors apoi în casă, s-a întins pe canapeaua din salon și a adormit. S-a trezit buimac, simțindu-și sufletul greu. Ziua era pe sfârșite, deși nu se întunecase de tot. Brusc, a hotărât că trebuie să plece la Londra. Și-a luat repede haina, a zăvorât toate ușile și a plecat. Rover-ul lui era la doi pași, sub copaci. A urcat în mașină și, înainte de a porni, și-a lăsat capul pe volan.

Cerul se întunecase și la intrarea în Londra traficul era aglomerat. Intrat în ambuteiaj, Benet trase o înjurătură. Ce tâmpit a fost! Să-și petreacă toată noaptea în mașină? Până la urmă a ajuns acasă, a descuiat porțile și a băgat mașina în garaj. A încuiat porțile și s-a îndreptat spre treptele care, aproape de stradă, duceau la intrarea principală. Casa era întunecată. În strălucirea slabă a amurgului de vară și la lumina palidă ce venea dinspre stradă, Benet a început să scotocească, înjurând, după chei. A descuiat încet două lacăte și a intrat în casă. Când a închis ușa și a întins mâna după întrerupător, s-a mai aprins o lumină într-o cameră mai îndepărtată și o siluetă întunecată a apărut în prag. Benet a aprins lumina din hol.

— Bună seara, domnule! Vă simțiți bine?

— Da, bineînțeles.

— Aveți vreo veste? Domnișoara Rosalind mi-a telefonat...

— O, nu! a zis Benet.

— Doriți să mâncați ceva sau...?

— *Nuuu.*

— Atunci, noapte bună!

— Noapte bună, Jackson!

Jackson era servitorul lui.

DOI

Owen Silbery stătea singur în atelier. Avusese visul acela îngrozitor care se repeta. Îngropat în nisip până la gât, nu-și poate mișca mâinile și picioarele, vine fluxul, îi atinge fața, el țipă, își scutură capul, singura mișcare pe care o poate face, nu vine nimeni, apa îi atacă din nou gura, înghite apă, i-a depășit gura, nu mai poate nici țipa, îi astupă nasul... Owen detesta visul acesta, *îi făcea rău* și îl enerva mai cu seamă pentru că el considera că nu-l inventase, că nu era visul *lui,* oare nu-l văzuse în vreun film cu multă vreme în urmă?

Era a doua zi, a doua zi de după evenimentul acela îngrozitor. Cu toate telefoanele, nu aflase nimic. Cu o seară în urmă, Owen o dusese pe Mildred la ea acasă, la apartamentul acela mic (renunțase să-i mai sugereze să-l lase să-i cumpere unul mai mare). Apoi se întorsese la casa lui din Kensington, mâncase niște resturi de prin frigider și băuse mult whisky, se uitase la știrile de la televizor și se culcase cu gândul că nu o să poată adormi. A adormit totuși. Și acum, groaza aceasta de nedescris și o senzație de haos și devastare îl învăluia. Și vor începe speculațiile în legătură cu biata fată: s-a sinucis sau nu? Owen, el însuși cochetase cu ideea sinuciderii... și avusese toate motivele. Dar nu trebuia el, ca pictor, să-și folosească imaginația, să creeze, să observe atent ceea ce era degradant și degustător? Bineînțeles că putea face artă și din asemenea lucruri și le putea transforma, ha, ha, ha! Să nu uite să bea în cinstea lui Otto Dix. *Acesta* întrupa *realitatea.* Owen stătea în atelierul lui liniștit privind la un tablou abstract pe jumătate gata. Ura tabloul.

Expresionism, fovism, dadaism, cubism, curentul *Neue Sachlichkeit*, cel al *atrocităților*. *Foutu métier*. S-a aplecat și a zgâriat pânza cu unghia. Îl cuprindea lenea și lenea se transforma în trândăvie, agonie, solitudine și uitare de sine. Singura persoană care îl înțelesese cu adevărat era Unchiul Tim... cu toate că și el...

S-a ridicat, a curățat pensulele și le-a așezat în ordine, apoi s-a șters pe mâini cu o cârpă. A oftat adânc, un oftat lung și familiar. Închisese telefoanele. Se plimba încet prin atelier, ridicând storurile care acoperiseră câteva dintre ferestre. Lumina puternică a soarelui a pătruns în încăpere. Atelierul lui era spațios, ocupând în întregime al doilea etaj al casei. Și-l făcuse cu multă vreme în urmă, când înlăturase trei pereți și s-a bucurat pentru prima oară de propriul lui spațiu, de lumina lui proprie. Casa era mare și înaltă, cumpărată cu primii lui bani serioși, revanșă pentru copilăria lui grea și pentru rana sufletească despre care nu vorbise niciodată. Nu avea servitor și nici menajeră. Owen păstra extrem de curată dușumeaua din lemn a atelierului. În sufragerie și în bucătăria cea strălucitoare de la parter, precum și în salon și în „biroul" de la etajul întâi era o oarecare ordine. Exista și un apartament la demisol care găzduise cândva (înainte de domnia lui Owen) și o menajeră, dar acum se aflau acolo tablouri *speciale* împreună cu diverse aparate și alte lucruri. Etajul al treilea dezvăluia câteva dintre trăsăturile „specifice" ale prezentului proprietar, care ieșeau în evidență pe măsură ce se urcau scările. Într-o cameră imensă se afla un pat uriaș, patul lui Owen, care nu era niciodată aranjat ca lumea, dar acoperit uneori cu o cuvertură roșie imensă. Acest pat îi amintea uneori lui Owen de vremuri apuse, când veneau femeile să-i pozeze, fără întrebări. Fără îndoială că soții acestora rămăseseră șomeri sau le părăsiseră și ele trebuiau să crească mulți copii. Nu era traba lui. Vizavi, într-un șir de dulapuri, arătându-și doar spatele pânzei, cel fără vopsele, se aflau nenumărate tablouri lipsite de importanță, care nu fuseseră vândute. Câteodată, Owen mai scotea câte un tablou la întâmplare. Acum, după ce a ieșit din atelier, a urcat scările, a intrat în această cameră și a început să caute ceva. Până la urmă a scos din grămadă un portret al lui Lewen Dunarven. L-a privit atent o vreme. L-a pus la loc. Nu prea semăna. A ieșit din cameră. Se simțea obosit și vroia

să se întindă în pat. Totuși, a decis să meargă mai departe și să privească afară de la fereastra etajului al cincilea. Etajul al patrulea l-a făcut însă să se oprească puțin. Se afla aici o splendidă cameră de oaspeți pe care o folosea arareori, iar vizavi *camera lui obscură*, bucuria lui, ai cărei pereți erau acoperiți cu fotografii foarte interesante, incluzând (printre cele discrete) și una care-l reprezenta pe Mishima ca Sfântul Sebastian, despre care a vorbit Benet nu de mult. Mishima murise de propria lui mână. Ce curaj fantastic trebuie să ai ca să-ți spinteci singur stomacul, știind că o clipă mai târziu un prieten apropiat îți va tăia capul. Ce păcat că nu și-a putut procura o poză cu momentul respectiv!

Etajul al cincilea era în întregime tărâmul lui Odradek, favoritul lui Kafka. Peste tot zăceau îngrămădite obiecte fără noimă, fără nume, atemporale, cutii de carton unele peste altele, cu Dumnezeu știe ce în ele, haine pătate mâncate de molii, o mulțime de cărți vechi, fără îndoială valoroase, dar făcute ferfeniță, scrisori de demult, unele nedeschise, porțelan spart, sticlă spartă, ziare vechi, colecții de pietre... Owen și-a croit drum spre fereastră și a privit afară. Sub ochii lui se întindeau grădini verzi, pline de tufișuri și copaci înalți, fațadele și spatele caselor, iar dincolo de el și deasupra, imensul cer albastru și chiar sub el, Londra.

Owen s-a îndepărtat de fereastră cu un oftat, a împins cu piciorul niște obiecte și a ajuns la ușă. A coborât încet scările până la salonul cel oarecum ordonat de la etajul întâi. Acolo se afla o oglindă mare deasupra șemineului. S-a oprit în fața ei. Părul bogat, a cărui culoare naturală fusese șaten închis, era acum bine vopsit cu negru. Se îngrășase. Oare a observat cineva? Nu conta. Profilul impozant rămăsese neschimbat. Unchiul Tim îl asemuise cândva cu o broască-țestoasă, o anume broască-țestoasă din grădina de la Penndean. Lui Owen îi plăceau broaștele-țestoase. S-a dus la telefon și i-a deschis soneria. În următoarea clipă a și sunat. Era Mildred.

— Owen, ai mai aflat ceva?

— Nu.

— Am ținut legătura cu poliția. Nu te-ai mai gândit la nimic?

— *Să mă gândesc?* Nu.

— Știi că Benet s-a întors aseară. Te-a sunat?

— Nu.
— Ai fost plecat?
— Am închis telefonul.
— A, deci ai lucrat. Te simți bine?
— Da.
— Pot să trec pe la tine să te văd? Nu stau mult.
— Mildred, scutește-mă dracului odată.

A pus receptorul jos și a închis iar telefonul ca să nu mai sune. Apoi s-a așezat într-unul din fotoliile comode și și-a acoperit fața cu mâinile.

Benet stătea în pragul unei case mari din apropierea Pieței Sloane. Casa îi era foarte familiară deși nu o mai vizitase de mult. Nu se simțea în largul lui, era tulburat și amintirile se învălmășeau în mintea lui. Și-a aranjat cravata și și-a netezit cu mâna părul roșcat, ciufulit. A sunat la ușă. Clinchetul soneriei îi era familiar. A așteptat.

Ușa s-a deschis. Anna Dunarven a apărut imediat în prag, zâmbind.

— O, Benet, ce bine îmi pare că te văd! N-am avut timp să stăm de vorbă acolo. Hai, intră, intră! Ce mai știi de Marian?

— Nimic, din păcate, n-am nici o veste. Anna, iartă-mă că am picat așa pe capul tău, trebuia să-ți scriu, nu ți-am găsit numărul de telefon și...

— Da, așa-i, s-a schimbat, trebuia să ți-l dau, dar iată-te, haide, doar știi drumul, totul e la fel ca înainte. Ciudat, nu?

A intrat după ea în memorabilul salon, a privit soarele strălucind deasupra grădinii și au rămas în picioare lângă fereastră.

— Ce-au mai crescut copacii!

— Da, și eu am constatat asta când m-am întors. Au avut grijă de casă, nu? Camera aceasta e neschimbată, doar că am mutat puțin lucrurile din ea.

— Văd că bătrânul elefant este la locul lui pe șemineu.

— Da, imaginează-ți, îl puseseră undeva într-un dulap, a trebuit să-l caut serios! Cred că la toți vă lipsește Unchiul Tim.

— Da, așa-i. Dar și tu ne lipsești.

— O, Benet, ești neschimbat, părul roșu, des, ciufulit ca pe vremuri, nici urmă de fir alb, arăți tare bine și ochii tăi... ochii sunt *atât de* albaștri...

Anna l-a îmbrățișat pe Benet, el i-a simțit părul cald pe obraz, i-a cuprins talia. S-au desprins din îmbrățișare. Se cunoșteau de foarte multă vreme, de fapt Benet pretindea că el i-o prezentase pe Anna, care avea atunci douăzeci de ani, lui Lewen Dunarven, în vârstă de treizeci. Îi cunoscuse separat, la Londra, pe Anna ca prietenă a lui Elizabeth Loxon, care la rândul ei era prietenă cu Mildred, iar pe Lewen ca vizitator nelipsit al bibliotecii din British Museum. El îi rezolvase Annei o serie de probleme după ce, Lewen, un distins cărturar irlandez, a murit pe neașteptate. O cunoscuse și pe mama Annei care a murit în Franța după plecarea Annei acolo „pentru totdeauna". Băiatul, în vârstă de nouă sau poate zece ani, nu apucase să-și cunoască tatăl.

Stând față în față s-au prins de mâini, privindu-se îndelung și devenind apoi serioși.

— Deci, ce s-a întâmplat cu Marian? Știi ceva?

— Noi nu știm nimic, mărturisi Benet. Mă întrebam dacă nu ai tu vreun indiciu sau vreo idee...

— Doar nu crezi că o ascund la mine!

— Bineînțeles că nu! spuse Benet. Dar ajunsese în stadiul în care orice i se părea posibil. Femeile se refugiază la femei. Putea măcar încerca să descrie diperarea pe care o provocase mesajul lui Marian. Bineînțeles că trebuie să fie la *cineva*... dacă nu cumva s-a întâmplat un lucru îngrozitor.

Citindu-i gândurile, Anna a spus:

— Aș fi putut s-o iau la mine, dar n-am luat-o.

— Ținea mult la tine.

— Și eu la ea. Nu am idee unde ar putea fi. Am lipsit atâta amar de vreme.

— Bineînțeles... O, Anna, e atât de înspăimântător...

— Ce scria în scrisoare? Doar că s-a hotărât să nu se mai mărite?

— Da. Și că... îi pare rău.

— Ce șoc! Bietul Edward. Ei, hai să ne așezăm.

Au plecat de lângă fereastră și s-au așezat pe canapeaua cea mare tapițată cu catifea roșie. Benet a ridicat privirile spre elefant. S-a întors spre ea și a zis:

— Ce drăguță ai fost că ai venit pentru... sperăm cu toții că vei rămâne acum.

— S-ar putea să rămân, da, dar...

— Hai, stai, rămâi aici în casa ta... te mai întorci în Franța?

— Păi, mi-ar plăcea să trăiesc și în Franța... dar nu știu. S-ar putea să închiriez din nou casa mai târziu.

— Ești la fel de frumoasă ca întotdeauna. Îmi place rochia ta verde.

Anna a râs.

— Te deranjează dacă fumez? Știu că nu. A întins mâna după pachetul de țigări care se afla în vasul cel mare și albastru de pe măsuța joasă și lungă din fața lor. Și-a aprins țigara, cu un ușor tremur, zâmbind. Vrei să bei ceva? Rămâi la masă?

Curând va izbucni în lacrimi, gândi el. Nu trebuie să rămân la masă. Oricum nu pot.

— Îmi pare rău, dar nu pot... Vrei să vii la mine să luăm cina împreună?

— Nu pot. Cred că am altă...

— O, Anna, ce fericiți am fost cândva și ce iad e acum...

— Ești sigur că... a, bine... dar vreau să ne revedem curând. S-ar putea să am nevoie de sfatul tău.

— O, Doamne!... Îmi voi da toată silința! Acum trebuie să mă duc să-l văd pe Edward, bietul de el.

Anna, care își purta altădată părul prins într-un fel de coc ordonat și ingenios, îl avea acum lăsat pe spate, drept, pletele blonde

ajungându-i aproape până la talie. Și-a dus mâna la fruntea netedă și senină de parcă ar fi vrut să întrebe cum îi stă așa. Benet o privi îndelung. Owen, care o admirase și o pictase, spunea că este cel mai calm și mai plăcut chip de femeie pe care l-a văzut el vreodată. Tenul ei, nemachiat, dezvăluia o nuanță de roz ce-i colora imperceptibil obrajii și buzele. Ochii, de un albastru deschis și buzele trandafirii exprimau adesea o detașare plăcută, uneori chiar melancolică. Alteori părea visătoare și distinsă. Acum, ținând ferm țigara în mâna dreaptă pe care se zăreau urmele de nicotină, și-a ridicat mâna stângă la gulerul rochiei, lăsând să se vadă, poate fără să vrea, verigheta simplă din aur și inelul de logodnă cu diamante și rubine de care Benet își amintea de pe vremuri, de la nunta ei și din puținele și scurtele vizite pe care i le făcuse în Franța... nu prea îi plăceau musafirii; și în clipa aceea a simțit brusc nevoia să vorbească despre Lewen... dar apoi s-a gândit că poate ea nu vrea să stea aici unde s-a petrecut îngrozitoarea moarte a lui Lewen. Nici nu-i de mirare că a fugit în Franța.

Ea a zis:

— Să sperăm că Marian e bine. Ce poate face o fată în asemenea împrejurări? De călătorit a călătorit, nu? Probabil că s-a retras pe undeva și se simte ușurată acum. Pur și simplu și-a dat seama că nu vrea să se mărite. Toată lumea o va ierta, chiar și Edward. Poate drumurile lor se vor întâlni iar mai târziu, cine știe. Nu crezi?

— Nu știu, Anna. Pur și simplu *nu știu*... Mie îmi e doar teamă ca ea să nu... mi-e teamă. Știi ce, trebuie să plec acum.

În timp ce se îndreptau spre ieșire, el o întrebă:

— Unde-ți sunt tablourile? Presupun că le ții împachetate pe undeva până decizi ce ai de făcut. Aș vrea să-l văd pe cel pe care i l-a făcut Owen lui Lewen.

— Să mai vii, dragul meu Benet și adu-l și pe Owen cu tine.

Intrând în hol, Benet a întrebat-o:

— Ce-ți face băiatul? E aici?

— Bran? O, da, e aici, stai să-l chem.

— Nu-l deranja.

— Bran, Bran, vino să-l vezi pe Benet!

S-au auzit niște bombăneli în camera din față și apoi și-a făcut apariția un băiat îmbrăcat în pantaloni negri strâmți și cămașă albastră. Părul bogat și cârlionțat era de un castaniu închis, ochii căprui deschis, buzele roșii. L-a privit pe Benet cu neîncredere.

— Bună, Bran! i-a zis Benet, îndreptându-se spre el. Ce-ai mai crescut! I-a întins mâna dar și-a retras-o repede deoarece copilul nu făcuse nici un gest de a răspunde la salut. Benet s-a gândit imediat că, băiatul, bietul de el, vrea să se întoarcă în Franța!

Anna a intervenit:

— El vrea să se întoarcă în Franța. Dar mai vedem noi... știi, e vorba de școală.

— Seamănă cu tatăl lui, a precizat Benet.

— Crezi? Da... într-adevăr...

Bran și-a privit mama, apoi s-a retras liniștit în cameră și a închis ușa după el.

Benet a spus, stânjenit:

— Poate continuă el cartea lui Lewen... îl pasionează istoria?

— Îl interesează orice, este extrem de inteligent, dar puțin cam retras.

Anna a deschis ușa de la intrare.

— Păi, la revedere, dragă Benet... sper că vei afla... apropo, îți mulțumesc că ni l-ai trimis pe Jackson, a reparat totul imediat. Bran l-a îndrăgit pe loc.

Mildred și-a făcut apariția în atelierul lui Owen, în ciuda faptului că o repezise. Owen i-a deschis ușa și i-a întors spatele, lăsând-o pe ea s-o închidă la loc și a luat-o, morocănos, spre șevalet. Din câte putea să vadă, „pierdea timpul", după cum ar fi spus-o chiar el, cu vreunul din subiectele lui secrete favorite. Se părea că era vorba de „Bărbatul care fură pisica", temă pe care susținea că o

preluase dintr-o străveche poveste japoneză. Bărbatul, incapabil de a obține favorurile unei anumite doamne, îi fură acesteia pisica. Versiunea lui Owen păstra ceva din atmosfera japoneză și prezența doamnei era sugerată, deși nu se vedea nicăieri. Atracția tabloului venea de la expresia schimbătoare de pe chipul bărbatului și al pisicii. Privind atent tabloul, aveai senzația că uneori bărbatul este speriat și pisica recalcitrantă, alteori că și bărbatul și pisica erau încântați de festa jucată, sau bărbatul avea un rânjet răutăcios și pisica încerca să scape, sau ambele chipuri păreau demonice.

După o clipă de tăcere Mildred a afirmat:

— O să omoare pisica. Ce-i cu materialul acela dantelat din colț?

— Este dormitorul doamnei.

— Și noi nu o s-o vedem?

— A murit deja... strangulată.

Acceptând informația, Mildred a început să măsoare camera cu pași mari, balansându-și poalele fustei.

— Unde-ți sunt îngerii?

— Am să revin la îngeri și la Madonele înspăimântate. Și tu o să te duci în India și o să trăiești într-o colibă pe Himalaya, o să porți sari și o să te stabilești acolo.

— Trebuia să fi plecat de mult.

— Și de ce nu pleci acum? Îți plătesc eu drumul. Doar te-a vrăjit Unchiul Tim și pe tine.

Soneria de la parter sună brusc.

— E Benet, a zis ea și a ieșit din cameră luând-o la fugă pe scări în jos.

Pe Benet nu-l deranja că o găsea pe Mildred la Owen, căci lucrul acesta se întâmpla deseori.

— O, Mildred... ai vreo veste? Eu n-am nici una. A urmat-o în sus pe scări.

Owen, încă la șevalet, și-a afișat privirea ușor cinică, ținând ochii pe jumătate închiși, privire cu care-l saluta întotdeauna pe Benet.

— Deci alergați cu toții încoace și-ncolo, bucurându-vă de fiecare clipă.

Benet a traversat încăperea, a luat două scaune și le-a adus lângă Owen. Unul pentru el, unul pentru Mildred. A spus apoi:

— E și asta ceva.

— Cel puțin puteți să-i consolați pe cei necăjiți.

— Am sunat-o pe Rosalind și mă duc s-o văd. Edward nu răspunde la telefon. Tocmai am văzut-o pe Anna...

— De ce te-ai dus la ea?... Ai crezut cumva că a înghițit-o pe fată? Ce mai face? Binevoiește să mai stea și cu noi?

— Sper că da. Nu știu. Cred că ea ar vrea să rămână aici, dar nu vrea Bran.

— Nu-l învinuiesc. Mi-ar fi plăcut să mă stabilesc în Franța.

— I-ai văzut copilul? a întrebat Mildred.

— Doar o clipă. A fost destul de reticent.

— Ca și Lewen, a zis Owen.

— Suntem cu toții șocați, a spus Mildred. Trebuie să alergăm încoace și-ncolo, așa cum ai zis adineaori, ca să nu ne prăbușim de tot... s-ar putea întâmpla atât de ușor.

— Acum că tot am trecut prin așa ceva, a zis Owen, trebuie să ne vedem de treabă. Poate că acolo unde s-a ascuns se distrează și e fericită, poate a plecat la Brighton.

— Trebuie să ne liniștim unii pe alții oricum, a adăugat Mildred.

Benet a intervenit:

— Da, așa e. N-ați vrea să luăm cina împreună? N-am chef să fiu singur astă-seară.

— Da, bineînțeles, stăm cu tine, a zis Mildred. Ești de acord, Owen, nu?

— Sper că o să vină și Rosalind, nu era prea hotărâtă când am sunat-o.

— Și normal că ai invitat-o și pe Anna, a zis Owen.

— Da, dar nu poate veni. M-am hotărât și eu prea târziu să vă invit.

— Eu sper din tot sufletul că Edward nu va suferi și nu se va închide în propria cochilie, a spus Mildred.

— Poate se împușcă, a completat Owen. Să vezi atunci distracție!

— Ar trebui să-l inviți și pe Tuan, a sugerat Mildred. Și de ce nu și pe Alexader și Elizabeth?

Benet luase un taxi de acasă până la Anna. De acolo un alt taxi până la Owen. Acum se urca iar într-un taxi ca să ajungă la micuțul apartament al lui Rosalind din apropierea străzii Victoria. În Londra nu prea conducea. În taxi, în drum spre Rosalind, a avut iar o strângere de inimă. Avusese un scurt moment de bucurie împreună cu Anna și se lăsase înveselit de Owen. Acum se gândea la Rosalind și la Marian. Normal că se gândise *tot timpul* la Marian, Marian era cea care-l preocupa, ea îi umplea aproape toate gândurile, și nu numai lui. În clipa aceasta se gândea cum ar putea să-i susțină moralul lui Rosalind. Știa foarte bine că în spatele tuturor acestor probleme se afla o groază sumbră pe care nu trebuia și nici nu putea să o îndepărteze. Poate că Marian era moartă, înecată, răpită, înnebunită de supărare, de spaimă. Sfârșitul fericirii, fericirii ei, a lui Edward, a lui Rosalind, a mamei ei, a mea, gândi Benet, pentru că într-un fel a fost *vina mea!* Viața ei e distrusă, poate și a lui. Și acum Rosalind.

I-a plătit taximetristului. A sunat la soneria apartamentului de la etajul al treilea. A împins ușa de la intrare și a început să urce. A auzit ușa lui Rosalind deschizându-se... și l-au cuprins din nou durerea și spaima... *grozăvia* situației, ca un hău fără fund, aducându-i deodată aminte de ceva din Shakespeare, de pericolul teribil al Bardului însuși. A auzit ușa deschizându-se și s-a gândit, o să rețin asta.

Rosalind a ținut ușa deschisă, apoi, după ce Benet a intrat a închis-o și s-au îmbrățișat, rezemați de ea, cu ochii închiși. Benet a luat-o apoi de încheietura mâinii și a condus-o spre fereastră unde se afla o canapea lungă acoperită cu pene și de pe care se vedea bine micuța stradă prăfuită și aglomerată, în bătaia soarelui, precum și puțin din marea Catedrală Catolică. S-au așezat și s-au uitat unul la altul, Rosalind cu fața umedă și ochii roșii. Benet, gata să plângă și el, a zis cu o voce ciudată, spartă:

— Nu te mai necăji atât, dragă Rosalind, Marian e bine și sănătoasă, sunt sigur. Și-a dres glasul și a continuat: se va întoarce la noi, la tine, foarte curând... a făcut ceea ce a crezut ea de cuviință, a acționat cum trebuie și a dat dovadă de un curaj imens...

— Adică te referi la faptul că a trimis scrisoarea atunci, până la urmă...

— O persoană mai puțin curajoasă și-ar fi spus că e prea târziu, i-ar fi fost rușine, ei bine, s-ar fi gândit că nu vrea, că nu poate suferi ideea, că nu e bine, că e atât de implicată, încât nu mai poate da îndărăt, știind că mai târziu își va dori să fi avut puterea să spună nu, chiar și în ultimul moment...

Rosalind îl privea fix pe Benet cu buzele întredeschise.

— Chiar crezi asta? Dar atunci *de ce* n-a făcut-o mai devreme, nu și-a dat seama mai devreme, doar a avut suficient timp... Știu că era derutată și voi o presați să...

— Nu o *presam*... Ba da, o presam, gândi el, îi tot spuneam cât va fi de fericită, cât vor fi amândoi de fericiți, ce cuplu perfect... Apoi a zis cu voce tare: numai când și-a dat seama de-a binelea ce se întâmplă, că de fapt nu vroia să se mărite cu Edward, vroia să fie liberă și să nu aibă nici un fel de responsabilități...

— Adică gospodăria...

— Păi, da, și Edward însuși... fiind măritată cu el pentru totdeauna, la urma urmei căsnicia este...

— Edward însuși... poate a descoperit ceva...

— Ce vrei să spui? Ceva neplăcut sau...?

— O, îngrozitor, ce *îngrozitor* e totul...

Încurc lucrurile și mai rău, gândi Benet, n-am pornit-o pe calea cea bună. Tim ar fi știut ce să facă.

— Nu plânge, dragă Rosalind. O să ne dăm seama destul de curând ce e mai bine pentru amândoi. Am vrut doar să spun că a te căsători înseamnă a-ți asuma o mare responsabilitate și cel care face un asemenea pas trebuie să se gândească bine până în ultimul moment..

— Dar crezi că există posibilitatea ca ei să se împace și să se căsătorească în secret, undeva, fără paroh, fără domnișoară de onoare... și să ne ia prin surprindere pe toți?

— S-ar putea și așa ceva, a zis Benet. El prevăzuse și această posibilitate printre altele. Trebuie doar să așteptăm calmi. Marian se va întoarce la noi, s-ar putea să dea un semn de viață într-o zi sau două...

— Dacă n-a murit... dar poate e moartă... o văd... moartă...

— Rosalind, termină cu prostiile! Trebuie să dai dovadă de curaj și să aștepți cu răbdare... Eu sunt absolut convins că vom avea vești bune în curând, poate chiar peste o oră sau două și atunci...

— Nu întrevăd vești bune pentru ea... pentru mine... vreodată...

— Rosalind, te rog...

— Bine, bine, scuză-mă, dragă Benet... Mă bucur tare mult că ai venit să mă vezi... Vorbesc doar prostii.

— Dragă, draga mea copilă, nu mai plânge... Te iubesc, noi toți te iubim, ai o viață întreagă în față... și într-adevăr, orice... totul va fi bine în ceea ce o privește pe Marian...

— Ești foarte amabil, dar... m-aș întinde puțin...

— Da, da, întinde-te, eu plec... dar te rog, vino la cină în seara asta, la mine, bine? Vor veni și Owen și Mildred...

— Și Edward?

— Nu știu, nu pot lua legătura cu el, poate s-a întors la Hatting, dar te rog să vii...

S-au ridicat. El i-a sărutat obrazul fierbinte. Era mai înaltă decât Marian și aproape la fel de înaltă ca Benet.

În drum spre gara Victoria, Benet a început iar cu procesele de conștiință. Desigur, e evident ar fi trebuit să-și dea seama de asta imediat, atunci, în sala cu tablouri! Biata Rosalind era îndrăgostită de Edward! Altă drăcie. Intenționase să o ia spre casă, dar s-a gândit să mai ia cu asalt pe cineva. A luat un taxi spre Notting Hill, plătindu-i taximetristului puțin înainte de a ajunge la Edward. A luat-o încet pe jos. Brusc, ceva i-a atras atenția: o scară rezemată de zidul din fața casei. A privit-o, a ocolit-o și a urcat treptele până la intrare. A sunat, a așteptat, iar a sunat, a strigat printre gratiile de la cutia de scrisori, apoi s-a dat îndărăt. Nu avea cum să intre în grădină. Îi venea să urce scara și să privească prin fereastră. Ce-și imagina oare? Edward mort pe dușumea? S-a îndepărtat în grabă. Nu avea chef să se ducă acasă. A luat totuși un taxi spre Brompton Road și și-a comandat un prânz modest într-un restaurant mic, dar a constatat că nu avea poftă de mâncare. Trebuia să meargă undeva... a luat-o spre Harrod și s-a uitat la niște cravate scumpe, asociindu-le cumva cu

Edward, pe care în mod absurd spera să-l vadă în orice clipă printre numeroșii cumpărători. A început să aibă senzația că-și pierde identitatea, lucru care i se tot întâmpla de când murise Tim. A plecat de la Harrod și a traversat strada intrând în Parc. S-a plimbat până a ajuns la Peter Pan și s-a oprit să se uite la cei care aruncau pâine lebedelor disperate și rațelor, gâștelor, lișițelor, pescărușilor. Alte păsări se apropiau cu mai multă precauție: bâtlani, chiar și cormorani. Scena respectivă și o privire aruncată către Peter l-au determinat pe Benet să plece, în sfârșit, acasă. O dată ajuns, i-a telefonat lui Elizabeth Loxon, care i-a spus că i-ar fi plăcut să răspundă invitației la cină, dar era ocupată în seara aceea, a sunat-o pe Priscilla Conti care lăsase un mesaj spunând că plecase înapoi în Italia, i-a telefonat lui Tuan care n-a răspuns, Alexander nu era acasă, l-a căutat la serviciu pe Charles Moxon care l-a refuzat politicos, spunându-i că merge cu Jennie la operă, a încercat și numărul lui Marian, dar în zadar, bineînțeles. Epuizat, s-a întins o clipă pe pat și a adormit imediat, visând că Penndean era în flăcări.

La cină au vorbit bineînțeles despre Marian, dar au consimțit cu toții, tacit, să părăsească acest subiect și s-au lansat într-o discuție aprinsă despre Sonia din *Război și Pace*. Owen, deși serios, sau oricum nu era prea clară poziția lui, a insistat că Tolstoi a zugrăvit-o, pe tot parcursul romanului, ca pe o fată proastă, care făcea ceea ce i se spunea, că Nicholas și-a dat seama de asta și a profitat de ea și că la sfârșit Natașa a descris-o pe bună dreptate ca pe o pisică imbecilă care se atașează umil de familia ei. Interpretarea aceasta a înfuriat-o teribil pe Mildred, care era cu totul de partea bietei Sonia, pe care o considera curajoasă, inteligentă, altruistă, pe

nedrept tratată astfel de dobitocul de Nicholas și complet neînțeleasă de proasta, meschina și ingrata Natașa, care, în cele din urmă este etichetată de Tolstoi ca fiind proastă. La urma urmei, a insistat Mildred, credincioasa și iubitoarea Sonia o salvase pe necredincioasa Natașa de la dezastrul total, împiedicând-o să fugă cu înspăimântătorul Kuraghin. În final, le-a explicat Mildred, Sonia, obosită și ignorată, servind ceai ca o servitoare, este o întruchipare a virtuții tăcute și umile. Tuan, care își făcuse și el apariția, era de acord cu Mildred. Benet susținea cu încăpățânare că Tolstoi, în final, identificându-se cu Pierre, disprețuind ambele fete și pe Nicholas, ținea bineînțeles la tânărul fiu al Prințului Andrew, considerându-l o imagine neprihănită a viitorului Rusiei. Owen, gata în orice clipă să-l necăjească pe Jackson, l-a întrebat brusc ce părere are. Jackson, între două drumuri la bucătărie, i-a răspuns, zâmbind, că era complet de partea domnișoarei Sonia. Mildred a râs, Benet s-a enervat. Apoi au început să discute dacă Henry James a furat ideea pentru *Documentele Aspern* din *Dama de Pică* a lui Pușkin în timp ce stătea de vorbă cu Turgheniev? Apoi din nou subiectul fără ieșire: unde era Marian. Tuan s-a ridicat brusc spunând că trebuie să plece și a șters-o englezește.

— Bietul băiat, a zis Owen, nu rezistă la băutură.

Era aproape miezul nopții și iar vorbiseră despre Marian, când Owen, brusc, a revenit la... subiectul favorit al lui Mildred: femei-preot, călugărițe, recunoașteți că vă doriți să puneți mâna pe Potir! Dar nu uitați că Potirul este însuși Graalul, un obiect magic, religia este magie curată! Și la urma urmei n-a fost însăși Fecioara Maria cea care a umilit pentru totdeauna femeile atunci când a pus stăpânire pe Muntele Athos ca pe propriul teritoriu secret, unde nici o femeie nu poate călca?

— Îngerul Bunei Vestiri îngenunchează în fața Sfintei Fecioare, a zis Mildred.

— A, dar la ce se gândește ea, biata fată, a spus Owen. Simone Martini a reușit să pătrundă în sufletul ei când a zugrăvit-o clătinându-se și prăbușindu-se îngrozită!

— Unde-i Jackson? a întrebat Mildred.

— Îngerul nostru negru a întins-o precum Ariel. Încă nu-mi dau seama dacă doar se preface când vorbește așa...

— Ariel n-a fost înger, a precizat Benet.

— Dar n-a spus Unchiul Tim că Jackson este Caliban? a întrebat Mildred. El era cel care cunoștea cu-adevărat insula, animalele și plantele și a fost de folos, drăguț și...

— A zis asta de Kim, sublinie Benet. Vreau să spun că Jackson era precum Kim, care fugea de pe un acoperiș pe altul ca să distribuie mesaje.

— Lui Prospero i-a fost rușine, a spus Owen. Dar el ce a căutat pe insula aceea? Bineînțeles că vreun păcat de-al lui l-a mânat acolo, suferea în taină agonia remușcării...

— Jackson suferă, a spus Mildred, suferă probabil din cauza unui lucru îngrozitor...

— Ce-a vrut Prospero să spună cu „îmi mărturisesc păcatul, ticăloșia îmi aparține", ce înseamnă asta? Doar Caliban era fiul lui cu Sycorax... și toată tărășenia cu copilul lui Sycorax din Algiers n-a fost decât un pretext...

— Ce prostii! a zis Mildred.

— Probabil că Shakespeare a avut remușcări, a precizat Benet. Macbeth, Othello...

— Artiștii știu ce-nseamnă asta, a spus Owen. Ce trebuie să fi simțit Titian la bătrânețe, când era foarte bătrân... *Jupuirea lui Marsias*... durerea, durerea, bătrânul trebuie să o fi simțit din plin. Mă întreb care este motivul pentru care Jackson se simte rușinat...

— Nu vom ști niciodată, a zis Mildred, și nu-l putem judeca. Mai degrabă el ar avea dreptul să ne judece pe noi.

— Pun pariu că a comis o crimă groaznică, a fost pedepsit pentru ea, o fi făcut închisoare... poate a evadat.. nici nu mă mir că e atât de secretos.

— Chiar există ceva ce se numește răscumpărare prin suferință, sublinie Mildred. Nu avea oare cicatrice pe spate? Tu le-ai văzut, Benet?

— Nu, nu le-am văzut.

— A fost osândit precum Regele Pescar al lui Mildred, poate e chiar Regele Pescar deghizat... a zis Owen.

— Poate e un rege deghizat mult mai venerat, a spus Mildred.

— Un cerșetor ca în India lui Tim... poate chiar l-a scos de prin cărți! Lui Tim i-a plăcut cu siguranță Jackson, îl considera indian autentic, un primitiv ieșit din junglă...

— Jackson nu seamănă cu un cerșetor, a zis Benet, și nici cu un primitiv sau cu...

— L-ai găsit într-o cutie de carton sub un pod, să nu negi asta, l-ai găsit într-un coș, era încolăcit ca un șarpe și l-ai adus acasă, e un captiv, ca o pasăre în colivie, bietul de el, are o anumită profunzime, trebuie că se simte precum Platon când era sclav...

— Chiar trebuie să-l amestecăm și pe Platon? întrebă Benet.

— Cu siguranță că Platon n-a fost niciodată sclav, a zis Mildred.

— Ba da, a fost, scrie și Plutarh, a subliniat Benet. Jackson este un individ rafinat...

— A, acum înțeleg! a strigat Owen. Mi-e foarte clar! Jackson este fiul nelegitim al lui Benet!

— Cred că e cazul să plecați acasă, a spus Benet, ridicându-se.

— Dar să știi, adăugă Owen, oricum ar sta lucrurile, eu simt că Jackson este fratele meu.

Până la urmă au plecat, după ce au mai stat o bună bucată de timp în hol și au vorbit iar despre Marian, hotărând că într-o zi sau două ceva *trebuie* să se lămurească. Benet s-a întors în sufragerie și a privit la haosul, altfel familiar, de pe masă. De obicei, făcea puțină ordine înainte de a merge la culcare. Acum nu se simțea în stare. Oricum, Jackson, care se scula cu noaptea-n cap, avea grijă să strângă totul înainte ca Ben să se trezească. A luat-o încet, pe scări în sus, ținându-se de balustradă. Era amețit, își simțea sufletul greu și bolnav. Draperiile din dormitor nu erau trase. A traversat camera întunecată și a privit în jos la grădină. Acolo locuia Jackson, în căsuța cea mică pe care Benet o numea „căsuța paznicului". Lumina era aprinsă acolo. Benet a tras repede draperiile și s-a dus la culcare în întunericul deplin.

A doua zi Benet s-a întors la Penn. Înainte de a pleca din Londra, simțindu-se încă puțin ametit și rușinat și-a dat totuși telefoanele obișnuite. Nici o veste de la Marian, nici un răspuns de la Edward. Chiar, de ce de la Edward, cu necazul și supărarea lui, cu înfățișarea cea tristă? De ce n-o fi stat cu Marian la Londra în noaptea aceea îngrozitoare, ce *însemnase* asta? De ce nu se comportase cum se cuvine? Oare de ce ea...? Probabil că au existat atâtea jigniri, neînțelegeri, îndoieli, incertitudini, animozități secrete, temeri uriașe între ei doi. Ar fi trebuit *să mai aștepte*. De ce n-au mai așteptat? Pentru că Benet îi împingea de la spate, pentru că el era convins că cei doi erau făcuți unul pentru altul! Benet își dorea acum din tot sufletul să vorbească cu Edward. Benet ținea la Marian și ajunsese să țină și la Edward, era ca un tată pentru amândoi și așteptase cu atâta nerăbdare să le facă vizite la Hatting Hall și să le vadă copiii.

Benet avea de gând să ajungă la Penn înainte de prânz, dar a mai avut probleme la garaj și apoi pe drum. Pe măsură ce se apropia de destinație, s-a hotărât instinctiv s-o ia pe drumul ocolit, prin spatele casei parohiale, peste pod și nu pe drumul drept, care trecea prin sat. Nu avea treburi în sat. Dar brusc s-a gândit că, de fapt, chiar *avea* treabă în sat, că trebuie *să apară pe-acolo*. Trebuia să accepte compasiunea celorlalți. A condus mai departe, luând-o pe drumuri tot mai înguste și pe poteci până când, ajuns la indicatorul *Lipcot*, a apucat-o pe o alee cu tufișuri spinoase de ambele părți, care i-au zgâriat mașina, iar linarița deasă ce se pleca sub roți îi îngreuna înaintarea. Nu a întâlnit pe nimeni. În cele din urmă a ieșit iar la drum, în susul râului și apoi, imediat, după câteva căsuțe, a pătruns pe strada scurtă din sat unde a parcat în față la Regii Mării.

Primul care l-a văzut a fost proprietarul, un galez înalt, care l-a și luat în primire:

— Ceva vești de la domnișoara Marian?

și

— Ce poveste tristă!

Benet avusese de gând să-l întrebe despre Edward, dar și-a dat imediat seama că făcea o mare greșeală! A pornit în jos pe străduță unde apariția lui fusese, indiscutabil, remarcată. A cumpărat niște timbre de la oficiul poștal, a luat ziarul local, apoi niște brânză

de la băcănie. A rămas pe gânduri în fața vitrinei magazinului de antichități, iar proprietarul, Steve Southerland, a ieșit imediat și l-a tras de mânecă înăuntru. În fiecare magazin și pe stradă, Benet a întâlnit priviri curioase de copii, dar și sincere, compătimitoare și doritoare parcă să sară în ajutor. Steve Southerland l-a asaltat cu un potop de regrete și de aceea Benet s-a simțit dator să cumpere ceva de la el. A luat o tabacheră mică. Nu era fumător. S-a întors cu demnitatea cuvenită la mașină, dar aici se adunase deja un grup mic care i-a făcut cu mâna. A pornit în sus pe aleea împădurită spre Penndean. Când a intrat pe drumul pietruit, a apărut Clun dintre copaci agitându-și brațele, dar numai ca să-l întrebe dacă are noutăți, dacă a mâncat de prânz și dacă trebuia să vină Sylvia. Benet i-a răspuns că a mâncat de prânz și nu are nevoie de Sylvia. A tras mașina lângă intrare. Nu mâncase de prânz. A sunat la Hatting Hall, dar n-a răspuns nimeni. A mâncat niște pâine cu unt și cu brânza cumpărată din sat, apoi un măr. Se simțea îngrozitor de singur. A tresărît când a auzit pași. Era Sylvia care-i aducea niște flori și vroia să știe dacă are nevoie de ceva. S-a ridicat când a văzut-o, dând scaunul la o parte și i-a spus că nu-i trebuie nimic. S-a dus la cămară și a scos o sticlă de Valpolicella, a deschis-o și și-a turnat în pahar. A luat sticla cu el în salon și a mai băut două pahare. A pus mâna pe telefon, a sunat la Hatting, dar bineînțeles că nu răspundea nimeni.

Când a pornit spre Penn, intențiile lui Benet erau departe de a fi limpezi. Își dorea foarte mult să evadeze din peisajul Londrei și să fie singur. Vroia liniște, chiar intenționa să lucreze mai departe la cartea lui despre Heidegger. S-a gândit o clipă să dea o fugă până la Hatting, cu mașina, dar o senzație de cumplită epuizare l-a oprit. Va merge mâine. Își mai dorea, normal, ca *totul să fie bine* cu (sau între) Edward și Marian, dar nu prea știa cum. Îi venea să fugă la ei și să-i adune laolaltă. În același timp îl frământa ideea, deși nerostită, că Marian ar putea fi moartă. Crimă, sinucidere, accident. Nu, nu accident. Benet mai avea încă în buzunar biletelul acela îngrozitor pe care i-l lăsase Edward și pe care îl citise de atâtea ori. Probabil că nu vroia să-l mai vadă. *„Te rog, iartă-mă, îmi pare rău, dar nu mă pot mărita cu tine"*. Ce putea fi mai clar? N-o fi fost totuși doar un impuls de moment, regretat apoi și ei i-a fost rușine să

recunoască: „n-am vrut". Benet și-a amintit de multe ori discuția pe care a avut-o cu Edward la Hatting în ziua următoare, când Edward i-a spus: „Pe mine trebuie să mă învinuiești". Se întreba cum s-o fi simțind Edward acum? Poate că regretă acel scurt moment când am fost atât de deschiși unul față de celălalt. Acum își detestă probabil emoțiile, sinceritatea față de mine, da, se izolează de noi toți, poate ne și blestemă pentru că l-am târât în această situație dificilă, în această groapă din care simte că nu va ieși niciodată. Viața îi este distrusă, va fi disprețuit, considerat un ratat, un prost, poate mai rău, nu degeaba l-a părăsit fata. Dar nu *eu* am făcut-o? Mă va blestema pentru toate astea și va avea dreptate... discuția pe care am avut-o la Hatting și ne-am îmbrățișat, a fost ultima noastră întâlnire, ultima oară când am mărturisit adevărul și am vorbit limpede, când ne-am arătat dragostea reciprocă. L-am pierdut, și am pierdut-o pe Marian, și e doar vina mea.

Acestea erau gândurile care îl frământau neîncetat pe Benet și acum, sub influența vinului, toate căpătau o claritate înspăimântătoare. Venise la Penndean pentru liniște și singurătate, dar se simțea pur și simplu nefericit și îi era teamă, singur cu demonii lui.

A ieșit din salon și a intrat în birou. Acolo, pe masă, se afla cartea lui despre Heidegger, deschisă, așa cum o lăsase nu cu mult timp în urmă. Benet a citit pagina pe care o scrisese.

> Pentru a înțelege conceptul de bază al lui Heidegger despre adevăr și sinceritate trebuie să ne întoarcem la presocratici și la Homer, după cum explică într-un eseu, care mai întâi a fost un curs ținut în 1943: „Mirarea începe întotdeauna cu întrebarea: ce înseamnă toate acestea și cum de sunt posibile? Cum putem ajunge oare la un asemenea început?" Heidegger îl citează pe Heraclit Fr. 16: „Cum te poți ascunde de ceva nedefinit?" Ce înseamnă această ascundere și de ce? Îl citează apoi pe Clement din Alexandria, care l-a adaptat pe Heraclit în sensul că omul (păcătosul) se ascunde de lumina percepută de simțuri, dar nu se poate ascunde de lumina spirituală a lui Dumnezeu. Ei bine, chiar dacă suntem dispuși să-l înțelegem astfel, grecul nu s-a gândit

deloc la o zeitate creștină. După părerea lui Heidegger, Heraclit nu se gândește la ceva „spiritual" sau „moral", ci la un aspect mult mai adânc din zorii conștiinței umane. Aici, ca și în alte lucrări, Heidegger sugerează o conexiune semnificativă între *aletheia* (adevăr) și *lanthano* (stau ascuns, sau mă sustrag vederii, atunci când fac sau sunt ceva) și *lethe* (uitare). Apoi îl citează în mod fermecător pe Homer, *Odiseea* VIII 83 ff. (Este întotdeauna o plăcere să ajungi la Homer.) După ce-a cunoscut-o pe Nausicaa, Ulise, acum incognito în palatul tatălui ei, îl aude pe menestrel cântând despre Războiul Troian după care Ulise tocmai își croiește drum spre casă. Versetul 93. „Apoi, neobservat de ceilalți, varsă lacrimi amare". Literal, el s-a sustras vederii ca să plângă. Heidegger subliniază faptul că *elanthané* nu înseamnă tranzitivul „a ascunde", ci „a rămas ascuns", vărsând lacrimi. „Ulise și-a tras mantia peste cap pentru că nu dorea să fie văzut cu ochii în lacrimi". Heidegger comentează: „Ulise s-a ferit de feaci... ca unul care varsă lacrimi". Dar nu înseamnă aceasta în mod evident același lucru: că s-a ascuns de feaci de rușine? Sau trebuie să ne gândim de asemenea la „a te feri", *aidos*, ca având sensul de a rămâne ascuns, dacă ne străduim să ne apropiem de esența acestui cuvânt așa cum îl înțelegeau grecii? Atunci, „a te feri" ar însemna a se retrage și a rămâne ascuns, temător și constrâns să „stai deoparte". Desigur, aceasta este un exemplu al felului cum își prezintă Heidegger complicatul său punct de vedere când dorește să afle cum se reflectă unul din conceptele sale (în acest caz, *aletheia*, „considerat ca" dezvăluire) în gândirea grecilor antici!

Benet s-a oprit. Ce-or fi însemnând toate acestea? gândi el. De ce naiba mai continui? Nu-mi scapă oare neamțul meu? L-ar putea ierta oare lumea pe Heidegger sau l-ar putea îndrăgi numai pentru că el i-a iubit pe greci? Benet îi admira pe greci. Dar îi înțelegea oare, se putea considera un specialist în domeniu? Nu, categoric nu. El era doar un pseudo-istoric romantic și ciudat. Mai bine și-ar

petrece timpul citindu-l pe Hölderlin și nu pe Heidegger. De fapt, tablourile îi plăceau mai mult decât cugetările. Și-l imagina pe Ulise plângând sub mantie într-o încăpere a feacilor. Benet nu prea plângea. Poate că va plânge acum, acum că *totul* s-a schimbat. A împins foile de hârtie la o parte. Se gândea: când o să mor, ce mai contează? S-a ridicat și a pășit agitat prin încăpere. Ochii i s-au umezit, dar i-a șters repede cu batista. Arareori plângea... și acum din cauza lui Ulise! Ce gânduri nebune! Parcă era liniște în casă. Sau nu? Iar au început sunetele acelea ciudate: pârâia ceva de parcă luase foc, un scâncet ușor ca al unei creaturi plăpânde aflată în suferință, apoi un zgomot mai ascuțit, parcă o izbitură. Dar toate acestea erau bineînțeles prostii, erau zgomote familiare, le auzea tot timpul, sunete normale pentru o casă care îmbătrânește, rănile ei secrete, lemnul care putrezea, țiglele care mai alunecau... A dat o raită, a încuiat toate ușile și a pus lanțurile de siguranță. A trecut prin salon și a ieșit pe terasă. Concentrându-se puternic asupra lui Heidegger, fusese absorbit preț de câteva clipe. Acum vedea lumina încețoșată de nori mici, ca un amurg iradiant. Era probabil mai târziu decât credea el. A traversat iar terasa având grijă să nu calce plantele târâtoare care se întindeau peste dalele de piatră. S-a întors în salonul care părea acum cam întunecat. A luat-o spre șemineu și s-a jucat puțin cu un netsuke*. Gândea: nu sunt capabil să fac ceva bine. Orbecăiesc printre suferințele unei situații haotice pe care am provocat-o eu însumi. A intrat în bucătărie și a mâncat brânză, biscuiți, turtă dulce. A întins mâna și după un măr pe care l-a găsit pe-acolo. Lacrimile îi secaseră, se simțea doar groaznic de nefericit și neajutorat. S-a decis să meargă la culcare. Totuși, s-a trezit dând târcoale casei, reflectând asupra unei probleme care îl chinuia tot mai mult. Era vorba de Jackson.

* Figurină tradițională japoneză din lemn sau fildeș (n.tr.).

TREI

TRECUTUL

Circula legenda că Benet îl găsise pe Jackson cuibărit într-o cutie de carton, târziu într-o noapte și l-a adoptat ca pe un animal ciudat, imaginându-și că-l poate îmblânzi! Existau diverse versiuni ale acestei povești stupide. Când și-a derulat amintirile mai târziu, nici Benet nu mai știa exact cum se întâmplase, cum *începuse* totul. Oare chiar zărise niște ochi ciudați privindu-l în întuneric? Zona aceea de lângă râu fusese, după cum își amintea Benet, un loc de adunare pentru o lume pestriță. Uneori, în ciuda sfaturilor primite de la polițiști, Benet dădea oamenilor de aici bani și-i compătimea, deși știa foarte bine că „nu poate face nimic pentru ei". Ideea că fusese vorba de „destin" a fost preluată mai târziu de Mildred. Oare mai văzuse Benet, fără să-și dea seama, cu mult timp în urmă, ochii aceia? *Este oare posibil* ca o persoană trimisă de zei să apară în calea cuiva anume?

Benet tocmai renunțase la slujbă și se simțea liber și fericit. În cea mai mare parte a timpului stătea la Penn, unde casa (deși nu foarte presant) și acum Unchiul Tim aveau nevoie de îngrijire. Prietenii din Londra îl tot băteau la cap să se mute din locuința sa neîncăpătoare și zgomotoasă într-una mai mare și mai liniștită. Era iarnă, ianuarie. După ce și-a petrecut seara împreună cu niște prieteni, printre care și Owen, fiind mai beat decât de obicei, s-a întors acasă cu taxiul și a întâmpinat ceva dificultăți, mai întâi în a-și găsi cheia, apoi în a nimeri broasca. După câteva încercări zadarnice de a manevra o cheie care-i scăpa printre degete, și-a dat seama că nu

era singur. În spatele lui, pe trotuar, stătea un bărbat. S-a întors iritat, apoi speriat de silueta tăcută a necunoscutului și, răsucindu-se din nou cu spatele, și-a reluat grăbit încercările inutile de a băga cheia în broască. A auzit o voce: „îmi permiteți să vă ajut?" Benet nici măcar nu visase să o audă. Era o voce greu de identificat. Benet a realizat că e o voce calmă și rece. O clipă mai târziu, stând nemișcat cu cheia în mână, i s-a părut, la lumina palidă a lămpii de stradă, că-l recunoaște pe bărbat. I-a întins cheia fără să scoată o vorbă. Bărbatul a descuiat imediat ușa și, pășind înaintea lui Benet, a intrat în casă și a aprins lumina. Benet a intrat după el în hol. În clipa aceea, spre surprinderea lui, după cum avea să constate mai târziu, nu i-a fost deloc teamă. A întins mâna și omul i-a restituit cheia. Benet și-a scos instinctiv portofelul. Atunci, și acesta a fost un moment ciudat, străinul și-a dus mâna spre brațul lui Benet și a rămas așa câteva clipe. Benet, care nu se mai simțea ametit, a priceput imediat. A înțeles că bărbatul nu vroia să-i fure portofelul, ci doar îi dădea de înțeles că nu vrea bani. „Mulțumesc pentru ajutor", a spus Benet. S-a îndreptat spre ușă, care era pe jumătate închisă și a deschis-o larg. Se întreba dacă individul o să spună ceva. Dar acesta l-a privit pur și simplu pe Benet și a ieșit. Benet a închis ușa și a rămas rezemat de ea.

Fusese copleșit de un val mare de emoții. S-a întors cu fața și a încercat, dar n-a reușit, să deschidă iar ușa. În clipa următoare s-a răzgândit. S-a indispus brusc. Ar fi trebuit să se comporte altfel, dar cum? Trebuia să-l invite să rămână? Sau să-i ofere ceva de băut? Îl aștepta oare pe Benet să se întoarcă, cunoștea pe cineva care-l știa pe Benet? Nu se poate să-i fi plăcut despărțirea aceea bruscă. Dar acum îi era imposibil lui Benet să fugă după el... cum se putea măcar gândi la așa ceva! Va trebui să aștepte până a doua zi. Dar ce să aștepte? Benet urma oricum să plece din casa respectivă și din zonă. În cele din urmă s-a dus la culcare și a dormit bine.

S-a trezit a doua zi dimineață mahmur. Și-a amintit imediat scena ciudată din ziua precedentă. Se simțea trist, dar avea oricum mintea mai limpede. Mai era puțin și se muta într-o casă mai mare, într-o zonă în care să se simtă mai în siguranță. În acest interval, însă, a plecat la Paris să vadă o expoziție și a mai rămas o vreme.

La întoarcere, deși nu uitase cu desăvârșire incidentul, se simțea mai liber și mai bine dispus. În seara aceea s-a dus la operă cu Mildred și cu Elizabeth, precum și cu un prieten de-al lui Elizabeth, muzician, pe care-l chema Andy Redmond. S-a întors cu taxiul. Și pentru că era o seară călduță de primăvară, i-a venit ideea să se mai învioreze făcând o plimbare până jos, pe chei. Pe când se plimba, s-a gândit în trecere și la „bietul individ" întrebându-se dacă o să-l vadă pe-acolo. Un ultim rămas bun. Maimuță într-o cutie. La început așa și-l imaginase. Erau vreo doi prin preajmă, dar nu el. Râul nu se mutase. S-a întors și-a luat-o încet pe stradă. Și-a dat imediat seama că nu era singur. Îl urma o siluetă înaltă. Benet s-a răsucit pe călcâie și l-a întrebat:

— Ce dorești?

— Poate aș reuși să vă ajut, îi spuse o voce calmă.

Benet i-a răspuns:

— Îmi pare rău, n-ai la ce. Și-a văzut mai departe de drum.

Vocea cea blândă a insistat:

— Știu să fac multe lucruri.

Benet a intrat în casă și a trântit ușa în urma lui.

S-a dus la culcare dar n-a putut închide ochii multă vreme. Avea senzația că se purtase urât. Nu putea fi politicos? Oare chiar nu-i era *teamă* de individul acela? Poate, și asta i-a trecut prin cap mai târziu, poate că individul era homosexual și credea că și Benet este! A ajuns la concluzia că așa ceva nu era posibil și că individul probabil își căuta o slujbă. Până la urmă Benet a decis să nu se mai gândească la această dramă nesemnificativă în care el însuși juca un rol cam prostesc și urât. Oricum urma să se mute în alt cartier din Londra și deci putea lăsa toată această întâmplare ciudată în urma lui.

În zilele următoare Benet a fost ocupat cu dificila, dar plăcuta sarcină de a-și împacheta lucrurile, de a decide ce face cu mobila, de a avea grijă să nu uite și să nu piardă nimic și de a supraveghea sosirea acestora într-o casă mai spațioasă și mult mai încântătoare, cu o grădină mare, nu departe de Holland Park. După ce și-a aranjat mobila, a inspectat toate camerele, a admirat grădina cea mare cu căsuța de vară din mijlocul ei, și-a pus vasele și tacâmurile la loc în bucătărie, a încuiat cu grijă toate ușile și s-a întors la Penndean

unde a rămas o bună bucată de vreme cu cărțile și cu lucrarea lui, ținându-i de urât Unchiului Tim care abia aștepta să-i vadă casa cea nouă. Benet era atât de încântat de casa lui, încât își tot amâna plecarea visând la ea cu ochii deschiși, până când Tim a început să-i spună că probabil casa nu mai există, că oricum mobila s-a dus pe apa sâmbetei! În cele din urmă, când Benet și-a îngăduit să-și pună problema că mobila putea într-adevăr să dispară, a plecat cu Unchiul Tim la Londra și ajuns la ușă, cu inima bătându-i îngrozitor de tare, a deschis-o. Putea respira ușurat, casa era minunată, liniște în jur, toate erau la locul lor. Unchiul Tim a intrat după Benet. Au examinat interiorul și grădina, au admirat căsuța de vară și au discutat despre amenajarea unui helești eu. Soarele strălucea, era aprilie. Au intrat iar în casă, au inspectat bucătăria, au discutat despre aragaz, frigider, despre nișa pentru mașina de spălat. Au râs și-au țopăit ca niște copii. Își aduseseră și o gustare cu ei. Apoi a sunat soneria. Tim a ieșit în hol și a deschis ușa. Benet se lupta cu o sticlă de vin alb vrând să-i scoată dopul. A auzit voci în hol. În sfârșit, dopul a ieșit. Benet s-a dus în hol să vadă cu cine stătea Tim de vorbă. Peste umerii lui Tim l-a văzut pe acel *bărbat*.

Tim s-a întors spre Benet.

— Individul acesta vrea să știe dacă-ți poate fi de vreun ajutor, zice că a mai vorbit cu tine și altădată. De fapt, *avem* o problemă...

Benet a înaintat cu pași mari și Tim s-a dat la o parte. Bărbatul stătea în ușă. Soarele era în spatele lui. Deși era ziua-n amiaza mare, purta o pelerină albastră cu gulerul ridicat. Era pentru prima oară când Benet îi vedea chipul ziua. Acea apariție neașteptată era un bărbat cu părul negru, drept și lucios, și tenul puțin închis la culoare. Benet a zis iute:

— Nu, avem alte aranjamente. Te rog să nu mai vii pe-aici. A trântit ușa.

Unchiul Tim s-a mirat:

— Chiar, de fapt de ce-ai țipat la bietul de el...

— N-am țipat.

— Nu trebuia să te porți atât de dur. Mie îmi plăcea... de ce...

— Nu-l vreau. L-am mai întâlnit.

— Ne-ar prinde bine o mână de ajutor.

— Tim, te rog nu mă bate la cap, pur și simplu *n-am nevoie* de el și gata.

— Dar ziceai că vrei să găsești pe cineva care să aibă grijă de casă cât...

— O, te rog, taci, Tim! Omul mă calcă pe nervi. Hai să mâncăm de prânz!

Tim n-a mai scos o vorbă, dar Benet și-a dat seama că îl supărase comportarea lui. Poate că în scurta lor întrevedere Tim văzuse ceva. Dar ce anume? O străveche intuiție indiană? Au luat prânzul, vinul i-a mai înveselit și au vorbit despre altele. Benet era însă tare abătut. Și-ar fi dorit ca Tim să nu-l fi văzut pe individ.

Tim și Benet și-au petrecut noaptea în casă. Se afla la numărul douăzeci și opt și se numea Tara. Lui Tim îi plăcea numele și îi amintea de Irlanda. La început, Benet nu era sigur că-i place, dar casei i se potrivea numele respectiv și așa i-au zis apoi cu toții. Tim s-a întors la Penndean și Benet a mai rămas o noapte singur să vadă dacă rezistă. Normal că a rezistat. Casa era plăcută, prietenoasă, benignă, avea mărimea și forma potrivite. Simțea că poate lucra acolo. S-a întors la Penn și la cartea lui despre Heidegger. Când a revenit la Londra și-a adus cu el și materiale de studiu, caiete, al doilea stilou. Avea o senzație de eliberare, senzația că începe altă viață. Avea impresia că redescoperă Londra.

De-abia mult mai târziu, la venirea toamnei, când zilele s-au scurtat și s-a făcut frig s-a gândit Benet la „bărbatul" acela din nou. Cum găsise casa lui cea nouă? Unde era acum? Unchiul Tim, care se simțise atras de vizitator în scurta lui vizită, îl mai întreba din când în când despre el. Unchiul Tim îmbătrânea. Într-o noapte, la Londra, Benet a avut un vis, un coșmar: un șarpe încolăcit într-un coș plutea pe un râu. Coșul se scufunda. Benet s-a gândit că șerpii cu siguranță înoată, așa că nu se va îneca. Dar dacă se va îneca? Coșul o să-l tragă în jos și nu va fi în stare să iasă. Luat repede de curent, coșul a dispărut prin stufărișul plin de nămol, lângă un pod, se întuneca, Benet s-a uitat în jos la apă, s-a gândit că *trebuie* să coboare în râu ca să se asigure că șarpele n-a pățit nimic, numai că nu poate coborî, e prea întuneric, va trebui să *sară!* Pe când ezita, s-a trezit. Primul lui gest a fost să aprindă veioza de lângă pat. Apoi a

dat la o parte așternutul și s-a ridicat în capul oaselor, gâfâind. Lumină, da, am nevoie de lumină, gândi Benet. Ceasul arăta ora trei. S-a dat jos din pat și a aprins lumina cea mare, și a început să măsoare camera cu pași mari, respirând adânc. Și-a îmbrăcat halatul și s-a așezat pe un scaun. Dacă s-ar stinge brusc toate luminile din casă! A ieșit pe palier și a aprins și acolo lumina. A rămas țintuit locului și a privit în josul scărilor, calmându-și treptat respirația. Câteva clipe a stat nemișcat, cu urechile ciulite. Era liniște desăvârșită. A stins lumina de pe palier, apoi pe cea mare din dormitor și în cele din urmă și veioza. Se simțea încordat, dar în cele din urmă a adormit.

Când s-a trezit dimineață, și-a amintit mai întâi de lumină, apoi de vis. A aprins veioza, s-a dat jos din pat, a verificat lumina din dormitor, apoi pe cea de pe palier. De ce făcea așa ceva? S-a întors în dormitor și a tras draperiile, clipind puternic din pricina luminii strălucitoare de afară. A dat din cap, parcă nedumerit, apoi s-a îmbrăcat și a început ziua ca de obicei. Pusese stăpânire pe o cameră, lângă salon, unde continua acum să lucreze. Munca lui era, de data aceasta, foarte plăcută pentru că tocmai și-a acordat un răgaz să-și continue studiul, abandonat cu oarecare vreme în urmă, despre Hölderlin, esențial, își spunea lui însuși, pentru înțelegerea sufletului lui Heidegger. Dar nici acum nu reușea să se concentreze. S-a ridicat și a început să umble prin încăpere. I se părea că în casă este o liniște reconfortantă, deși se auzeau zgomotele străzii. S-a plimbat apoi prin grădină și a intrat în căsuța de vară. Era goală, dar spațioasă. Se putea locui în ea. Avea o cameră mare, una mică, o baie, o bucătărie fără ustensile. Benet a luat-o mai departe prin grădină în căutarea unui loc pentru helesteul Unchiului Tim. Gustase ceva, așa că nu-i era foame. S-a gândit să se întoarcă la Penn după-amiază, dar și-a schimbat gândul. A citit ziarul *The Times*. *Aștepta* oare ceva? I-a trecut prin minte să ia cina la un restaurant din apropiere, dar s-a răzgândit. Și totuși, simțea o dorință nebună să plece din casă. Aștepta. Se însera. A ieșit. S-a trezit în metrou, coborând la o stație cunoscută. Venise până aici doar să-și vadă vechea locuință? Mergea agale. A trecut de fosta lui casă, s-a întors prin stație și a traversat drumul ca să vadă Tamisa. A privit în jur,

dar n-a văzut decât aglomerația serii. Ce tâmpit! A luat cina la un restaurant familiar unde chelnerii l-au primit ca pe un vechi prieten. S-a întors acasă cu taxiul.

Când a deschis ușa, a întins mâna după întrerupătorul din hol. S-a auzit un clic, dar becul nu s-a aprins. Enervat, a lăsat ușa deschisă și a traversat holul cu pași mari ca să ajungă la celălalt întrerupător din capul scărilor. Nici aici nu s-a aprins lumina. A rămas nemișcat în întuneric. S-a îndreptat cu precauție spre sufragerie. Și-a dat seama că orbecăie. S-a retras spre ușă, care era parțial deschisă. A deschis-o larg ca să pătrundă înăuntru lumina străzii. S-a îndreptat încet spre scări, și a urcat. Pipăia după întrerupător. La etaj era lumină. Benet a rămas țintuit locului. Își auzea bătăile inimii. A lăsat lumina aprinsă și a coborât iar, cu precauție, a traversat holul și a închis ușa. A găsit cu chiu cu vai și broasca de siguranță. Apoi, încet, cu brațele întinse, după cum și-a amintit mai târziu, „ca o stafie", a urcat scările spre lumină, temându-se că ar putea să dispară până ajungea el sus. La etajul al doilea a găsit mai multe întrerupătoare și a aprins cu succes și alte lumini. A stat un moment, respirând adânc. A privit îndărăt, la întunericul de jos. S-a hotărât să se bage în pat cât mai repede. A aprins lumina cea mare din dormitor, le-a stins pe cele de pe palier. A intrat în dormitor și a închis ușa. S-a dezbrăcat repede, și-a pus pijamaua și a stins lumina mare. Fir-ar să fie! Unde era patul? A aprins iar lumina, apoi veioza și s-a dus să stingă lumina mare. A rămas doar veioza. Bun. S-a băgat în pat, s-a întins, s-a ridicat brusc să stingă veioza, dar a lovit-o din neatenție. La naiba cu toate! S-a întins. A crezut că nu o să poată dormi, dar a adormit. Totul fusese o pură întâmplare?

A doua zi dimineață când s-a trezit Benet, cerul era de un albastru superb. Zâmbea cu capul pe pernă. S-a ridicat, a văzut că veioza e pe jos, a ridicat-o, intactă. Apoi și-a adus brusc aminte de ceea ce se întâmplase în seara precedentă. A rămas o vreme nemișcat. Apoi s-a îmbrăcat, a coborât și a încercat toate luminile. Cele de la etaj mergeau, cele de la parter erau moarte. S-a gândit să încerce și lumina din pivniță. Nici aceea nu mergea. A rămas în picioare în hol. A intrat în bucătărie, unde nu fusese aseară. Spre mirarea lui,

bucătăria era intactă. Și-a fiert o cafea. Intenționase să se întoarcă la Penndean. A ieșit în hol. Trebuie să facă ceva, să găsească un specialist, nu poate lăsa casa în starea aceasta deplorabilă. S-a așezat să se gândească, dar a început să citească *The Times*.

A auzit un zgomot, era cineva la intrare, apoi o bătaie ușoară în tocul ușii. S-a dus și a deschis. Omul era acolo. Benet l-a întrebat:

— Te pricepi la electricitate?

— Da.

— Intră.

Așa a început totul.

După ce-a plecat să aducă cele necesare (era clar că știa bine zona!), individul s-a ocupat de misterioasele lumini neascultătoare, în timp ce Benet fuma în salon.

— Gata. Vreți să vedeți?

— Nu, mulțumesc. Cât îți datorez?

Bărbatul a scos din buzunar o bucată de hârtie, pregătită dinainte și i-a întins-o lui Benet. Benet a deschis portofelul și a plătit suma solicitată.

— Mulțumesc. Vă mai pot fi de folos și altădată?

Benet n-a răspuns la întrebare și a deschis ușa. A bombănit un „la revedere", prețiosul vizitator a ieșit și Benet a închis imediat ușa în urma lui.

După această vizită, Benet a început să umble prin casă, agitat, împiedicându-se, vorbind de unul singur. Făcuse o gafă grosolană, stupidă, *oricine* își putea da seama de asta, cum să lase un străin, poate un spărgător talentat, singur în toată casa... trebuia să-l fi însoțit peste tot... și el n-a făcut decât să se închidă într-o încăpere ca să nu vadă ce face individul! Putea fi orice, un pungaș care lucra singur, ori membru al unei bande, sau... Doamne Dumnezeule! vreun nebun... Benet nici măcar nu se uitase la ce-a făcut omul acela și dacă a făcut ceva sau nu... ce-i mai simplu pe lume decât să faci pe cerșetorul falit! I-a luat ceva timp lui Benet până s-a calmat. A verificat toate luminile, a inspectat pivnița, s-a uitat *prin* casă, dar nu-i lipsea nimic (putea fi absolut sigur?). Atunci a început să deruleze firul memoriei. Unchiul Tim stătuse câteva clipe singur cu

individul acesta, ce s-o fi întâmplat între ei, îl fermecase pe Unchiul Tim? Trebuia oare să-l întrebe? Bineînțeles că nu se cădea. Să se mute în altă casă? Deci *se temea* că vizitatorul va reveni? Va rămâne la Tara pentru totdeauna? În cele din urmă a încuiat cu grijă casa, căsuța de vară, garajul și a întins-o înapoi la țară.

Întors la Penndean, nu i-a spus nimic Unchiul Tim despre toată povestea aceea, dar s-a surprins gândindu-se neîncetat la ea. A încercat să facă din memorie portretul individului, dar i-a fost imposibil. Purta cămașă albă?... oare era albă? Era descheiată la guler? Păr negru... sigur nu avea cravată. Era îmbrăcat „decent" de data aceasta. Era puțin mai înalt decât Benet, subțirel, drept, ca un *soldat,* așa cum și-a imaginat când l-a zărit prima oară. Când l-a ajutat să descuie casa, a refuzat banii, dar, ca să fie clar, a întins mâna... degetele lui au atins dosul palmei lui Benet. Îl *atinsese* pe Benet. Păi... și ce însemna... un gest de amor? Imposibil! Au fost mai aproape atunci decât acum. Ei bine, ce-a simțit Benet... oare a fost o emoție.. s-a stins repede! Numai că sentimentul s-a clădit pe urmă: visul, întoarcerea la râu. Și de ce n-o fi profitat de ocazia aceasta recentă pentru a sta de vorbă cu individul, cine-o fi fost el, să afle cum îl cheamă, dacă era căsătorit, dacă e vreun actor rămas fără slujbă sau ceva de genul ăsta, orice informație l-ar fi ajutat să facă niște conexiuni! *Fusese* înrolat? Când stătea în picioare parcă făcea drepți. Dar vocea lui... accentul... din nord? Nu. Accent străin? Lăsa impresia că are un aer autoritar... ei bine, *autoritate...* până *acolo* l-a dus imaginația! Poate că juca acest joc cu mulți indivizi, încercând să-i convingă de faptul că e meșter la toate, că le poate fi de ajutor, devenea indispensabil... povestea cu actorul fără slujbă ar fi cea mai atractivă, ușor de băgat pe gât unui cuplu proaspăt căsătorit și cu stare bună! Și totuși, *era,* până la urmă, hoț, un spărgător profesionist care lucra pentru cine știe ce bandă teribilă?

Timpul trecea repede la Penn, Unchiul Tim a fost bolnav dar s-a restabilit, Benet îl citea pe Hölderlin și scria niște poeme sau „poezie". Se plimba prin grădină și stătea de vorbă cu Clun și cu fetele despre cel mai bun loc pentru clădirea grecească cu coloane și pentru piscină. Și totuși, deși acum totul părea frumos, Benet dorea în secret să amâne această construcție ambițioasă a cărei înălțare ar fi implicat o muncă violentă, săpat și buldozere! Cine-l vedea pe Benet în perioada aceea avea senzația că e destul de liniștit. De fapt, în această perioadă, bucurându-se că nu mai lucrează în administrația civilă, Benet cocheta chiar cu ideea unor excursii în Franța, Spania, Italia, Grecia. Din pricina treburilor legate de Edward și Marian n-a mai ajuns până la urmă decât în Italia. Și acolo a avut parte nu chiar de o „viziune", ci mai degrabă un „interludiu" ciudat.

Se afla la Veneția, unde mai fusese de multe ori și se plimba sub soarele dimineții. Academia o văzuse de nenumărate ori, iar acum se plimba pe Zattere. Lumina care cădea pe apă, albă, aurie, albastră deschis, se reflecta în ochii lui, era obosit și vroia să se așeze pe un scaun, într-o biserică, dar în acel moment nu părea să existe vreun loc de odihnă. Nu-și luase, din prostie, nici o pălărie cu el. Soarele ardea, se încălzise cumplit, oricum era prea cald pentru această perioadă a anului. Benet începu să se întrebe unde se află. Apoi a realizat că cineva mergea în urma lui. A încetinit ca să-l lase să treacă. Totuși, celălalt n-a trecut, modificându-și pasul după al lui Benet. Benet a încetinit și mai mult pasul, aproape că s-a oprit. Atunci a realizat că bărbatul mersese alături de el, în stânga. Străinul s-a întors spre Benet și a schițat un zâmbet. Benet i-a aruncat o privire furioasă, apoi îngrijorată, apa sclipitoare încă scânteia în ochii lui. Omul, cam la fel de înalt ca și Benet, părea îmbrăcat în negru, poate, gândi Benet, e călugăr. Dar nu, nu putea fi călugăr. Benet a realizat toate acestea într-o secundă. Îl deranja tăcerea străinului și își dorea să se descotorosească de el, dar pentru moment nu părea să existe vreo scăpare și nici alte persoane prin preajmă. Au mers mai departe. Până la urmă, Benet s-a întors brusc să-și analizeze ciudatul partener de drum. A simțit în clipa aceea că-l străfulgeră ceva, ca un șoc electric. Tovarășul lui de drum era un bărbat

îmbrăcat în haine negre obișnuite. S-a întors spre Benet, fără să-i zâmbească propriu-zis, ci doar privindu-l cu un fel de afecțiune duioasă. Oare îl mai întâlnise undeva? Benet nu-l vedea prea bine din pricina luminii puternice care se reflecta în apă. A zărit însă că purta ceva alb la gât, poate o cămașă sau horbotă, iar în mână ținea o mănușă.

Apoi, tot din mers, a constatat că tânărul avea păr negru, lung și drept, îi atingea umerii, o cicatrice la sprânceană, ochi negri mari și frumoși, captivați de Benet și buzele întredeschise, de parcă erau pregătite să rostească ceva. În clipa aceea Benet a avut senzația că o să leșine. Parcă lupta cu o forță căreia nu trebuia să-i cedeze. Și-a întors capul și a văzut o biserică pe partea dreaptă. S-a desprins brusc de tovarășul lui de drum și cu pași mari a țâșnit în biserică, cât pe-aci să cadă.

A urcat câteva trepte și s-a așezat. Biserica era goală. A închis ochii și a plecat capul, sprijinindu-l în mâini. A trecut ceva vreme. Era mai răcoare înăuntru. A deschis ochii, a respirat adânc, s-a rezemat de spătar și a început să privească în jur. Se întreba dacă nu leșinase cumva. Încerca să reconstituie ce s-a întâmplat... existau și asemenea lucruri ciudate pe lume? Sigur că da. Dar acesta, însemna oare ceva? E posibil să fi fost o încercare, sau vreun fel de viziune? A fost cuprins încet de o senzație de leșin, la un pas de a se prăbuși. Biserica era reală. A tușit de două ori ca să se convingă de faptul că se întoarce la realitate. Începea să priceapă *mai multe*, chiar și în legătură cu leșinul. Da, fusese un fel de miraj din partea celeilalte persoane care a mers alături, un tânăr cu părul negru și ochii frumoși, cu o mănușă în mână. Imaginea pălea și el încerca să o mai rețină. Dar fuseseră mai multe lucruri pe care nu și le amintea, mult mai multe în legătură cu străinul care l-a însoțit o bucată de drum. Sau *adusese* el aceste lucruri cu el? Nu se putea dezmetici ca *să-și amintească?* Să fi fost doar imagini din tablouri? Și totuși, de ce *numai* imagini... de ce nu oameni în carne și oase? Dar foarte prezenți. Măcar de-ar putea înțelege cum de i-au apărut în față lucruri din trecut pe care el însuși le făcuse într-un fel să pară reale. Și totuși, gândi el, nu atât de reale precum acel tânăr frumos.

Probabil că tânărul fusese păstorul lor. Dar această formulare a problemei îi dădea fiori. Se simțea ca Tobias alături de Înger. Era oare această imagine cu el mergând alături de tânăr ceea ce trebuia să rămână? Apoi a închis ochii și alte imagini pe care le-a putut vedea au apărut în jurul lui: fiica Faraonului scoțându-l pe Moise din trestii, Sfânta Margareta înconjurată de șerpi îngrozitori, alergând în picioarele goale cu crucifixul în brațe. Apoi oameni care plângeau, purtând un cadavru, înspăimântătoarea povară a lui Hristos mort. Benet s-a ridicat, a făcut câțiva pași, apoi s-a așezat iar. I-au fost oare aceste imagini stranii și cutremurătoare insuflate de tânărul acela care l-a lăsat și s-a dus mai departe? Sau erau toate o amestecătură de iluzii bolnăvicioase provocate de soarele puternic și de unduirea apei? Bineînțeles că tânărul acela fermecător n-a fost decât o nălucă, pur și simplu anticiparea neașteptată a unei tulburări mentale maladive. Și totuși de ce-i veniseră *aceste* lucruri în minte? Benet s-a ridicat iar. Trebuie să ajungă înapoi la hotel cât mai repede posibil. Din fericire, nu era departe.

În fond, Benet și-a revenit destul de repede din „criza" aceea ciudată pe care o atribuise soarelui, apei și faptului că a plecat fără pălărie. Spiritul lui rămăsese oarecum marcat, dar n-a vorbit cu nimeni despre ceea ce se întâmplase. Nu era convins că-și amintea toate actele „spectacolului", sau poate îi trecuseră prin cap, mai târziu, când și-a revenit, le-a asamblat doar. S-a gândit la Moise, la Sfânta Margareta și la șerpi, iar pe Tobias și pe Înger probabil că i-a inventat el după aceea. Celelalte, oamenii care plângeau, Fecioara care a plecat capul îngrozită la Buna Vestire... ei bine, nu le știa toată lumea? Oricum, a plecat repede din Veneția și a ajuns la Paris unde a stat doar ca să vadă o expoziție. Întors în Anglia, s-a dus direct la Unchiul Tim. L-a găsit în pat cu un doctor în casă. Doctorul (un individ nou, tânăr, pe nume George Park) l-a alarmat pe Benet, apoi a încercat să-l calmeze. De fapt, Tim și-a revenit de îndată ce l-a văzut pe Benet și Benet s-a învinuit că a fost atât de ușuratic încât să stea departe de Tim atâta vreme. A rămas un timp la Penndean, deși Tim îl îndemna în permanență să meargă la Tara. Era în toiul verii, grădinile de la Penn arătau minunat și lui Benet nu-i venea să plece. Putea să și lucreze pentru că, înainte de a pleca

în călătorie, își lăsase la Penn eseul despre Heidegger și oricum Mildred și Elizabeth aveau grijă de Tara. Până la urmă, i s-a făcut dor de Londra și de Biblioteca Britanică, și de Partenon, unde Mildred avusese cândva o viziune. Și-a luat o parte din lucrare, s-a urcat în mașină și a pornit spre Londra și spre Tara. Draga de ea, cum de-a părăsit-o atâta vreme! Liniște. Ei bine, la ce se aștepta de fapt? A dat târcoale casei. A verificat luminile și se aprindeu toate. Normal că a trecut Mildred pe acolo. Ar trebui s-o sune. Biroul lui era liniștit, curat, așa cum îl lăsase. A pus pe pupitru cărțile pe care le adusese cu el. Aici putea lucra acum. A dormit bine în noaptea aceea și în noaptea următoare. S-a gândit, *bineînțeles* trebuie să vină și Tim aici! De ce l-am ținut oare departe? În a treia zi, spre după-amiază, pe Benet l-a cuprins un sentiment de neliniște. Îl obseda ceva și nu-și putea da seama ce anume, avea *gânduri negre*, se *întorcea* la gânduri negre. Se gândea: n-am realizat mare lucru ca bărbat, mai bine aș fi mers în război! Și copilăria îi apărea în culori sumbre. A început iar să-și amintească de ziua aceea înfiorătoare din Veneția și totul i se părea mai confuz. A devenit brusc neliniștit din pricina lui Tim. Trebuie să-l aducă pe Tim la Tara sau să se întoarcă el la Penn. Trebuie să plece mâine. S-a simțit brusc amețit de parcă inima i-ar fi luat-o razna.

A sunat soneria. Primul gând al lui Benet a fost: a venit Tim! Însă în următoarea fracțiune de secundă și-a dat seama. S-a dus la ușă. Bărbatul stătea afară. Benet n-a zis nimic. Bărbatul a spus:

— Îmi cer scuze că vă deranjez, tocmai mă întrebam...

— Poftește înăuntru. I s-a părut o invitație mai fermă decât un simplu „intră".

Și bărbatul a gândit la fel deoarece, preț de o clipă, a părut surprins, chiar alarmat.

A pășit în hol. Benet a trântit ușa. S-au privit. Benet a întrebat:

— Ce dorești?

Omul a ezitat, apoi a zis cu precauție:

— Aș vrea să vă pot fi de folos, dacă aveți nevoie de ajutor, mă pricep la o mulțime de lucruri...

Benet i-a zis:

— Intră aici! și i-a arătat cu degetul salonul. Bărbatul a reflectat o clipă, apoi a intrat în salon înaintea lui Benet, s-a îndreptat spre șemineu și s-a întors brusc, privindu-l pe Benet nu cu ostilitate, ci cu precauție.

Benet s-a așezat pe canapeaua din fața șemineului. L-a poftit să se așeze pe un scaun. Bărbatul și-a tras puțin scaunul așa încât să stea în fața lui Benet. Benet a simțit un șoc ciudat când i-a privit ochii intenși, întunecați. Părul negru și lucios îi cădea pe frunte. Părea tânăr... dar poate era mai bătrân decât arăta.

Urmă un moment de tăcere. Apoi Benet a zis:

— Cum te cheamă?

— Jackson, a răspuns el prompt.

— Și mai cum? Care ți-e numele de botez?

— Nu am alt nume.

— De unde ești?

— Din sud, a răspuns el după o scurtă ezitare.

— Unde locuiești?

— O, în multe locuri...

Benet a simțit în clipa aceea un fior ciudat, de parcă se stabileau niște conexiuni ciudate, chiar un fel de înrudire! De ce naiba îl poftise înăuntru, de ce îl întrebase cum îl cheamă? Numai ca să aibă ocazia să-i studieze înfățișarea? Benet îl privea fix. A simțit o clipă că-i e limba legată, că n-ar putea decât să bâlbâie ceva... de parcă el era cel căruia i se puneau întrebări. S-a ridicat. Celălalt i-a urmat exemplul. Benet s-a gândit că poate ar fi mai bine „să lămurească lucrurile", de unde-i venea suspiciunea asta teribilă.

— Te rog ascultă-mă. Nu am nevoie de tine aici, nu-ți solicit nimic, am alte aranjamente. I-a întors spatele, a pornit spre hol și a deschis ușa. Bărbatul l-a urmat și a trecut mai departe. A vrut să spună ceva, dar Benet a închis ușa.

Benet s-a întors în salon și s-a așezat. Era enervat, întors pe dos, uimit, nemulțumit de el însuși. Pe deasupra, îi era și teamă.

Timpul a trecut însă și nu s-a întâmplat nimic, Ben a plecat la Penn, s-a întors la Tara și iar s-a dus la Penn. Mergea la Biblioteca Britanică. A vizitat British Museum și Galeriile Naționale și alte (în

prezent nu prea multe) expoziții. S-a gândit să plece la Berlin, ceea ce-și dorea de mult, dar a amânat. Și-a invitat prietenii la cină, pe Mildred, Elizabeth, Robert Bland (un văr hoinar de-al lui Elizabeth), Anna, familia Moxon, Andy Redmond (muzicianul). Mergea la Penn tot mai des. Unchiul Tim nu se simțea bine sau (cum a zis el însuși) nu se simțise bine. Pe George Park îl considera „un cățeluș". Unchiul Tim era nerăbdător să viziteze Tara. A și făcut-o o dată cu Benet, dar a venit un val de căldură și s-a întors repede la țară. O vreme n-a mai zis nimic, apoi a devenit din nou nerăbdător să meargă la Londra. Ben s-a sfătuit cu „cățelușul" și au ajuns la concluzia că e posibilă o vizită scurtă, dar fără multă agitație. Tim era extrem de încântat și Benet l-a dus cu mașina, încet, până la Tara. O vreme i-a făcut plăcere să exploreze casa și grădina și să comenteze toate lucrurile noi pe care și le pusese Benet acolo. Vremea era frumoasă și la scurt timp după aceea Tim și-a exprimat dorința să plece mai departe. Într-o bună dimineață i-a spus lui Benet că vrea să meargă la Kew*. „Kew!", a zis Benet, care uitase complet de existența lor. Tim i-a spus că n-a mai fost acolo din copilărie și vroia să vadă cu ochii lui dacă s-au mai produs schimbări, Pagoda se mai afla acolo? Benet i-a spus că era cu siguranță tot acolo pentru că altfel ar fi aflat! În plus, acolo era prea cald și nu avea unde parca mașina. Tim l-a asigurat că va găsi el un loc și că totul era atât de frumos acolo, vroia să vadă sera și rațele și gâștele și lebedele... îi plăcuseră atât de mult pe vremuri... *În ordine*, vor merge la Kew! a zis Benet. Nu azi, mâine dimineață, dar s-a blestemat în gând că n-a fost de acord cu dorința „bătrânului". Tim era încântat. Benet se întreba deja dacă nu cumva Kew nu însemna „agitație". A spus că trebuie să plece la cumpărături pentru prânz și Tim să stea cuminte în casă pentru că nu va lipsi mult. În drum spre ușă a simțit o strângere de inimă, și-a dus mâna la piept, pentru că își dădea tot mai bine seama că Unchiul Tim va muri mai devreme sau mai târziu. Îl iubea mult, mult... A deschis ușa și a ieșit repede. A pierdut ceva timp la cumpărături. Când a ajuns acasă, Tim stătea în ușă.

— A, ce bine că te-ai întors. Tare mă bucur!

---

* Grădina Botanică din Londra (n.tr.).

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Benet. Tim părea neobișnuit de emoționat.

— Iar a venit!

— Cine a venit iar? a întrebat Benet. Dar bineînțeles că știa.

— Bărbatul acela. Mi-e teamă că a plecat. Prietenul tău, Jackson.

— A, deci ți-a spus cum îl cheamă! Nu e prietenul meu, dar nu contează. Sper că l-ai trimis la plimbare imediat. Îmi pare rău că am întârziat.

— Normal că nu l-am expediat... l-am invitat în casă... mi-a vorbit despre o grămadă de lucruri pe care le-a făcut, tot felul... e o minune, un adevărat artist...

— Tim, vreau să-ți repet că nu e prietenul meu și nu are ce face aici...

— Da, dar sunt o grămadă de făcut la Penn! Am aranjat cu el să vină acolo!

Era adevărat. Unchiul Tim fusese încântat de Jackson, promițându-i că-l duce Benet cu mașina la Penn a doua zi!

Benet a zis dintr-o dată:

— E imposibil!

— De ce? Drace, nu am adresa lui. Oricum putem merge să...

— Mâine mergem la Kew.

— A, da... păi... putem merge altă dată, data viitoare... N-am cum să dau de el și nu-l pot amâna...

— Nu văd de ce!

— Dar, Ben, ce nu e în regulă, l-am angajat aici, a spus că ai fost mulțumit de felul cum a lucrat și sigur nu mințea...

— Nu, a zis Benet. Nu mințea, dar...

— Dar ce? Știi tu ceva rău despre el?

— Nu, a recunoscut Benet. Nu știu nimic rău. Numai că...

Cum putea să-i explice Unchiului Tim, cum putea explica cuiva, chiar și lui însuși! Îi era *teamă?* Putea să citească o expresie de nemulțumire pe fața unchiului său. Cum putea el să supere această ființă dragă pe care o iubea mai mult decât orice pe lume?

— Pentru că deja îl avem pe Clun și la nevoie putem împrumuta de la Edward sau...

— Dar omul acesta este foarte priceput... nu trebuie să stea secole, doar câteva zile, poate o săptămână dacă...

— O săptămână? Am crezut că o zi! Unde să doarmă? La cârciumă?

— Dar sunt o grămadă de camere... toate dormitoarele libere din...

— A, deci vrei să-l ții în casă! Și dacă o violează pe Sylvia?

— Ben, nu fă glume proaste! O să vezi...

— Bine, bine, nu mai contează, de acord, îl luăm cu noi mâine!

Și așa s-au petrecut lucrurile, iar unchiul Tim a încheiat un pact cu Jackson. Într-adevăr toată lumea (cu excepția lui Benet) îl plăcea pe Jackson și avea încredere în el. A înălțat o parte dintr-un zid de cărămidă, a zugrăvit unul din dormitoare, l-a ajutat pe Clun să taie un copac bătrân, a curățat grajdurile și a reparat mașina de tuns iarba cumpărată la mâna a doua. Făcând comisioane în sat, s-a împrietenit imediat cu toată lumea. Era, după cum spunea proprietarul cârciumii Regii Mării, „o carte mare". Fetele îl alintau. După patru zile a plecat, plin de tact, la Londra. Tim n-a vrut să-i spună lui Benet cât i-a plătit. Mai târziu Benet s-a trezit că este de acord ca Jackson să vadă dacă totul e în ordine la Tara în timp ce lipsea el de acolo! Tim i-a sugerat lui Benet să-l lase pe Jackson să locuiască în căsuța de vară din grădină! Jackson își făcea din când în când apariția la Pen, mai ales când nu era Benet acolo. Ceea ce conta cel mai mult era de fapt sănătatea Unchiului Tim. Într-o vreme părea că se simte chiar minunat, nu călătorea, dar primea musafiri. Fetele au plecat cu mama lor, dar au venit alți musafiri, cu care George, „cățelușul", a fost de acord: parohul, Oliver Caxton, proprietarul cârciumii Regii Mării (îl chema Victor Larne), prietenii din sat, prieteni de la Londra... dar apoi, brusc, a căzut la pat. Acum nu mai venea nimeni, exceptând doctorul, Sylvia, Benet și Jackson, care a început să stea în casă în permanență. Jackson devenise indispensabil, o soră de caritate excelentă, respectat de doctor, care-i dădea acestuia instrucțiunile și nu lui Benet. Ceea ce l-a durut pe Benet foarte mult în acele ultime zile a fost că, uneori, Tim îl chema pe Jackson și nu

pe el când avea nevoie de ceva. Și nu pentru că îi confunda. Pur și simplu, îl vroia pe Jackson la fel de mult ca și pe Benet. Îl întreba pe Benet: „Unde-i Jackson?" și dacă Benet îi spunea „e plecat în sat", Tim se declara mulțumit. Ceea ce zicea Benet în diverse situații era bineînțeles adevărat; alteori Jackson venea să-l îngrijească pe Tim și Benet se retrăgea. Pe măsură ce trecea timpul, Benet se aștepta ca Tim să-l prefere pe Jackson, dar nu s-a întâmplat chiar așa. Dar pe de altă parte nu exista nici urmă de îndoială că Tim dorea ca Jackson să fie prezent în casă și o dată sau de două ori a întrebat îngrijorat: „Dar nu s-a întors la Londra, nu?" Și Benet, desigur, fusese conștient în ceea ce-l privea de ceva foarte asemănător cu gelozia. Tim făcuse deja niște aluzii la căsuța de vară de la Tara, spunându-i că-i încântătoare și întrebându-l dacă Jackson nu poate locui acolo. La urma urmei ei habar nu aveau unde locuia Jackson în Londra, nu era oare un nenorocit de vagabond, bietul de el? Benet îi răspundea în doi peri. Pe măsură ce trecea timpul și Tim era tot mai mult țintuit la pat, Benet a început să-și imagineze cum îl vede Tim pe Jackson instalat în căsuța de vară! Fiind însă din ce în ce mai conștient de faptul că Tim era pe moarte, mâhnirea lui Benet punea în umbră aceste fleacuri sâcâitoare. Un singur lucru îl chinuia mai tare, vroia să fie singur cu Tim la moartea acestuia, nu suporta gândul că Tim ar putea muri ținându-l pe Jackson de mână.

Și până la urmă s-a întâmplat. Era ora trei dimineața. După cum obișnuia în ultima vreme, Benet zăcea pe o saltea așezată lângă pat. Acum stătea întins și nu dormea, asculta murmurele lui Tim, care răsunau ca un ciripit adormit de păsărele. Apoi a urmat un țipăt scurt, un geamăt de neplăcere. Benet s-a ridicat și s-a așezat pe marginea patului cel mare. Și-a dat seama că Tim se stinge, știa ceva. Stătea ca de obicei pe spate, pe o grămadă de perne. După aceea, a mormăit ceva. Apoi a început să se zvârcolească, privindu-l stăruitor pe Benet, cu buzele întredeschise, ochii mari, înspăimântați. S-a sufocat, a scos un „oh". Benet s-a aplecat și i-a sărutat fruntea, apoi i-a apucat mâna firavă ce căuta parcă un punct de sprijin, a dus-o la buze și i-a sărutat-o. I-a zis: „Dragă, dragul meu Tim, te iubesc atât de mult." Făcea eforturi disperate să-și păstreze firea. „Dragul meu, nu-ți fie teamă, te iubesc mai mult decât orice pe lumea asta, te

iubesc... odihnește-te în pace, dragul, dragul meu". Încerca să-și stăpânească lacrimile. Tim îl privea cu ochii larg deschiși în care se citea groaza. Benet i-a luat și cealaltă mână, aproape descărnată. „Dragul meu, sufletul meu, nu-ți fie teamă, te iubesc, odihnește-te în pace, dragul, dragul meu". Firele de păr, atât de rare și complet albe formau parcă un nimb pe pernă. Benet îi simțea pulsul slab și neregulat. Apoi, întorcându-și privirea de la Benet, cu o căutătură disperată, a scos niște sunete pe care Benet nu le-a mai putut desluși... și, cu un efort brusc dar neputincios de a se ridica în capul oaselor, a strigat: „Văd, văd!" Au fost cuvintele care i-au însoțit ultima suflare. Când Benet s-a aplecat să-l ia în brațe, știa că murise. Tim zăcea acolo, în fața lui, cu ochii larg deschiși... dar sufletul plecase, totul se sfârșise, Tim nu mai era. Benet a lăsat frâu liber suspinelor și lacrimilor. S-a îndepărtat de pat, orbit de lacrimi, și a deschis ușa. Jackson era afară pe palier. Într-o clipă, durerea reciprocă i-a apropiat, s-au îmbrățișat, apoi s-au desprins și au început să-l jelească. O clipă mai târziu, Benet s-a surprins imaginându-și că în toate acele prețioase momente cât a stat lângă Tim pe patul de moarte, Jackson a deschis ușa, încet, de nenumărate ori.

La înmormântare a venit foarte multă lume, lume pe care Benet nu o cunoștea. Mulți au plâns. Oliver Caxton a ținut slujba. Cenușa Unchiului Tim – pentru că și-a dorit să fie incinerat – a fost împrăștiată în cimitir. Benet a vorbit puțin și a plâns mult. Au venit la el și cei care-l cunoșteau și cei care nu-l cunoșteau. George Park i-a strâns mâna, înlăcrimat. Nu mai urma nici parastas, Benet își exprimase dorința să fie lăsat singur. Mildred, Owen, Anna, toți prietenii din Londra, plini de tact, au plecat. Edward s-a retras. Marian și Rosalind erau cu mama lor în Canada. Va trebui să le scrie, precum și altora, bineînțeles, care nu aflaseră. O, Doamne! A stat multă vreme cu capul în mâini. S-a ridicat, s-a plimbat puțin, iar s-a așezat. Nu suferea lumina soarelui, așa că a tras draperiile de la salon. Când s-a întors de la fereastră i s-a părut că zărește o siluetă intrând. A rămas cu privirile ațintite. *Uitase cu totul de Jackson.* A bombănit ceva, iritat. Jackson a mai înaintat un pic, s-a apropiat. Purta haine negre, fața, capul, totul părea întunecat, a zis ceva cu voce joasă. Benet a spus:

— Ce?... Bineînțeles că-ți dau banii care ți se cuvin. Ți-i dau chiar acum. El vroia ca Jackson să plece, *să plece pentru todeauna.*

Jackson a mai înaintat câțiva pași în camera întunecată.

— Nu pot să mai rămân?

Benet se dădu îndărăt. Jackson, mai înalt, întunecat, părea, cel puțin așa și-a zis Benet mai târziu, ca o fisură neagră uriașă, un obiect negru, ceva într-o pictură întunecată, ca un călugăr cu sutană.

Benet a zis:

— Nu. Te rog să pleci. Poate... mai târziu... du-te... *undeva...*

Silueta a dispărut. După ce-a rămas o vreme stană de piatră, Benet a țâșnit din salon și a urcat scările în fugă, spre dormitor și a încuiat ușa. S-a întins pe pat. Deci Jackson, care îi aparținuse lui Tim, urma să treacă acum în proprietatea lui? Ei bine, oare nu-i *da tora* asta lui Tim?

Așa s-a întâmplat că lui Jackson i s-a permis, în cele din urmă, să locuiască în căsuța de vară, pe care mai târziu au numit-o „casa paznicului". Era paznic, bucătar, făcea cumpărăturile, avea grijă de casă și se afla *întotdeauna acolo.*

PATRU

Marian și Rosalind Berran și-au pierdut tatăl de mici. Mama lor canadiancă, rămasă cu o sumă considerabilă de bani, le-a expediat la un internat din Anglia. Mai târziu, după ce mama lor „a făcut rost" de un „bărbat nou" (cu care nu s-a căsătorit) în Canada, fetele, de-acum „mari", își petreceau vacanțele de vară în Anglia, procurându-și un apartament în Londra și închiriind vilișoara de la Lipcot, la marginea satului. Uneori Ada, singură, venea să stea cu ele. Legătura cu Lipcot s-a făcut prin tată lor, de care abia își mai aduceau aminte, care fusese arhitect și care îl cunoscuse nu se știe cum pe Unchiul Tim la Delhi și care, iar nu se știe cum, a murit într-un accident în timp ce proiecta un pod peste un râu. Tim îl cunoscuse puțin pe inginer, dar mai târziu luase legătura cu fetele aflate atunci la școală și apoi a cunoscut-o și pe Ada. Au urmat vizite la Penndean, când Tim stătea acolo, mai târziu când el era plecat și apoi după ce s-a retras din nou acolo.

Rosalind era considerată cea mai studioasă dintre cele două, destinată, spera ea, pentru o carieră artistică. Mereu ocupată cu examenele, a rămas mai departe în apartamentul ei din Londra (fiecare avea acum un apartament) și ambiția ei era să studieze istoria artei și, dacă era posibil, să devină și pictoriță. Ada apărea la intervale regulate, ca să le dea bani și să le bată la cap să-și găsească de lucru și soți bogați. Lui Rosalind îi plăcea „să tocească". Marian era mai hoinară, s-a lăsat de școală la vârsta de optsprezece ani și a plecat în străinătate, o dată în Franța, apoi în Italia, învățând (ceea ce

Rosalind deja făcuse) cele două limbi remarcabile (oricum le stăpânea mai puțin decât Rosalind). Rămânând acasă, Rosalind a învățat și germana. Marian vroia să vadă lumea, pleca în excursii prin Europa. A încercat să scrie și un roman, dar și-a amânat intențiile pentru mai târziu. Fetele erau drăguțe, prietenoase, fericite, se iubeau una pe alta, deși cineva (un prieten de-al lui Owen) afirmase că Marian era geloasă pe Rosalind pentru că Rosalind „avea o țintă", pe când frivola Marian, nu! Între timp, de mult, nu se știe cât de demult, Tim și Benet au decis că atunci când va sosi vremea, una dintre fete trebuie să se mărite cu Edward Lannion.

Astfel au început pariurile de la Regii Mării. Rosalind era drăguță, dar băiețoasă, era și cam „studioasă", ceea ce putea să nu fie în avantajul ei. Marian era și mai drăguță (poate doar chestiune de gust), dar Rosalind mai pedantă și „mai inteligentă", dacă acestea puteau fi considerate „calități". Pariurile mai erau legate și de virginitatea lor, când și cine a fost primul lor prieten sau, și mai rău, dacă nu erau cumva lesbiene îndrăgostite una de alta! Și până la urmă s-a stabilit căsătoria lui Marian cu Edward, pe muchie de cuțit, deși unii susțineau că ea e cam nebunatică și n-ar fi exclus să fugă într-o bună zi cu „lepădăturile de țigani, vai!" Apoi, când în acea dimineață s-a răspândit în sat vestea îngrozitoare despre mireasa dispărută, multe femei au vărsat lacrimi, dar alții s-au amuzat chiar, iar cei care susțineau povestea cu „lepădăturile de țigani" au și început: „Ei, v-am spus noi!"

„Pentru a înțelege linia de conduită și starea de spirit a lui Heidegger de după *Sein und Zeit* și pentru a pricepe ce-a gândit el despre „lucrurile în sine" este absolut necesar să-i studiem romantismul, aspectele emoționale și intuitive, în special în ce privește

interesul său pentru poezie și mai ales cel manifestat față de Hölderlin". Benet era în biroul lui de la Penndean, cu fereastra larg deschisă. Afară, împrăștiați pe cer ca niște puncte negre, lăstunii păreau că dansează în lumina palidă a dimineții. Un pic mai jos, un șoim se învârtea și el. Benet s-a uitat la ceea ce scrisese și a oftat. Ce-a vrut să zică? Nu era romantismul sădit adânc în sufletul lui Heidegger încă de la început? De ce vorbea despre el tocmai acum? Nu s-a dovedit Heidegger un romantic încă din clipa în care i-a preluat pe greci? Cât despre greci, lor nu le păsa, ei erau zei! Și Hölderlin era zeu, dar altfel, un mare poet, ceva care transcede scrierile mărunte și neliniștite ale filozofilor. Nu că el, Benet, ar fi fost filozof, nu era un filozof *adevărat* și nici nu va fi vreodată. De ce nu s-o fi dedicat de la bun început poeziei? Nu ca *să fie* poet, ci ca să trăiască alături de marea poezie toată viața lui, să o înțeleagă și să o iubească. Poezia engleză, poezia franceză, poezia germană, poezia rusească, poezia grecească. Cunoștințele lui de rusă erau departe de a fi bune, dar Pușkin l-a ajutat mult și i-a deschis mintea. Încercase să scrie poezie. Trebuia oare să încerce iar? Inima îi era grea. Alesese acum o carte de Heidegger ca să mai uite de necazuri. *Încă nu avea nici o veste de la Marian*. Trăia cu impresia că cei care au iubit-o și ar fi trebuit să fie profund mâhniți, să plângă, să o caute, s-au întors cu toții la activitățile lor zilnice. Dar ce puteau face? El n-a procedat la fel? Oh, așteptarea aceasta îngrozitoare, telefonul de la poliție, cadavrul găsit.. Benet avea senzația, deși toată lumea nega lucrul acesta, că numai el a fost de vină. Da, încercase cu atâta ingeniozitate să-i unească pe cei doi, pe ea și pe Edward. De unde să știe, cum era să viseze ce se va întâmpla? Oh, biata Marian, bietul Edward, nu-l vor ierta niciodată, Edward nu-l va ierta sigur și Marian nu va... dacă mai trăia. Cum am decăzut... nici gândul acesta nu-i dădea pace lui Benet. Eu trebuia să fiu domn și când trăia Unchiul Tim am fost domn. Acum mă vor compătimi cu toții. O, Doamne, mă gândesc numai la mine. S-a ridicat și a dat scaunul la o parte. Simțea în adâncul pieptului un nod de profundă disperare. A intrat în salon și a început să-l măsoare cu pași mari.

Benet avea din ce în ce mai mult impresia că lumea aștepta ceva de la el, toți vroiau ca el să acționeze. Dar cum? Îi telefonase

Adei în Canada în ziua nunții, dar i-a spus destul de vag despre ce-i vorba. Știa că a sunat-o și Rosalind, și atunci, și mai târziu. N-ar trebui oare să-i dea iar un telefon sau mai bine să aștepte să-l sune ea? Ce i-ar fi putut spune, ce știa el? Nu-l amuzau discuțiile lungi cu Ada. Lua zilnic legătura cu „musafirii de la nuntă" și cu alți prieteni apropiați, dar tot n-a aflat nimic. Oare își va face Marian apariția în curând? Era oare datoria lui să rămână la Penn sau să se întoarcă la Tara? Își dorea din tot sufletul să vorbească cu Edward, dar avea impresia că Edward „nu era acolo". Îi telefonase de câteva ori și chiar ajunsese cu mașina până la poarta de la Hatting, ca să i se spună de către „personal", aproape convingător, că „habar n-aveau" unde a plecat. Mildred, de la Londra, i-a spus și ea că a sunat la ușa lui Edward de câteva ori și i-a supravegheat casa în câteva rânduri, dar nu părea să fie cineva înăuntru. Pe Benet l-a mai întors pe dos și vestea primită puțin mai târziu de la Anna, cum că l-ar fi luat pe Bran cu mașina până la Lipcot și l-au căutat (nu spunea când), dar el nu era acasă. O, Doamne, unde era Marian? Unde era Edward? Unde era judecata sănătoasă a lui Benet? S-a uitat la ceas. A decis să se întoarcă la Londra.

Anna Dunarven era fericită că se află din nou în casa din Londra. O părăsise, împreună cu fiul ei, la scurtă vreme după ce i-a murit soțul. Moartea îngrozitoare a soțului, atât de neașteptată și el atât de tânăr, fusese prea mult pentru ea. A fugit în Franța luându-l pe Bran cu ea. Bogata familie de scoțieni, care închiriase casa pe parcursul acelor ani de absență, a îngrijit-o bine, purtându-se „foarte frumos cu ea", dar își dorea o casă mai mare. Anna o ducea și ea bine în străinătate, deși nu făcea caz de lucrul acesta. Lewen, distins

om de știință, a lăsat-o cu avere îndestulătoare. Apartamentul ei din Paris și casa din Provence, deși confortabile, nu erau foarte mari. Viața Annei urma să se schimbe. Privind la frumoasa grădină de vară se întreba dacă nu cumva *era în mare cumpănă?* Se întorsese cu o țintă precisă. Era momentul ca Bran, care avea doisprezece ani, să meargă la o școală englezească și chiar fusese acceptat de cea pe care o urmase Lewen ca elev; urma să înceapă în acea toamnă. Această decizie a necesitat câteva deplasări incognito ale Annei și înainte de mutare. Bran urmase un liceu excelent la Paris, era un elev silitor și inteligent, bun la matematică, pasionat de istorie și literatură și, pe lângă engleză și franceză, vorbea fluent italiana, era bun la latină și greacă. Planul lui Bran era clar până aici. Dar al Annei? Avea să stea în Londra să-și caute vechii prieteni și să meargă la expoziții de pictură? Avea prieteni și picturi și la Paris. Mai era cazul să-și păstreze apartamentul din Paris și căsuța din Provence? Sau dacă trebuia să aleagă numai una, pe care anume? Să-și cumpere o vilișoară la Cotswolds? Văzuse câteva vile atrăgătoare în ultima ei excursie. Sau mai bine, în ideea continuării vieții și operei lui Lewen, să-și cumpere o casă în Irlanda... poate chiar la Dublin, poate pe Coasta de Vest sau poate două case? Nu putea face toate aceste lucruri și mai important acum era Londra.

Se întorsese la Londra, Londra ei, Londra lui Lewen și se aștepta la oarecare haos. Îl adusese, desigur, și pe Bran la casa lui cea nouă și, pentru că se ivise prilejul, să participe și la nunta lui Edward, unde spera să întâlnească prieteni și cunoștințe, chiar să cunoască lume nouă, alte persoane, tot felul de oameni. Tatăl ei (avocat) fugise în America pe vremea când ea era încă foarte tânără, iar mama i-a murit când ea avea douăzeci de ani. Mama Annei a fost o pianistă promițătoare, dar a renunțat la ambițiile ei când s-a măritat cu un bărbat cu totul afon. După dispariția lui (binevenită pentru amândouă), mama ei a revenit la pian și spera că Anna, care a cântat toată viața ei de elevă, va deveni pianistă bună și va cânta în concerte. Dar nu avea să se întâmple așa pentru că Anna s-a măritat și ea cu un bărbat afon, altfel angelic, Lewen Dunarven, un distins specialist în istoria Irlandei. Anna îl cunoscuse pe Lewen prin Benet, iar pe

Benet și pe Unchiul Tim prin Elizabeth Loxon, care a scris romane scurte sub diferite nume și care era prietenă cu Mildred.

Privind grădina, Anna a oftat adânc... apoi și-a dat seama că mai era cineva în cameră și s-a întors. Erau două persoane: Bran și Jackson. Bran a fugit spre ea și și-a îngropat capul în poalele rochiei, apoi și-a luat un aer solemn, stând în fața ei ușor încruntat, mijindu-și ochii, privire familiară de altfel. Și-a trecut degetele prin părul lui cârlionțat și l-a mângâiat pe frunte. L-a privit pe Jackson peste umăr. Bran și-a tras capul precum un cal nărăvaș, s-a îndepărtat de ea și a rămas lângă fereastră, privind afară. Jackson se afla acolo cu permisiunea lui Benet ca să prindă de zidul de cărămidă de la capătul grădinii o plantă agățătoare care căzuse la pământ. Își terminase treaba. Annei nu-i venea în minte ce l-ar mai putea ruga să facă, dar era sigură că o să găsească ea ceva. Era foarte impresionată și încântată de repeziciunea cu care s-a stabilit *legătura* dintre Bran și Jackson. Jackson se pregătea de plecare. I-a zâmbit Annei și a înaintat câțiva pași ca să ia plicul pe care i-l întinsese Anna. Zâmbetul lui era blând, vesel, misterios. Anna, căreia îi treceau prin cap tot felul de gânduri năstrușnice, a cochetat cu ideea de a-l cuceri pe Jackson ca să-l ia cu ea în Irlanda. Oricum, nu și-l imagina altfel decât ca servitor. Răspunzând mulțumirilor ei, Jackson i-a mai zâmbit o dată și a făcut o plecăciune. Bran s-a îndepărtat de fereastră și s-a agățat de haina lui Jackson. Au ieșit împreună din cameră și Anna i-a auzit vorbind și râzând în hol.

Anna s-a dus la fereastră și de acolo a văzut, la capătul grădinii, splendida plantă verde agățată de zidul sclipitor din cărămidă roșie. Gândurile s-au întors spre Marian. Fugise cu alt bărbat? Era oare moartă? Desigur că nu. Apoi s-a gândit la problemele ei urgente: eu *sunt singură* aici, nu trebuie să mă aștept la nici un ajutor, la absolut nici un ajutor.

Edward, pe care-l căuta toată lumea, era într-adevăr greu de găsit. Murise? Își pierduse mințile? O găsise oare pe Marian și o omorâse? La urma urmei, n-a fost el întotdeauna puțin cam straniu? Poate chiar a părăsit Anglia deja!

Edward și-a petrecut prima noapte, „noaptea nunții", la Hatting și în seara următoare s-a întors la Londra, unde a mai stat o zi și-o noapte, retras, acceptând vești doar de la poliție. Apoi, s-a trezit devreme, a plecat din Londra și a rămas o zi și o noapte la un hotel cunoscut din Salisbury. A stat tot timpul în hotel și a meditat. În ziua următoare, a pornit cu mașina spre Dorchester, unde s-a și oprit. Soarele strălucea pe un cer de un albastru deschis. Își luase puțină mâncare cu el la hotel. Mânca acum cu poftă, pâine cu unt, ouă și cafea la o „ceainărie" pe care o știa. A rămas acolo o vreme, păstrând legătura cu poliția. A părăsit și Dorchester, pornind pe un drum de coastă și coborând apoi printr-un labirint de alei până la mare. Conducea încet, privea cu atenție în jur. În sfârșit, foarte, foarte încet a reușit să pătrundă pe o alee pietruită până aproape de mare. A ieșit din mașină, a încuiat-o și a început să umble, privind din când în când în urmă, călcând în picioare iarba uscată, florile sălbatice, până a ajuns la pământul nisipos și pietros, adică unde se termina pământul și începeau pietrele. A pășit mai departe, peste pietre, împiedicându-se, în direcția mării. A ajuns până la mormanul de pietre care delimitau valurile unduitoare. S-a întors un moment ca să mai verifice o dată o piatră de hotar care se afla în zare. Apoi s-a așezat pe un bolovan, uscat deja de căldura prietenoasă a soarelui. Clipea din ochi în timp ce privea genunea sclipitoare a mării, o mulțime de oglinzi ridicându-se spre cer. A cules de jos pietre, mari și mici, toate perfecte, atât de netede, unele gri deschis, altele gri închis, uneori brăzdate de linii, drepte sau în zigzag, cu margini albe. S-a așezat apoi pe mormanul de pietre ascultându-le cum se izbesc și se zdrobesc și a privit în jos la valurile care înaintau, auzindu-le cum se lovesc când se izbesc de pietre, târându-le în jos ca pe un zid în permanentă cădere. Auzea șuieratul înfiorător al curentului submarin. Soarele strălucea pe uriașul amfiteatru al plajei întinse unde nu se zărea țipenie de om.

Edward nu se grăbea. Se afla acolo, deasupra valurilor, în vârful țărmului stâncos format din pietre ce cădeau și reveneau. Și-a îngropat ghetele printre ele și le simțea alunecând încet. Zgomotul valurilor era asurzitor, ca rafalele de pușcă, forța lor înspăimântătoare, iar picăturile care ricoșau îi bombardau fața. Valurile care se spărgeau de coastă erau gri și albe. Mai departe, în zare, apa era albastră, dar înainta, uriașă, rapid, ordonată, ca niște cai la galop. Linia orizontului se distingea limpede, întunecată, de parcă ar fi fost desenată cu creionul. Nu erau bărci. În față nu se zărea decât marea, iar deasupra cerul, un albastru deschis deasupra liniei trasate cu creionul, câțiva nori albi bucălați trândăveau visători sub strălucirea aurie, dar sus de tot acesta părea că-și pierde complet culoarea într-o liniște desăvârșită de lumină pură. E o zi minunată, gândi Edward. Pietrele erau calde. O zi grozavă pentru înot. Numai că Edward nu mai înota de mult.

Edward și Randall plecaseră cu bicicletele în vacanță pe o vreme perfectă, poposind pe la hanuri mici, liberi, fericiți, într-o dispoziție excelentă. Era la început de primăvară. Țineau mult unul la altul. Randall, cu doi ani mai tânăr, îl venera pur și simplu pe Edward. Edward își proteja fratele mai mic. Aveau șaptesprezece și, respectiv, cincisprezece ani. Moartea mamei lor, petrecută cu multă vreme în urmă, se estompase în memoria copiilor, nu însă din a tatălui lor. Dar cu prilejul acelui trist eveniment Edward a realizat că tatăl lui îl iubea mai mult pe Randall. Erau toți trei conștienți de lucrul acesta, dar nimeni nu aborda subiectul. Cicatricea sufletească a lui Edward nu se mai închidea. Dar nimic nu afecta dragostea ce i-o purta lui Randall și nici dragostea lui Randall față de el. Băieții au pornit în vacanță, pe biciclete, cu consimțământul tatălui, care le atrăsese atenția să fie *foarte atenți* și să aibă grijă *cum se poartă*. Mai devreme, și nu pentru prima oară, îi spusese lui Edward să fie *foarte atent* și să aibă grijă de Randall.

Au râs mult la plecare, dis-de-dimineață, cu rucsacurile pline de cămăși, ghete, costume de baie, cuțite, furculițe, farfurii, fructe, sandvișuri. Tatăl lor și servitorii le-au făcut cu mâna. Vremea era perfectă și erau tot mai fericiți pe măsură ce se îndepărtau de Lipcot,

spre sud, către malul mării. Bineînțeles că mai făcuseră și altădată excursii, dar nu atât de departe și nu cu așa de mulți bani în buzunare. Nu se grăbeau. Rucsacurile, în scurt timp pe jumătate golite, au fost din nou umplute la magazine, băieții cumpărând (în ciuda rugăminții tatălui lor) până și o sticlă de vin. Acum se grăbeau să ajungă la mare, dar, fără să-și dea seama, au cotit spre stânga, îndepărtându-se tot mai mult. După câteva nopți petrecute prin diverse sătulețe au ajuns la Bath, unde au poposit două nopți, apoi au plecat mai departe spre animatul și emoționantul Glastonbury, apoi o altă noapte însufletită la Dorchester de unde au cumpărat o carte de John Cowper Powys și au vizitat Castelul Fecioarei, după aceea mai departe spre Weymouth, unde, împreună cu alți mulți oameni, au luat-o la fugă pe nisip și au sărit în mare. Și-au petrecut noaptea respectivă la Weymouth și Edward a sugerat să mai rămână încă una. Randall vroia totuși să înainteze de-a lungul malului și să mai facă o baie bună în „marea adevărată". Edward, care se săturase de mers cu bicicleta, a acceptat fără prea mare tragere de inimă. Au pornit deci încet, pe drumul principal de-a lungul coastei, dar nu înainte de a-și umple din nou rucsacurile și de a lua cu ei vinul pe care nu-l deschiseseră. Drumul era plin de suișuri și coborâșuri și uneori pierdeau din ochi chiar și marea. Soarele era sus, pe cerul fără nori. Cei doi frați, obosiți de pedalat și sătui să-și tot împingă bicicletele la deal (deși le plăcea mult la vale) s-au hotărât să caute un drum lateral care să-i ducă direct la apă. La urma urmei, așa cum a spus Randall, *marea* conta. Au găsit o potecă ce-i ducea aproape de valuri. Soarele ardea, nu era nimeni prin jur, și-au ales un loc convenabil ca să ia prânzul. Își încuiaseră bicicletele și le lăsaseră undeva mai departe. Și-au pus rucsacurile pe pietre și *s-au hotărât* să facă o baie înainte de a mânca. Plaja era aici plină de pietre, pietre frumoase, gri deschis sau gri închis, netede ca ouăle, mari și mici, cu forme încântătoare, striate, cu picățele, cu linii intersectate și cerculețe de un alb imaculat. Randall s-a întors imediat, și-a desfăcut rucsacul și a început să culeagă pietricele. Ce ciudat! Deși băieții petrecuseră multe vacanțe la mare, nu descoperiseră niciodată *această* parte a coastei, *acest* loc magic unde nu era nimeni!

Au coborât, călcând pe stânci, până la marginea apei, unde valurile loveau pietrele și le târau apoi cu ele. S-au dezbrăcat repede și au plonjat în apă. Stăpâneau pietrele, înfruntau apa, au înotat până departe, unde valurile jucăușe îi ridicau și-i coborau fără efort și după ce s-au jucat precum delfinii, s-au întors la mal, au urcat panta abruptă până la plajă și au ajuns la locul unde-și lăsaseră rucsacurile. S-au așezat în pielea goală pe pietrele calde, constatând cât de mult i-a obosit marea cea minunată. Și-au îmbrăcat cămășile și au mâncat prânzul cel delicios, au deschis și sticla de vin și au băut puțin, apoi au dormit.

Stând pe pietre observaseră deja, pe un delușor mai înalt, dincolo de așa-zisul „drum", un fel de colibă, nu prea mare, dar care părea părăsită. Și-au dat seama că timpul a trecut repede și erau destul de departe de următoarea destinație. Soarele asfințea în curând! Randall a sugerat să-și petreacă noaptea în colibă – fusese o zi tare călduroasă și nu avea cum să se răcească peste noapte! Edward, grijuliu, i-a atras atenția că respectiva colibă nu era a lor, era a altcuiva, probabil încuiată și putea în orice clipă da cineva peste ei, deși nu văzuseră pe nimeni intrând sau ieșind. Randall i-a zis că sunt foarte departe de orice așezare omenească și că le va trebui enorm de mult timp ca să-și târască bicicletele până la drumul principal și el se simțea foarte obosit. Oricum puteau să-și permită o aventură și la colibă se ajungea ușor. Ca să-i facă plăcere, Edward a acceptat în cele din urmă și au pornit cu rucsacurile în spinare, apoi le-au pus pe biciclete, împingându-le pe acestea pe drumul nisipos și când au ajuns la „drumeagul" pe care veniseră, au descoperit o cărare ce ducea direct la colibă. Și-au lăsat bicicletele într-un șanț, încuiate și acoperite de crengi și au luat în piept panta cea abruptă, cu rucsacurile în spinare. Dealul era ceva mai înalt decât li s-a părut lor de jos și aveau de străbătut o pajiște după ce se târau pe sub niște sârmă ghimpată. S-au oprit pentru o scurtă ceartă. Edward susținea că e ridicol ce fac, că se apropia seara, că mai bine s-ar întoarce la bicicletele lor și ar lua-o pe drum pentru că vor găsi cu siguranță o cârciumă unde să se relaxeze, așa cum mai făcuseră. Totuși, până la urmă a cedat rugăminților lui Randall, care ținea cu încăpățânare să încerce măcar să ajungă până la colibă și poate...

Când au ajuns în sfârșit, târându-și rucsacurile prin iarba înaltă, epuizați, soarele coborâse deja sub dealurile din zare. Au rămas nemișcați o vreme, respirând adânc. Nu se auzea nimic. Au împins, atenți, ușa care, spre bucuria lor, nu era încuiată. Au intrat. Coliba consta dintr-o cameră mică, goală, cu o grămadă de lemne într-o sobă cu horn, pe care nu-l văzuseră de jos. Totul era din lemn, pardoseala, pereții, acoperișul, mirosea frumos a lemn, foarte curat și îngrijit. Cel care locuia acolo sau care venea doar din când în când era un individ pedant, pretențios, poate genul meditativ, au concluzionat amândoi. Randall a sugerat să facă focul, dar Edward s-a opus. Nu vroiau să atragă atenția... asta însemna că urmau să rămână acolo... Randall a găsit apoi în spatele sobei o cutie mică cu lumânări și a ținut să aprindă una. A acceptat să nu aprindă focul în această căsuță, care acum era a lor, dar le trebuia o lumânare la ospăț și apoi urmau să doarmă. Înăuntru era cald pentru că bătuse soarele toată ziua. Edward era încă îngrijorat, dar s-a lăsat în cele din urmă copleșit de bucuria copilărească a lui Randall. Au început să despacheteze. Abia atunci și-a dat Randall seama că o parte din lucrurile din rucsac, inclusiv sticla cu vin, pe care le pusese în altă sacoșă, rămăseseră pe plajă! Edward i-a sugerat să renunțe la ea, dar Randall *a* susținut că *trebuie* să bea vinul la lumina lumânării, ar fi atât de romantic și în plus fluxul ar putea acoperi partea aceea de plajă în timpul nopții. A zis că dă el fuga și o aduce imediat, iar Edward se putea odihni până atunci și n-avea decât să aprindă lumânări. Edward, care vroia foarte mult să se odihnească, a ezitat puțin, dar apoi și-a spus că trebuie să meargă cu Randall, îi era teamă să nu se rătăcească, sau să cadă și să se rănească în sârma ghimpată. Au luat-o împreună, pe înserat, pe deal în jos.

Soarele apusese și cerul fără nori căpătase o culoare vineție. Luna, aproape plină, începuse să sclipească ușor. Randall a comentat faptul că până atunci fusese invizibilă. Vântul începuse să bată destul de tare. Edward s-a gândit că o să le fie cam răcoare în coliba aceea peste noapte! Dar nu i-a spus nimic lui Randall. Au trecut cu bine pe sub sârma ghimpată, au aruncat o privire bicicletelor invizibile din șanț și au luat-o la fugă pe poteca ce ducea spre plajă. Se auzea zgomotul ritmic și ciudat al valurilor mari care loveau

pietrele. Au găsit destul de greu sacoșa. Edward a luat-o de jos. Simțea cum bate vântul. Randall a trecut în fugă pe lângă el și s-a apropiat mai mult de mare ascultând bătaia valurilor care se auzeau și mai bine pe întuneric. Edward a luat-o după Randall și când s-a apropiat de el a văzut că se dezbracă. Edward s-a alarmat brusc.

— O, Randall, doar nu vrei să înoți iarăși, că se întunecă și...

Randall, acum dezbrăcat, se ridicase, corpul abia zărindu-se în lumina palidă și privea în jos la valurile care se încăierau cu zidul alunecos din pietre. A strigat:

— Hai să înotăm la lumina lunii, *trebuie*, haide, apa e caldă...

A început să coboare, încercând să-și mențină echilibrul pe pietrele mișcătoare. Lui Edward i s-a părut că a dispărut în valuri, apoi l-a zărit iar mai departe, scoțându-și capul și făcându-i semne cu mâna.

Edward a țipat:

— Grăbește-te, hai, întoarce-te!

Îi era teamă de curenți, de vânt, de forța dură a valurilor, și mai sălbatice acum, mai mari, mai tari, mai înalte, unduindu-se în arcuri albe uriașe, izbind cu un impact asurzitor zidul alunecos din pietre și după ce se spărgeau, fiecare val târa cu el, vuind, o masă imensă de nisip și pietre. Edward a mai stat un minut și l-a privit, l-a strigat iar pe Randall, i s-a părut că e tare departe și s-a gândit că trebuie să meargă și el acolo, trebuie să aibă grijă de fratele lui, o, doamne, câtă *neghiobie!* Și-a scos haina, pantalonii, pantofii, a făcut câțiva pași căutând un punct de sprijin cu picioarele, apoi a alunecat pe panta de nisip și pietre, și-a ținut o clipă laba piciorului cu mâna pentru că un val se spărsese violent peste el și-l durea, apoi s-a trezit că înoată. Suprafața mării era acoperită cu spumă aici, o spumă albă, care venea și pleca, absorbindu-se, sărind în sus, legănându-se, valurile luptau unele cu altele. Înotul normal era imposibil. Edward, aproape drept, căuta să atingă fundul apei cu picioarele, dar înghițea apă, a încercat un bras și a reușit să-și mențină capul deasupra valurilor. Făcea acum eforturi disperate să o ia în direcția în care i se păruse că ar fi Randall. A avut impresia că l-a ochit în întunecimea imensă și vroia să se îndrepte spre el, dar cortine uriașe de valuri înspumate, care se luau parcă la întrecere, îl loveau

violent și îi făceau înaintarea imposibilă. Continua să strige, înghițea tot mai multă apă. Apoi, deodată s-a trezit cu Randall lângă el, l-a căutat în apă încercând să-l prindă de încheietura mâinii, zicând cu voce tare sau poate numai în șoaptă: „mulțumesc lui Dumnezeu, mulțumesc lui Dumnezeu". I s-a părut că-l aude pe Randall spunând că nu poate ieși. Randall e îngrozit, și eu la fel, gândi Edward. L-a apucat de mână, nu înota, dar încerca să înainteze lovind apa cu o mână. Mult sub crestele valurilor, cu mișcări convulsive, înghițea apă în continuare, pierzând complet simțul orientării. Avea impresia că Randall se zbate să se îndepărteze sau îl trăgea ceva. Edward și-a pus și picioarele în mișcare, i se părea că vede țărmul, aproape de locul în care valurile se sparg în final. A mai văzut, când un val l-a ridicat probabil intenționat la suprafață, că luna strălucea puternic. Edward se gândea: *„nu trebuie să-i dau drumul...* dar nu-l înec dacă-l țin așa strâns?" A întors capul și a văzut chipul înspăimântat al lui Randall. A simțit brusc schimbarea curentului, erau aproape de țărm, de locul în care călătoria valurilor lua sfârșit, fărâmându-se de țărmul pietros. Edward a simțit schimbarea bruscă, căuta cu disperare un *punct de sprijin pentru picioare.* Altfel cădeau din nou sub valuri. Apa l-a săltat pe neașteptate, l-a scăpat pe Randall, a fost prins de un vârtej în încercările lui de a rămâne în picioare, creasta valului deasupra lui, n-a mai rezistat în picioare, a fost trântit în genunchi, se zbătea, a simțit pentru o clipă nisipul mișcător, puternic și iute, alunecându-i acum printre degete, iar maldărul de pietre care l-au izbit, l-au pus în imposibilitatea de a se ridica, se sufoca, se înneca. S-a ridicat până la urmă, ținea picioarele depărtate, ca să reziste, *trebuie să stau în picioare,* și-a zis, altfel următorul val mă va termina definitiv. A înfruntat valul și a rămas în picioare, a reușit să mai înainteze, să urce puțin, întinzând mâinile spre pietrele care se rostogoleau spre el. Îl scăpase pe Randall, de fapt uitase cu totul de el, acum se târa și până la urmă a ajuns pe mal. S-a întors, cu răsuflarea tăiată, se sufoca parcă, a privit hăul violent al valurilor semețe. Unde era Randall... trebuia să se *întoarcă în iadul acela și să moară?* Randall trebuie să fie pe undeva pe aproape, oare începuse să se cațere pe mal? S-a întors, împleticindu-se, să privească spre valuri. S-a trezit țipând cu disperare.

Nici urmă de Randall. S-a aruncat iar în mare, înfruntând valurile, pierzându-și echilibrul, înotând, sufocându-se și apoi, din nou, încerca disperat, complet epuizat, să ajungă la mal cu bine. Ochii îi erau plini de apă. A îngenuncheat, s-a ridicat, s-a lăsat iar în patru labe, s-a ridicat din nou, disperat, la marginea mării, privea, striga. După vreo douăzeci de minute sau poate chiar mai mult, l-a văzut pe Randall, plutind cu fața în jos, pe creasta unui val. S-a apropiat de apă și a apucat trupul neputincios al fratelui său, jelind, plângând și țipând. L-a tras pe pietre. A încercat să-și amintească ce are de făcut. L-a așezat cu fața în jos și i-a apăsat spatele cu toată forța. Nu mai avea nici un rost. Totul era zadarnic. Erau singuri în bezna nopții, pe plaja cea goală. Nu era nimeni care să-l ajute.

La câtăva vreme după aceea a fost oprit un motociclist de către un bărbat îmbrăcat doar pe jumătate, care vorbea incoerent, plângea arătând cu mâna, în jos, spre plajă. Mai târziu s-a adunat lume, a venit și poliția, iar trupul neînsuflețit al lui Randall a fost luat de acolo.

Edward, așezat acum pe pietre, în bătaia soarelui, plângea și jelea. Nu mai venise niciodată aici după accident. Coliba cea mică era tot acolo, marea și pietrele erau și ele la locul lor, pustiu, absolut nimeni. Edward se întrebase mulți ani dacă va avea vreodată puterea să revină aici. Nu-l iertase nimeni, tatăl lui nu l-a iertat niciodată, îl ura, și el se ura. Toată lumea își amintea, mulți îl compătimeau, dar bineînțeles că nimeni nu scotea o vorbă. Dar ce îl determinase oare să vină acum? Poate că știa. A mai provocat moartea cuiva, cea a lui Marian. Chiar dacă trăia, era moartă. Și între aceste două morți mai exista și un al *treilea lucru*, o a treia faptă nebunească și nechibzuită care trebuia ascunsă pentru totdeauna în beznă.

CINCI

Marian, care stârnise atâta îngrijorare și era căutată de toți, nu murise. Cochetase cu ideea sinuciderii. Își coborâse privirile spre șinele sclipitoare din stația de metrou și simțise în trupul său acea energie clocotitoare, pătimașă, necesară pentru un asemenea gest, pe care trebuia să-l cronometreze cu grijă și apoi să se arunce la momentul potrivit în fața trenului. S-a gândit să se înece undeva, într-un loc întunecos, printre clădirile abandonate din apropierea Tamisei. Dar înota bine și instinctul puternic de conservare ar fi împiedicat-o să facă un asemenea gest. Oricum nu-i surâdea o moarte lentă. Putea să se arunce în fața unui autobuz, dar poate nu murea și rămânea doar schilodită pe viață. Avusese întotdeauna rău de înălțime, așa că nu se vedea deschizând cu stângăcie o fereastră și cățărându-se pe pervaz. Toate aceste gânduri erau superficiale, false, nereale, visuri hidoase care o îndepărtau de *realitatea* înfiorătoare, de ceea ce i se întâmplase, de ceea ce *făcuse* și urma să trăiască mereu cu acest coșmar.

Acum stătea întinsă în pat, într-un hotel mic și ieftin, situat pe o străduță din apropierea gării Euston. Plânsese foarte mult și încă mai plângea. Era dimineață. Până la urmă reușise să adoarmă, fusese mult prea epuizată. Visase frumos și amintirea visului a mai persistat câteva clipe. Acum o copleșea spaima... parcă se prăbușea peste ea o clădire uriașă din oțel. *Pierduse, distrusese, în mod absurd și pentru totdeauna* tot ce fusese bun și frumos în viața ei. Încerca să-și stăpânească plânsul, nu numai curgerea lacrimilor, dar și

gemetele ritmice de-acum, repetarea convulsivă a sunetului „ah! ah!" Cu o zi în urmă îi bătuse cineva la ușă, apoi a deschis-o și a întrebat-o dacă este bolnavă. Sigur că era bolnavă, dar a zis că nu e, nu absolut deloc, îi părea rău că deranjase, se simțea bine. Afară strălucea soarele. Uitându-se la ceas, și-a dat seama că era dimineață, ora șapte. Era începutul unei noi zile în care ea stătea în hotel. Trebuie să meargă undeva, să facă ceva, dar unde și ce? Se gândea să se întoarcă în Canada și să nu mai vină niciodată, niciodată aici. Dar de ce în Canada? Nu putea da ochii cu mama ei, o distrusese așa cum îi distrusese și pe ceilalți, pe toți ceilalți, pe care nu putea să-i mai vadă vreodată. Avea geanta la ea, banii, cărțile de credit. Trebuie să *fugă* undeva, oriunde și să-și *schimbe identitatea*. Era totuna cu a muri. Poate ar face mai bine să meargă la un preot. Dar renunțase la preoți cu mult timp în urmă, la fel ca și mama ei. O, mama ei, draga ei mamă... totul s-a năruit, totul a fost distrus... *și atât de repede*... este ca o crimă, *este* crimă ceea ce a făcut... sunt bolnavă, sunt foarte bolnavă, gândi ea, încercând să-și înăbușe gemetele, am să înnebunesc... să fug de-aici, să fug pe străzi? Fața mi-e umflată și arată oribil, nu mă va recunoaște nimeni. S-a ridicat pe marginea patului, gâfâind, pe jumătate îmbrăcată. Și-a astupat gura cu batista udă.

Starea în care se afla Marian, în care *se aruncase* singură, avea cauze mai vechi. Își iubea sora. Pe măsură ce creșteau însă, și știa foarte bine lucrul acesta, începuse să fie cuprinsă de invidie, apoi de gelozie. Lumea o considera mai frumoasă pe Marian decât pe Rosalind. Dar nu era asta. Nici Marian nu știa bine ce anume era. Poate pur și simplu faptul că se făceau mari și drumurile lor aveau să se despartă. Rosalind a fost o elevă strălucită, deșteaptă, era „erudită", urma să devină istoric de artă. Marian, deși nu era proastă deloc și mult mai sociabilă decât sora ei, a devenit încet-încet conștientă de faptul că Rosalind era mai apreciată, mai admirată, mai spirituală, mai interesantă. Rosalind știa foarte bine ce țintă are în viață. Marian habar nu avea ce urma să i se întâmple. Ambele fete învățaseră franceză la școală. Și puțină italiană. Marian a cam uitat ce învățase, dar Rosalind și-a îmbogățit cunoștințele, ba a mai

adăugat și rusa la acestea. Au făcut excursii plăcute în Franța, Italia, Spania. Marian s-a decis să umble prin lume ca să-și pună la punct limbile străine, spunea ea, râzând. Oricum, vroia să *călătorească, să plece, să meargă în locuri necunoscute* și să aibă parte de *aventuri*. Ocazia s-a ivit, a fost finanțată de mama ei, de Benet și de generosul Unchi Tim; și, în cele din urmă, luându-și rămas bun de la Anglia, cu fluturări îndelungi de mână, Marian și-a întors chipul înspre unde bătea vântul și s-a simțit mai fericită decât oricând în viață. Frumosul vapor alb a părăsit Europa (se presupunea că bogații lui pasageri știau deja), a trecut Mediterana, s-a oprit în Egipt, apoi pe Marea Roșie, spre India, de-a lungul coastei, au văzut temple și au înotat, mai departe în Ceylon și în final au ajuns la Sydney. Șederea la Sydney s-a dovedit a fi neobișnuit de lungă, din pricina unor defecțiuni tehnice. Pe Marian n-a deranjat-o câtuși de puțin. Își făcuse multe cunoștințe încântătoare la bordul vasului, dar, scăpată liberă în Sydney, a descoperit și alte plăceri și prieteni interesanți. A trimis vederi acasă, în special mamei ei, lui Rosalind, Unchiului Tim, lui Benet și lui Edward, scriindu-le tuturor de plăcuta întârziere. Unchiul Tim a murit chiar atunci. Toată lumea s-a consultat dacă e cazul să o anunțe pe Marian. Până la urmă o telegramă i-a adus vestea cea tristă. Marian a răspuns: *Îmi pare tare rău de Unchiul Tim. Probabil am să mai stau în Australia. Aveți adresa de la hotel.* Marian adusese deja la cunoștință drăgălașului ei vapor alb (se numea Calypso) că va trebui să-și vadă mai departe de drum spre Noua Zeelandă fără ea la bord. Marian se îndrăgostise de Australia.

De la hotelul din Sydney, Marian i-a trimis apoi lui Edward nu o carte poștală, ci o scrisoare. Marian își dăduse seama de o bună bucată de vreme că Benet, Tim și alții sperau în tăcere ca ea să se mărite cu Edward Lannion. Moartea bruscă a lui Randall a deteriorat legătura cam rigidă, dar totuși perceptibilă dintre Hatting Hall și Penndean. Doliul a ținut mult. Edward a părăsit universitatea; tatăl lui a murit și Edward a preluat Hatting, petrecând însă mult timp la Londra, deși renunțase, cel puțin pentru o vreme, la romanul istoric și la poezii. Dar tot atunci a început să-i cunoască mai bine pe Benet și pe Tim, dar și pe fete. Pe vapor, Marian s-a gândit la Edward, iar la hotel i-a compus și i-a recompus o scrisoare plină

de tact. A primit răspuns de la Edward care, deși precaut din fire, i-a spulberat din temeri. După ce s-a lămurit cum stau lucrurile, Marian s-a simțit mai fericită și mai liberă. Acum trebuia să se bucure din plin de Australia. Apoi va trebui să zboare acasă. Avea bani destui. Dar mai mult ca orice, putea cocheta acum cu ideea că va fi „stăpâna casei Hatting Hall!" În noile ei planuri mai plutea totuși o umbră. Dacă ea stătea prea mult și Edward își va găsi altă mireasă... sau se va hotărî să se însoare cu *Rosalind*? I-a scris lui Edward un fel de scrisoare de amor, a primit un răspuns asemănător cu primul și acesta i-a spulberat toate neliniștile.

Deși stătea la hotel, Marian s-a aventurat în diverse expediții în afara orașului Sydney. Și-a făcut niște prieteni australieni, era invitată la petreceri, la dineuri. Era, la urma urmei, o fată frumoasă, neînsoțită. Atmosfera strălucitoare și prietenoasă din Sydney i se potrivea, mai cu seamă că nu o mai apăsa nici o neliniște. Sigur că va pleca acasă în curând, dar nu chiar acum. Vroia să meargă la Marele Recif, la grădina zoologică Brisbane, la stânca Ayers, să întâlnească aborigeni, să vadă tufișuri adevărate, animale cu adevărat libere, urși koala, canguri. Așa cum se întâmplă în Sydney, a întâlnit tot felul de oameni. A cunoscut și un bărbat pe nume Cantor Ravnevik. Dăduse peste numele lui înainte de a-l cunoaște și se gândise că e un nume ciudat și frumos, iar acum era încântată că-l cunoaște pe posesorul cel excentric. Au băut împreună, au luat masa împreună, au dansat. I-a vorbit despre familia lui și despre nume. Străbunicul lui dinspre tată venise în Australia din Norvegia. Familia mamei apăruse mai târziu din Germania, pe jumătate nemți, pe jumătate irlandezi, iar el era și pe jumătate evreu. Așa se explica numele lui. Celălalt nume de familie scandinav, greu de pronunțat pentru australieni, a fost adus la atractiva formă din prezent. Părinții îi muriseră, avea doar un frate care era mai mare decât el și care avea o stână de oi. Își iubea mult fratele. Acesta avea o nevastă drăguță care urma să aibă un copil, nu, el nu era căsătorit. Marian, deși nu prea știa ce-i cu bărbatul respectiv, a început să-l placă. A considerat potrivit să-i spună că este logodită (sau, cum a prezentat ea situația, „probabil era într-un fel logodită") cu „cineva din Anglia". I-a arătat poze cu Lipcot, Hatting și Penn, din toată țara, poze cu

Benet, Rosemary, Edward, Mildred și alții. Cantor le observa și zâmbea. Nu punea întrebări. Și-a exprimat dorința să o ducă la ferma fratelui său. Marian, simțindu-se „în siguranță" acum, i-a permis să o ia cu mașina la țară și a fost teribil de uimită de întinderea fermei, de distanțele uriașe, de sutele și sutele de oi, „nimic nu semăna cu Anglia". Fratele lui mai mare (Arne Ravnevik) și cumnata (Judith, evreică, cunoscută de mult de către familie, de unde și numele lui Cantor) au primit-o pe Marian cu multă căldură. Când a întrebat-o Cantor dacă știe să călărească, a fost încântată să spună că știe, desigur că știe. Au călărit împreună prin ținuturi sălbatice și splendide. A constatat că sunt mai nărăvași caii australieni decât cei canadieni și au râs pe tema aceasta. Întoarsă la Sydney, Marian l-a vizitat pe Cantor acasă și au făcut dragoste.

Înainte de aceasta, Marian îi explicase lui Cantor, răspunzându-i la o întrebare, că nu era virgină. Avusese câteva aventuri după ce terminase școala, care nu duseseră însă nicăieri. Bineînțeles că-i spusese lui Edward despre toate acestea. Edward le-a acceptat, calm și i-a atras atenția să nu se mai întâmple. Marian nu-l întrebase nimic despre el, despre viața lui amoroasă, deși murea de curiozitate. Îl auzise pe Benet afirmând că „nimeni nu știe nimic despre Edward". Marian îi pusese lui Edward câteva întrebări banale; vroia să lase pe mai târziu alte informații. Aceasta era și dorința lui Edward. Ea îl iubea și era mândră, după toate aparențele, că a fost aleasă de soție. Îi era puțin cam teamă de el, dar asta avea să treacă. Știa, ca toată lumea de altfel, de moartea lui Randall. Aceasta era o umbră neagră și poate mai erau și altele în viața lui Edward. Spera și credea că dragostea și răbdarea le vor risipi în timp.

Marian s-a întins iar alături de Cantor. Stătea cu fața în părul lui blond. Mai primise o scrisoare de la Edward. Își rezervase biletul de avion și urma să plece acasă. I-a spus lui Cantor că pleacă. El a primit vestea cu un gest vag și un zâmbet puțin cam strâmb. Îi era recunoscătoare pentru calmul lui, fusese și ea un episod în viața lui, el se purtase atât de frumos, dar urma să se descurce și fără ea. El, de asemenea, poate tocmai pentru că ea pleca, i-a spus mai multe despre el, cum a muncit pentru fratele lui, a condus un ziar literar, a și scris puțin, a încercat să-i ajute pe aborigeni. Aflându-se pe

picior de plecare, Marian regreta că nu i-a pus mai multe întrebări despre aborigeni. Oricum era prea târziu și nu avea să-l mai vadă vreodată. În ultimele zile îi vorbise puțin și despre Edward. A sosit momentul despărțirii. Cantor a condus-o la aeroport.

Perioada dintre întoarcerea ei și terminarea pregătirilor de nuntă a fost mai lungă decât s-a așteptat ea. Când s-au întâlnit din nou, ea se simțea rușinată, iar Edward era agitat. S-au culcat în patul lui Marian, și au făcut dragoste stângaci, cu ochii închiși. Amândoi, în mod tacit, considerau acest moment ca un fel de pregătire sacră. Unirea lor măreață și perfectă îi aștepta după ce se vor termina toate. Lumea era încântată de ei. Sentimentele lui Rosalind (mult controversate de altfel) față de Edward erau, de fapt, un fel de alinare și nu (cum credeau unii) de invidie. Își iubea sora și a văzut-o încă de la început „potrivită pentru el și pentru Hatting". Benet, pe de altă parte, făcea tot timpul în așa fel încât ei să rămână singuri atunci când poate ei ar fi preferat compania altora. Din motive greu de spus, n-a fost să fie dragoste la Hatting Hall și, bineînțeles, nici la Penndean, ci doar în apartamentul lui Marian. Hatting „nici nu intra în discuție" până după aceea, „după nuntă". Și imediat după nuntă urmau să plece (tot în secret) în Franța. Au trecut săptămâni de zile și totul se mișca îngrozitor de încet. Inima lui Marian bătea tot mai repede și ea abia aștepta să se termine totul și să plece în Franța.

A intervenit ceva tulburător și Marian simțea că trebuie să-i ascundă de Edward. S-a tot gândit încă din primele zile de la întoarcerea ei în Anglia dacă să-i spună lui Edward ce i se întâmplase în Australia. Era pregătită să-i spună, numai că nu găsea momentul potrivit și se părea că pe Edward nu-l prea mai interesa Australia ei. Apoi era oricum prea târziu și ea a început să uite, ocupată fiind cu slujbele de la biserică, cu invitațiile, cu rochiile... și flușturatica ei

mamă. Uneori se gândeau, ea și Edward, că mai bine ar fugi direct la ofițerul stării civile! S-au găsit însă întotdeauna argumente care făceau un asemenea gest absolut imposibil. În acest timp, studiindu-l pe Edward mai de aproape, Marian se gândea la acea „tristețe" pe care ea trebuia să o îndepărteze. Deoarece se apropia „ziua", Edward s-a întors la Hatting, iar Marian a rămas la Londra ca să-și termine rochia de nuntă și să pregătească cutia cu „secrete" destinată câtorva „celebrități". Nu cu multă vreme înainte de nuntă însă, Marian a primit o scrisoare cu timbru australian. Era bineînțeles de la Cantor, o scrisoare de amor. Marian a plâns mult din pricina ei, deodată a simțit... de fapt ce-a simțit? Și-a amintit de fermă, de cai, de... și i-a răspuns imediat că se căsătorește, dar nu i-a dat amănunte. Fusese atât de confuză în ce privea căsătoria, i-a răspuns Cantor, încât el nu putea fi sigur că totul era serios. Oricum, urma să vină cu afaceri în Anglia și spera să o întâlnească. Această scrisoare a fost mai rece. Marian era deja foarte tulburată și chiar a cuprins-o panica în momentul în care și-a realizat starea de spirit. Își dorea să-i fi spus lui Edward de Cantor. Acum nu mai putea. Era prea târziu. S-a gândit o vreme dacă să răspundă la scrisoare, dar în cele din urmă a decis să nu o facă. Era chestiune de săptămâni, acum de zile, totul fusese deja stabilit.

Apoi, într-o după-amiază, când a ajuns acasă, a văzut pe jos un plic cu timbru de Londra. Cantor era în Londra și scrisoarea era de dragoste. Îi scria că a venit în interes de afaceri, nu pentru mult timp, presupunea că mai era încă necăsătorită și spera să-i accepte invitația la masă. Îi va telefona. Telefonul a sunat. S-a dus în bucătărie și și-a astupat urechile. După o jumătate de oră a sunat iar. Trebuia să răspundă la telefon, putea fi oricine. A ridicat receptorul. Era vocea lui Cantor. A început să se bâlbâie, nu, nu-l putea întâlni azi, nici mâine, nu la prânz, nici la cină, îi părea extrem de rău... dar pentru că vocea încântătoare și blândă a lui Cantor continua, ea a zis: „Cantor, *te rog*, termină, nu mă pot întâlni cu tine, mă mărit cu Edward". El a întrebat când? Era luni și nunta avea loc miercuri. Marian i-a răspuns repede: „La sfârșitul săptămânii viitoare". Îi era cumplit de teamă să nu-i ceară să-l invite, poate chiar „să se bage între ei". După o pauză scurtă el a spus: „Ei bine, asta e. Și totuși aș

vrea să te văd. Am un cadou pentru tine... acum e un cadou de nuntă! Vrei să ne întâlnim, să luăm prânzul împreună, mâine de exemplu?" Ea a replicat: „Prânzul, nu, îmi pare rău..." „Atunci înainte de prânz... *Trebuie* să-ți dau cadoul!" „O, *bine*, dar nu stau mult. Unde?..." Ea s-a gândit că o să-l vadă și *o să termine cu el!* El a zis: „Îți propun Kensington, la Barker, de ce nu, mâine, la parter, printre cămăși, la ora unsprezece?" Marian, care nu era ocupată la prânz, vroia doar să nu și-l petreacă cu Cantor, a zis „în ordine" și a pus jos receptorul. Era extrem de enervată și de supărată pe ea și pe Cantor. Nici măcar nu i-a cerut numărul de telefon... putea să-l sune și să contramandeze întâlnirea!

A doua zi dimineață, cu o zi înainte de nuntă, în timp ce vorbea cu Edward la telefon, Marian și-a amintit brusc de întrevederea cu Cantor și a tăcut subit. Edward a întrebat-o: „Mai ești la telefon?" Dacă mai sunt? Da, sunt. Bineînțeles că este. Trecuse o zi și mai urma una. Da, va veni mâine cu toate „secretele" ei. Acum trebuia să iasă în oraș. „O, Edward... Edward..." El i-a spus: „Nu te îngrijora, o să fie totul bine!" Ea s-a gândit că hainele-i sunt deja gata, ar putea să plece la Penn *acum*... numai că *acum* trebuie să-l aștept pe *bărbatul acela!* Dar eu am vrut să aștept, nu? Mai am de pregătit o grămadă de mărunțișuri. A pornit spre Barker cu gândul „să termine cu toată povestea asta".

A intrat în magazin, la raionul de cămăși, și a privit în jur. Nu venise? De-ar fi așa! Apoi, l-a zărit puțin mai încolo uitându-se la o cămașă. A simțit brusc un fel de șoc și și-a dus mâna la inimă. Îl *uitase*, cum *putea* să-l uite? Pentru o clipă i s-a părut că era așa cum îl văzuse prima oară, înainte ca el s-o fi văzut, înainte să-i fi fost prezentat de cineva, înainte să fi dansat cu ea, părul lui blond și des „suficient de lung ca să și-l poată ține după urechi", nasul subțire și ușor curbat, aerul de conducător, dar într-un tablou, poate un doge venețian. Veneția! Simțea că leșină. Imaginea a trecut. El s-a întors, a văzut-o, i-a făcut cu mâna. Ea a răspuns. S-au apropiat, zâmbind, el cu ochii lui mari, albaștri, și totuși cu privire sălbatică, de animal. Și-au dat mâna, au zâmbit, au râs, el a sărutat-o pe obraji și au pornit împreună spre ieșire, au ieșit în stradă, s-au plimbat, au vorbit. Ea a observat că el avea o geantă mare, din piele. A întrebat de

fermă, de Judith, a născut? Da, un copil încântător, băiat, bineînțeles. De ce bineînțeles? Și de ce a venit Cantor la Londra? Cu treburi, pentru fratele lui, care avea tot felul de investiții aici și chiar se gândea să-și deschidă o reprezentanță în Londra. Stătea mult? Nu prea mult, dar a închiriat un apartament mic. Ce era în geanta aceea mare? Păi, parțial, cadoul ei! De ce parțial? Pentru că dacă avea răbdare, o să vadă!

Tot timpul cât au vorbit și au râs Marian nu a realizat încotro se îndreaptă. S-au îndepărtat de strada principală și se aflau acum într-un labirint de străduțe din apropierea șoselei Gloucester. „Unde suntem?" „Așteaptă și ai să vezi". Abia acum a început Marian să se simtă neliniștită, și era pe punctul de a spune „eu trebuie să plec", când au ajuns la destinație. *Grajduri*. Ce? *Cai*.

Totul, inclusiv ghetele care i se potriveau perfect fuseseră scoase din geantă și dăruite... Au traversat drumul la trap și au intrat în Parc. Marian era nebună de fericire. De când se întorsese din Australia nu avusese prilejul să călărească. Acum era din nou în șa, chiar dacă în împrejurimile modeste ale lui Hyde Park. Bineînțeles că el, Cantor, călărea mai bine, dar și Marian se pricepea, au călărit picior lângă picior pe doi cai frumoși, zburdalnici, Jinny și Samuel. Apoi Cantor și Samuel au luat-o înainte, pornind la galop, ceea ce era strict interzis și Marian abia îl ținea pe Jinny în frâu, cailor le plăcea, călăreților la fel și la un moment dat, când erau umăr lângă umăr, Cantor i-a șoptit: „călare împreună pentru ultima oară". Își amintise poezia. Apoi și-au dus caii obosiți la grajd și Marian i-a sărutat pe amândoi. S-au mai plimbat puțin și au realizat că era ora prânzului. Au luat masa împreună la un restaurant elegant de pe High Street. Atunci a observat Marian că își pierduse ceasul. Apoi ea a spus că trebuie să ia un taxi până acasă, la început n-au găsit taxi, apoi au găsit unul și Cantor i-a dat șoferului adresa lui, nu a ei. Marian a obiectat, dar Cantor i-a zis că vrea doar să-i arate ceva și apoi ea putea pleca.

Au ajuns în apartamentul lui Cantor, unde au servit un ceai stând pe canapea unul lângă altul, Cantor a cuprins-o după umeri. A întrebat-o iar când era nunta și ea a răspuns: „Miercuri". „Miercurea aceasta?" Brusc obosită, ea a zis: „*Da.*" „Zău? M-ai păcălit!" Apoi s-au întins pe canapea și Cantor a sărutat-o, s-a plâns că l-a indus în eroare, că oricum nu putea fi îndrăgostită de Edward, ea nici nu credea ce spune, știa că-l iubește pe el, pe Cantor. Marian a început să plângă. S-au băgat în pat, ea s-a dezbrăcat, a spus că el a indus-o pe ea în eroare pentru că a *târât-o* la el acasă, îi era teamă, trebuia să o lase să plece, dar erau unul în brațele celuilalt și ea își pierduse ceasul. Au făcut dragoste și ea a adormit. Cantor i-a spus că era convins că nu se mărită cu omul potrivit, *nu era prea târziu,* trebuie să-și dea seama și singură că *nu e prea târziu* și el a pus-o să scrie pe o foaie de hârtie *ce simțea cu adevărat.* Ea îl iubea pe el, pe Cantor și pe nimeni altcineva și el vroia ca ea să scrie lucrul acesta și el o să arate hârtia și „altora", nu suporta ideea că *ea se mărită cu altcineva.* A determinat-o să se ridice și să scrie *„Te rog iartă-mă, îmi pare rău, dar nu mă pot mărita cu tine".* Marian a scris și a mai băut niște ceai, numai că acum era whisky sau altceva. Apoi a căzut într-un somn adânc.

Când s-a trezit era lumină și ea se afla în brațele lui Cantor și făceau dragoste. Și-a căutat ceasul, dar și-l pierduse, îi era puțin cam rău. S-a ridicat brusc, unde era, cu cine era? A început să plângă, să suspine, își căuta hainele, Cantor i le-a întins. Cantor stătea pe pat. Ea s-a smuls din pat, a început să se îmbrace cu stângăcie, încă mai plângea. Ce zi era? Unde se afla? Cât era ora? Cantor a zis: „Am trimis mesajul tău". „Ce mesaj?" „Ai scris adevărul. Ai scris: *Te rog iartă-mă, îmi pare rău, dar nu mă pot mărita cu tine.* Ei l-au văzut. Pe mine nu m-au văzut". „Nu înțeleg. *Nu te cred.* O, Doamne, cât este ceasul?" „E după-amiază și totul s-a terminat." „Ce zi? oh, oh, oh..." „Nu mai e nici o nuntă. Nu-l vroiai pe bărbatul acesta. *Știu* că nu-l vrei. În clipa aceasta el se simte despovărat. Și tu te vei simți la fel. Odihnește-te acum, copila mea".

Dar Marian continua să plângă în hohote, chiar să țipe, în timp ce se îmbrăca și își căuta haina și geanta. Cantor, încă stând în pat, o privea. El a zis: „Marian, vrei să te măriți cu mine?" „Nu, nu, nu,

te *urăsc, te urăsc!* O, Doamne, ce *proastă* am fost, ce îngrozitor de *proastă* am fost, mi-am distrus viitorul..."

— Ia ascultă, de fapt nu-l vroiai cu adevărat...

— Nu, dar nici pe tine nu te vreau, te *detest*, o să mă sinucid. De ce, de ce, de ce... nici măcar nu-mi dau seama dacă spui adevărul... m-ai *târât* aici, ești *înfiorător.*

— Ți-am spus adevărul.

— La revedere... A luat-o la fugă, cu haina și cu geanta în mână, spre ușă. Se străduia să-și îmbrace haina. A încercat să deschidă ușa, dar în zadar.

— Liniștește-te, copila mea...

— Trebuie să plec, să plec...

— Da, unde să pleci? Hai să mergem undeva împreună, cu mașina mea.

Ea a căzut pe scări, s-a ridicat, apoi a intrat în mașină, trântind ușa. Cantor a urcat pe partea cealaltă, a încuiat ambele uși și a pornit mașina. Se tot uita la ea. Arăta ca o făptură nebună, transformată complet, schimonosită, cu groază și teroare în priviri. Cantor s-a cutremurat. Repeta mecanic: „Le-am spus, am fost acolo azi noapte." Ea a scos un scâncet și a rămas cu gura căscată. Apoi a zis: „Mi-am pierdut ceasul. *Lasă-mă, lasă-mă, te urăsc...*" El i-a spus: „Hai cu mine, mărită-te cu mine... îmi pare rău că te-am supărat... trebuie să te iau de aici... te rog, *te rog... te iubesc.* Plec acasă... vino cu mine". S-a întors spre fața ei desfigurată, plângea și încerca să deschidă ușa. I-a spus: „M-ai distrus, m-ai scos din minți, oh, *ziua nunții mele*, dă-mi drumul, *lasă-mă să ies.*" Începuse și Cantor să plângă. El a spus: „De ce m-ai mințit? Oh, fir-ar să fie! Mă întorc în Australia". A tras mașina pe un drum lăturalnic, s-a aplecat peste ea și i-a deschis ușa. Ea a ieșit imediat și a dispărut în mulțime. Cantor s-a luptat cu centura de siguranță, a vrut să iasă și s-o urmărească, apoi s-a lăsat pe spătar, înjurând. După o vreme a întors mașina.

Marian a fugit, apoi a mers la pas, pe străzi ciudate și necunoscute, plângând. Lumea se oprea, unii încercau să-i vorbească, întrebând-o ce s-a întâmplat, dacă o pot ajuta cu ceva. Mergea grăbită de parcă știa unde vrea să ajungă și o lua la întâmplare pe străzi

complet necunoscute. În cele din urmă, încercând să-și ascundă starea de agitație și lacrimile, a intrat într-un hotel mic.

Benet nu prea a putut dormi în zilele acelea, nu-și găsea locul, pe cine trebuia să caute și ce anume căuta. Se ruga din tot sufletul să primească un semnal cât de mic de la Marian. Cum putea fi atât de lipsită de inimă, să *dispară* astfel! Doar știa că nu o s-o certe nimeni, că nu o să o învinuiască nimeni... poate că biata fată era ținută cu forța undeva, sau nu cumva murise? Și Edward a dispărut fără nici o vorbă... poate a găsit-o el... a găsit-o și a omorât-o... sau s-a sinucis? O, ce gânduri îngrozitoare! Vor privi mai târziu cu toții în urmă? Mai era oare posibil să fie împreună, dragoste, căsătorie, să fie totul clar, să fie toată lumea fericită? Poate că ei nu-și doreau decât ofițerul stării civile!

Owen trecea printr-o perioadă în care bea mult pentru că, spunea el, Mildred era dusă în lumea spiritelor. De câte ori se vorbea de Marian, el înjura și spunea că prostuța aceea mică nu se va mai întoarce niciodată. Anna era inaccesibilă și tăioasă, vorbea de „plecare". Când o suna Benet, încheia convorbirea cât putea de repede, uneori îi trântea telefonul. Benet a decis să stea deocamdată la Penndean pentru că exista posibilitatea ca Edward să se întoarcă la Hatting. Și, în plus, simțea, ba era sigur că dacă Marian vroia să se întoarcă, rușinată, ea va veni la el, la Penn. Dar fiecare zi care trecea îi aducea mai multă mâhnire și suferință.

După câteva zile, Edward s-a întors într-adevăr, la Hatting, bineînțeles, și de acolo direct la Penn, unde i s-a spus că-l găsește pe Benet. A intrat în casă într-o seară, după ce terminase Benet cu telefoanele lui zadarnice și a mers direct în salon. Benet a pus jos receptorul, s-a apropiat de Edward și l-a luat de mână. Edward l-a respins calm. Benet și-a dat imediat seama că Edward s-a schimbat.

Fața îi era schimonosită de exasperare și suferință. Privea dincolo de Benet, prin glasvandul deschis, în grădină, la pâlcul de mesteceni pe care-i unduia o adiere de vânt. A privit fix o clipă, tăcut, cu aceeași expresie înspăimântată pe chip. Apoi s-a întors spre Benet, cu o privire mai rece și mai severă și a zis:

— Nu am prea mult timp la dispoziție.

Benet, conștient de înălțimea lui, l-a rugat:

— Dar, te rog, așază-te.

Edward nu l-a luat în seamă. A continuat:

— Nici o veste, bineînțeles.

— Nu... dar tu?

— Firește că nu! O, Doamne, ce-aș vrea să se termine odată totul!

Benet, deja epuizat de atâtea necazuri și agitație, s-a prăbușit pe canapea. Arătând cu degetul spre un scaun, l-a rugat pe Edward să se așeze. Edward și-a dezgolit dinții cu un „ah" distinct și s-a așezat.

Benet i-a spus:

— Oh, ce mult, ce mult mi-aș dori să te pot face fericit din nou. Simt că te-am dezamăgit... da, eu sunt de vină...

Edward, exasperat, privind într-o parte, a zis:

— O... n-ai nici o vină.

— Păi, sunt sigur, sigur mesajul a fost scris de persoana care a răpit-o pe Marian...

— Ei, bine, dacă ar fi fost așa, am fi aflat până acum de răpitor, a spus Edward cu indiferență simulată, privind în continuare prin fereastra deschisă. Nu, nu-i vorba de așa ceva... Este altcineva, a fugit cu altcineva, a trebuit *să scape de mine*... totul a fost aranjat... nu m-a vrut niciodată cu adevărat... *absolut deloc*. Dar nu-i nimic, nu sunt foarte... măcar de m-ar fi anunțat și pe mine... puțin mai devreme... dar așa în ultimul moment...

— Da, înțeleg, *știu*... și îmi... îmi pare rău... foarte rău... Dar au fost atâtea... dacă se întoarce și te acceptă și vrea să o ierți... și... și dacă lucrurile se îndreaptă? N-ar fi posibil așa ceva?

— Nu, normal că nu. A făcut o pauză. *Știi* și tu că nu e posibil... e numai *ură, ură* curată.

— Ce vrei să spui, ce e...?

— Ura ei, ura mea, dar mai ales ura mea.

— *Te rog*, te rog să stai de vorbă cu Marian dacă o găsim, nu știm ce s-a întâmplat, e inocentă... tu n-ai urât-o, nu o urăști...

— Acum o urăsc, mă urăsc și pe mine...

— Poate a murit, și...

— Nu cred că e moartă, a spus Edward. A continuat după o scurtă pauză. Și eu cred deseori că sunt mort... da, sunt sau voi muri. Nu-ți dai seama câtă durere am adunat în mine și cât am suferit și ce lucruri îngrozitoare am făcut.

— Edward, te rog, te rog, nu mai spune *prostii*, există atâtea lucruri frumoase în tine și pentru tine... și dacă o găsești, poți...

— A, asta era... Nu-mi dau seama ce cred despre ea, nu știu ce s-a întâmplat sau ce-a făcut... nu-mi mai vorbi despre ea, s-a terminat.

— Și nu-ți pasă?

— Și eu sunt terminat, totalmente *epuizat*. Vreau să vând Hatting.

— Edward, nu, niciodată, să nu vinzi Hatting, îți interzic!...

Edward, care privea prin cameră și disperarea i se citea pe chip, s-a uitat brusc la Benet și a zâmbit.

— Dragă Benet, iar te joci de-a tata!

S-a ridicat, zâmbetul i-a dispărut. Părea mai slab, părul mai scurt, parcă-i fusese ciopârțit, tuns într-un mod sălbatic, fața ridată, ochii i se micșoraseră, buzele îi tremurau. Era teribil de tulburat, gata-gata să plângă.

— Nu pleca, l-a implorat Benet, speriat, ridicându-se de pe canapea. Dragă Edward, te iubesc, stai cu mine, nu pleca... Hai să bem ceva, stai la masă și...

— Am renunțat la mâncare și la băutură... Doar aștept...

— Ce anume?

— Aștept... să se termine cu nenorocirea asta...

— Dar Marian...

— Nu Marian. Visele... dacă ai ști cât de mult sunt stăpânit de diavol. Port ghinion și atrag nenorocirile. Sunt un om sfârșit... Am să plec în străinătate. Hatting e de vânzare. Te rog răspândește vestea, vrei?

ȘASE

Lui Jackson nu i-a luat prea mult să forțeze ușa fragilă de la intrare cu o bucățică de plastic tăiată dintr-o sticlă de apă minerală. Și apoi încuietoarea antică de la apartamentul lui Marian. A deschis ușa încet, cu precauție, s-a strecurat înăuntru și a închis-o la fel de încet. A rămas nemișcat, a respirat adânc în holul mic, apoi a intrat în sufragerie. Nu mai fusese acolo. Bineînțeles că după dispariția lui Marian, Benet și Rosalind, folosind cheia lui Rosalind, au mai intrat în apartament, fiindu-le teamă să nu o găsească pe Marian moartă, pe dușumea. Ei fuseseră în apartament de mai multe ori. Edward nu i-a însoțit. Făcuseră, desigur, un fel de „percheziție". Jackson a privit în jur. Totul era pus în ordine. Poate era rezultatul căutării lor. Fusese și poliția și polițiștilor li s-a spus să supravegheze locul. Se pare, după cum auzise Jackson de la Benet, că n-au prins nici un fir. El, era convins, intrase repede și neobservat. Cei care s-au perindat pe aici, gândea el disprețuitor, n-au știut să caute *cu adevărat*. Firește că ar fi trebuit să stea cineva acolo tot timpul. S-a plimbat încet prin cameră, observând „lucrurile" lui Marian, hainele de pe umerașele din dulap, atârnate acolo mai mult ca sigur de Rosalind. Pantofii erau înșiruiți în ordine sub pat. Probabil că ea a plecat în grabă, sau a fost răpită, sau ... animalele din porțelan de pe șemineu, pernele de pe pat ușor mișcate, sertarul de la birou scotocit. Jackson și-a imaginat că Benet și Rosalind au găsit mare dezordine și au pus lucrurile la locul lor, fără să găsească ceva. Jackson, luând-o sistematic, s-a uitat pe birou, pe canapea, la haine, la pat, sub covor, în

cărți, în animalele de porțelan, în bucătărie, pe rafturi, la gura de aerisire, prin toate sertarele pline cu haine, hârtii, bijuterii, în toate locurile mai ciudate care ar fi putut scăpa atenției altora. A constatat că până și rochia de mireasă a lui Marian fusese așezată reverențios de către căutătorii dinaintea lui. Dacă au existat totuși ceva semne, se pare că au fost șterse de predecesorii lui stângaci. Se gândea la ceva ascuns în mod deliberat, la ceva atât de evident încât să fie invizibil. Benet și Rosalind luaseră cartea de adrese a lui Marian și o verificaseră probabil. Și acum, la naiba, se pare că Jackson încercase tot ce i-a stat în putință, inclusiv sertarul secret din birou.

S-a întins pe patul lui Marian. Îi mai putea *veni* vreo idee? Ținea la Marian, era mâhnit din pricina ei, încerca să fie aproape, chiar să o vadă acum. Era îngrozit de „ordinea" din jurul lui și de incompetența lui crasă. Știa să privească oamenii. El simțise mâhnirea lui Edward înainte ca acesta să și-o dezvăluie. Împărtășise amărăciunea lui Benet. Dar asta era cu totul altceva... de ce se lăsase dat la o parte... până la urmă. O merita? El, meșter bun la toate, atât de puțin solicitat acum. Owen Silbery și-a dat seama de asta. Și atunci l-a poreclit pe Jackson „pasăre în colivie". Porecla i se potrivea. Unde erau celelalte porecle? Și nume? Da, el purta greutatea, povara impusă de ele. Visase ceva prețios, un mesaj dus unui împărat... sau unui mare om de știință. Nu, nu chiar așa, dar oricum cu evlavie. Și acum s-a surprins că se gândește la nenorociri pe care nu le înțelegea. Timpul trecea și nici un semn. Nu încă. Da, ofta... poate trebuie să mai caute. Moartea luase cu sine ceea ce el considera a fi o bijuterie prețioasă. Nu era pentru prima oară. Oh, ce se mai autocompătimea! Remușcări, remușcări.

În clipa aceea gândurile lui stranii și apăsătoare i-au fost întrerupte de zgomotul brusc al soneriei. A sărit în picioare; desigur, era cineva jos, pe stradă! A orbecăit până la ușă, apoi a coborât scările în fugă. A deschis.

Un bărbat îmbrăcat într-un fel de livrea sau uniformă stătea afară. Acesta a turuit pe nerăsuflate:

— A, poftiți scrisoarea, tocmai mă pregăteam să o bag sub ușă, nu răspundea nimeni, am tot încercat, este în legătură cu ceasul doamnei...

— A, da, știu, a spus Jackson luând repede plicul și desfăcându-l.

— Doamna este acasă?

— E puțin plecată, dar se întoarce în curând...

— Să știți că nu s-a pierdut, l-am pus bine, mi s-a spus să i-l dau doar ei, este foarte valoros ceasul doamnei, știți, înțelegeți, poate vine dânsa personal, oricând, am ținut legătura și cu celălalt domn, poate știți...

— Sigur că știu, a spus Jackson, încercând să-și țină firea și să gândească. Am ajuns după ce a plecat ea, mi-a lăsat un mesaj și mi-a spus totul, știi, eu am fost plecat în străinătate o vreme și *el* tocmai s-a mutat și nu-i găsesc numărul de telefon, de fapt îmi este văr...

— Da, mi s-a părut că semănați un pic! Ce pereche grozavă, dacă-mi permiteți să mărturisesc, niște călăreți minunați, Sammy și Jinny s-au simțit excelent. Da, bineînțeles, vă dau numărul lui de telefon, vi-l scriu pe dosul plicului...

Jackson a închis ușa mormăind recunoscător și a luat scările în piept cu prada în mână. A intrat în dormitor și s-a așezat. Un număr de telefon. Ce se putea face cu el? Normal că nu trebuie să-l cedeze *lor!* Să încerc să văd cine răspunde... cum, când? Acum? Cine erau Sammy și Jinny? Când și-a aruncat privirile agitate peste scrisoare nu și-a dat seama de unde este. Oh, ar fi trebuit să mai stea de vorbă cu individul acela! Scrisoarea era scurtă.

Stimată doamnă,

V-ați uitat ceasul, dar este în siguranță la noi. Am încercat să vă găsim la telefon, dar fără succes.

Vă rugăm să luați legătura cu noi și să veniți să vă recuperați ceasul cât de curând posibil.

A văzut antetul unui grajd de la care se puteau închiria cai, situat lângă Hyde Park. Deci, *Marian* a fost acolo, cu un *bărbat*, cu *bărbatul*. Să dea repede fuga la grajd ca să afle cine era bărbatul și unde locuia? Ce-i vor spune oare? S-ar putea să devină suspicioși

pentru că avea deja adresa și numărul de telefon ale lui Marian și *încă* un număr de telefon. Tare încet mai sunt la minte! gândi Jackson. Cum pot să aflu ceva? Singurele lucruri reale erau adresa și numărul de telefon ale lui Marian. Tot ce pot să fac... să sun la celălalt număr.

S-a așezat puțin, cu mâna la inimă. Parcă se mai liniștea. N-ar fi cazul, ca un câine credincios, să-i aducă la cunoștință lui Benet tot ce aflase? La ce anume îi folosea numărul acela de telefon? Dacă pur și simplu ar suna și ar auzi o voce, ce ar trebui să spună pentru a nu se da de gol. Dacă bărbatul i-ar trânti pur și simplu telefonul, asta ar însemna ceva. Jackson a mai meditat puțin, asta presupunând că „bărbatul" este un fel de individ periculos sau cel puțin are un caracter urât! Putea să fie o cunoștință proaspătă de-a lui Marian, sau una mai veche, de la vreo sindrofie nevinovată sau... nu era totuși mai înțelept să-i spună lui Benet, care ar anunța poliția să verifice numărul? Curiozitatea nestăpânită lui Jackson a învins însă. A ridicat receptorul și a format numărul.

Tăcere. Apoi, o voce de femeie. A lui Marian? Nu, sigur nu a ei.

— Alo!

Jackson, care nu se gândise prea bine ce avea să zică, a întrebat:

— Domnul este acolo? Am un mesaj pentru el, sau pentru ea.

— A, a plecat, a răspuns o voce de femeie. Ne-a părăsit cam brusc.

— A, da? Și ea?

— Nu știu, au plecat împreună, el s-a întors singur, a stat puțin, apoi și-a luat toate lucrurile și a plecat...

— Vă rog să mă scuzați, aș putea să știu cu cine vorbesc?

— Da, îmi cer scuze, sunt doamna Bell, locuiesc în apartamentul de dedesubt. Aveam cheile de la apartament și...

— Dar ați putea să-mi spuneți unde este el acum, știți cumva?

— Da, mi-a lăsat adresa și un număr de telefon, dar... mi-a spus să nu le dau nimănui... Cine sunteți?

— Sunt fratele lui.

— Da, da, bineînțeles, mi-a vorbit de dumneavoastră, așa că pot să vă spun...

Tuan, deși favorit al Unchiului Tim (care l-a poreclit astfel) și al lui Benet, și-a păstrat, după cum recunoștea toată lumea, o aură de mister, dar nu una teribilă. I se mai spunea și „studentul de la teologie". A fost șef de promoție la Universitatea Edinburgh și apoi a predat un timp la un colegiu din Londra. Acum lucra la o librărie și lăsa impresia că studiază în permanență. Se spunea că a fost studentul unui student de-al lui Scholem. S-ar putea să fi fost adevărat sau nu. Era evreu dinspre tată. Pe când era mic, tatăl lui evreu a reușit să scape împreună cu familia de holocaust stabilindu-se la Edinburgh. Când tatăl lui s-a căsătorit cu o scoțiancă prezbiteriană, s-a produs ceva agitație în comunitatea evreiască. Bunicul a fost cel mai supărat dintre toți, dar a devenit mai îngăduitor când a apărut băiețelul. Tuan își amintea cum stătea pe genunchii lui, dar și cum mergea în cortegiul funerar. Tuan își mai amintea că tatăl lui îl striga Jacob, iar mama, Thomas și acest din urmă nume câștiga uneori întrecerea! Tatăl lui Tuan vorbea ebraică și idiș cu copilașul, apoi l-a trimis la o școală evreiască, îl ducea la sinagogă, îl obliga să poarte haine negre, insistând asupra unui bar-mitsva*. Așa că la școală i se spunea oficial Jacob, dar alteori și Thomas, sau mai degrabă Tommy. Părinții lui, după câte își amintea Tuan, nu se certau niciodată serios, mama lui nu a încercat deloc să impună austera religie scoțiană pe care o practica, și s-au iubit întotdeauna foarte mult. Unchiul Tim a fost cel care i-a schimbat numele din Tommy în Tuan, luat din romanul lui Joseph Conrad.

Ca student la Universitatea Edinburgh, Tuan a dobândit un „interes" general „față de religie". Ca profesor la Londra, el a fost încurajat de către colegii săi mai luminați să predea și să țină cursuri despre „istoria religiei". Tuan hoinărea prin Londra ca să se informeze despre diferitele forme de religie. Concluziile lui au fost clare. Mai târziu, colegii lui conservatori l-au acuzat că „ia lucrurile prea în serios" și pe deasupra „îi place prea mult ce face". L-au considerat „frivol", ceea ce era foarte departe de adevăr. El nu făcea altceva decât să descopere misticismul. Dar această descoperire,

* „Majoratul" religios (pentru băieți la 13 ani, pentru fete la 12 ani) care consfințește anii de studiere a Torei (n.tr.).

simțea el, nu-l îndepărta în nici un fel de ceea ce considera virtute și bunătate, calități pe care le cunoscuse la părinții lui. Scria deseori acasă, deseori cu umor, despre ceilalți „maeștri", despre căutările lui, despre galeriile de pictură, despre haina pe care și-a cumpărat-o la preț redus; dar era incapabil, așa simțea deocamdată, să le explice care sunt concluziile lui despre religie. În scrisori își implora de multe ori părinții să vină să locuiască la Londra. La început părea și aceasta o posibilitate; apoi a apărut o umbră, ceva în legătură cu sănătatea tatălui său. Tuan s-a dus imediat acasă, dar și-a găsit tatăl vesel, „mergând spre bine", „nu era cazul să se îngrijoreze". Și-a dat seama însă că mama lui plânsese. A stat câteva zile, timp în care tatăl lui s-a simțit „mult mai bine". A vorbit cu doctorul. S-a întors la Londra. Suna acasă în fiecare zi și auzea vocea veselă a tatălui. S-a întors la Edinburgh și a constatat că tatăl lui e „bine, dar cam obosit". A vorbit cu mama și cu doctorul. S-a hotărât să stea acasă mai multe zile, așa că a dat un telefon la colegiu. Tatăl lui îi spunea că „ar trebui să se întoarcă la muncă", dar Tuan era speriat de data aceasta. Tatăl „se odihnea în pat". Credea că doarme, dar imediat după aceea a constatat că murise. S-a ocupat de înmormântare. El a plâns, mama lui a plâns, a venit multă lume. Tuan a mai rămas cu mama lui câteva zile. Au plâns împreună. Ea nu primea nici un musafir. El a rugat-o să vină să stea cu el la Londra. Ea nu vroia, vroia să rămână în casa în care trăise atâția amar de ani. Tuan i-a spus că atunci va părăsi el Londra și va veni să stea cu ea. Ea s-a opus, el trebuia „să-și vadă de meserie", putea să vină să o vadă din când în când. Nu vroia pe nimeni lângă ea, nu deocamdată. Putea să-și poarte singură de grijă, la urma urmei ea îl crescuse pe Tuan! „Mă va ajuta doctorul, știi că vine în fiecare zi, și dacă vrei, vine și Annabelle", a spus ea. Annabelle era bătrâna lor bucătăreasă, care acum se retrăsese. L-a rugat pe Tuan să se întoarcă la „treburile" lui. În cele din urmă Tuan a hotărât să plece la Londra, dar numai pentru o jumătate de zi, să-și pună la punct niște lucruri, cu condiția să vină doctorul și Annabelle să stea cu ea toată ziua. Trebuia să-i telefoneze lui Annabelle chiar *acum*. A auzit-o telefonându-i. S-a asigurat că vine doctorul. A plecat la Londra, la universitate și și-a anunțat demisia. A prins un tren de după-amiază și a luat un taxi

până acasă. A trecut pe lângă doctor care stătea pe scări și a dat fuga la ea în cameră. Părea că doarme. Dar era moartă. Lângă ea erau niște pastile. Scrisese pe un bilețel: „Îl voi întâlni din nou". Singura ei aluzie la viața de după moarte. Mai târziu a aflat că Annabelle murise cu doi ani în urmă.

După aceste triste evenimente care au avut loc înainte de a-l cunoaște pe Unchiul Tim, Tuan și-a restrâns activitatea de la colegiu unde se mai ducea să predea doar o dată pe săptămână. Mergea în mod regulat la Edinburg, ocupându-se și de afacerile tatălui său. Își petrecea multe zile hoinărind prin zonele sărăcăcioase ale Londrei. Se gândea mult la tatăl lui, la bunătatea lui, la mama, la gestul ei îngrozitor și la cuvintele pe care le-a lăsat în urma ei. Actul a fost nobil, cuvintele un mister. Religia și formele sale. Hoinărind astfel, la vremea aceea, intra în multe biserici, unele chiar foarte ciudate. Uneori se întreba dacă era așa cum l-au categorisit colegii: „frivol?" Căuta, dar mai erau mulți alții care făceau același lucru, și căutarea lui se dovedea deseori fără țintă, dar nici nu găsea pe nimeni cu care să discute. A vizitat și numeroase librării cu cărți religioase, pe Charing Cross Road, zonă centrală, dar și în multe alte părți mai retrase și exotice, cumpăra și citea mult și continua să intre în diverse lăcașuri de cult. Până la urmă a ajuns la concluzia că adevărata religie *trebuie* să fie o formă de misticism.

Îl interesa tot mai mult iudaismul și luase chiar decizia să scrie o carte pentru că numai astfel putea să înțeleagă *ceva*. S-a grăbit să o înceapă, dar s-a oprit. Și-a ales drept subiect pe marele mistic spaniol evreu, Maimonides; apoi s-a trezit în secolul următor, descoperindu-l pe Eckhart și o dată cu el pe corifeii misticii engleze... și de ce să nu înceapă imediat cu Spinoza... valori religioase, valori mistice? A renunțat la scris pentru că și-a dat seama că mai trebuie *să citească* și *să gândească* mult. N-a mărturisit nimănui nimic. Se surprindea revenind mereu la relația, diferența dintre religie și misticism. Ar putea exista religie fără misticism, misticism fără religie? Care este poziția Binelui între acestea două... dar a Dragostei? Unde este Absolutul și ce înseamnă el? Unde este Cunoașterea? Tuan era

îndrăgostit de misticism. Putea fi acesta un lucru rău? Unde se află păcatul și răul... și nu pot fi găsite? Cam în această perioadă l-a cunoscut Tuan pe Unchiul Tim. Printre aceste uimitoare căutări și perspective mereu deschise mai exista un punct întunecat în viața lui Tuan de care el și-a dat seama, dar nu l-a mărturisit nimănui.

Tuan lucra ca de obicei în „cămăruța" pe care nu o numea „birou", din apartamentul lui de la parter, în Chelsea. Era seară. Apartamentul consta din trei dormitoare, camera cea mică, o sufragerie mică, un salon mare, holul, bucătăria, baia și o grădină minusculă. Aproape toți pereții erau acoperiți cu cărți. Tuan avea rareori musafiri. Avusese niște prieteni la colegiu, dar majoritatea plecaseră. De fapt nu găsise în Londra prieteni apropiați, adevărați, până nu-l cunoscuse pe Unchiul Tim. Și a simțit lucrul acesta de îndată ce l-a văzut. Recunoașterea lor în tren a fost reciprocă. Pentru Tuan a fost o revelație, o întâlnire cu un suflet înrudit. Nu că Tim l-ar fi ajutat prea mult în studiile lui, exceptând faptul că puteau discuta despre misticismul indian. Îl considera nu tocmai maestru, ci un suflet înțelept sau un frate. Simpatia a fost reciprocă, dar în timp ce Tim și-o exprima zgomotos, Tuan și-o interioriza... în așa fel încât să nu observe și alții. Tuan, desigur, ținea mult și la Benet, pe care a început să-l frecventeze mai des după moartea lui Tim. Pierderea a fost ireparabilă pentru el; Tuan își închisese durerea în inimă. Lui Tuan îi plăceau și câțiva dintre prietenii lui Tim și ai lui Benet, cum ar fi Owen, Edward, Mildred și bineînțeles „fetele". Tim și Owen îl mai tachinau din când în când în legătură cu „fetele", adică Marian și Rosalind, dar și cu „fetele" în general. Lui Owen îi făcea o reală plăcere chiar să-i mai amintească din când în când că „fetele" nu erau „obiecte"! Tuan zâmbea, dar nu zicea nimic. De fapt nu avusese relații sexuale cu nici unul din sexe, dar nici nu-și dorea. Era înalt și slab, nasul, puțin coroiat, era subțire și la fel și gâtul, destul de lung. Pielea lui netedă era de un auriu închis, părul negru și bogat atârna pe spate, drept. Avea ochi mari, căprui închis, întrebători și sfioși. Mâinile lungi și subțiri erau foarte mobile, și le răsucea în jurul gâtului și apoi le dădea drumul fâlfâind ca aripile neliniștite ale

păsărilor prinse în captivitate. Unii îi sugeraseră că porecla, luată de Unchiul Tim din roman, făcea aluzie nu numai la o timiditate prudentă, dar și la teama de o soartă care oricum se va împlini mai devreme sau mai târziu. Încă nu existau dovezi care să confirme ipoteza. Dispariția îngrozitoare a lui Marian, căsătoria ratată, lipsa de vești... toate l-au mâhnit foarte mult, la fel ca și pe ceilalți.

Gândindu-se la aceasta, a pus jos stiloul. L-a luat din nou, dar și-a dat seama că este obosit și nu se mai putea concentra. S-a ridicat, a intrat în salon și a început să-l măsoare cu pași mari. Abia acum a devenit conștient de zgomotele străzii. S-a gândit să coboare până la râu, care era destul de aproape, dar s-a răzgândit. Dintr-o dată soneria de la apartamentul lui a sunat, un sunet prelung. S-a enervat, se întreba ce putea fi și era absolut convins că era ceva plictisitor. Mai bine să o ignore? A sunat iar, și mai prelung de data aceasta. S-a dus încruntat la ușă și a deschis-o. Afară stătea o femeie. Marian.

Tuan a deschis ușa mai larg, a ieșit afară și a prins-o în brațe exact în clipa în care i se părea că avea să cadă. A tras-o peste prag și a închis repede ușa. Ea s-a prăbușit. El a îngenuncheat, apoi s-a așezat lângă ea, respirând agitat. I-a ridicat capul. Ochii ei priveau fix, gura îi rămăsese deschisă. O clipă a crezut că a leșinat sau că avea un fel de criză. Apoi i s-a părut că-l privește. A încercat s-o ridice, sprijinindu-i capul, dar ea se opunea parcă, apoi a încercat să-l ajute, ducându-și coatele la spate și încercând să se sprijine pe ele. A căzut iar, apoi i-a simțit mâna căutându-i-o pe-a lui. I-a spus gâfâind: „Marian, o, Marian, dragă Marian..." Au rămas nemișcați o clipă. El era întins lângă ea pe dușumea. Când a mai făcut o încercare s-o ridice, ea l-a ajutat și au reușit să se ridice în capul oaselor. El iar a spus: „Marian..." Ea l-a aprobat din cap, de parcă el abia atunci o recunoscuse. El s-a ridicat greoi, și apoi, ajutat puțin și de ea, a ridicat-o în picioare. A cuprins-o cu brațele și-i simțea căldura. Au început să facă pași mici, de parcă dansau. A ajutat-o să treacă din hol în salon, unde s-a prăbușit într-un fotoliu. El a rămas în picioare în fața ei. „Marian, dragă Marian, nu te îngrijora, nu-ți fie teamă, o să am grijă de tine... a, să-ți aduc ceva..." Nu știa ce... mâncare,

suc, lapte, băutură alcoolică... sau altceva... Șoptea doar "o, dragă, o, dragă..."

Marian, rezemată de fotoliu, respira adânc, ținându-și o mână la gât. Cealaltă mână, peste brațul fotoliului, ținea de inelul mânerului unei sacoșe mari. Purta o haină largă. Acum îi vedea fața, pe care abia o recunoștea, la început a crezut că suferă de ceva, apoi s-a gândit că din pricină că plânsese întruna. Părul încâlcit, nepieptănat, mai închis la culoare, de parcă era ud, îi stătea pe cap precum o algă de mare. El i-a spus: „Dragă, dragă Marian, nu fi așa..." Nu-și găsea cuvintele. „Nu mai suferi, ești în siguranță..."

Șoaptele lui păreau că-i sunt de ajutor. S-a ridicat în fotoliu și a început să se aranjeze, să-și netezească părul, fața, să-și aranjeze gulerul rochiei, vizibil prin haină. Apoi a început să-și scoată haina, lăsând să se vadă o rochie de bumbac de un roșu închis, cu guler alb. El a ajutat-o, stângaci. Stând în picioare în fața ei, a întrebat-o:

— Vrei un ceai, o cafea, ceva cald, sau poate vin?... Nu vrei să mănânci?

Aceste propuneri stângace păreau că o mai liniștesc puțin. Se întreba și ea ce vroia. Apoi, cu voce răgușită, a zis tare:

— Da, ai putea să-mi aduci puțin whisky cu multă apă?

Tuan a dat fuga la bucătărie... și pe când fugea, au început să-i treacă prin minte tot felul de probleme uriașe. S-a concentrat asupra sticlei, a turnat în pahar, oare-l vrea simplu sau amestecat cu apă, caldă sau rece... Era foarte neliniștit, vroia să se întoarcă la ea, îi era teamă să nu se ridice și să fugă, așa că a decis repede, două pahare, unul cu whisky, unul cu apă, pe o tavă... dar ar trebui să-i dea și ceva de mâncare... poate că era înfometată... a revenit în fugă.

În acest scurt moment Marian a deschis sacoșa cea mare, și-a scos o oglinjoară dintr-o geantă mai mică și a găsit apoi un pieptene pe care și l-a trecut prin păr. L-a rugat să toarne puțină apă peste whisky, da, atâta era bine. Tuan, care nu prea obișnuia să bea, a simțit nevoia să ia și el puțin whisky, dar nu se putea mișca din fața ei.

Ea a spus:

— Te rog să mă ierți, Tuan...

El s-a bucurat că ea i-a rostit numele.

— Dragă Marian, nu te mai îngrijora. Am să te ajut...

— Nu vreau să abuzez de bunătatea ta.

— Nu abuzezi deloc, aș vrea să pot...

— Nu stau mult.

— *Te rog, te rog* să stai... vrei să... vrei să dai telefon cuiva?

— Nu, *nu*, nu sun pe nimeni, *te rog*, să nu spui *nimănui.*

Tuan a ezitat.

— Nici măcar cu Rosalind nu vrei să vorbești?

— Nu, *nu, nu cu ea! Cu nimeni...*

— Trebuie să mănânci ceva, trebuie să rămâi aici, am un dormitor liber, vreau să rămâi la mine, probabil ești îngrozitor de obosită... și trebuie să mănânci ceva, *te rog...*

— Bine... dă-mi ceva... orice... Eu...

El a dat fuga la bucătărie și s-a întors repede cu pâine unsă în grabă cu unt, niște brânză și fursecuri. A băut whisky, dar a luat doar o gură de pâine. Părea că nici nu putea înghiți.

— Marian, ascultă, m-am gândit la ceva. Toată lumea e îngrozitor de mâhnită, ei cred că ai murit...

— Puteam, era cât pe-aci, ar fi trebuit, o să...

— Dar n-ar trebui să le spunem și lor că ești teafără... numai să le spunem... aș vrea să vorbești cu cineva la telefon, nu trebuie să le spui unde ești...

— Am distrus doi bărbați. Am să plec... departe...

— Uite, am s-o sun pe Rosalind, *trebuie,* dar nu pot să fac asta singur, ea te iubește, n-o să spună nimănui, ar face orice pentru tine... și *trebuie* să-i telefonez și lui Jackson.

S-a îndreptat spre telefon. S-a oprit. Tăcere. A ridicat receptorul și a format numărul lui Rosalind. A răspuns ea.

— Alo!

— Rosalind, Tuan la telefon.

— O, Tuan... nici o veste, presupun.

— Ascultă, vreau să faci ceva... ești singură?

— Da...

— Vrei să vii la mine *acum, imediat,* dar *să nu spui nimănui.*

— Sigur că vin. Iau un taxi.

A format rapid numărul lui Jackson, dar fără succes. S-a întors repede la Marian. Se așteptase ca ea să țipe, dar ea ședea cu ochii

închiși, cu capul căzut în piept, cu buzele întredeschise, acoperite de spumă. Și-a tras un scaun lângă ea și i-a apucat o mână lipsită de vlagă. Continua să privească în jos, și-a retras ușor mâna, lacrimile îi curgeau șuvoi pe obraji cum stătea acum rezemată în fotoliu, cu ochii închiși, părând că doarme. Vroia să se prefacă adormită. El a considerat că e mai înțelept să nu-i mai spună nimic. Plângea în surdină.

Soneria a sunat după douăzeci de minute. Tuan s-a ridicat repede și s-a dus la ușă. Rosalind a intrat și el a închis ușa. A rămas rezemată de ușă. El și-a dus degetele la buze și a zis încet:

— Marian.

Rosalind a aprobat din cap.

— Mi-am dat seama, a zis ea.

El a arătat cu degetul spre salon. Rosalind s-a îndreptat spre încăperea indicată, a intrat și a închis ușa în urma ei. Tuan a ieșit din casă, a încuiat ușa încet și a coborât la râu. A văzut o cabină telefonică și s-a gândit să mai încerce o dată să ia legătura cu Jackson. De data aceasta a avut noroc.

— M-am gândit că o să te găsesc aici.

Cel care vorbea era Jackson, cel care asculta, Tuan.

Tuan a socotit că-i mai bine să iasă din casă, dar să o țină în același timp sub observație, cam jumătate de oră. Tocmai vroia să se întoarcă în clipa în care l-a văzut pe Jackson.

Între cei doi s-a închegat de la bun început o prietenie tacită și ciudată, de la prima lor întâlnire cu Tim și Benet. Când era lume multă, privirile li se întâlneau fugar, unul era musafirul cel tânăr, celălalt, servitorul. Au stat și de vorbă, dar numai întâmplător, nu și-au făcut niciodată invitații. Tuan era timid și l-a considerat instinctiv pe Jackson un fel de tată înțelept, dar aceasta era doar o născocire nemărturisită de-a lui. Nu-i plăcea când îl necăjea cineva pe Jackson sau când îl certa Benet.

Au rămas nemișcați în stradă, uitându-se unul la celălalt. Era seara târziu, soarele coborâse dincolo de clădirile de pe celălalt mal al Tamisei. Jackson i-a întins mâna și Tuan i-a prins-o cu ambele mâini. Au pornit spre casă împreună.

— Am ascultat la ușă, a zis Jackson. Le-am auzit pe fete vorbind înăuntru.

— Slavă Domnului că ai venit. Nu mai știe nimeni... Cel puțin așa sper.

Au ajuns la ușă și Tuan a descuiat-o cu cheia.

Vorbele au încetat brusc în clipa în care au intrat cei doi bărbați. Ușa de la salon era deschisă și Marian stătea pe canapea, iar Rosalind în genunchi în fața ei. Amândouă plângeau. Au sărit brusc în picioare. Rosalind s-a îndreptat spre Jackson să-l salute. I-a întins mâna, apoi l-a îmbrățișat. Marian a dispărut pur și simplu, ascunzându-se într-unul din dormitoare.

*

Jackson, care s-a chinuit un timp să găsească un taxi, pentru ca apoi să renunțe la idee, a pornit pe jos prin întunecimea stranie a orașului, întâlnind alți plimbăreți ciudați și solitari, cunoștea asemenea figuri, era și el una dintre ele, se uitau unul la altul și treceau mai departe. Și-a dat seama că-și amintește de trecutul lui și se gândește la viitor... era oare viitorul lui unul complet nou și diferit, total necunoscut lui, care tocmai începea? *Avea* el un viitor?

Jackson își amintea acum evenimentele serii. Marian s-a închis în dormitorul ei și n-a vrut să deschidă ușa nimănui, cu excepția lui Jackson. S-au așezat pe marginea patului și Marian i-a sărutat mâinile lui Jackson. Jackson, care la vremea lui făcuse și pe preotul, și-a simțit și propria durere atât de familiară. Ea a promis... că nu se va sinucide. Iarăși a plâns. Apoi a spus că se simte îngrozitor de obosită, că vrea să doarmă. Era convinsă că poate avea „încredere" în Jackson, știa că el nu va spune nimănui. Era într-adevăr extenuată pentru că în clipa în care s-a întins, a și adormit, sub privirile lui Jackson. Jackson s-a retras apoi încet. Între timp Tuan și Rosalind încercau să compună un bilețel anonim pe care să i-l trimită lui Benet și prin care să-l anunțe că Marian trăia și că era bine! Totuși, Jackson nu a fost de acord, atrăgându-le atenția că ar fi cam periculos, și cei doi au dat ascultare sfatului său înțelept. Apoi, Jackson a plecat ca să poată gândi în liniște.

Când a ajuns la Tara, zorii se transformaseră deja în zi, era aproape ora nouă. S-a uitat la garaj și apoi a intrat în casă. Era clar că Benet nu se întorsese. Ce nemaipomenit că în sfârșit a fost găsită Marian și era pe mâini excelente acum, oricum, deocamdată! Se simțea foarte obosit și era gata să pornească spre „căsuța" lui când și-a adus brusc aminte, cum de-a putut uita, *Doamna Bell!* Ea care a fost atât de drăguță și i-a dat adresa și numărul de telefon, deoarece el era, la urma urmei, fratele acelei persoane! Trebuie să vadă ce-i cu ea, chiar și din pură curiozitate.

Jackson a dat șoferului adresa din memorie. O scrisese cu grijă, așa cum îi dictase doamna Bell, dar a rătăcit-o pe undeva. Amintindu-și ceea ce notase atât de grijuliu, era sigur că e bună. Era undeva în nordul orașului, „lângă Lord", după cum a remarcat șoferul de taxi. Pădurea Sf. John, Dumbrava Lisson. Taxiul a oprit lângă o biserică. După ce i-a plătit șoferului, a trecut drumul și a luat-o pe jos. Era o casă mare, în stil victorian, care se transformase în clădire de apartamente. Apartamentul cu pricina, și-a amintit el, avea numărul trei, probabil la etajul întâi. A privit în sus la ferestre. Ce rost aveau toate astea, din moment ce Marian s-a întors, gândi el. N-o să fugă iarăși. O vor convinge în curând să revină la un fel de viață normală. De ce să scormonesc eu ceva ce în mod evident îi provoacă ei groază și oroare. A traversat strada și a urcat două trepte. A examinat numerele de la sonerii și a apăsat pe trei. Tăcere. Răsuflând ușurat, a mai apăsat o dată, pregătindu-se să o ia pe scară în jos. S-a auzit o voce de bărbat:

— Ce doriți?

Jackson, luat prin surprindere, a îngăimat:

— O... bună!...

Tăcere. Apoi vocea a spus:

— Cine sunteți, cine-i acolo?

Jackson a răspuns:

— Fratele tău.

Apoi a gândit, am fost un idiot, o să-mi închidă interfonul!

Dar nu l-a închis. După o tăcere scurtă, a auzit:

— Vino sus.

Jackson a intrat închizând ușa după el. S-a oprit în hol, apoi a auzit o ușă deschizându-se un etaj mai sus. A urcat scările, a văzut ușa deschisă și a intrat, închizând-o apoi în urma lui. A văzut încă o ușă deschisă în fața lui și a intrat în camera respectivă.

În spatele unei mese acoperite cu hârtii ședea un tânăr cu părul lung și negru și ochi mari, căprui, care-l priveau nedumeriți. Tânărul se uita la Jackson enervat, dar și curios, cu buzele țuguiate. Stătea cu picioarele întinse sub masă. Jackson s-a gândit imediat, spaniol, figură de marinar, pare însă și grec. Un tip dur.

— Ce-i cu gluma asta? a întrebat tânărul cu o voce rece, dar nu aspră.

Jackson și-a continuat gândurile: sau poate australian?

— Vă rog să mă scuzați, aș vrea să vorbesc cu dumneavoastră. Oare chiar vreau, s-a întrebat apoi. Ce am de spus? Mă simt cumplit de obosit.

— De ce ați spus că sunteți fratele meu? De unde știați că am un frate?

— Mi-a spus cineva că semănăm.

— Cine a spus așa ceva? Pe cine știți dintre cunoscuții mei?

Dacă stau și mă gândesc, nu mi-a spus nimeni că semăn cu el, a, ba da, individul de la grajduri, dar după ce i-am sugerat eu.

— Cineva care v-a văzut a zis că semănăm.

— *Cine* a zis așa ceva?

— Nu-l cunosc pe individ, a venit la ușă și când i-am spus că sunt fratele dumneavoastră...

O, în curând am să leșin de oboseală, gândi Jackson, trebuia să mai aștept, dar atunci...

— Deci dumneata spui oamenilor pe care nu-i cunoști că-mi ești frate? Dar cum naiba ai aflat despre mine?

— Sunteți renumit, a spus Jackson.

— Din întâmplare nu sunt și tot din întâmplare nu semănăm. Ești un mincinos. Ce urmărești? Ești homosexual?

— Nu.

— Ești beat sau ai scăpat de la azil. Cum te cheamă?

— Jackson.

— Jackson. Și mai cum?

— Doar Jackson.

— Te poftesc afară, Jackson. Ești un mincinos. Deci așa te joci cu soneriile oamenilor. Spui că sunt renumit. Știi cum mă cheamă?

— Păi... Este adevărat că nu știu cum vă cheamă...

— Deci ești un mincinos împuțit. Ieși afară în clipa asta, domnule Jackson, dacă nu, îți fac eu vânt pe scări în jos! Știu eu cine sunteți, voi ăștia, care umblați după bani, speriați oamenii spunându-le că-i cunoașteți. Ei bine, pe mine nu mă sperii, târâtura naibii, ieși afară!

Bărbatul s-a ridicat brusc, a ocolit masa și înainte ca Jackson să facă vreo mișcare, l-a și apucat de braț, i l-a răsucit la spate și l-a târât spre ușă. Jackson nu se așteptase la o asemenea reacție. Și de ce nu? A fost un prost, a acționat nebunește, trebuia să mai aștepte și *să se gândească* la ce are de făcut, să-și pună ordine în gânduri, trebuia să fi găsit ceva rezonabil. Din poziția în care era, și-a lovit adversarul la fluierul piciorului, iar în clipa în care a simțit că-i slăbește strânsoarea, s-a întors și l-a apucat cu mâna liberă de cămașă și cu cealaltă, care se eliberase din strânsoare, i-a tras un pumn în umăr făcându-l să se clatine. Totul s-a petrecut într-o secundă. Au rămas o clipă uitându-se unul la celălalt... gazda a șuierat printre dinți, și-a aranjat cămașa. Jackson i-a urmat exemplul. Jackson s-a gândit că a avut noroc, de fapt era cumplit de obosit... pur și simplu nu știu cum să procedez, nu știu ce să fac sau ce să spun...

— Îmi pare rău, vă rog să mă scuzați, a zis el. N-am vrut să iasă așa. Să nu ne batem. Vreau să vorbesc cu dumneavoastră.

Celălalt a spus:

— Ieși afară, Jackson. Te-aș putea omorî, știi bine.

Jackson s-a gândit că trebuie să-l lase să vorbească, să-i dea un fel de indiciu, trebuia să facă lucrul acesta de la început!

— Îmi pare cumplit de rău, vă rog să mă iertați. Este într-adevăr ciudat că nu știu cum vă cheamă. Tot ce știu este că ați călărit împreună cu ea... Îl durea ceva, nu știa exact unde, se simțea obosit. A privit în jur căutând un scaun.

Bărbatul a trecut iar în spatele biroului. S-a așezat, ducându-și mâna la gât.

— Ești soțul ei?

Jackson a văzut un scaun lângă perete și s-a așezat. A realizat că jocul s-a schimbat. Cum trebuia să procedeze mai departe?

— Nu, nu sunt, sunt doar un servitor, un mesager. Nu este căsătorită...

— Cum arată cel cu care urma să se căsătorească? S-a întors la el?

— Nu, nu s-a întors. Vă rog să mă scuzați. Am făcut numai încurcături...

— Știi, eu am ajutat-o să scrie un bilet în care să spună că nu vrea să se mărite cu el. Și în timp ce ea a dormit, m-am dus cu mașina până acolo și l-am lăsat la ușă.

A, deci așa s-a întâmplat, gândi Jackson. Trebuie să plec. S-a ridicat.

— Nu pleca, a spus bărbatul. Stai jos.

Jackson s-a așezat, cu un ochi spre ușă.

— Ascultă, a spus bărbatul. Nu știu ce fel de om ești. Am trecut prin clipe îngrozitoare. Ziceai că ești mesager...

— A, da? Da, da, sunt...

— Vrei să-i duci un mesaj din partea mea? Mă numesc Cantor.

Jackson a realizat totul în ultimele secunde. Îi părea rău pentru bărbat și era uluit de situația în care intrase.

— Ce fel de mesaj?

— Să-i transmiți că o iubesc, o rog să mă ierte și să se mărite cu mine.

Jackson s-a gândit un pic și a spus:

— Dă-mi mesajul. Am să fac tot ce-mi stă în putință.

Cantor a deschis un sertar al biroului și a scris repede ceva. A pus bucățica de hârtie într-un plic pe care nu l-a lipit și i l-a dat lui Jackson. S-au privit. Jackson s-a ridicat iar, a pus plicul în buzunar și s-a întors spre ușă. Cantor s-a ridicat și el și a ocolit biroul. Jackson s-a oprit. Cantor s-a îndreptat cu pași mari spre el. Ajungând lângă el, i-a pus ceva în mână. Jackson s-a uitat și a văzut o bancnotă de o sute de lire. A privit-o o clipă. A zâmbit, i-a dat drumul pe jos, a ieșit cu spatele și a închis ușa după el. N-a auzit nici un zgomot în urma lui pe când cobora scările în fugă.

Tuan nu-și imagina că nu va putea dormi după ce o parte din noapte și-o petrecuse deja stând de vorbă cu Jackson. De fapt, după ce a plecat Jackson, s-a învârtit prin cameră, încet, în papuci, agitat, mâhnit, oprindu-se din când în când, respirând greoi, gata-gata să plângă. Verificase deja ferestrele, care oricum erau asigurate împotriva spărgătorilor, a încuiat și a zăvorât ușa de la intrare și a băgat cheia în buzunarul propriei jachete. Ce minunat, de neimaginat, nu-i venea să creadă că le are pe amândouă fetele Berran sub acoperișul și *protecția* sa! S-a oprit și a respirat adânc. Le cunoscuse prin Unchiul Tim și apoi prin Benet, dar nu se așteptase niciodată să fie atât de aproape de ele. Uneori se simțise mai aproape de mama lor, care își mai făcea apariția din când în când și-l tachina! Nu-l deranja tachinarea ei, îl făcea să se simtă mai matur. Ce avea de făcut acum? De ce nu l-o fi reținut pe Jackson? Un lucru era cert: procedase bine chemând-o pe Rosalind. Rosalind avea o judecată sănătoasă și-și putea asuma răspunderea. El a reușit „să o paseze" pe Marian surorii ei. Rosalind a reușit să o mai calmeze, îi adusese până și somnifere. Dar de ce a venit Marian la mine? se întreba el... poate nu vroia să meargă la Benet... dar n-ar fi fost mai bine să caute refugiu la Mildred, sau Elizabeth, sau la vreo prietenă, sau la prieteni neștiuți, undeva în Londra? De ce la mine? Era puțin tulburat, dar și mândru. Dar ce motive de mândrie avea? Pe urmă a cugetat: a venit la mine pentru că sunt un fel de nimeni, o ființă cam ciudată, fără trăiri puternice și teribile... ca un cerb tânăr care găsește un prinț adormit în pădure. Nu mai înțelegea nimic, poate era doar un accident... o să stea la el, poate chiar mai multă vreme? Dar cum vor reuși, el și Rosalind, să-i păcălească pe ceilalți care erau în continuare îngrijorați din pricina lui Marian? Pășind încet, Tuan a stins luminile din salon. Și-a scos jacheta. Pe coridor strălucea o luminiță palidă și ușile celor două camere în care dormeau fetele erau puțin întredeschise. Dormitorul lui cel mare se afla alături. Împingând ușor ușa, a aruncat o privire în camera unde dormea Marian. Pe ea nu o vedea... doar așternutul tras peste ea. S-a îndreptat spre cealaltă ușă, care era puțin mai deschisă. Rosalind stătea întinsă pe pat, pe jumătate dezbrăcată. Nu mai apucase să se bage în pat din pricina oboselii. I se vedea un picior, o mână răsăcise peste pernă, capul dat

pe spate și părul ei auriu împrăștiat pe pernă. Îi auzea respirația ușoară. S-a îndepărtat repede. S-a gândit să se întindă și el puțin și să stea de pază totuși. Dimineață s-a trezit în țipetele disperate ale lui Rosalind.

Au căutat prin tot apartamentul, neputincioși, au strigat de parcă așteptau să le răspundă cineva, au căutat printre așternuturi, sub pat. Cum naiba ieșise? Au fugit jos la intrare, intenționând, la fel de neputincioși, să o caute pe stradă. Ușa era însă încuiată. Tuan și-a luat jacheta și a căutat cheia pe care o pusese în buzunar. Nu mai era acolo! Probabil că a găsit-o Marian în timpul nopții și a plecat, ducându-și cu ea și lucrurile. A încuiat ușa pe dinafară luând cheia cu ea. Erau încuiați înăuntru! Bineînțeles că Tuan mai avea o cheie, dar nu o găsea! A mai căutat-o disperat o vreme și până la urmă a dat de ea, au ieșit fuga în stradă, la lumina soarelui, lumea circula de colo-colo... ce era de făcut? Au intrat iar în casă. Tuan a format numărul de telefon al lui Jackson. Nici un răspuns. A repetat apelurile. Nimic. Dacă Marian a plecat la unul dintre cunoscuți, vestea se va afla curând. Lui Tuan nu-i rămăsese decât să aștepte și să-și blesteme zilele.

Benet, primind confirmarea lui Clun că Edward Lannion se afla la Hatting, s-a decis să meargă să stea de vorbă cu el. Încă nu își dădea bine seama la ce ar putea duce discuția cu el, nici măcar nu știa ce să discute, dar simțea că trebuie să-l vadă pe Edward și să analizeze întreaga situație. Parcă Edward ar fi fost *vinovat*... bineînțeles că nu era. Vroia însă *ceva* de la el, poate să-l liniștească... deși ar fi trebuit să fie el cel care-i alina durerile lui Edward. Inima

îl îndemna să se ducă la Edward, care suferea probabil din pricina detestabilei tragedii. Benet era mâhnit și din pricina lui Jackson. Câțiva dintre pretenii săi, în special Anna, începuseră să i-l împrumute tot mai des... diversele lui talente erau într-adevăr remarcabile... și Benet a trebuit să le recunoască. Dar acum... în ultima vreme... deja era *prea mult*... Jackson devenea, se pare, cam prea nepăsător și neglijent când era cazul să-și anunțe plecările. Toate acestea îl enervau cumplit pe Benet, dar îi și răneau sentimentele.

Acum ardea de nerăbdare să-l întâlnească pe Edward. Poate că Edward a înnebunit... sau poate se gândește să se sinucidă? Mai întâi Benet s-a gândit să meargă cu mașina, dar s-a răzgândit și a luat-o pe jos. Acum amintirile îi reveneau mai violent... era oare posibil ca Rosalind să fie îndrăgostită nebunește de Edward? Bineînțeles că se putea. Dar Edward? O altă presupunere nebunească ce-i trecea prin minte, dar oricum nu imposibilă, era că Marian *s-a refugiat* la Edward și *se ascundea* la Hatting Hall... probabil că o vizita și Rosalind... Oare chiar era acolo, copleșită de rușine, incapabilă să iasă în lume și să-și anunțe căsătoria cu el? Oare a iertat-o Edward? Da, era *posibil*... Marian s-a întors la Edward și trăia cu el pe ascuns.

Benet a luat-o pe cărarea ce-l scotea în drum. Soarele strălucea, era o dimineață însorită, norii albi, pufoși alergau pe cerul senin. A traversat drumul, a sărit gardul, a alergat în jos pe cărare și a ajuns la pod. S-a oprit și și-a scos haina. Podul se legăna și pârâia. S-a gândit să vorbească cu Edward și despre pod. Cel puțin să nu mai danseze pe el copiii din sat. A privit în jos la apa învolburată a râului Lip care căra rădăcinile trestiilor. Mai departe, mai departe, mereu mai departe. Lumina soarelui l-a orbit... apoi, concentrându-se, a văzut arinii înfiorați de lângă apă și sus, pe mal, o mulțime de plante sălbatice de vară, unele în floare, altele pe trecute, răscoage, degetariță, origan, spiree, floarea-cucului, în fiecare an, în fiecare secol, în fiecare mileniu și, încă mai sus pe mal, podbal, scaieți, opăței, maci, nu-mă-uita, în fiecare an, în fiecare an, la fel de frumoase, la fel de frumoase. Le privea fermecat, cu lacrimi în ochi; și totuși atâta rău pe lume. A trecut peste scândurile găunoase și înclinate ale podului și s-a îndreptat în sus, spre poteca aproape

invizibilă, prin iarba deasă, netunsă a pajiștii. A ajuns la poarta încuiată, a sărit-o și a trecut astfel pe cealaltă parcelă sălbatică, dar proaspăt cosită, nu departe de vârful dealului. Clipea din pricina luminii puternice a soarelui. A zărit ceva mișcându-se printre copacii umbroși, ceva brun, a, da, era *calul*, care se îndrepta încet spre el. Benet a rămas pe loc, lăsând calul să se apropie... i-a mângâiat capul uriaș și fața care s-a lipit, blând, de el, și-a trecut mâna peste nasul umed, l-a dezmierdat, i-a simțit căldura, teribila singurătate a marelui animal, pe când aceasta-și pleca fruntea. S-a desprins încet de el, s-a îndreptat repede spre copacii de pe creastă, unde se zărea gardul viu și o altă poartă. Și-a continuat drumul, respirând anevoios, încă mai avea până în vârful de unde se deschidea, în jos, panorama. Apoi, brusc, a văzut sub el Hatting, ferestrele mari sclipeau la lumina soarelui, acoperișul cu creneluri bătea în roșu. A pornit cu pași mari pe iarba mai mică aici, apoi pe teren plat și a ajuns la ultima poartă. A trecut drumul, a ajuns la cărarea tunsă ce ducea spre porțile deschise și a început să fugă acum pe pietriș, dincolo de duzii uriași și în sus pe scări, până la intrare. A încercat ușa, dar nu se deschidea, așa că a apăsat pe sonerie. Clopoțelul răsuna discordant.

Millie i-a deschis ușa, zâmbind. Edward, apărând din spatele ei, s-a oprit brusc și-a zis:

— A, tu erai! Eram în salonul de biliard.

I-a întors spatele lui Benet și a intrat iar în sala de biliard. Încăperea era mare și primea și câteva raze de soare. Edward s-a dus la un capăt al mesei, s-a aplecat în față sprijinindu-se pe coate, apoi s-a îndreptat. A luat un tac, apoi l-a pus iar jos. Acesta s-a balansat o vreme și apoi a căzut pe dușumea cu zgomot.

— Jucam singur. Ei bine, presupun că mai sunt și alții care fac asta. Vreau să spun care încearcă... Hai să ne așezăm. Nu la soare.

S-a așezat pe un scaun acoperit cu o pernă de catifea, lângă perete. Benet s-a apropiat de el și s-a așezat pe un scaun asemănător, trăgându-l de lângă perete pentru a-l vedea mai bine pe Edward. Edward își fixase privirile în podea, încruntându-se, de parcă vroia să prindă o urmă, cu gura deschisă, ochii mari, uimiți, cu o mână

încerca să-și așeze o șuviță de păr castaniu, apoi o lăsa să cadă și iar o prindea. Se părea că uitase de Benet.

Benet a rupt tăcerea:

— Sper că nu te deranjează că am venit.

— Oh! Nu, deloc... nu... deloc. Dar nu e nimic aici. Eu am să plec în curând.

— Încotro? a întrebat Benet prudent, aproape șoptind. Deci vinzi locul?

Edward nu i-a răspuns la întrebare. Apoi a zis:

— Am stricat totul... s-a dus totul de râpă... chiar de la început... ar fi trebuit... acum nu se mai poate... nu îmi mai rămâne decât să plec...

— Presupun că nu știi unde-i Marian. Tocmai mă întrebam dacă... poate se întoarce la tine, ce zici? Și-a regretat însă imediat cuvintele.

Edward nu a părut deloc surprins.

— O, nu... *s-a terminat definitiv*... și eu sunt... mă simt ușurat... nu mai e... nimeni...

— Dacă vrei să spui că nu mai e nimeni care să te iubească, greșești! Rosalind este îndrăgostită de tine... știi bine că e așa... noi toți te iubim, Owen, Mildred, Anna...

Nedezlipindu-și privirile din podea, a zis:

— O, nu... nu... *nu*... L-au trecut fiori. Drăguț din partea ei. Dar nu mai există... nimic... nimic... *nimic*...

— Am venit peste deal, a zis Benet. Ți-am văzut calul. Avea impresia că Edward era pe cale să adoarmă, dar remarca lui l-a mai înviorat un pic.

— Da. Este singurul cal ce mi-a rămas. Îl cheamă Spencer. E bătrân, bătrân. Mă și mir că mai trăiește.

Benet a intervenit:

— Se simte singur și el și are nevoie de iubire.

— Da, da, știu. Eu plec curând, știi... totul se va duce...

— O, Edward! a spus Benet. *Nu, nu*... doar nu vrei să spui că vinzi Hatting? Nu poți să faci așa ceva... toate trec... trebuie *să rămâi* cu noi, ești de-*al nostru*, nu te lăsăm să pleci!

Edward s-a ridicat și a trecut iar lângă masa de biliard. Benet s-a ridicat și el. Gândea: ah, iar am dat greș! A înaintat puțin și s-a uitat la mingi. Apoi a zis:

— Îți amintești cum jucam „Freda" și alergam în jurul acestei mese, tu, eu, Unchiul Tim și copiii... S-a oprit brusc.

Edward a luat o minge și a izbit cu ea o alta și acestea, la rândul lor, au mai pus în mișcare două. Le privea încruntat.

— Da... alergam și alergam... și alergam... Te duc eu înapoi la Penn. Presupun că n-ai chef să mergi pe jos.

— Podul acela din lemn e tare șubred, a spus Benet. Apoi a adăugat: Da, mulțumesc. Azi mă întorc la Londra, sau poate mâine.

Era aproape amiază, iar Rosalind și Tuan nu reușiseră încă să ia legătura cu Jackson ca să-i spună vestea cea îngrozitoare: Marian dispăruse. Încercau să-și imagineze că poate se va întoarce. Își ziceau că cel puțin știe unde poate găsi un refugiu în care să se simtă în siguranță. Rosalind trebuia să se ducă acasă, dar vroia foarte mult să stea cu Tuan. El i-a spus de câteva ori să plece.

— Rosalind, te rog du-te acasă! Poate Marian încearcă să ajungă acolo... adică...

— Nu va veni la mine, e prea în văzul lumii. Și oricum...

— O, Doamne, de n-aș fi adormit...

— Hai să mai încercăm la Jackson.

Tuan a format iar numărul de telefon, dar nu răspundea nimeni.

— Poate fi oriunde. Crezi că e cazul să dăm alarma generală?

— Nu încă.

— Cred că e speriată. Nu va merge sigur la Owen sau la Mildred și în nici un caz la Anna. I-ar fi tare rușine.

— I-a fost și *aici*. E vina mea...

— Sau a mea. O, Tuan... ce putem face? Trebuia să rămână și Jackson, trebuia să-l *ținem* aici. Oricum, e un om tare ciudat...

— Așa e Jackson, a spus Tuan. Tu consideri că e misterios și s-ar cădea să mai dea niște explicații?

— Da. Poate fuge de ceva sau de cineva.

— Dar noi avem încredere în el.

— Ai vorbit mult cu el aseară. Stai deseori de vorbă cu el?

— Nu, niciodată între patru ochi și până acum am schimbat doar câteva vorbe despre Penn și Tara... am simțit... un fel de fior electrizat... de animal ciudat, un animal *bun* și *blând*.

— Știu. Îl iubesc așa cum te iubesc și pe tine.

— Mai bine pleacă, a spus Tuan. *Trebuie* să pleci. *Trebuie* să așteptăm. Eu aici, tu acolo.

Stăteau pe canapea unul lângă altul.

Rosalind a zis:

— Mi-ar plăcea să știu mai multe lucruri despre tine... dacă nu te deranjează...

— N-am mare lucru de spus. S-a îndepărtat puțin de ea.

Rosalind i-a apucat mâna dreaptă și i-a ținut-o între ale ei.

— Ești misterios, dar nu mai fi! Te iubesc, te rog, iubește-mă și tu...

Tuan și-a retras încet mâna.

— Dragă Rosalind, te rog pleacă... doar Marian contează acum.

— O, Tuan... ești ocupat, ai pe altcineva... o, mi se frânge inima, te iubesc din tot sufletul...

— Nu am pe nimeni.

— Dar ție îți trebuie un bărbat?

— Nu, nu, doar... nu mă cunoști...

— Este atâta întuneric în sufletul tău... lasă-mă să-l risipesc.

— Tu ai nevoie de cineva, dar sigur nu de mine... Eu nu am ce oferi, trebuie să te gândești la Marian, nu la mine. Nu *înțelegi?* Și acum te rog du-te acasă, Rosalind.

— Dar vreau să stau cu tine, vreau să te cunosc, de fapt te cunosc, vreau să te încânt... o, dragul meu, lasă-mă să te iubesc...

Tuan a dat hotărât din cap. S-a dus iar la telefon. Nici un răspuns. I-a văzut haina și i-a întins-o. Rosalind s-a ridicat. S-a îndreptat către ușă, a deschis-o și a ieșit împleticindu-se.

Când a ajuns la Tara după vizita pe care i-a făcut-o lui Cantor, Jackson s-a uitat iar la garaj. Mașina lui Benet nu venise încă. A intrat în casă. Era o liniște desăvârșită. Erau în hol două sau trei scrisori. Una de la Anna. Simțea că pierde noțiunea timpului. Era foarte obosit, dar nu trebuia să se dea bătut. S-a oprit. N-ar fi cazul oare să meargă la cumpărături? Dacă venea Benet? Sau să apeleze la trucul ce nu-i făcea de altfel nici o plăcere, să dea telefon la Penn, să aștepte vocea lui Benet și apoi să pună jos receptorul? Îi era foame, dar avea suficientă mâncare și în bucătăria lui. Nu știa în ce zi este, dacă e dimineață sau seară. Sigur că trebuie să-i telefoneze lui Tuan. Era complet epuizat, gata să cadă, ar fi trebuit să ia un taxi. A ieșit pe ușa din dos, a încuiat-o și s-a târât spre „căsuța" lui. Soarele strălucea. Și-a amintit că uitase să-și încuie casa înainte de a pleca, slavă Domnului că Benet nu văzuse asta! A deschis ușa. I s-a părut ceva suspect. Plutea un miros ciudat. Ceva nu era în ordine. S-a uitat în dormitor prin ușa deschisă. Patul era deranjat și cineva stătea în el. Era Marian.

— Te rog nu mai plânge, a zis el. A întrebat-o de ce fugise de la Tuan. Se simțea ușurat, dar și încurcat și mâhnit. Trebuie să o ducă de acolo înainte de venirea lui Benet, trebuie să o ia de acolo *imediat!* Nu vrei să mergem înapoi la Tuan? Acolo ești în siguranță. Ești în *siguranță*. Și totuși nu era. El nu vroia ca ea să fugă din nou, dar n-o putea ține nici aici, și mai cu seamă nu „i-o putea preda lui Benet" fără voia ei!

— El nu m-a vrut, a spus despre Tuan, știam că nu mă vrea și că va spune tuturor, lui Benet... și tuturor.

Stătea pe jumătatea întinsă în pat, pe jumătate dezbrăcată, fața îi era chinuită, părea un animal rănit, gemând neîntrerupt. Și-a tras cearșafurile peste cap, lăsându-se pe pernă.

— Nimeni nu mă vrea. Mi-am distrus existența. Sunt un nimic, *un nimic*. Nu vezi? Nu pot rămâne aici cu tine. Ești foarte

amabil, dar vrei să scapi de mine, trebuie. Am venit aici ca să plec iarăși... merg mai departe...

— Nu, nu te las! Am să-ți găsesc un loc în care să te simți în siguranță, nu te las să umbli așa fără țintă... poate mă lași să vorbesc cu cineva!...

— Nu, nu, *nu!*

— Dar, Marian, trebuie să înțelegi că *n-ai greșit cu nimic...*

— Cum poți să spui așa ceva, am făcut *numai* prostii, sunt ca un ... șarpe veninos... toată lumea o să ... o, nu știu... vrea să mă *omoare,* trebuie *să mă omoare...*

— Marian, termină cu prostiile! Te-ai hotărât să nu te mai măriți... dacă te-ai fi măritat *atunci* împotriva voinței și rațiunii tale, *atunci* ai fi greșit, ar fi fost rău pentru amândoi. Edward nu te urăște și nu te învinovățește...

— Edward mă *urăște. Toată lumea mă urăște.* A fost o jignire îngrozitoare, o cicatrice uriașă, sângerândă, trebuie să plec. Am greșit că am venit aici. Îți fac numai rău dacă rămân. Sunt nebună. S-ar putea să vină Benet. Am să... mă aranjez puțin... și apoi... plec... dispar...

Stătea pe marginea patului și-și ținea sânii cu mâinile. Se scutura de plâns și încerca să-și înăbușe suspinele. Jackson și-a spus: *firește că n-am s-o las să dispară.* Dar unde s-o duc? Unde s-ar simți ea în siguranță? S-ar putea *să-și revină,* poate destul de repede sau... să nu-mi pierd capul. *Să-i arăt sau să nu-i arăt biletelul?*

I-a spus apoi:

— Aranjează-te puțin, da, dispari, nu! O, *stai!* Trebuie să te *îmbraci.* Ai mâncat ceva? Nu? Atunci o să mâncăm amândoi, și mie îmi e foame. Benet a plecat la Penn și va mai rămâne acolo câteva zile, nu ne va deranja.

O spusese fără să aibă o certitudine.

A lăsat-o singură o vreme, închizând ușa de la dormitor, a încuiat ușa de la intrare, a închis cu tact și ușa de la bucătărie, lăsându-i deschisă ușa de la baie. A simțit că i se întunecă mintea, că-l învăluie un fel de nor negru, apăsător, cu siguranță oboseala își spunea cuvântul, dar mai era și altceva. A început să-și scuture capul precum un cal. O senzație de pierdere a identității. S-a uitat la telefon. A pus mâna pe receptor și l-a sunat pe Tuan. Când a răspuns

acesta, *a șoptit* doar: „E bine. Să nu mai spui". A pus receptorul jos și a închis soneria telefonului. Apoi s-a gândit: *oare e înțelept?* Cu un tremur nervos a început să așeze masa pentru micul dejun: pâine, unt, gem, lapte, cafea, dar evident că nu prea era mic dejun, arăta mai mult ca ceaiul de după-amiază. A mai pus pe masă biscuiți cu ciocolată și un cozonac cu stafide. A tras cu urechea și apoi a zis:

— Hei!

Ea a ieșit din dormitor îmbrăcată cu rochia cea roșie din bumbac cu guler alb pe care o purtase și la Tuan. Oare ce avusese pe ea cu câteva minute în urmă când a văzut-o în pat? A, da, parcă-și amintea... un jupon negru, sutien, ciorapi negri și rochia roșie pe dușumea. Simțea o suferință cumplită. Ce naiba putea face pentru ea? I-a zâmbit, apoi s-a înclinat ca un chelner, oferindu-i un scaun. Ea s-a așezat și și-a ridicat privirile spre el. Se pudrase și se pieptănase.

— Micul dejun este servit. Doriți cafea?

— Da.

— Doriți șuncă? E gata imediat. Cum de uitase?

— Nu, nu. Numai cafea. Trebuie să plec imediat. Nu pot rămâne aici.

— Merg și eu cu tine. *Te rog,* mănâncă ceva. Uite, îți pun eu unt și gem pe pâine.

A rămas în picioare pregătindu-i sandvișul promis. Cel puțin ea nu mai obiecta. Își sorbea cafeaua.

Se simțea un miros ciudat în bucătărie, mirosul care fusese și în dormitor. A respirat adânc... amestec de parfum cu transpirație.

Ea l-a întrebat în timp ce-și sorbea cafeaua:

— Câți ani ai?

Jackson a fost luat prin surprindere. Se întreba cam cât ar fi bine să-i spună.

— Patruzeci și trei.

Lumea nu-l prea întreba. S-a gândit la cifră. Și-a mai amintit, ca și altădată în asemenea ocazii, de prima lui întâlnire cu Unchiul Tim, când s-au privit, când Unchiul Tim i-a pus întrebarea și cum au tăcut apoi.

Marian a băut jumătate din cafea, dar a refuzat restul. El o privea și constata că e foarte frumoasă. Era gata să-i spună.

— Îți mulțumesc pentru găzduire, a spus ea. *Plec*, trebuie... trebuie să plec de-aici, *imedat*, trebuie *să dispar*, nu, nu mă sinucid. Mi-am distrus viața. Trebuie să-mi fac un plan acum. Am să plec în *străinătate* definitiv. Nici nu-ți dai seama cât sunt de disperată.

— Poate te simți mai bine dacă te descarci, dar nu ai dreptate. Alții au suferit și mai mult, au trecut prin experiențe mai dificile și tot și-au revenit.

— Cine, tu?

— Nu ești criminală, nu ai săvârșit nici o faptă reprobabilă, stai și tu liniștită o vreme, du-te la Tuan și Rosalind sau stai cu Rosalind, nimeni nu-ți va reproșa nimic! Nu realizezi asta? Te duc înapoi acum, trebuie să te *odihnești*...

— Nu vreau să stau la Rosalind, am venit la Tuan, nu la Rosalind... dar s-a terminat și cu *asta!*

Jackson și-a dat seama că ei îi era rușine de Rosalind.

— Atunci las-o pe Rosalind. Poți să stai la Tuan, el va avea grijă...

— Nu, nu, lui îi place Rosalind, *nu mă pot odihni*, n-am să mă distrug și mai mult, am să mă ascund, o să-mi iau alt nume, am să merg undeva departe să nu mă mai găsească nimeni...

— Spui prostii. Nu te las să dispari! Nu-l înțelegi pe Benet? Am să vorbesc eu cu el, nu-i spun unde ești...

— *Am zis* că *nu vreau* să-l văd pe Benet...!

— Îmi pare rău, bine, atunci Mildred sau...

— Plec din țara aceasta, oh... *nu înțelegi deloc ce înseamnă suferința!*

Jackson și-a dat seama că nu va ajunge nicăieri în felul acesta. Mai bine să schimbe tactica.

— Ascultă, Marian, cel puțin te rog să-mi răspunzi cinstit la niște întrebări, vreau să spun calm. Mi-ai spus că i-ai rănit sentimentele lui Edward și l-ai făcut să te urască. Dar Edward nu te urăște și de fapt nu i-ai rănit nici un sentiment. Părerea mea este că există *altcineva*, o altă persoană sacrificată despre care tu îți *imaginezi* că te urăște... nu crezi?

Marian s-a înroșit.

— De unde știi? Da, există cineva... un alt bărbat a cărui viață am ruinat-o și care mă urăște mai mult decât Edward... individul e un diavol și m-ar omorî. Acum înțelegi, sunt de două ori nenorocită.

Jackson a scos din buzunar o bucată de hârtie și i-a întins-o lui Marian.

În ziua vizitei lui Benet, Edward Lannion s-a întors la Londra. Era cumplit de amărât, stare la care au contribuit și insinuările prostești ale lui Benet, cum că o va lua pe Marian înapoi, că poate chiar o ascundea pe undeva sau, și mai rău, pentru că o rănise pe Marian era dispus să o ia pe Rosalind în loc! Ochii înțelegători ai lui Benet, chipul lui familiar care-i aminteau vag de Unchiul Tim, dorința lui evidentă de a-l atinge și de a-l liniști, îl umpleau de dezgust pe Edward. Desigur, Benet fusese atât de bun cu el. Dar acum... și aluziile prostești la pod, la Spencer, de parcă vroia să-i atragă atenția că face o prostie... prea mult, prea mult, deja nu mai suporta. Edward a mai stat o vreme în sala de biliard, s-a învârtit în jurul mesei, prinzând mingile cu mâna și lovindu-le unele de altele. De ce intrase de fapt acolo? Îi amintea de trecut. Până și masa aceea masivă îi sugera trecutul, trecutul îndepărtat, locul unde el fusese inocent și liber, cu multă, multă vreme în urmă. Și-a amintit și de tatăl lui, de aerul lui solemn și nobil, înainte de catastrofă. Avea în fața ochilor imaginea mamei lui muribunde, atât de tânără, tatăl lui suspina, el și fratele plângeau. Imaginea fratelui care se înneca. S-a gândit la Marian. A urcat apoi în mașina lui roșie și lucioasă și a plecat repede la Londra. Și-a băgat mașina în garaj, s-a mai plimbat, oprindu-se și uitându-se la diverse lucruri, dar parcă privea în gol, evitând anumite locuri. Foamea l-a mânat spre un restaurant italienesc unde nu mai fusese niciodată și unde a mâncat puțin. A realizat că trecuse de prânz. Din clipa îngrozitoare în care a primit mesajul de la Marian, de fapt înainte de aceasta, da, mult înainte, Edward luptase în tăcere și neștiut de nimeni cu demonul lui mare și întunecat. Îl înecase pe Randall, a părăsit-o pe Marian, poate chiar a omorât-o, și mai era o *greșeală gravă, hidoasă*, o greșeală *veche* pe care nu o mai putea repara și care poate îl va duce în cele din urmă la sinucidere. Nu

vedea nici o cale, nici măcar una cât de mică sau îndepărtată care să-l conducă spre fericire. *Fericirea!* Nici spre bucurie, nici, cel puțin, spre păstrarea facultăților mintale. Exista un singur lucru pe care-l putea face, un singur lucru adevărat, dar îi era din ce în ce mai clar că nu-l va face. A plătit nota și a ieșit în căldura de afară, în mulțimea pestriță, o mulțime care-l înghiontea prietenos. A trecut pe lângă cârciumi gălăgioase, cu ușile larg deschise, undeva, poate în parc, păsările cântau, cerul era înstelat, va fi o noapte luminoasă, nu era oare acela luceafărul? S-a târât mai departe având senzația că o să se prăbușească. Se rătăcise. În cele din urmă a luat un taxi și s-a întors acasă, revenind la singurătatea și coșmarul lui.

Când Jackson i-a întins lui Marian bucățica de hârtie nu știa cum urma să reacționeze ea în fața mesajului lui Cantor. *Marian, te iubesc, te rog, te rog, întoarce-te la mine, te rog mărită-te cu mine.* Stăteau la masa din bucătărie, față-n față. Ea era hotărâtă să plece pentru totdeauna, îl rănise cumplit pe Edward, el o ura, ea îl ura, nu vroia să-l mai vadă nici pe Tuan, nici pe Rosalind, sau Mildred, sau Benet! De aceea încercase Jackson să aducă vorba de „celălalt", în speranța că starea de lucruri se va mai ameliora. Dar n-a fost să fie așa.

Marian a citit mesajul, l-a citit de două ori, părea chiar calmă, apoi a rupt hârtia în două și a aruncat-o pe jos, de unde a recuperat-o Jackson. N-a spus nimic, îl privea doar pe Jackson cu o răceală sălbatică, încordată, el a văzut că-i clănțăneau dinții, i-a văzut dezgoliți... A întrebat, jenat:

— Cunoști scrisul?

— Bineînțeles!

— Și nu crezi în cuvintele lui?

— Nu, sunt vorbe goale, nu înseamnă nimic, *nimic*...

— Ei, bine... ce crezi că e, o capcană?

— Mă urăște, îl urăsc, totul *s-a terminat*. Nu știi ce-a făcut, nu știi ce-am făcut, nu-ți dai seama cât sunt de departe...

— Marian, a zis Jackson. Nu te supăra pe mine. Ascultă. Am fost și am stat de vorbă cu Cantor...

— *Te-ai dus la el?* Unde ai găsit biletul? El ți l-a dat?...

— Sigur că el, de unde-l puteam lua...

— Deci l-ai întâlnit, l-ai văzut, ai vorbit cu el despre mine, crezi că asta îmi face plăcere... *Detest* totul... Crezi că am să fug la el după tot ce s-a întâmplat? Toată lumea e *neîndurătoare* cu mine, totul e o *nebunie, nebunie, nebunie!...*

— O, Marian, te rog nu plânge...

— Nu-ți dai seama că eu însămi mă *urăsc*...

— Nu, nu, nu e cazul, trebuie *să crezi*, trebuie să te îndrepți spre dragoste, este un mesaj *adevărat*, te rog nu-ți pierde speranța, el te iubește, știu eu că așa e...

— Am distrus tot în jurul meu, toată lumea mă disprețuiește, chiar cei care încearcă să fie drăguți cu mine mă disprețuiesc, și tu mă disprețuiești, urăsc totul...

— Bine, bine, să presupunem că te duc cu mașina la Mildred sau la Elizabeth...

— Nu vreau să le văd, le *urăsc*, o, Jackson, ajută-mă, ajută-mă...

— Stau cu tine, am să fiu lângă tine.

Dar ce naiba pot să fac? gândi el. Sunt *obosit*, cumplit de *obosit*. Îi era teamă să nu adoarmă. Și-a dus scaunul de partea cealaltă a mesei și i-a cuprins umerii cu brațul, ținându-se de gulerul ei alb și de rochia din bumbac. S-a destins pentru o clipă, plecând capul, dar s-a retras imediat cu rigiditate. Lacrimile îi curgeau pe obraji, le-a șters cu dosul palmei.

— Am stat la un hotel după aceea, a spus ea, o să găsesc ceva. O să scot bani de la bancă. Am să plec din țară cât pot de repede. Mulțumesc, mulțumesc, trebuie să plec acum, *acum*...

— Așteaptă, a zis el, merg cu tine, știu un loc liniștit, o căsuță de închiriat, nu vine nimeni acolo, te duc acolo, ai putea sta liniștită... hai să mergem...

El o ținea de mână și-i căra bagajul. Când a ieșit, a privit neliniștit în jur, în grădină, la garaj, pe stradă. A tras-o după el repede și au luat un taxi.

— Ești sigur că nu o să mă găsească nimeni?

— Absolut sigur. Am să vin mâine...

— O, Jackson... într-un timp atât de scurt... mi-am distrus viața...

— Lasă că o să fie totul bine, draga mea copilă...

În taxi el a stat alături de ea privind-o, o atingea, îi atingea fața, îi săruta mâna.

— E un loc secret, îl cunosc, e numai cu apartamente, toate separate, am să vin și eu mâine!

Au ieșit din taxi, Jackson a plătit. A dus-o de mână până la intrare. A apăsat pe soneria cu numărul trei.

— Da?

— Sunt eu... am venit cu o prietenă... pot urca?

— Da!

— Bine... lasă ușa deschisă. Apoi i-a spus lui Marian: e la etaj, nu te-ngrijora.

Cantor a lăsat ușile de sus deschise. Jackson a intrat primul, trăgând-o și pe Marian înăuntru. I-a dat drumul, a lăsat jos bagajul și a pășit îndărăt.

Cantor stătea în fața biroului. Când a văzut-o pe Marian, și-a desfăcut brațele. Când l-a văzut ea, a țipat scurt și ar fi căzut dacă n-o prindea el. Nu s-a zbătut.

Jackson a mai stat o clipă sau două, a închis ușa de pe palier și a coborât în grabă scările. A mai rezolvat o problemă. Oare așa era? O să vină iar la el în fugă? Sau pur și simplu va fugi și va dispărea iar? Se simțea epuizat. Nu mai dormise de... oare de când? Și-a dat seama că se înserase. Era foarte cald. N-a reușit să găsească un taxi și a trebuit să meargă pe jos cea mai mare parte a drumului spre Tara.

Când s-a apropiat de casă, Jackson a pășit cu precauție. S-o fi întors Benet? Nu se vedea mașina, poate în garaj, nu, nu era nici în garaj. A urcat treptele și a intrat în casă. S-a învârtit puțin. Nu, Benet nu venise încă. A realizat că era îngrozitor de obosit, de extenuat... pe vremuri fusese capabil să nu doarmă zile și nopți în șir! Îi era și foame. A intrat în bucătărie. S-a dus la cămară. S-a așezat la masă. A mâncat niște pâine cu unt și a sorbit niște vin alb dintr-o sticlă aproape goală pe care o găsise în frigider. I se întâmpla foarte rar să

bea alcool. Oare sărbătorea succesul avut cu Marian? Ah, dar era oare un succes? Trebuie să aștepte până mâine. S-a gândit să-i telefoneze lui Tuan, dar era mai bine să amâne și telefonul până mâine. A privit la dezordinea de pe masă. Avea impresia că ațipise. S-a ridicat. Se va simți în curând mai bine. A intrat în salon și s-a întins pe canapea.

Benet plecase de la Penndean dimineață devreme. Ieri fusese foarte cald, azi urma să fie și mai cald. Îl sunase pe Edward cu o seară în urmă „să-l mai încurajeze", dar Montague i-a spus că Edward a plecat la Londra. L-a sunat pe Edward la Londra și în seara respectivă și a doua zi dimineață înainte de plecare, dar nu răspundea nimeni. Se simțea prost dispus și nervos. Îl sunase și pe Tuan aseară sperând să poată sta totuși de vorbă cu cineva, dar Tuan păruse încurcat și grăbit, probabil era pe punctul de a ieși. I-a telefonat și lui Rosalind, dar i s-a părut că plângea și era incoerentă. A sunat-o pe Anna, dar era plecată. I-a răspuns Bran, cam tăios și cu un accent franțuzesc, prefăcut după părerea lui Benet. Era clar că nimeni nu știa nimic de Marian.

A ajuns la Tara devreme, deși prinsese un blocaj rutier chiar la intrarea în Londra. Soarele era deja foarte fierbinte. Și-a pus mașina în garaj și a urcat treptele de la intrarea principală. A deschis ușa. L-a cuprins un val de singurătate și tristețe. Se gândea că Marian zace moartă într-o cămăruță închiriată întunecată, și-a amintit de lacrimile Annei, ce însemnau toate astea, la fel și Rosalind, îl apăsa răceala îngrozitoare a lui Edward, ura lui teribilă. „O urăsc acum, urăsc pe toată lumea". A trecut prin hol și a aruncat o privire prin camere. A văzut o dezordine cumplită în bucătărie și s-a oprit. Devenea tot mai conștient de ruptura dintre el și Jackson. Cine se credea Jackson? Era mai tot timpul plecat și ajuta pe toată lumea, numai pe el nu! Poate ar face mai bine „să-l predea"! Intenționat nu-i telefonase ca să-l prindă cu vreo mârșăvie! Benet se simțea

ușor jenat din pricina lipsei de încredere pe care o manifesta. Nu avea motive serioase, dar nu mersese totuși Jackson prea departe?! A ieșit încet din bucătărie și a reintrat în hol.

Soarele strălucea, era foarte cald, și-a scos haina și s-a descheiat la cămașă. Dar unde era Jackson? Poate avea de lucru în grădină. A ieșit pe ușa din spate. Nici urmă de Jackson. Ce cald și senin era! Încă devreme. Poate că Jackson a plecat la cumpărături. Benet s-a îndreptat spre „căsuța" lui. Soarele îi ardea ceafa și Benet și-a acoperit-o cu mâna. A bătut la ușă, apoi a deschis-o. Tăcere. A strigat, apoi a intrat în bucătărie. A fost surprins când a văzut dezordine și aici. Și plutea un miros ciudat. A traversat bucătăria și a deschis larg ușa de la dormitor. Ceea ce a văzut l-a îngrozit pur și simplu. Cămăruța era într-un haos total. Patul mutat de la loc, salteaua mișcată, cearșafurile atârnau pe jos, păturile încâlcite pe dușumea. A stat astfel nemișcat, respirând greoi. Era un miros ciudat, grețos. Arăta totul de parcă se dăduse o bătălie acolo... animale sau oameni... luptându-se... făcând amor... *îngrozit,* a închis ușa și a încercat să-și adune gândurile. În bucătărie masa fusese pusă pentru două persoane. Ce făcuse Jackson în căsuță? Probabil că și-a adus o femeie acolo. Sau un *bărbat!* Benet a ieșit imediat la soare. Îi venea să plângă și să urle. Indiferent ce s-a întâmplat, Jackson îl dezamăgea înfiorător. Cum a putut fi atât de idiot, atât de deștrăbălat, atât de *prost* încât să lase toate aceste urme! Unde naiba era acum, era oare posibil să aibă *un prieten?* Benet s-a întors în casă. A rămas o vreme în hol încercând să facă ordine în toată nebunia de gânduri sinistre.

A sunat telefonul. S-a repezit spre el. Era Anna.

— O, Benet dragă, bună, ai vreo veste?

— Nu, îmi pare rău... sigur că te anunț dacă aflu ceva.

— Ai vorbit cu Bran, nu? Sper că n-a fost nepoliticos sau răutăcios...

— Nu, a fost drăguț... Eu mă cam grăbeam.

— Apropo, poți să-l lași pe Jackson să vină la mine mâine dimineață?

— Da, cred că da, deocamdată nu e, am să-i spun... *da, da,* poți să-l iei!

— Benet, îți mulțumesc din suflet, ești un înger și el, la fel!

Benet a pus receptorul jos. Unde era Jackson, tocmai acum când avea atâta nevoie de el! „O, Doamne, mă simt foarte obosit!" a zis el cu voce tare. S-a gândit să meargă în salon și să se întindă pe canapea. Abia mai putea merge de oboseală. A deschis ușa salonului și a închis-o în urma lui. Și-a târât picioarele până la șemineu. S-a sprijinit cu mâna de spătarul canapelei și a mai înaintat puțin.

Apoi *ceva îngrozitor*. Era un *lucru oribil* pe canapea. Un bărbat. *Jackson*.

Benet a ocolit canapeaua și a privit la el. Era mort? Nu, respira, arăta *groaznic*. Era pe jumătate îmbrăcat, dormea bușteан și părea beat.

Benet s-a aplecat și l-a mirosit de aproape. Da, era *beat* și *dormea* bușteан. A rămas în picioare, gândindu-se la cele văzute și privindu-l pe cel ce dormea dus. Cât de jalnic arăta, haina mototolită pe jos, cămașa desfăcută, i se vedea pieptul, nu se bărbierise, părea murdar. Dormea profund. Benet s-a uitat la ochii lui închiși, la genele lungi, la părul negru încâlcit și a oftat.

Benet s-a întors în hol și s-a așezat pe un scaun. Și-a acoperit fața cu mâinile. A rămas o vreme acolo, respirând greoi.

În cele din urmă a întins mâna, a scos niște hârtie din biroul de lângă scaun și a scris. Cele scrise le-a lăsat pe masă. A mai stat puțin nemișcat, cu mâinile în poală, cu buzele întredeschise, ochii împăienjeniți. Și-a căutat o batistă în buzunar. S-a ridicat încet și și-a împachetat niște lucruri. A ieșit pe ușa principală, încet și a coborât treptele. A intrat în garaj, și-a scos mașina și a plecat la Penn. Din fericire, drumul nu era aglomerat.

Jackson s-a trezit. Îl durea capul. A stat nemișcat un timp. Unde era? Și-a amintit că a dus-o pe Marian la Cantor. Ce s-o fi întâmplat cu ei? Va trebui să dea un telefon. Ba nu, mai bine să meargă până acolo. A încercat să se ridice. Lumina strălucitoare care pătrundea prin ferestrele înalte l-a orbit. S-a lăsat pe spate. S-a gândit la munți, Tim și munții. Mesaje... asta a văzut Tim.. chiar în ultima clipă... când a zis... văd, văd.

Jackson s-a ridicat și a privit în jur. Unde era, în ce loc, unde? Da, fusese cu Marian... a închis ochii. I-a deschis iar. Era în salonul de la Tara. A stat puțin, ascultând. Liniște. A încercat să se ridice, dar iar a căzut. A devenit perfect conștient de durerea cumplită de cap. Ce naiba căuta în salon, *dormea în salon*, cu hainele pe el? Sau aproape. Și-a dat repede seama... probabil că băuse! La urma urmei nu dormise două zile și două nopți și a avut și o grămadă de probleme dureroase de rezolvat! Deci a fost în bucătărie, a mâncat pâine cu unt, apoi a băut puțin vin... bine că nu l-a văzut nimeni întins în halul acela pe canapea! S-a ridicat cu grijă și și-a luat haina de jos. Soarele strălucitor îl orbea, trebuie să iasă în hol. Și-a pus haina din nou pe jos și a aranjat canapeaua. Îl îngrozea gândul că se îmbătase, nu i se prea întâmpla așa ceva. Bine că n-a trecut nimeni pe-acolo. A ieșit în hol, a urcat scările și a coborât iar. S-a gândit să facă ordine în bucătărie. Vai în ce hal am lăsat-o, ce prost sunt! Apoi s-a gândit că mai bine ar suna la Cantor ca să se asigure că totul era în ordine și că ea n-a fugit iar sau mai știu eu ce. Apropiindu-se de telefon, a văzut o foaie de hârtie pe masă și pe ea scria ceva. A luat-o. Era de la Benet.

> Dragă Jackson,
> M-am întors, dar te-am găsit beat, dormind în salon. Îmi pare rău că trebuie să-ți spun, dar am nevoie ca majordom, ajutor, om-bun-la-toate, etc. de cineva constant și de nădejde, nu un bețiv și nu o persoană care e întotdeauna plecată. Nici nu-ți dai seama cât suntem de supărați cu toții, cât de mult suferim. De asemenea, am impresia că aduci, cu nerușinare, o femeie în „căsuță", ceea ce mi se pare extrem de reprobabil. Mai mult: am fost de acord ca uneori, cu permisiunea mea, să faci diverse servicii prietenilor mei. Dar a ajuns să mi se pară că ești mai ușor de găsit în alte case decât la mine. Pe scurt, sunt de părere că locuința mea nu te mai satisface, că te simți mai bine în altă parte. Poate ar fi mai indicat, pentru amândoi, să încerci să-ți găsești de lucru altundeva. Vei găsi în plic banii pe acest trimestru și pentru următoarele săptămâni. Mă întorc la

Penn câteva zile ca să-ți las răgaz să-ți împachetezi lucrurile și să pleci.

Al tău,

Benet Barnell

Mai jos era mâzgălit:

Îmi pare nespus de rău. Am avut încredere în tine.

Jackson a împăturit hârtia și a băgat-o în buzunar. A lăsat plicul cu bani pe masă. S-a ridicat încet, privind în jos și a rămas așa o vreme. Apoi a oftat adânc. Ce situație tâmpită! O cantitate mică de vin combinată cu două zile și două nopți de nesomn, plus o permanentă alergătură și mâncare aproape deloc. Bineînțeles că nu era obișnuit cu vinul. De parcă asta conta acum. Oricum, era adevărat că a cam fost plecat de acasă. Avea rost să încerce...? Nu. S-a îndepărtat de masă. Apoi s-a întors. Măcar să-l sune pe Cantor. Măcar *asta* de nu s-ar termina cu lacrimi!

— Alo! Cantor?

— Sigur că da, Marian e aici și ea, iar tu ești un adevărat erou! Nu vii să ne vezi? Ne-ai făcut *atât de fericiți*... cu adevărat ne-ai... *ne-ai salvat*... probabil ești *magician*... stai un pic. Marian!

— Jackson, dragul meu, sunt eu, Marian, chiar eu, parcă sunt cu totul alta, o persoană minunată, mi-am pierdut pur și simplu vechea identitate, și totul atât de *repede*, și ție ți-o datorez! De parcă toată mizeria aceea tulbure a fost brusc îndepărtată și eu m-am transformat într-o ființă perfectă, vreau să zic, crezusem că sunt terminată pentru totdeauna...

— Și eu la fel, interveni Cantor. Ți-o dau pe Marian.

— Am fost îngrozitoare, știu...

— Nu, n-a fost, interveni din nou Cantor.

— Ba da, ba da, chiar puteam să ne pierdem unul pe altul, eu eram distrusă, mă uram, mă gândeam la sinucidere..

— Și eu... și ai apărut tu ca un zeu, dragă Jackson...

— Mă bucur foarte mult, a spus Jackson. Toată lumea va fi fericită. Vreți să răspândiți voi vestea sau eu să... sau vreți deocamdată să nu afle nimeni...?

— Păi, plecăm foarte curând în Australia, nu-i așa, draga mea?

— Da, dragă Jackson, Cantor și-a terminat afacerile...

— Tu ești afacerea mea, îngerul meu.

— Oricum plecăm și ne-ar face plăcere dacă *le*-ai spune că am plecat, dar cu siguranță ne întoarcem! N-or să ne omoare, nu?

— Bineînțeles că nu, a zis Jackson. Vor fi încântați, chiar vor veni să vă vadă!

— Cred că i-am cam supărat, dar pe ei n-o să-i deranjeze prea mult, nu-i așa?

— Nu, nici vorbă, sunt rezonabili, toată lumea vroia să știe unde ești. Adică tu, Marian...

— Dar n-au aflat încă despre *mine*... sau au aflat deja? Bănuiesc că au avut și alte treburi!

— Jackson, iubitul meu, știu că s-au cam supărat, că și-au făcut probleme la început, dar te rog să le spui că regretăm că plecăm atât de curând...

— Când plecați?

— Plecăm cu avionul de mâine... dar ne vom întoarce. Am să-i scriu o scrisoare lui Benet și-i explic totul... nu e prea supărat, nu?

— O, nu, nu...

— Jackson, haide până la noi *acum*...

— Nu pot. Ce oră o fi? s-a întrebat. Dar să știți că sunt *foarte bucuros*...

— Apropo, unde ești?

— Sunt la Tara. Benet este la Penn.

— Stai puțin... da, dragă, da... Marian crede că mai bine dă un telefon de la aeroport și o să trimită o scrisoare mai târziu.

— Indiferent ce hotărâți, a zis Jackson, să nu mă băgați în afacerea asta!

— Dar tu ești... nu contează, bine... O să telefoneze Marian... nu te-ngrijora... bineînțeles că o să-i scriem și lui Benet mai târziu, el e cel care... el ne va ierta, nu-i așa?... o să-i scriem *amândoi*...

— Bine, a spus Jackson. Să-i scrieți *amândoi*.

— O, da... da... va fi simplu... și o să-ți scriem și ție... Unde să-ți trimitem scrisoarea, la Tara sau la Penn?

Jackson a închis ochii. O, *doamne!* I-a deschis și a zis:

— Trimiteți-mi scrisorile la Tuan, e mai simplu, Benet va pleca în curând și eu... Marian știe adresa, ți-o dă ea...

— Cine-i Tuan? Ce nume frumos!

— Ascultați, dragii mei, trebuie să, am să mă gândesc la voi mâine când veți fi sus în aer...

— Dar o să vii să ne vezi, nu-i așa, dragul meu frate? O să ne întoarcem...

— Da, da, vă doresc numai bine și fiți fericiți... eu sunt tare, tare bucuros... nu uitați, când îi scrieți lui Benet, *nu pomeniți* nimic de mine!

Jackson a făcut ordine în bucătărie, apoi și în „căsuță". N-a fost tocmai simplu. Dormitorul se găsea într-o stare jalnică. Abia acum și-a dat Jackson seama de ceea ce-i văzuseră ochii lui Benet nu cu multă vreme în urmă. Nici nu-i de mirare că... Se gândea: normal că a fost o *greșeală*, ce și-a imaginat el *nu este adevărat!* N-ar fi mai bine să stau *aici* și să-i spun ce s-a întâmplat? Ei bine, și ce s-a întâmplat? Nu prea suporta ideea că trebuia să-i explice sau să se scuze sau să se umilească în fața lui Benet. Ceva din ce spusese Benet despre plecările lui la alții, era adevărat... avea dreptate, deși aproape întotdeauna *îi spusese* și *se dusese* cu *consimțământul* lui... de cele mai multe ori Benet era și el plecat. Niciodată n-a luat din timpul pe care trebuia să-l afecteze pentru Benet și nici nu l-a păcălit. Toate acestea oricum nu puteau fi lămurite acum A făcut ordine, a împachetat, a spălat rufe. Își simțea pieptul strivit de o mâhnire profundă. Totul s-a năruit. Și-a scos cele două geamantane mari și le-a umplut, apoi, pentru că nu i-au încăput lucrurile, le-a golit din nou, și-a aranjat totul cu grijă, a pus și etichete noi de plastic. S-a întors în casă pentru a vedea dacă nu-și lăsase vreun obiect de-al lui. Simțea că înnebunește... și mai erau atâtea alte probleme... era gata-gata să plângă... a încercat să-și revină. În „căsuță" și-a verificat din nou bagajele. Și-a luat hainele, apoi le-a pus jos. Unde mergea? Mai avea treabă în casă? Bineînțeles, trebuia să încuie

totul și să lase cheile... oh, uitase de asta! Și... să-i lase lui Benet, în hol, vreun bilețel în care să explice, să se scuze...? Nu, nu avea nimic de zis.

Și-a îmbrăcat haina și și-a așezat pelerina pe braț. A ridicat geamantanele și pelerina i-a alunecat la încheietura mâinii. A lăsat jos bagajul. Băgase în buzunar cheile de la casă, dar uitase cheile de la „căsuță" în bucătărie. Și-a scos valizele afară, împreună cu pelerina și cu sacoșele, a încuiat „căsuța", și-a luat bagajele și a pornit încet spre casă. A ajuns la treptele de la intrarea principală. Și-a lăsat geamantanele, sacoșele și pelerina dincolo de poartă. Și-a dezbrăcat haina și a lăsat-o jos. A urcat treptele și s-a strecurat înăuntru. A trecut prin hol și a coborât pe cele care duceau la „ușa dinspre grădină". A încuiat ușa și s-a întors în hol. A pus toate cheile pe masă, pe plicul ce conținea banii pe care cu amabilitate îi lăsase Benet! A privit în jur. Nu s-a uitat în salon și în bucătărie. A ieșit pe ușa principală și a închis-o cu grijă în urma lui. În timp ce cobora, a auzit telefonul sunând. Jos, la poartă și-a îmbrăcat haina, apoi pelerina și, smucind bagajele a ieșit în drum trântind poarta cu piciorul. A pornit încet de-a lungul drumului. A prins un taxi destul de repede și i-a dat taximetristului adresa unui hotel.

ȘAPTE

Tuan, care în mod normal ar fi trebuit să iasă în oraș în ziua aceea, a rămas acasă să aștepte telefoane. Era încă destul de devreme. Era nefericit și abătut și simțea că ar trebui să se ascundă undeva. S-a decis să-și reia studiile legate de Maimonides, dar nu se putea concentra. Se tot învârtea prin cameră, trecându-și mâna peste cărțile din bibliotecă. Tatăl lui fusese un evreu evlavios, dar nu erudit. Putea deveni Tuan un evreu erudit? Muncă științifică evreiască, misticism evreiesc? Valori religioase, valori mistice? Ce este misticismul, are legătură cu filozofia? Ce legătură au toate acestea cu „Dumnezeu", există un Dumnezeu... un Dumnezeu viu, nu înseamnă asta oare un muritor? Marea deosebire dintre Dumnezeul evreiesc și Dumnezeul creștin.

Dus pe gânduri, i-a venit ideea să-l sune pe Benet. Dar dacă-l sună, va trebui să-i dea o explicație. Ce anume să explice? Păi, *orice*... în prezent se simțea foarte *vinovat!* Să-i spună ceva de Marian... dar ce-i putea spune? O, de-ar putea scăpa de mâhnirea *aceea*. O repezise pe Rosalind, normal că a trebuit să-i spună să plece, dar nu fusese oare prea aspru? Acum regreta cumplit toate prostiile pe care i le spusese... și-i spusese cam multe. Se întreba dacă n-ar face mai bine să meargă până la ea, dar îi era *imposibil* și ea o să-l evite sigur. A sunat de câteva ori la Jackson, la „căsuță", dar nu răspundea nimeni. Ce s-o fi întâmplat cu Marian, unde era? O, biata Marian! Nu mai putea pune întrebări, era un nenorocit.

A sunat soneria. A dat fuga la ușă.

— O, Rosalind, ai vreo veste?

— Nu. Am tot așteptat telefoane, apoi m-am dus până la Tara, dar n-am putut intra, adică se pare că nu e nimeni pe-acolo!

— Îți mulțumesc că ai venit. Nu pleca încă...

— Tuan, dragă, ai înnebunit!

— Ce vrei să spui? Te rog să mă scuzi, știu că te-am jignit.

— Hai să ne așezăm.

S-au așezat pe canapea. Ea i-a luat o mână.

— Tuan, te iubesc, vreau să mă mărit cu tine.

— Dragă, draga mea Rosalind, nu mă cunoști, e doar un impuls de moment, o dorință pripită, după toate necazurile prin care am trecut. Ești foarte drăguță cu mine și-ți doresc numai bine din toată inima, dar trebuie să ne gândim acum la sora ta...

— Dar mă iubești, *știu* că da, ne dorim reciproc, a existat o barieră dar s-a rupt, sunt singura persoană care te înțelege... sigur că mă gândesc la Marian, dar...

— Draga mea copilă...

— Sunt aproape de aceeași vârstă cu tine. Câți ani ai?

— Treizeci.

— Ei, și eu am aproape douăzeci și trei, deci tocmai bine! Știu că ai avut o mulțime de necazuri îngrozitoare, poate din pricina părinților tăi, știu cât de mult ai suferit când au murit, îmi pare teribil de rău, știu că n-ar trebui să vorbesc despre asta... și totuși, trebuie, trebuie să vorbesc despre *tot*. Te urmăresc de foarte multă vreme, chiar de când te-a găsit Unchiul Tim în trenul de la Edinburgh...

— Te rog...

— Ne-a spus despre asta și despre faptul că te-a plăcut din prima clipă. M-am îndrăgostit de tine pe loc.

— Vrei, te rog, să încetezi...

— El ți-a dat numele ăsta... cum te mai chema?

— Thomas, dar...

— Ai și un nume evreiesc. Vrei să mi-l spui?

— De unde... nu contează... Jacob.

— Îmi place și numele ăsta... dar îl țin secret, numai pentru noi. Unchiul Tim ne-a spus ce înseamnă numele tău, Tuan, ce nume tragic și nobil...

— Ești un copil, un copil încântător, dar... te rog nu mai vorbi despre asemenea lucruri, nu ajungem nicăieri, poate doar în beznă.

— Ascunzi multă durere... o, te rog iartă-mă... Vreau să te păstrez și să te salvez...

— Da, ești un copil, un copil teribil de romantic. Eu sunt foarte, foarte departe de tine. Iartă-mă. Trebuie să rămân singur.

— Să fii iertat și lăsat singur pentru totdeauna? Ca Jackson!

— De ce gândești astfel despre Jackson?

— Nu știu... cred că pleacă... Nu vreau să plece... oricum, e tare singuratic...

— Este un bărbat ciudat, dar un om bun.

— Și tu, hai să vorbim despre tine. Vreau să-mi spui câte ceva despre viața ta.

— Rosalind, *nu pot*... n-ar fi o viață... adică nu e... nimic de spus...

— Ei, hai... este ceva, ceva ce știi, ceva ce-ai văzut, suferința altcuiva... ai fost tot timpul atât de misterios, retras și reticent...

Tuan s-a ridicat și a făcut câțiva pași prin cameră.

— Destul, *destul*, dragă Rosalind, te rog pleacă acum. Ai venit aici să afli despre Marian. Există lucruri pe care nu le pot explica. Nu trebuia să-ți spun nimic. Te rog lasă-mă, o, *te rog,... lasă-mă!*

— Trebuie să-mi înțelegi dragostea, să crezi în ea, nu trebuie să lași *lucrul acela* să-mi distrugă dragostea, dragostea noastră, pentru că *știu* că mă iubești. Și eu te iubesc de multă vreme, nu sunt copil, nu te pot lăsa, vreau să fiu numai cu tine, vreau ca suferința ta să fie și a mea. Te rog, măcar spune-mi *ceva, te rog...*

Tuan măsura cu pași mari camera, tăcea, apoi s-a așezat iar, trăgându-și un scaun în fața ei.

— Bine, am să-ți spun ceva. Numai un lucru. Am să-ți spun și vei suferi, și nu vei mai spue nimănui.

— N-am să spun nimănui.

— E în legătură cu trecutul... o, trecutul, ce repede dispare și e dat uitării. Chiar și cele mai grave și mai hidoase lucruri pot fi șterse de vreme... dar asemenea lucruri nu trebuie uitate niciodată...

Rosalind a întrebat:

— Holocaustul?

— Da. Poate n-ar mai fi nimic de spus...

— *Te rog...*

— Este ceva legat de tata și de bunicul. Este o poveste pe care mi-a spus-o tatăl meu. S-a petrecut pe timpul războiului. Mulți oameni, oameni de-ai noștri nu și-au dat seama multă vreme în ce pericol îngrozitor se aflau. Mulți au stat până în ultimul moment. Mulți au stat prea mult. Bunicul a fost norocos că a scăpat... a scăpat cu un tren obișnuit, a trecut o graniță, s-a urcat într-o barcă și a venit în Anglia. Tata mi-a descris teama, groaza acelor ultime clipe din tren... bunicul, bunica, tata și sora lui... Trecea timpul și trenul nu se mișca. Tata avea atunci paisprezece ani, sora lui, doisprezece. Sora lui plângea pentru că, în graba cu care au părăsit casa, au uitat de cățel. Bunicul i-a explicat că nu puteau lua cățelul și în nici un caz nu se puteau întoarce, când trenul putea pleca în orice clipă. Casa noastră, abandonată, era foarte aproape de gară. Brusc sora mea a trecut printre noi, a sărit pe peron și a început să fugă. Tata a încercat să fugă după ea, să o oprească, dar bunicul l-a apucat de mână și nu l-a lăsat să plece. Tata plângea, am s-o opresc, da, am s-o aduc înapoi, dar bunicul îl ținea strâns cu toate că trenul tot nu se mișca. Timpul, timpul îngrozitor trecea și bunica plângea și ea, socotind că fiica lor trebuia să se întoarcă din clipă în clipă. Atunci, trenul s-a pus brusc în mișcare. Bunica înnebunise parcă. Bunicul și tata se uitau pe fereastră. „A venit, a venit!" Dar trenul se mișca prea repede. Ultima oară când a văzut-o tata a fost atunci, pe peron, cu câinele în brațe.

Rosalind plângea.

— Și?...

— Și bineînțeles că nu s-au mai văzut niciodată... nu i-au mai dat de urme... tata mi-a spus... mi-a spus mie... nu i-a spus mamei... mi-a spus de mai multe ori că putea s-o oprească și s-o aducă înapoi dacă l-ar fi lăsat tatăl lui. Și apoi și-a făcut o grămadă de procese de conștiință. „Când a sărit și a început să alerge pe peron, puteam să mă smulg din strânsoare și să fug după ea. Puteam s-o prind și s-o aduc înapoi în tren. Numai că tata nu m-a lăsat, mă ținea îngrozitor de strâns!"

Rosalind și-a acoperit fața cu batista.

— Deci, Rosalind, vezi... și asta... asta a fost... și este... cu mine. Și *tot mai mult... tot mai mult și mai mult* mă gândesc la ea, mă gândesc la *ei*... milioane, zeci de milioane... cum de poate exista atâta rău pe lume... trebuie să i se pună capăt. Povestioara mea nu înseamnă *mai nimic*. Acum nu mai plânge.

— Îmi pare tare rău, înseamnă *foarte mult*... dar, totuși, nu-mi dai voie să te iubesc și să rămân cu tine?... n-ar fi mai bine pentru tine, vreau să spun...

— Nu, *nu*...

— Poate vrei să te însori cu o evreică...

— Nu despre asta e vorba. Pur și simplu nu pot... trebuie să port, pentru tata și pentru bunicul și pentru *toți*... povara aceea, pentru totdeauna, durerea aceea... totul... îmi pare rău... de aceea nu mă pot însura cu tine... cu nimeni... îmi pare tare rău. Da, știu că nu poți înțelege...

— Poate aș putea... a zis Rosalind. Poate ceva, cred că aș putea... dar să așteptăm o vreme... sunt atât de... atât de departe. Lasă-mă să-mi revin. Am să pot veni la tine... în scurt timp... *te rog*...

— Te rog să mă ierți, nu vroiam ca tu... să-ți faci iluzii. Sunt convins că nu vei spune *nimic* nimănui.

— Ai mai spus cuiva?

— Păi, da. I-am spus lui Jackson... și acum ție... prostește... trebuie să se oprească aici, să rămână doar cu mine. Te rog, dragă Rosalind, te rog *pleacă*... prezența ta aici mă chinuie. *Te rog*.

S-a dus la ușă și a deschis-o. Rosalind și-a luat jacheta și geanta și a ieșit.

Owen a deschis ușa. Se uita fix la Jackson și la bagaje.

— Ce s-a întâmplat? Intră! Pleci în croazieră?

— Nu... Sper că nu te deranjează dacă las la tine lucrurile acestea cât sunt plecat.

— Bineînțeles, adu-le înăuntru, la naiba, dar sunt grele, ai băgat bombe înăuntru? Aruncă-le acolo. Ce-i cu taxiul acela?

— Nu vreau să te deranjez, am să lipsesc o vreme... trebuie să plec acum...

— O, nu, nu pleci! Scap eu de taxi. Așează-te acolo!

Jackson s-a așezat. A închis ochii. Owen a plătit taxiul, s-a întors și a închis ușa.

— Hai, trezește-te. Mergem și ne așezăm în salon și-mi povestești *tot*. Sprijină-te de brațul meu.

Jackson nu intenționase să stea mai mult la Owen, doar atât cât să-și lase bagajele. Dar la gândul de a se așeza l-a cuprins o stare de slăbiciune, simțind că în orice clipă ar putea să cadă. L-a urmat pe Owen în salon. Au stat față-n față, lângă șemineu. Jackson a întins mâna să se prindă de marginea de marmură a șemineului.

— Ești mai mult mort decât viu, a zis Owen. A întins mâna, l-a apucat pe Jackson de umeri, l-a desprins de șemineu și l-a condus, încet, spre fotoliu. Jackson s-a așezat.

— Îmi pare rău, scuză-mă, vroiam doar să las mizeria aia de bagaj, îți sunt recunoscător, dar trebuie să plec... serios...

— Unde? Nu-ți dau voie să pleci. Te-a dat Benet afară?

— Da. Mi-a lăsat o scrisoare...

— *Ce?... chiar* ți-a făcut vânt? Nu pot să cred! Ce-ai făcut... sau, mai bine spus, ce-a făcut *el?* Este o prostie! Mulțumesc Cerului că ai venit la mine. Dar, chiar așa, nu se poate să fi greșit cu ceva, e absolut imposibil, tu nu faci lucruri rele!

— E vina mea, a spus Jackson. S-a săturat să mă tot duc cu treburi pe la alții.

— Ei, și? Ce făceai la alții? Poate că nu i-a convenit ceva! Nici aici n-ai făcut mare lucru! Nu, nu, te necăjesc, cum *îndrăznesc* să te necăjesc acum când ești mort de oboseală? Sunt *foarte* surprins că Benet și-a pierdut cumpătul. O să te vrea înapoi mâine.

— Nu cred. Am încurcat rău lucrurile. Chiar trebuie să plec, să plec mai departe...

— Unde? La cine? Vin cu tine. M-am întrebat deseori pe unde umbli! Hai să mergem împreună!

— Nu vreau...

— Da, adică nu vrei să deranjezi, să fii o povară și alte tâmpenii de astea, dar trebuie să știi, să fii *convins* de faptul *că eu sunt foarte bucuros că te văd* și *am de gând să mă țin de tine*. Acum stai liniștit aici. Am să aduc ceva de mâncare și de băut și servim aici, la măsuța aceasta. Arăți de parcă ești gata să te prăbușești.

Rezemat în fotoliu, Jackson a trăit o senzație stranie, venind parcă de demult. Părea cuprins de o substanță uriașă, caldă și apoasă, care se ridica ușor deasupra capului, nu moartea, nici înec, ceva care venea să-l salveze. Capul i-a căzut ușor pe spătar, a închis ochii o clipă. Auzea vocea lui Owen parcă de departe. A adormit.

S-a trezit. Owen îl privea. S-a ridicat. După câteva secunde și-a amintit. A zis:

— Te rog să mă ierți. Cred că am dormit.

— Da, ai dormit. Nu te-am trezit. Te-am așezat aici la țanc. A trecut ceva timp. Hai să mâncăm și să bem acum. Apoi te trimit la culcare.

— Cât este ora?

— Nouă.

— *Nouă?*

— Da, seara. Am uitat să-ți spun de Mildred. A plecat în India, unde se poartă sari și se doarme pe jos. Dumnezeu sau Krișna mi te-a trimis. Hai să bem, să mâncăm și să ne înveselim.

Owen pregătise măsuța cu whisky, vin roșu, suc de portocale, sandvișuri cu șuncă, măsline, prune și o plăcintă cu cireșe. Jackson se uita la toate acestea. Și-a amintit toată povestea cu Tara și Benet. Îi era greață de rușine și de supărare. Și-a prins capul în mâini. Se mai întreba dacă Marian și Cantor erau bine și dacă se îndepărtaseră de Anglia. A băut puțin suc de portocale și i-a cerut lui Owen puțină apă. A mâncat un sandviș cu șuncă și o măslină. Simțea o povară extraordinară, de parcă un animal se agăța de spatele și de umerii lui. I-a spus lui Owen:

— Îmi pare îngrozitor de rău...

— Știu că vrei să dormi. Înțeleg... îmi povestești mâine... sper. Hai, te ajut să urci la etaj, ține-te de mine, e O.K., hai, încă o treaptă, aproape am ajuns, întotdeauna am o cameră pregătită, să fie acolo în caz că cineva, dar nu vine nimeni, numai tu... e și acesta un semn, a, uite baia acolo, să-ți aduc... bine, bine... trag draperiile, e un pat uriaș să știi... nu, eu nu, nu încă... nici nu știi cât sunt de fericit că te-ai refugiat la mine. Pot să te sărut... vrei să mă săruți... mulțumesc, dragul meu, te iubesc, noapte bună, dragă Jackson.

Jackson s-a trezit. Era întins într-un pat, un pat străin, un pat uriaș într-o încăpere străină. Lumina soarelui pătrundea printre draperiile grele. Capul îi era sprijinit pe o grămadă de perne mari și moi. Respira liniștit, a încercat să se ridice pe coate, dar a căzut îndărăt. Se afla într-un spital? Nu. Și-a amintit de ziua de ieri, o zi îngrozitoare și lungă. Dar dormise atât de mult... de ce dormea mereu? Și-a amintit unde se află și cum l-a ajutat Owen să urce scările. Dragul de el. A, și ieri dimineață, când dormea pe canapeaua de la Tara. O, Doamne! *Tara... Benet.* Toate s-au *sfârșit!* Încerca să iasă din pat. Unde-i erau geamantanele și lucrurile? Le-a văzut într-un colț al camerei. Probabil că i le-a adus Owen în timp ce el dormea. Ce ființă nenorocită a fost ieri... și astăzi. Ce putea face, unde să meargă, la cine să apeleze? Îl iubea pe Owen, dar nu putea sta la el.

S-a ridicat din pat și a tras draperiile. Soarele a pătruns în cameră. Nu s-a uitat pe fereastră. Și-a deschis unul dintre geamantane și l-a închis imediat la loc. Se culcase îmbrăcat, își scosese doar haina și pantofii. S-a așezat pe un scaun, și-a îmbrăcat haina și s-a încălțat. Ce urma? Nu era nimic? Totul părea *terminat.* S-a ridicat ca să meargă la baie. Și-a deschis celălalt geamantan și a scos trusa de bărbierit. Umbla încet, ca un bătrân. Of, doamne... S-a tăiat când

s-a ras și prosopul s-a pătat de sânge. S-a întors încet în dormitor. A încercat să-și facă singur *curaj*, dar nu prea reușea. S-a așezat pe marginea patului. Nu putea rămâne acolo, trebuia să plece cât mai repede posibil. Trebuia să facă *alte planuri*, cu totul *alte planuri*.

L-a auzit brusc pe Owen fugind pe scări. S-a ridicat și a încercat repede să se aranjeze, să arate normal.

Owen a dat buzna în cameră.

— O, Jackson, te-ai sculat! N-ai auzit vestea cea mare!

— Ce veste?

— Marian! Trăiește și e bine, sănătoasă, e într-adevăr vie și sănătoasă, ce spaimă am tras din pricina ei, Benet mi-a spus la telefon, spune la toată lumea, este atât de fericit...

— Ce grozav! a spus Jackson. S-a reașezat pe pat. Dar unde a fost tot timpul acesta?

— Strengărița s-a ascuns la iubitul ei, este australian...

— Uluitor! Trebuia să ne fi spus și nouă mai devreme.

— Da, așa-i! Dar ce ușurare, ce proști am fost!

— Deci o s-o vedem și noi cu individul...

— Ei bine, nu, nu încă, presupun, pleacă în Australia astăzi! Ticăloșii! Benet a primit scrisoarea chiar în această dimineață... și apoi pușlamalele i-au telefonat de la aeroport!

— I-au telefonat!

— Da, amândoi, cred că au decolat deja. Nici nu mă mir că o întind! Au provocat atâtea îngrijorări, dar trebuie să-i iertăm, nu?

— Da, a spus Jackson.

S-a întâmplat cu o seară în urmă, înainte de vestea primită de la Marian.

Bineînțeles că Rosalind a revenit, cum să nu o facă? A bătut la ușă seara târziu. Tuan se așteptase la o asemenea reacție și se temea

de ea. De când plecase ea, neliniștea nu-l părăsise. Nu ieșise din casă toată ziua. Nu telefonase nimănui, nici măcar lui Benet. Era incapabil să se concentreze asupra scrisului. Și-a făcut de lucru prin casă, a strâns, a pus la punct bucătăria (deși era foarte curată), a așezat cărțile (unele nu erau la locul lor), și-a spălat cămășile, a cârpit o haină veche. Se mai ridica din când în când, gemea, își băga degetele în gură și le mușca. Ce trebuia să facă, ce avea de *făcut?* Nu trebuia să-i fi spus lui Rosalind povestea aceea hidoasă... trăia cu impresia că din pricină că i-a spus-o, n-ar trebui să o mai vadă niciodată. Chiar și numai a o spune cuiva era un păcat, dar de ce tocmai această *povestioară,* când de fapt *totul* era atât de *cumplit de hidos.* El, prezența lui, faptul că el se afla alături de ea, întuneca totul între ei. Faptul că o povestea *cuiva,* o făcea de o mie de ori mai vie, mai violentă. Tatăl lui trebuia să-și fi dat seama că nu era bine să-i spună propriului fiu o asemenea poveste, probabil că a și regretat după ce a făcut-o. Dar poate că a considerat-o ca pe o datorie, un *detaliu* înspăimântător al *muntelui negru.* Dar la ce-a folosit!... l-a rănit pe Tuan și acum Tuan o rănea pe Rosalind. O va regreta, nu imediat, mai târziu, gândi el. Să plece din Londra, să-i lase *pe toți,* să se întoarcă la Edinburgh pentru totdeauna? Nu era o idee rea. Ar avea ce face acolo. S-a gândit că ar fi mai bine să-i telefoneze lui Rosalind... mai bine decât să-i scrie... să-i spună că va pleca în curând.

I-a deschis ușa și ea s-a strecurat înăuntru. A închis ușa încet și a intrat după ea în sufragerie. A întrebat:

— Mai știi ceva de Marian?

Rosalind l-a privit surprinsă, apoi s-a întristat.

— O, nu. Dacă ar fi aflat ceva, Benet ar fi telefonat. Te-a sunat pe tine?

— Nu. De ce-ai venit?

— Te rog să mă ierți... Vroiam să te văd... lasă-mă să rămân aici, te rog.

— Am discutat suficient.

— Ce vrei să spui? Nu ne așezăm? Lasă-mă să vorbesc cu tine. S-a așezat pe canapea.

Tuan a rămas în picioare, privind-o fix, cu mâinile la spate.

Ea a zis:

— Îmi e teamă de tine. Nu te uita la mine așa...

— Plec. Plec definitiv. Mă duc în Scoția.

— Dacă mergi în Scoția, vin cu tine, te însoțesc peste tot, te iubesc.

— Nici nu mă cunoști bine. Dragostea ta e o himeră. Și eu sunt un demon. O, Rosalind...

— Mi-ai rostit numele...

— Pentru ultima oară.

— Nu fi atât de aspru cu mine, nu mă necăji, *te rog*..

— De ce porți rochia aceasta?

— Am crezut... păi, am crezut... ăăă... că o să mă placi... în rochia aceasta...

— Ai crezut *așa ceva?*

— Tuan, lasă-mă să stau cu tine în noaptea aceasta.

— Te-am văzut cum dormi.

— Lasă-mă să rămân cu tine, să merg cu tine oriunde mergi tu, nu-ți voi fi o povară, am să muncesc pentru tine, o să câștig bani pentru amândoi... nu ești homosexual, nu? Știu că nu ești...

— Ești o proastă. O, Doamne! Îmi ies din minți. Te rog pleacă. Nu trebuia să fac așa ceva, mi-am făcut rău și mie și ție.

— Tuan, termină... stai liniștit... hai să ne calmăm, te iubesc, te-am iubit întotdeauna, îți amintești de seara aceea la Penn... mai înainte, ce s-a întâmplat... vroiam atât de mult să stau de vorbă cu tine, să te ating... eram îndrăgostită de tine... zici că m-ai văzut când dormeam... o, dragul meu, lasă-mă să rămân cu tine. Te rog, în numele Unchiului Tim care te-a cunoscut în tren, zicea că ești ca un grec, și zicea că erai dulce și drăguț ca un animal bun și blând, apoi ți-a dat numele cules din cărți...

— Un nume de osândă și moarte. Umbra aceea va pluti mereu deasupra mea și pentru că ți-am spus deja, să știi că e mai apăsătoare și mai întunecată. Îmi pare rău, *îmi pare tare rău*. Acum, te rog pleacă, Rosalind.

— Vreau să mă culc cu tine în noaptea aceasta.

— Cum poți să spui așa ceva când Marian s-ar putea să nu mai existe? Vrei *să pleci, te rog!*

Rosalind a plecat. Tuan a rămas nemișcat până târziu în noapte. Apoi s-a întins, dar a rămas cu ochii deschiși pe întuneric foarte multă vreme. A doua zi dimineața a fost trezit de vocea veselă a lui Benet care-l anunța că Marian era bine și sănătoasă, vorbise cu el la telefon și pleca în Australia cu *logodnicul* ei! Tuan a vrut s-o sune pe Rosalind, dar probabil că Benet o făcuse deja. A închis telefonul.

După ce-a luat micul dejun împreună cu Jackson, Owen s-a mai calmat.

— N-am mai avut o asemenea zi în viața mea. Nu, mint, bineînțeles că am mai avut parte de zile bizare. Dar aceasta le-a întrecut pe toate. Ce putea fi mai ciudat decât să mă trezesc cu *tine* aici... aparținem unor lumi total diferite, atmosfere diferite, chiar planete diferite... facem tot felul de lucruri diferite... Dar acum ne vom putea explora unul pe celălalt... nu-ți fie teamă... vom fi *uluitor de creativi*... ne asemănăm îngrozitor în clipa aceasta, știi... el *te*-a dat pe tine afară, *ea* m-a dat pe mine afară! Trebuie să ne revenim... la naiba cu ei... vom începe o viață nouă... vom vorbi și despre alți oameni, nu numai despre *ei*... și ne vom spune tot felul de secrete. Pun pariu că nu-ți convine. Ai fost întotdeauna un om ascuns. Am să te determin să te deschizi. Ca o stridie... da, o stridie, cu o perlă în ea, știu eu. Dai din cap. Dar poți fi sigur? Stridia nu e sigură. În tine crește ceva de care tu nu ești conștient. Mildred a zis ceva despre tine, s-o ia naiba că nu-mi aduc aminte, dar ceva amabil, desigur. Tu mă vei învăța să fiu înțelept, eu te voi învăța să pictezi, e tot ce știu... și poate o să devii un pictor mai bun decât mine, mult mai bun. Cred că îți cauți și tu drumul tău, nu-i așa? Benet e un capitol încheiat, acum ești liber, ascultă, vorbesc serios, te pot elibera, ba

nu, mă laud, tu mă vei elibera pe mine, oricum vei deveni *tu însuți*, ești de-a dreptul ciudat, știi, și te pricepi la atâtea, poate și la unele secrete... ești tăcut... hai să mergem undeva împreună, dar nu ieșim încă din casă, nu-ți dau drumul afară, nu încă, oricum, te simt ca pe o pisică sau un câine care ar fugi și s-ar rătăci, îți arăt pisica mea de sus, pisici, adică în tablouri, normal... câți ani ai? apropo... ești o pasăre cu aripile frânte, după câte știu s-ar putea să ai două sute de ani... nu contează, o să ne îmbătăm... dar vom fi liberi, vom întoarce casa pe dos ca niște îngrijitoare cu puteri magice.

Jackson asculta atent fiecare cuvânt, simțind că ține într-adevăr la Owen, cu capul lui uriaș, fața palidă, buzele groase, țuguiate, nasul mare și părul negru, frumos, poate vopsit. Jackson, obosit deocamdată, era încântat să fie captivul lui Owen, îngrijitoarea lui magică. „Întoarcerea pe dos" însemna pentru Owen mai întâi o escapadă până la ultimul etaj al casei, în pod, unde se găsea un pat lipit de perete, vizibil, în mijlocul unei grămezi pestrițe de *lucruri* ce acopereau toată pardoseala: haine vechi mâncate de molii, piese de mobilă stricată, cărți prăfuite cu cotoarele și copertele rupte, pietre de diverse dimensiuni, cufere și geamantane străvechi, sticlă spartă, albume cu poze și ele vechi, făcute ferfeniță, lampadare nefolositoare, porțelanuri sparte de toate formele și dimensiunile, cutii îndesate cu tot felul de mărunțișuri, ziare vechi, îngălbenite, jucării stricate. Owen își croia drum cu greu printre toate acestea, lovindu-le și dându-le la o parte cu picioarele lui mari, încălțate în pantofi din pânză. Îi spuse lui Jackson, care-l urma atent:

— Toate acestea sunt micile mele entități, copii de-ai lui Odradek ha, ha, ha, mici zei, surse tainice de inspirație, sclavi ai dezordinii. Mai iau câteodată un obiect de pe-aici, unul la care țin, privilegiat, și-l duc jos... uite, ca ăsta, știi, poartă noroc. Luă de jos o broască țestoasă din bronz, fără un picior și o băgă în buzunar. Ia privește aici. Și-a croit drum până la fereastră. *Uite*, ce frumoasă e Londra sub cerul senin, Turnul de la Oficiul Poștal, ce priveliște, tocmai bună pentru sinucidere, turnul de la Muzeul de Științe Naturale, drăguțul de el, Albert Memorial și Albert Hall, o grămadă de turle asemănătoare cu cele de la Kensington, Palatul Kensington... hai să coborâm, ai grijă la sticla spartă, ține-te de mine, uite acolo e

dormitorul tău, văd că ți-ai făcut patul, semn bun, și acum să privim Ororile, aprind lumina, așa e bine, nu te amuză, eu trăiesc din pasiunile lor obscure, acele entități deformate, nu contează, hai să coborâm și să privim cele patru afișe de la capul patului meu, și apoi niște tablouri adevărate, aici în atelier, acestea sunt versiunile pisicii japoneze, văd că ești obosit. Uite, vreau să-ți arăt niște prieteni vechi și apoi termin, iat-o pe Mildred când era tânără, pe Edward cu tată lui, aici cu fratele lui, Randall, știi povestea aceea îngrozitoare, nici nu-i de mirare că bietul Edward, a, da, toate sunt făcute de mine, nu mai sunt chiar așa de tânăr, aceasta-i Anna cu Bran când era sugar, ce păcat că Lewen n-a apucat să-și vadă fiul..

Când a auzit vocea lui Marian la telefon, Benet era să leșine de uimire și bucurie. Avea o mulțime de lucruri de aflat în câteva clipe. Marian era bine și foarte, foarte fericită, era la aeroport cu *logodnicul* ei australian... da, australian, *logodnic*, aeroport, urmau să se căsătorească, acolo, regreta că n-a sunat mai devreme, spera că nu i-a necăjit prea mult. În acel moment a intervenit *logodnicul* ei australian, numai că Benet nu înțelegea ce spune. Râsete. Iar vocea lui Marian... da, sunt cu bărbatul pe care-l iubesc și-l voi iubi mereu, mereu! Dragă Benet, sper din tot sufletul că ne vei vizita... trebuie să plec, sărutări, sărutări.

Benet s-a așezat, cu mâna pe inimă, apoi a vărsat câteva lacrimi urmate de o criză nebună de râs. După aceea a pus mâna pe telefon. I-a făcut mare plăcere să anunțe vestea cea mare, dar nu pentru multă vreme. Ceilalți i-au preluat inițiativa. S-a simțit ușurat că Edward nu răspundea. A întrebat-o pe Anna dacă vrea să-l sune ea, dar aceasta i-a spus că tocmai pleca în oraș. A revenit la Rosalind

care i-a promis că nu se va lăsa până nu va da de Edward. A rămas apoi cu mâhnirea lui cea mare. Jackson.

Benet regretase imediat scrisoarea nemiloasă pe care i-o lăsase lui Jackson. Îi era rușine pentru că s-a înfuriat și s-a pripit, era trist pentru că nu știa cum vor reacționa ceilalți. Și-a dat imediat seama că l-a aruncat pe Jackson pe o pistă de unde îl va culege imediat cineva! Nu fusese un prost? Pierduse nu numai un om priceput și valoros, dar și un potențial sfătuitor și mai ales un *prieten*. Gafa era făcută, a stricat totul și nu vedea cum ar putea repara lucrurile. Poate că Jackson era deja „servitorul"... sau așa-l vedea el acum... Annei Dunarven, sau al lui Owen, sau al lui Edward, al lui Rosalind, al familiei Moxon, al lui Oliver Caxton, al nebunului de Alexander sau al lui Elizabeth Loxon, care-l apreciau foarte mult, sau al Priscillei Conti, dar ea se afla încă în Italia... Dar Italia... era chiar cel mai bun loc pentru el acum! Sau poate a dispărut pentru totdeauna prin vreun cotlon al Londrei, un loc în care Benet nu-l va mai găsi niciodată. Ce-ar fi spus Unchiul Tim... câtă dreptate avusese Unchiul Tim.

Unde era Jackson acum? Benet și-a amintit cum și unde l-a întâlnit pe Jackson prima dată. I-au revenit în minte momentele relației lor, atât de ciudate. Jackson, lângă pod, urmărindu-l până acasă, vocea din spatele lui care l-a întrebat: „Pot să vă ajut?" În clipa aceea li se întâlniseră privirile. Benet îi vedea și acum limpede ochii. Apoi, cum Jackson i-a *atins* pur și simplu mâna, arătându-i că nu bani vroia, sau asta vroia oare să însemne gestul? Indica oare altceva, vreun *semnal* oferit de Jackson în zadar? Și apoi iar pe întuneric: „Lăsați-mă să încerc. Pot face multe lucruri." De ce i s-a părut atunci vocea lui prefăcută, ca de actor? Apoi, după ce s-a mutat Benet la Tara, aproape uitase de figura aceea fantomatică, dar aceeași persoană insistentă a apărut din nou, și Benet i-a zărit figura, de data aceasta peste umărul Unchiului Tim! Consternarea și dezaprobarea Unchiului Tim când Benet a țipat la Jackson. Și până la urmă l-a luat pe Jackson. De ce o făcuse? De fapt Unchiul Tim a făcut-o, mustrându-l pe Benet, aspru (i s-a părut lui), pentru că nu-l „angajează pe Jackson". Și nu a fost Jackson prețios, priceput așa cum pretinsese? Chiar mai mult. Oare *soarta* era de vină?

Da, Unchiului Tim îi datora asta. Tim îl plăcuse pe individ. Nu era nimic de făcut. Atunci, în clipa aceea, Benet și-a amintit cu durere în suflet de patul de moarte al Unchiului Tim și cât de apropiat a fost de Jackson în acel scurt moment. O, de-ar fi Tim aici! Poate, gândi Benet, *chiar* îi aparținuse lui Tim, l-a urmărit pe Benet din pricina lui Tim, s-a împăcat cu Benet din cauza lui Tim! Și totuși, eu l-am întâlnit mai întâi! Benet își dădea seama cât de mult îl obsedează gândul acesta. Dar, acum s-a terminat totul și relația lui cu Jackson a fost întotdeauna puțin cam stânjenitoare. Ar trebui să se simtă ușurat. De nu i-ar fi scris scrisoarea aceea răutăcioasă. Putea cu ușurință să facă totul mai politicos, chiar să-și exprime regretele. Dar nu cred, gândea Benet, că o să se vândă vreunuia dintre *ei*... ar fi cumplit. Și totuși a fost îngrozitor din partea lui că era mai tot timpul plecat... și lipsea mult... dar poate o găsise el pe Marian? Oricum, ascundea adevăruri și spunea minciuni... poate că el a știut de Marian tot timpul! Și cel mai îngrozitor dintre toate: să-l fi luat Marian și individul acela pe Jackson cu ei, în Australia!

Toată lumea mă părăsește, gândea el, mă lasă de izbeliște. Prieteni nu mai am! Edward este deprimat și furios și zice că vinde Hatting Hall. Owen nu vrea să vorbească cu mine. Anna spune că se întoarce în Franța de îndată ce începe Bran școala și-și vinde casa din Londra. Mildred a fugit în India. Când o sun pe Rosalind este rece și-mi trântește telefonul. Mă întreb — desigur... ne-am liniștit cu Marian și acum încep alte scenarii! De ce nu *Edward cu Rosalind*... n-ar fi *normal?* Poate că sunt capabil să fac ceva în sensul *acesta!* Benet stătea în birou și încerca să lucreze la Heidegger, dar se gândea la Jackson și la „ceilalți". A început să realizeze cât a fost de nepriceput; nu văzuse în fața ochilor decât căsătoria dintre Marian și Edward. Acum Marian i-a deschis cale liberă lui Rosalind! Era clar de ambele părți! Când s-a dus să-l vadă pe Edward în după-amiaza aceea nenorocită, a găsit-o pe Rosalind cu el în Galerie. Probabil că se afla de multă vreme acolo și încerca să-l consoleze! Asemenea tentative și vizite puteau da rod, numai că Edward, din păcate, s-a ținut demn, departe de ele; acum că Marian se declarase *hors de combat*, calea era liberă pentru Rosalind! Nu-i de mirare că nu vroia să-și piardă timpul la telefon cu el!

Bineînțeles că Rosalind s-a simțit ușurată când a primit de la Benet vestea plecării lui Marian în Australia, cu un australian! Firește că fusese foarte îngrijorată din pricina surorii ei. Dar o preocupa mult mai mult cealaltă problemă, cea a lui Tuan. Rosalind a așteptat trei zile. Așteptarea era pentru ea agonie curată. Încerca din răsputeri să-și stăvilească toate dorințele și gesturile care îi sfâșiau inima. Simțea, cum nu mai simțise niciodată, o puternică *durere sufletească*. În acele zile se așezase de nenumărate ori pe scaunul de lângă fereastră, respirând adânc și încercând să citească. Nu simțise niciodată în viață o asemenea durere. La fel trebuie să fie și durerea morții, când ești conștient de faptul că ești muritor, gândea. La început a plâns mult... mai apoi a rămas pur și simplu cu buzele întredeschise, privindu-și fix mâinile ce se odihneau pe genunchi sau pe piept. Fereastra era închisă și foarte cald în cameră. După prima zi n-a mai privit pe fereastră, se uita doar la lucrurile din cameră și din când în când la carte. *(În căutarea timpului pierdut.)* Uneori mai încerca să se gândească la pictură. Încetase să picteze. Va trebui să picteze iar, curând... în viitor... numai că nu întrezărea nici un viitor, ci doar un hău întunecat. Spre surprinderea ei dormea destul de bine, de parcă trupul cel sănătos nu primise mesajul durerii mortale. Lumea spune că se poate muri din dragoste, se gândea, dar nu cred ce spun... oricum, nu mulți dintre ei, presupun că unii... da, nu foarte mulți... au trecut prin aceste chinuri... când e într-adevăr o problemă de viață și de moarte... deși poate nu am să mor.. dar nici nu văd cum aș mai putea trăi așa. În tot acest timp a reușit să-și înfrângă imensa dorință de a-l vedea pe Tuan, de a da fuga la el. Instinctul a sfătuit-o să mai aștepte. Dar după trei zile n-a mai putut suporta.

În a patra zi s-a trezit devreme și a zăcut încolăcită ca un melc un timp, cu fața în mâini. S-a ridicat și s-a îmbrăcat încet. Își alesese cu o seară în urmă rochia, o rochie foarte simplă din bumbac, maro, largă, cu mâneci lungi și fără nici un model. Își va pune și o jachetă neagră, largă, din bumbac. Presupunea că va fi cald și soarele va străluci. Era sâmbătă; luase și asta în calcul. Stătea pe așternutul mototolit și se uita la ceas. S-a ridicat, s-a privit în oglindă, și-a aranjat gulerul de la rochie și și-a netezit părul blond pe care și-l mai tunsese recent – gest pe care l-a regretat apoi. Și-a privit ochii... plânsese

mult... încerca să nu mai plângă... nu trebuie să plângă acum. Rezultatul acestei hotărâri a fost un nou val de lacrimi pe care abia le putea stăpâni. S-a uitat iar la ceas, arăta aproape ora opt. Se decisese deja să meargă pe jos până la destinație. Era gata de plecare.

Tuan a deschis ușa. A salutat-o din vârful buzelor:

— O, bună!

După o scurtă ezitare, s-a dat la o parte lăsând-o să intre și a închis ușa. Avea în mână jacheta cea neagră din bumbac pe care o mai avusese cu ea și înainte, și acum a pus-o, din obișnuință, pe același scaun. El o privea nedumerit.

— De ce-ai venit?

— O, Tuan, știi...

— Nu s-a schimbat nimic...

— Pot să stau doar puțin, îmi dai o ceașcă de ceai?

— O, bine... dar...

— E foarte cald afară.

Tuan s-a retras în sufragerie și ea l-a urmat. A evitat canapeaua și s-a așezat pe un scaun. Tuan a plecat la bucătărie.

— Tuan, nu te mai deranja cu ceaiul, nu vroiam ceai, doar o limonadă...

Tuan a venit imediat cu un pahar de limonadă. Ea a băut-o și a pus paharul pe jos. A întrebat apoi:

— Cum îți mai merge lucrarea?

— Nu prea grozav.

El și-a tras un scaun în colțul opus al camerei, dar nu s-a așezat.

— Despre ce e?

— E despre... mari gânditori... din trecut... dar știi, mai și lucrez...

— Da, la librărie. Îmi pare rău, dar nu știu nimic despre filozofii tăi.

— Nici eu nu prea știu, adică știu foarte puține lucruri, sunt un cercetător neînsemnat.

— Sunt convins că nu ești „neînsemnat".

— Vreau să spun că nu știu mare lucru. Ascultă, Rosalind...

Tuan măsura camera cu pași mari.

— Rosalind, îmi pare rău că trebuie să-ți spun, dar prezența ta aici mă deranjează. Ai vrea să pleci? Scuză-mă că te tratez astfel. Dar nu mă aștept să-mi împărtășești părerile sau măcar să înțelegi...

— Dar înțeleg, încerc să înțeleg.

— Tu ești făcută pentru fericire și libertate, în lumea ta proprie. Eu vin din alt tărâm. Mi-am etalat necazurile și povara și n-ar fi trebuit să procedez astfel. M-am gândit bine. Mă compătimești. Simt imensa ta milă, oceanul întins de compătimire... dar te-ai lăsat impresionată de povestea mea și ai ajuns să crezi că aceste frământări, această umbră se numește dragoste, deschidere spre dragoste... și nu poate fi așa... destinul tău se află în alt loc, în *altă lume*... și *acum* te simți dezorientată în spațiul ei mare.

— De ce *acum*... vrei să spui... Cerule!...

— Tu aparții Angliei, frumuseții și caracterului nobil al istoriei sale. Tu, aici, ești acasă, ești prințesă. Ești tânără, liberă, ai tot viitorul în față... poți fi fericită în lumea ta, împreună cu cei de-o seamă cu tine. Și acum că a plecat Marian...

— Și ce legătură am eu cu Marian? Vrei cumva să spui că sunt liberă să mă mărit cu Edward...!

— Așa văd eu lumea ta, care nu este și a mea. Da, Edward sau altul. Îmi pare rău că trebuie să-ți spun asemenea lucruri. O, Rosalind, cum *poți!*

Tuan, care umblase prin cameră ca un leu în cușcă, s-a așezat pe canapea și și-a acoperit ochii. Rosalind a venit lângă el.

— Ce vrei să spui? Bineînțeles că știi, doar vezi că te iubesc, *numai pe tine*...

— Ți-am spus data trecută...

— Cum poți vorbi astfel de Edward? Nu, nu recunoști adevărata *dragoste?* Te voi iubi cu disperare și din toată inima până la moarte, te iubesc pe *tine* și știu că și tu *mă* iubești.. mă iubești, nu?... te rog spune-mi că mă iubești... te rog ia-mă de mână.

Tuan i-a luat mâna și apoi i-a dat drumul. A zis:

— Nu mai plânge. Ei bine, plângi dacă trebuie.

— Dă-mi o batistă, am pierdut-o pe a mea.

— Poftim, ia una mare. Rosalind, tu ești încă un *copil*. Suntem caractere foarte diferite, provenim din două lumi total opuse.

Căsătoria este un mister, o problemă foarte profundă și dificilă, poate fi o greșeală teribilă, o greșeală de-o viață.

— Nu atunci când dragostea e reciprocă și noi ne iubim. Dragostea este mai presus de orice... *Știu* că mă iubești, Tuan, văd, simt, *știu*, vom fi împreună, *trebuie* să fim împreună, vreau să rămân *pentru totdeauna* cu tine...

El a împins-o la o parte, s-a ridicat și a început iar să măsoare camera cu pași mari și agitați. Ea îl privea cu răsuflarea tăiată, ținând batista în mână.

El a zis:

— Ți-am spus care sunt motivele pentru care nu ne putem căsători, chiar dacă mă iubești... și dragostea poate fi neadevărată și efemeră. Ar trebui să-ți spun și că nu m-am culcat nciodată cu vreo femeie sau vreun bărbat.

— Nici eu nu m-am culcat niciodată cu vreun bărbat sau cu vreo femeie.

— Am avut propriile mele probleme teribile... interioare... probleme și greutăți...

— Asta-mi tot spui, dar *eu* sunt aici și dragostea noastră ne poate ține în viață, ne poate vindeca. Putem câștiga bani amândoi și chiar de-am fi săraci, asta n-ar schimba nimic...

— Nu, nu, nu... Îți spun pentru ultima oară... nu.

— O, dragul meu, sunt atât de obosită, hai să nu ne mai certăm, vreau să mă întind, hai să ne întindem amândoi, acolo înăuntru, măcar *să ne odihnim* împreună, te rog, te rog, dragostea mea. Hai să mergem împreună, vino. S-a ridicat și a întins mâna.

El a privit-o și i-a luat mâna. S-a lăsat dus spre pat. S-au așezat pe marginea patului și s-au privit.

Rosalind avea impresia că leșină. A fost copleșită de un val extraordinar de viață, o senzație pe care nu o mai cunoscuse până atunci, deși stătea jos, simțea că i se dezintegrează trupul, dureros, ciudat, ca din pricina unui șoc electric. S-a desprins de el și și-a scos rochia. Tuan a rămas nemișcat, o privea, ochii îi erau liniștiți și calmi, parcă medita; a privit-o, visător, mult timp. Respira adânc, cu buzele întredeschise. A început să se descheie la cămașă, apoi s-a oprit.

— Vino la mine, ia-mă în brațe, Tuan dragă, sigur am câștigat...
— Poate ai câștigat doar tu, copila mea. Rămâne însă de văzut...

— Mulțumesc lui Dumnezeu că s-a terminat *povestea aceea*, a spus Owen. Stătea în bucătărie și se uita cum pregătește Jackson *ratatouille* pentru prânz. Dar imaginează-ți că a fugit cu un australian. Oare o fi urmărit-o sau a stat aici tot timpul?

— Și eu mă întreb.

— Putea să ne anunțe mai din timp! Putea să se hotărască mai devreme că îl vrea pe australian și nu pe bietul nostru Edward.

— Chiar așa, aprobă Jackson.

— Ne-a făcut viața un iad la toți, în special lui Edward, bineînțeles, dar și lui Benet. Dar să știi că-mi pare rău pentru Benet, adică pentru ceea ce simte fiindcă ea n-a vrut să se mărite cu Edward. În noaptea aceea... tu erai la Londra, firește... când a venit oribilul mesaj pe sub ușă. Mă tot întreb cum a ajuns acolo... l-a dus australianul, l-o fi scris el, a, ba nu, era scrisul ei parcă sau poate pur și simplu ea și-a dat seama că Edward nu era pentru ea, nu se potriveau, ea nu-l plăcea și de fapt doar Benet a pus la cale totul.

— Posibil, a spus Jackson.

— Edward a fost neclar, nu-i așa? Benet a zis că l-a găsit foarte deprimat când l-a vizitat la Hatting Hall. Edward e genul de om care face câte o depresie și nu-și mai revine.

— Probabil, a zis Jackson.

— Rămâi la mine, dragul meu? Ai auzit ce i-am spui lui Benet când a sunat și m-a întrebat dacă știu ceva de tine! Era gata să mă sufoc! Bine, nu te mai bat la cap, nu încă. Sunt atât de bucuros că ești cu mine. Chiar mă gândesc la sinucidere. E un subiect plictisitor, însă. Știi că Mildred a plecat în India. Îmi e foarte greu fără ea.

Poate că unul dintre zeii ei mi te-a adus pe tine în loc. Normal că ești încă șocat, mă tot întreb ce naiba a avut Benet... bine, nu întreb nimic, orice-ar fi fost, e un tâmpit și gata, poate trec pe la el și-i ard câteva să se învețe minte, ba nu, n-am să fac așa ceva, pun pariu că nu mă lași, tu ierți totul ușor... Ei, fir-ar să fie, ce-i asta, du-te și vezi tu, dragul meu, nu poate fi Benet atât de repede... nu, lasă că mă duc eu, poate fi oricine.

Sunase cineva la ușă. Owen a deschis-o. Era Mildred.

— O, Doamne! Te-ai întors deci, târfulițo, am crezut că ai plecat *definitiv!* Sau ai venit iar să-mi spui un adio grețos? Ce vrei? Dacă ai de gând să pleci, *poți pleca acum*, din partea mea. Dacă vrei iar să scâncești un adio, o, fir-ar să fie... tocmai când... o, bine, intră... vino în salon, eu tocmai făceam ceva la bucătărie... să nu începi să plângi, hai, treci în salon și *stai* acolo până termin, altfel urlu.

Owen a tras-o pe Mildred în sus pe scări, până în salon și a închis ușa după ea. Apoi a fugit la bucătărie și a închis și ușa aceea. Jackson a ridicat, mirat, din sprâncene.

— Ascultă, să nu scoți *un sunet*, e Mildred, nu vreau să vadă că ești aici, *stai cuminte*, bine? Scap de ea cât pot de repede, îți promit, dar tu să stai aici, dragul meu băiat... închide afurisita asta de ușă și *ține-o închisă*.

Jackson a aprobat din cap.

Owen a urcat repede în salon.

— Deci, te-ai întors, nu? Dar nu poți sta aici, să știi, bine, bine, ai venit să-mi povestești, e al naibii de nepotrivit, da, stai jos, o să stau și eu...

Pe scurt, povestea lui Mildred suna cam așa. Și-a pus un anunț că-și vinde casa, dar nu se hotărâse unde avea să locuiască în India. S-a dus la British Museum să se sfătuiască cu zeii ei, dar n-a primit nici un răspuns clar. O tenta Calcutta, sălașul Mamei Tereza, un loc absolut mizerabil și murdar, unde este primit orice obol, cât de mic, pe de altă parte... în toate aceste clipe de dureroasă nehotărâre, ca un fel de pedeapsă, s-a dus și în East End la Londra, ca să se pregătească pentru scenele teribile din India. Aici, a intrat într-o oarecare biserică și a cunoscut un preot anglican, care predica acolo și a fost teribil de impresionată de modul lui simplu de viață, umil, altruist,

sfânt, o lumină spre care se îndreptau toți cei cu inimile zdrobite. Bineînțeles că Mildred a mai văzut și alte asemenea lucruri, dar strălucirea aparte a acestei vieți simple, existența unei inimi atât de pure au făcut-o pe Mildred să perceapă, în așteptarea unei revelații, o nouă rază de lumină. A început să priceapă că de fapt nu era absolut *necesar* să plece în India, că era nevoie de ea aici. Ea considera acum absolut necesar, și ideea i-a venit ca o rază luminoasă, să se păstreze creștinismul în forma în care noul secol o cerea, la fel ca celelalte mari religii care știau să facă trecerea din trecut spre viitor, știau să păstreze în formă pură realitatea spirituală, ținând și cultivând ceea ce a fost profund și credibil adevărat pentru mai departe în noile ere ale omenirii. Această înțelegere profund mistică, care aparținuse cândva creștinismului, a început să pălească din pricina marilor științe și a noii lumi creștine care îi considera pe Hristos și pe Dumnezeu niște persoane rigide în care nu se mai putea avea încredere. Dar ceea ce este *real*, adevărul mistic al creștinismului, așa cum l-au văzut marii mistici, Eckhart, Sfântul Ioan al Crucii, Tereza de Avila și alții, așa cum îl văd acum marii sfinți din ziua de azi, *acesta* trebuie propovăduit acum, acolo unde e nevoie, în Occident. Deci, a conchis Mildred, aici, în Anglia, în Londra, aici îmi este locul, aici pot practica religia, în felul meu simplu și nu în India. M-am dus la British Museum și am îngenuncheat în fața statuii lui Shiva și l-am văzut dând din cap aprobator!

— Hai, lasă-mă cu poveștile astea, a zis Owen. Și ce faci cu preotul ăla, când te măriți cu el?

Mildred a râs și apoi a spus că speră să fie ea însăși hirotonisită.

— S-ar putea să țin Potirul!

— Pe urmă o să vrei și Graalul, a zis Owen. Uite cum îți sticlesc ochii!

— Potirul înseamnă Graalul! Îmi pare rău că te-am deranjat, dar trebuia să-ți spun că încă sunt aici... nu te supăra pe mine, Owen. Trebuie să plec acum.

— Bine, bine. Mă bucur că ți-ai găsit misiunea aici și nu acolo, până la urmă. Dar la naiba cu preotul!

A condus-o jos și, când să deschidă ușa, văzându-i lacrimi în ochi, a sărutat-o. Ea l-a luat de gât. A sunat soneria.

— Ei, fir-ar să fie! a spus Owen, și dând-o pe Mildred la o parte a deschis ușa.

Era Benet.

— Cum suna exact scrisoarea aceea îngrozitoare?

Owen a ridicat special tonul ca să-i împiedice pe Mildred și pe Benet să pornească o conversație în prag. A reușit să o împingă pe Mildred afară, să-l bage pe Benet înăuntru, l-a dus pe Benet în salon și și-a cerut scuze, trebuie să dea fuga la bucătărie să pună ceva pe foc. L-a lăsat pe Benet acolo, a închis ușa, a alergat la bucătărie, i-a șoptit lui Jackson „Benet", a închis ușa, fuga înapoi în salon, a închis și acolo ușa.

Rareori l-a văzut Owen pe Benet atât de prost dispus. Dar nu avea deloc intenția să-l „liniștească", ci doar să-l pedepsească. Benet s-a bâlbâit, spunând cât de mult regretă scrisoarea aceea „îngrozitoare" pe care i-a lăsat-o lui Jackson.

— Păi... am zis că m-am săturat pentru că tot dispărea...

— Da, tot timpul pleca să scoată pe câte cineva din încurcătură. Nu l-ai mai văzut? Dar ce i-ai *scris?*

— I-am scris că s-a îmbătat, și chiar *era* beat, la Tara, nu-l mai văzusem niciodată atât de doborât, și... dormea pe canapeaua din salon, beat mort.

— Ce-a zis?

— Nimic. L-am lăsat să doarmă, am scris scrisoarea, am pus-o în hol și am plecat la Penn.

— Doamne sfinte, asta a fost tot?

— I-am scris că am nevoie de cineva de nădejde și că adusese o femeie în căsuța de vară...

— O, chiar așa?

— Așa am crezut eu... n-am aflat nimic concret. I-am scris că e clar că s-a plictisit de mine și asta a fost picătura care a umplut paharul, că mă întorc la Penn și nu vreau să-l mai văd când mă întorc la Tara.

— Și l-ai mai găsit?

— Nu.

— Și ai fost în sfârșit încântat?

— Îmi tot spuneam că am procedat foarte înțelept și că el a fost înțelept că a plecat... dar apoi...

— Te-ai răzgândit?

— A început să-mi pară rău, am fost șocat, mă tot întrebam cum de am putut fi atât de pripit, ar fi trebuit să aștept să se trezească și să vorbesc cu el, poate îi fusese rău... de fapt, știam atât de puțin despre el.

— Nici unul dintre noi nu știe mare lucru despre el... Oare o să-l mai vedem vreodată?

— Și am început să mă gândesc și la Unchiul Tim...

— Normal că Tim a ținut la Jackson, îi oferea afecțiunea de care avea nevoie și după ce-a murit Tim... atunci am crezut că Jackson nu o să mai stea mult la tine.

— Am visat că Unchiul Tim mă privea, apoi se uita la dușumea și acolo, pe jos, era o umbră lungă, neagră... și aceea era... Jackson.

— Păi, nu știu dacă o să mai aflăm ceva, mă gândesc să nu fi dispărut, sau poate a murit de supărare, s-o fi sinucis, s-a aruncat sub vreun tren...

— O, de nu i-aș fi scris scrisoarea aia idioată, doar *scrisoarea* aceea mă frământă, de ce oi fi scris-o, am fost veninos, răzbunător, cred că îmi ieșisem din minți...

— Ei, asta e situația... unii oameni sunt foarte sensibili. Presupun că s-a ascuns în vreo văgăună mizerabilă, și moare de foame, și-și deplânge singurătatea și tristețea... era atât de tăcut... poate că el considera că și-a încheiat misiunea pe lumea asta...

— O, Owen, n-am să-mi revin niciodată, el nu se va mai întoarce la mine... n-am să-l mai văd niciodată... totul numai din vina mea!

OPT

Edward și-a băgat ceva în buzunar și a ieșit devreme din casa lui din Londra. Mergea încet și respira adânc. Își alesese cu grijă cravata, dar după o vreme și-a scos-o și a pus-o la loc. Comportamentul, mersul, ochii... totul era cumplit de straniu și lumea pe lângă care trecea întorcea privirile după el. Mergea de parcă mărșăluia. Nu părea grăbit, ci mai degrabă părea teribil de hotărât, de parcă nimic nu-l mai putea abate din drum. Brațele i se bălăngăneau, buzele întredeschise, ochii păreau fără lumină. Cei care-l vedeau îl considerau în pragul sinuciderii sau se gândeau că poate tocmai comisese o crimă sau era pe cale să comită una. Umbla de parcă era gata-gata să cadă, țeapăn, cu fața în jos.

Când s-a apropiat de punctul destinației sale, Edward a încetinit pasul și mai mult. A privit în jurul lui, mișcându-și capul foarte încet. La un moment dat, chiar s-a oprit lângă un felinar, ridicând o mână și, cu privirea fix înainte, s-a rezemat de el. Chipul i s-a modificat, în ochi i se citea o uimire profundă, ca cineva care a bătut cale lungă, și și-a dat brusc seama că s-a rătăcit. O femeie amabilă chiar s-a oprit ca să-i vorbească. Edward a întors încet capul și a început s-o scruteze. Ea s-a îndepărtat repede. Asta l-a făcut și pe Edward s-o ia din loc. Pe măsură ce înainta, pe fața lui se citea tot mai multă suferință, lăsând impresia unei căutări zadarnice sau a căinței pentru o faptă oribilă. Un preot s-a întors din drum și l-a urmărit până când a hotărât că tânărul era pur și simplu beat. În sfârșit, Edward s-a oprit și a rămas nemișcat la un colț de stradă, apoi s-a îndreptat

de spate. A scos și un sunet ciudat, ca de pasăre sau de animal. După ce a cotit, a grăbit pasul și a început să dea violent din cap de parcă vroia să se dezmeticească. S-a oprit în fața unei case și, după ce a ezitat puțin, a sunat.

Anna Dunarven i-a deschis ușa. Când și-a dat seama cine era, a țipat scurt și era gata să leșine. Apoi a deschis ușa larg. Edward a intrat, a rămas nemișcat în hol până a închis Anna ușa și a trecut pe lângă el, îndreptându-se spre salon. Edward a urmat-o. În cameră bătea soarele. Ea s-a întors spre el și a întrebat:

— Ce vrei?

— Știi ce vreau, a răspuns Edward.

Anna s-a așezat pe canapeaua de lângă șemineu. Și-a acoperit fața. Edward a luat un scaun, l-a pus înaintea ei și a adăugat sec:

— Vreau să mă însor cu tine, bineînțeles.

S-au privit. Edward a întins mâna. Anna a luat-o într-ale ei. Lacrimile îi curgeau pe obraji. El nu s-a clintit. După câteva clipe Anna i-a dat drumul la mână și l-a privit fix. El s-a apropiat de canapea, au închis ochii amândoi și s-au îmbrățișat. Anna a șoptit:

— Mulțumesc lui Dumnezeu!

S-au dezlipit unul de altul și s-au privit iar.

— Te rog să mă ierți, a spus Edward. Îmi pare îngrozitor de rău. Dar n-am știut cum să procedez. Bineînțeles că m-am gândit tot timpul la asta de când...

— Și eu. Uneori mă chinuiam îngrozitor. Dar nu știam ce știi tu.

— Și eu nu știam ce vrei tu.

— Serios? M-am întors ca să te văd însurându-te cu altă femeie! A fost culmea culmilor, nici că-mi mai rămânea ceva pe lumea asta.

— Anna, *nu*, nu-mi reproșa, am trecut prin chinurile iadului.

— N-ai meritat? Era cât pe-aci să te însori cu Marian. Ai scăpat ca prin urechile acului.

— O, Doamne... da... te-am văzut la cimitir.

— Te-am văzut și eu... te ascundeai după un mormânt.

— Da. Vroiam să vă văd pe amândoi.

— A... într-adevăr... pe *amândoi!*

— Am crezut că mă eviți.

— Doar pentru motivul menționat. Acum, dragul meu băiat...

— Se mai pot întâmpla multe. Trebuie să mă salvezi.

— Trebuie să ne salvăm toți trei, acum și pentru totdeauna! N-ai scos o vorbă, nu?

— Nu, bineînțeles că nu.

— Nici eu.

— Dar el?

— El... păi, să vezi, nu-ți fie teamă. E un băiat foarte înțelept, nu va vorbi.

— Vrei să spui că știe... presupun că trebuia.

— Trebuia. Oricum a aflat!

— Și în viitor?

— Lucrurile se vor aranja de la sine. Noi suntem puternici și el de asemenea. Da, sigur, totul va fi bine.

— Așa deci. Ne putem căsători *imediat?*

— Bine, nu mai știu cât durează în Anglia...

— Va trebui să mergem în altă parte.

— Poate, însă numai pentru un timp. Edward, nu-ți fie teamă, contează doar faptul că *ai venit*. O, nici nu-mi vine să cred!

Au închis ochii, s-au îmbrățișat iar, apoi s-au desprins unul de celălalt și s-au privit.

— Ești atât de tânără, Anna.

— Da, da, da, cum zici tu! Dar de ce n-ai venit până acum?

— Așteptam un semn... nu, nu așteptam nimic, îmi pierdusem orice *speranță*. Simțeam că toate merg de-a-ndoaselea...

— Eu așteptam un semn. Chiar m-am dus până-n Lipcot și m-am uitat la Hatting, doar pe dinafară, doar o clipă.

— Eram acolo?

— Nu știu. Vroiam doar să-mi iau rămas-bun... mă aflam într-o stare atât de jalnică.

— Îmi pare rău. Mai bine am vinde Hatting.

— Nu, în nici un caz! De ce să-l vindem?

— Iar discutăm ca... bine, nu-l vindem!

— O, dragul meu, ai bătut atâta drum, ai venit în sfârșit acasă la mine. Ai fost foarte curajos, cavalerul meu iubit!

— Dar el? Simțeam că toate-mi sunt potrivnice. Mai simt încă diverse adversități...

— Te referi la Bran?

— O să mă facă bucățele. Unde e?

— În grădină. Să-l chem?

— Atât de repede... da, o să mor singur aici.

Anna a ieșit din cameră și a coborât treptele. Edward a rămas cu ochii închiși, rezemat, strângându-și capul în mâini. Când a auzit pași iuți afară, s-a ridicat în grabă și și-a dus mâna la inimă.

Bran s-a repezit la Edward. O clipă Edward a avut senzația că este atacat. Apoi s-au îmbrățișat, s-au prăbușit pe canapea și Edward a realizat că cel puțin un lucru, cel mai important lucru dintre toate, era absolut în ordine.

— O, Edward, Edward...

— O, Bran, dragul meu Bran, nu ești supărat pe mine?

— Te iubesc, te iubesc, am sperat atât de mult că vei veni într-o bună zi, am așteptat atâta... apoi am crezut că n-ai să mai vii...

— Păi, uite, am venit și orice va spune lumea, am venit și rămân, vom fi împreună! O, sună atât de bucuros, copilul meu, dragul meu copil!

Toți trei vorbeau în același timp, îmbrățișându-se, plângând, râzând, chiuind de bucurie. Ceea ce păruse o imposibilitate, ajunsese să se împlinească. După ce s-au mai liniștit puțin, Anna a sugerat să mănânce ceva, dar Bran a declarat că e atât de fericit încât nu va mai mânca în viața lui. Edward a scos ceva din buzunar și i-a întins.

Solemn, Bran a luat obiectul, l-a privit și apoi a scos un țipăt.

Edward i-a spus:

— Îți aparține.

Bran a dat din cap, fiind pe cale să-l pună la o parte, dar Anna i l-a luat din mână.

— Ce-i asta?

— O piatră, a spus Edward.

— Da, dar ce înseamnă?

Bran i-a luat-o și a băgat-o în buzunar.

Edward a zis:

— Este piatra care mi-a zgâlțâit fereastra în *ziua aceea*, ziua dinaintea așa-zisei mele nunți.

— Tu... Bran, *tu* ai făcut așa ceva... ai spart fereastra?

— Da, a spus Bran calm. Cineva trebuia să înceapă să ia măsuri.

— Ce neastâmpărat... dar, o, cum...

— A fost nemaipomenit de curajos, a zis Edward.

— Dar *asta* a contribuit cu ceva, te-a determinat să te răzgândești? Ar fi trebuit.

— M-a tulburat foarte mult și...

— Ei, nu mai spune! Chiar te-a tulburat! *Știai*, dar n-ai făcut nimic! Marian te-a salvat! Pot să văd piatra?

Bran a scos-o și i-a întins-o mamei lui care a studiat-o atentă și apoi i-a dat-o lui Edward. Piatra era frumoasă, neagră, rotundă, cu striuri albe și verzi. Când a luat piatra în mână, chipul lui Edward s-a întunecat pentru o secundă. I-a înapoiat-o lui Bran, care a pus-o de o parte ca pe ceva ce-i aparținea de drept.

— De unde o ai? a întrebat Edward. N-am reușit să ghicesc.

— De pe o plajă minunată din Britania, a zis Bran. O, hai să mergem acolo, *Maman*, ce zici de asta...

— O, mergem peste tot, a zis Edward. Până începe școala ta, să știi... dar acum vom merge toți trei numai în locuri minunate...

— A, școala, da... de fapt aștept cu nerăbdare să înceapă, a spus el cu demnitate.

Bran a luat-o la fugă. Îl auzeau bombănind, oftând, cântând ca o păsăruică acolo, sus, la etaj. Ei, jos, oftau și ei, stând pe canapea, îmbrățișându-se și râzând nebunește.

Edward a zis:

— Trebuie să ne dezmeticim, să ne facem ordine în idei, să derulăm filmul a ceea ce s-a întâmplat.

— Da, da, acum avem timp...

— Nu te-ai simțit vinovată? Doar tu ai pus totul la cale!

— La început am suferit pur și simplu, nu știam ce se va întâmpla, sau ce-am făcut, ce grozăvie am făcut...

— Chiar așa, draga mea fată, n-am putut deschide discuția după *aceea*, nu știam cât îți aminteai... sau *intenționai* să-ți amintești... putea fi luată drept viol... sau exact ce ți-ai dorit. M-am gândit deseori că nu voiai decât...

— Ce?

— Ca *eu să nu-mi amintesc nimic*, nimic din ceea ce conta, din ceea ce s-a întâmplat în noaptea aceea și sperai că totul avea să se piardă în bezna uitării. Poate totul atârna de minciuna pe care mi-ai spus-o.

— Da. Ți-am spus că sunt însărcinată... Nu vroiam să afle nimeni că Lewen nu putea avea copii. Am păstrat secretul pentru că nu știam ce să facem. Am discutat problema, ne-am gândit să adoptăm, dar nu eram sigură, totul era un joc de noroc.

— Căutai ceva de rasă!

— Da, Edward! Bineînțeles că trebuia să aștept să văd ce se întâmplă și cum anume, putea să nu iasă nimic în final. Eram într-o stare groaznică, luptam cu timpul. Și apoi Lewen a intrat în comă...

— Îl ții minte pe doctorul Sandon, era doctorul tău și al nostru, de fapt. Am auzit fără să vreau ce-i spunea tatălui meu...

— Adică ai aflat?

— Nu, nu chiar, abia am priceput ceva atunci. M-am gândit la asta abia în seara *aceea*, când m-ai invitat să bem ceva și...

— Deci, tu... Edward, ai fost un înger!

— Hai să spunem gentleman. De fapt, am ghicit de la început că cineva încerca să profite de mine. Dar eram atât de îndrăgostit de tine, aș fi făcut orice... deși, de fapt, n-am știut prea bine ce s-a întâmplat până a doua zi... atunci am început să gândesc! Și, ei bine, am avut la ce mă gândi multă vreme!

— Și de-atunci te tot gândești? O, Edward...

— Înainte de a pleca în Franța te-ai dus în Irlanda.

— De unde ai aflat?

— M-am dus la Trinity College din Dublin, am spus că sunt cercetător în materie de istorie irlandeză și am cerut să mi se arate arborele genealogic al familiei lui Lewen Dunarven, până în prezent. L-am găsit pe Lewen și ziua de naștere a lui Bran.

— O, dragul meu! Câtă rigurozitate! Da, și Bran s-a născut în Irlanda. Era mai sigur. Când ai fost acolo?

— Imediat după ce s-a născut Bran. Apoi ai stat în Franța. Dar... ei bine... mă întrebam de ce anume ai făcut-o... nu ai făcut-o pentru mine. M-ai mințit.

— Da. Ți-am spus că sunt însărcinată. Îl iubeam mult pe Lewen, era un om grozav, își dorea mult un copil, dar apoi a căzut la pat, foarte bolnav și doctorul mi-a spus *mie*, nu *lui*, că nu va avea niciodată copii, și eu îmi doream copilul, iar el s-a internat...

— N-a știut nimeni că am venit și am petrecut noaptea cu tine.

— Nimeni. Nu știam sigur nici dacă tu însuți ai realizat.

— Cum să nu?

— Erai foarte beat.

— Tu m-ai îmbătat!

— Apoi i-am spus lui Lewen că am rămas însărcinată, că voi avea un copil de la el... a fost tare fericit... și apoi, firește, am spus și celorlalți.

— O, Doamne... îmi plăcea foarte mult Lewen... Și Bran?

— Cred că Bran are un al șaselea simț.

— Îmi seamănă. E ca și cum ar fi originar din Cornwall. Am constatat asta la cimitir. Oare cât o fi priceput din toate astea? Oricum, suficient ca să-mi spargă fereastra.

— Da, și mai erau și fotografiile...

— Fotografiile?

— Da, le-am păstrat ca să mă autopedepsesc. Credeam că le ascunsesem de el. Mi-am dat seama că a aflat, că știa ceva, în clipa în care nu mi-a mai pus întrebări. Și apoi aici... lucrurile pe care le-am adus cu mine... nu-l puteam împiedica să umble în mansardă... și apoi, când l-a cunoscut pe Jackson, s-au dus acolo amândoi...

— Jackson?

— Da, el...

— Jackson a reparat fereastra spartă de Bran. Am vorbit despre diverse. Cred că și Jackson are un al șaselea simț. Este un individ tare ciudat, mult mai ciudat decât crede lumea. Și știe să tacă.

— Bran îl iubește. Și eu.

— Da, și cum spunea Bran, cineva trebuia să înceapă ceva.

Tuan era singur. Se înserase. O trimisese pe Rosalind acasă. Nu pentru că se certaseră. Rosalind urma să vină a doua zi. Dar Tuan fusese brusc cuprins de o suferință teribilă, îngrozitoare. O durere de parcă îl tăiase cineva în două. Sunt blestemat, gândi el, *nu mă pot însura!* Nu și-a dat seama cum a trecut ziua, a pierdut firul timpului. Din clipa în care și-a scos cămașa și apoi mai târziu, spre după-amiază, s-a simțit ca în paradis, nu, nici nu putea descrie starea, un fel de *schimbare totală* de parcă niște *raze venite de departe* îi transformau trupul, pentru că trupul și sufletul lui erau unul și același. Probabil astfel simte cineva care este operat de un chirurg în care are totală încredere, operație grea, dar tot timpul ține ochii deschiși. L-a învăluit o lumină aurie, puternică, l-a pătruns, l-a transformat, s-a dizolvat în interiorul lui. Bineînțeles că Rosalind fusese *acolo*. Durerea ei, bucuria ei. Și-a amintit că s-au ridicat la un moment dat, au mâncat și au băut puțin, au râs nebunește, au vărsat lacrimi de iubire. Și-a amintit că ea rostea neîncetat „oh, oh, oh". Totul s-a întâmplat și era *adevărat*. Mai târziu, după-amiază, sau poate spre seară, a apărut durerea. Tuan nu a fost niciodată la spital, dar credea că știe ce înseamnă asta, recunoștea suferința aceea ciudată despre care nu i-a vorbit lui Rosalind. Au reușit să se îmbrace plângând, numai că lacrimile lor păreau niște picături într-un bazin. Tuan și-a îndreptat spatele și a constatat că suferința i se accentuează. I-a spus:

— Trebuie să pleci, pleacă *acum* și vino mâine dimineață... După ce-a plecat ea și a rămas singur cu durerea lui, și-a imaginat că n-o să mai vină, că o va omorî cineva, că o va călca vreo mașină, n-am s-o mai văd niciodată. Totuși nu *aceasta*, deși era dureros, nu aceasta era marea lui suferință care l-a copleșit după ce a închis ușa și a îngenuncheat, rămânând pe jos. De ce o trimisese acasă? Și mai mult decât atât, cum ajunsese ea acolo? Dar, vai, durerea, îl copleșea, era o parte din el, se transformase în altceva, într-o ființă prăbușită. Și știa că nici măcar nu poate muri, trebuia să trăiască *astfel*. Sunt bolnav, gândi el, acolo, zăcând pe dușumea, sunt cu totul altceva acum, am să mă întind, dar nu pot, o să dureze oare o veșnicie? Va exista rațiune vreodată? Cuvântul „rațiune" părea să strălucească undeva deasupra lui, ca un vătrai încins, într-atât îl sfâșia. Nu și-a amintit mai târziu cât timp stătuse cu fața în jos, pe dușumea,

sau dacă fața îi ardea din pricina durerii provocate de căldură sau era de vină căldura durerii.

În final, s-a îndreptat, dar a rămas pe jos, frecându-se cu mâinile peste obraji de câteva ori. S-a gândit și și-a zis că poate asta-i „vocea rațiunii", la urma urmei: nu mă pot însura cu fata aceasta! S-a lăsat pe o parte și a început să se târască, apoi s-a ridicat în genunchi. În cele din urmă, ținându-se de marginea unui scaun a reușit să se ridice și s-a așezat pe canapea. Câtva timp n-a făcut altceva decât să respire profund. Și-a dat seama că ar vrea să mănânce și să bea, dar îi era imposibil. Să se culce? Imposibil. Cât era ceasul? Mai avea vreo importanță? Ceasul de mână îi căzuse pe undeva. Nu era cam întuneric? A reușit să se ridice și să ajungă, împleticindu-se, până la întrerupător. A aprins lumina. S-a dus înapoi la canapea și s-a așezat din nou. Își dădea seama că respiră mai calm, că există vocea rațiunii, dar ce fel de rațiune? Oare mai putea mânca și bea? A intrat în bucătărie și s-a așezat. În fața lui erau o sticlă cu vin, deschisă și un pahar. De ce erau acolo? A, da. A băut puțin vin, apoi multă apă. A intrat în cameră unde și-a găsit ceasul pe canapea. Era ora unsprezece. Oare cât era ceasul când a trimis-o acasă? Simțise și ea că-l apucă groaza și fugise speriată? Nu, a conchis; el a fost drăguț și iubitor când i-a spus să plece și ea a înțeles... dar oare chiar putea ea înțelege? Poate că nu, dar plecase liniștită ca să-i facă lui pe plac.

S-a ridicat și a intrat în dormitor, privind către pat. Ei fuseseră acolo, în haosul acela? De și-ar putea face ordine în idei. S-a întors în bucătărie, s-a așezat și a mai băut niște vin. Nu putea mânca. Oare unde pot duce frământările și starea de confuzie? Aici: Nu mă pot însura cu o femeie care nu este evreică. Tata a făcut-o, dar eu nu pot. De ce? Știu de ce, dar nu pot să spun deocamdată și nici nu vreau să mă gândesc. De fapt, nu mă pot însura deloc. Suferințele tatălui, ale bunicului, ale bunicii, mâhnirea aceea care nu se va șterge niciodată, va rămâne *pentru totdeauna*, va trebui să o port mereu în suflet și nu am dreptul să o împart cu nimeni. O, Doamne, Dumnezeul meu...

A sunat soneria. Tuan a crezut că e Rosalind, ce *îngrozitor*. A intrat în sufragerie și a rămas în picioare, tremurând. A sunat iar. Este sigur ea, gândi el, *nu* mă duc la ușă. A sunat a treia oară. S-a dus și a deschis. Era Jackson.

NOUĂ

Benet, dragul meu drag, iartă-mă! Mă ierți, nu-i așa? *Trebuie!* N-am ținut niciodată să mă mărit cu Edward, era reticent și nesigur, uneori aveam senzația că tot ce face, face numai ca să-ți intre ție în voie! Țineam la el, dar mai degrabă ca o soră, nu, nu chiar ca o soră, într-un fel îmi părea rău pentru el, sau poate totul era din pricina casei Hatting! Oricum, nu mă simțeam bine în peisajul de țară englezesc! Tot ce mi se întâmpla începuse să mi se pară ireal! Te rog să mă ierți că tot spun asta, mă prosternez (e o vorbă de-a lui Cantor!), vreau să spun că plec capul în fața ta și îmi pare îngrozitor de rău pentru toate necazurile pricinuite, bine că s-au terminat, mulțumesc Cerului! Până la urmă Jackson a fost cel care ne-a scos din încurcătură (nu-mi dau seama cât știi în legătură cu asta), am fugit de Edward în modul acela *îngrozitor* pentru că realizam foarte exact că *nu* mă pot mărita cu el și *vroiam* să mă mărit cu Cantor, am fost prieteni în Australia, să știi, *numai cu el* am simțit că trăiesc cu-adevărat, iar Edward a fost doar un pretext, apoi *a apărut* Cantor înainte de nuntă și el a fost atât de generos, impresionant, el a dus mesajul acela la voi și l-a dus în gură ca un cățeluș și l-a băgat sub ușă la Penn în noaptea cu pricina. M-a salvat în chip romantic, nu? Apoi am trecut prin perioade de confuzie, când m-am simțit oarecum vinovată, am vrut să mă gândesc la tot, am stat departe de Cantor, vroiam să discut toate aceste lucruri cu Ros și cu Tuan, dar a apărut brusc Jackson, care m-a dus la Cantor, am căzut imediat unul în brațele celuilalt și am simțit brusc *raiul* pe pământ! Jackson a fost *minunat*, Cantor îi

spune frate acum! Ne căsătorim în curând, o nuntă ca-n povești, ne-am cumpărat o casă splendidă în Sydney și mergem deseori la uriașa fermă de oi a fratelui său, și ne vom lua și o vilă în Bush! Călărim mult. Fratele lui și soția sunt niște îngeri... fratele conduce o afacere mare, nu numai legată de fermă, și Cantor îl ajută (s-ar putea să fiu eu secretara!). Ei sunt pe jumătate norvegieni, să știi (dar de fapt, de ce trebuie să știi!), Cantor o să cumpere o casă pentru noi și în Norvegia și atunci îți va fi mai ușor să vii să ne vezi și bineînțeles că vom vizita și noi Anglia. I-am scris lui Ros, dar n-am primit nici un răspuns, însă nici nu-i de mirare pentru că nu i-am dat adresa! I-am mai scris una. Îți dau și ție adresa. Apropo, mama e tare emoționată și s-ar putea să vină pe la noi! O, dragul, iubitul meu Benet, ai fost atât de bun cu mine toți anii aceștia... *iartă-mi* greșelile!... Cu multă, multă dragoste, a ta devotată Marian.

Benet, în salonul lui de la Penndean, citea scrisoarea de la Marian a doua oară. S-a întristat cumplit. Tristețea, recunoștea și el, era cam egoistă. El spera, nu-i așa, că Marian va fi probabil fericită, foarte fericită cu australianul ei norvegian. „Să viziteze Anglia"... era oare posibil? Vor avea casă și în Norvegia. Poate că *el* o să vină cu afaceri prin Europa! Normal că Benet se bucura pentru Marian, pe care o considerase atâta timp propria lui fiică mult iubită. Apoi s-a amestecat în viața ei, dar ea s-a eliberat. Ei bine, întotdeauna i-au plăcut caii, de când era mică! Dar ce-l deranja pe el acum, dacă se gândea bine, era Jackson. Putea să se consoleze cu ideea că Jackson nu avea dreptul să se amestece în problemele altora și cu atât mai puțin să facă tot soiul de greșeli. Jackson, un servitor și nimic mai mult, nu trebuia să-și părăsească locul lui și să se amestece în afaceri de amor, pentru că procedând astfel, a provocat decepții neplăcute! Deci, Rosalind și Marian, ba chiar și integrul Tuan, toți l-au dezamăgit! De ce nu a venit Jackson la el, la Benet, în clipa în care a aflat că Marian era la Tuan? Îi distrase afacerea aceasta, și-au bătut joc toți de el, de Benet? Nici nu se mira că Jackson nu avea curajul să se mai arate la față! O să-și piardă urma... poate pleacă din Anglia, devine servitorul lui Cantor, sau pur și simplu dispare prin Londra, fiind atent să nu vină în contact cu nici unul dintre

prietenii lui Benet! Benet era conștient de o anumită „stânjeneală" dureroasă... *ei* știu că Jackson este pentru mine un subiect închis! Owen l-a și luat peste picior. Dar poate că Owen avusese dreptate, poate că Jackson s-a sinucis de ciudă, de supărare. Era de înțeles, dar foarte, foarte puțin probabil. Mă urăște acum, gândi Benet. De ce, o, de ce am scris oare scrisoarea aceea oribilă! Toată lumea se va uita la mine cu stânjeneală, politețe, milă. Înainte mă întrebau cu toții: „Unde-i Jackson?" Acum vor evita subiectul, poate mă vor evita și pe mine. Dar nu acesta era de fapt gândul care-l frământa cel mai tare, lucrul cel mai dureros. Se simțea de parcă ar fi împușcat fără milă o pasăre extrem de frumoasă, de parcă ar fi rănit mortal un animal blând, îndrăgit... nu, nici asta. Pierduse în mod absurd o șansă, pur și simplu, din neatenție, pierduse dragostea celui mai valoros prieten.

Era dimineață. Soarele strălucea. A ieșit din salon și a intrat în birou. Lucrarea lui despre Heidegger zăcea acolo, neglijată, neterminată, foi de hârtie acoperite cu scrisul lui, îngrămădite la întâmplare. E un fel de răzbunare, și-a zis el în timp ce-și aduna hârtiile împrăștiate. A aruncat o privire peste cele scrise: chiar că mă arunc într-o lume în care le e frică și îngerilor să pășească! S-a așezat și a citit atent jumătate de pagină. Nu-i bine, e *departe de-a fi bine!* A oftat și a întins mâna după poeziile lui Hölderlin care-l însoțeau întotdeauna când călătorea în universul lui Heidegger. „Wo aber Gefahr ist, wächst das Rettende auch". „Unde există pericol, există și salvare". A închis repede cartea pe care o deschisese la întâmplare. Nu e pentru mine, constată el. Și s-a gândit apoi la o afirmație mai târzie de-a lui Heidegger: „Nur ein Gott kann uns retten". „Numai Dumnezeu ne poate salva". Nu era cumva disperat? Benet s-a ridicat și a intrat în bibliotecă. Cine-mi vor fi tovarășii de viață pe viitor? gândi el. Simțea prezența Unchiului Tim și i s-a derulat în fața ochilor o scenă: Tim în ușă la Tara și, distinct, peste umărul lui, Jackson. Era prima oară când îl vedea pe Jackson la lumina zilei. Unchiul Tim și-a dat imediat seama. Dar după ce anume tânjea Benet acum? Și-a amintit câte lacrimi au vărsat el și Jackson la moartea lui Tim. Acum, gata să plângă din nou, se învârtea prin bibliotecă și mângâia cărțile.

A sunat telefonul. Benet a înjurat. Nu îndrăznise să-i închidă soneria pentru că se gândea că poate primea vreo veste bună sau se petrecea vreun *miracol*. A ridicat receptorul.

— Benet! Bună!

Era Edward.

— Ce drăguț din partea ta că mă suni.

— Am o veste bună.

— Ce anume?

— Mă căsătoresc.

— O!... Doamne... cu cine?

— O să pici jos!

— Oooo!

— Mă însor cu Anna Dunarven!

— Tu... cu Anna... o, Edward, ce... ce grozav!... Eu...

— A, deci te-am dat gata, dar chiar o facem, foarte curând, cât se poate de repede, nu cine știe ce nuntă, doar la ofițerul stării civile și apoi o mică petrecere, bineînțeles, la Hatting...

— Edward, sunt tare fericit pentru tine! Și pentru Anna! Ce veste cu-adevărat extraordinară!...

— Ia ascultă, suntem la Hatting acum. Putem veni să te vedem?

— Adică...

— Da, chiar acum... se poate? Venim cu mașina, nu te ținem mult, vrem doar să fii primul care știe...

— Da, da, dragă Edward, veniți repede, bineînțeles!

Benet a pus jos receptorul. S-a prăbușit pe primul scaun. Stătea cu capul în mâini. Îi vâjâiau creierii. *Edward* se însura cu *Anna*. Cum era posibil? Doar Edward n-a mai văzut-o pe Anna ani de zile, n-avea nici o legătură cu ea, la urma urmei era doar un copil când Anna a plecat după moartea lui Lewen, nu? Nu, nu chiar copil, dar cam tânăr. S-au întâlnit în secret în Franța, i-a fost amant acolo? Sigur nu. Apoi gândurile i-au fugit la Marian... poate că Marian *aflase* și asta o fi însemnat mesajul din ultima clipă... dar nu era și ea deja împreună cu Cantor? Atunci înseamnă că Edward îi făcea din nou curte Annei... Dar când am vorbit cu Anna, ea nu mi-a pomenit nimic de Edward și nici Edward nu mi-a spus vreo vorbă. O, ce *încurcătură!*

— Ce minunat! a zis Benet.

Stăteau la soare pe terasă. Plantele agățătoare, care-și croiau drum în sus printre pietre, se ofileau de atâta căldură. Edward și Anna stăteau unul lângă altul, iar Benet în fața lor, cu spatele la soare, pe un scaun din răchită. Bran alerga mai încolo, sperând că o să-i observe toată lumea bună dispoziție. Benet se întreba: oare el ce crede despre toate astea? Anna purta o rochie verde cu dungi roșii și o pălărie mare albă, din pai. Edward și-a scos jacheta căptușită și a așezat-o pe genunchi. Apoi și-a descheiat nasturii de la gât. Erau amețiți de fericire, se rezemau unul de altul, se țineau de mâini, schimbau frecvent priviri și râdeau din orice. Lăsau impresia că nici n-aud bine ce zice Benet! De fapt, luat prin surprindere, Benet nici nu prea știa ce să spună.

— Deci, a zis el, v-ați mai întâlnit în Franța?

— Da, din când în când, a zis Edward care încerca să întrețină conversația, dar și în Anglia și, normal, Anna a mai călătorit...

— A... deci tu unde mergeai mereu?

— În Irlanda.

— A, da... și te-ai întâlnit cu Edward...

— La Londra, a spus Edward, dar și în alte locuri. Oricum, *acum...*

— Și bineînțeles că știți...

— Totul a ieșit bine până la urmă, a spus Edward. Este adevărat că te-a părăsit Jackson?

— Da.

— Îmi pare rău. De ce-a plecat?

— Cred că s-a săturat și i-a venit să plece în altă parte. Vreți să beți ceva sau să mâncați? Haideți, rămâneți la masă!

S-au uitat unul la altul.

— Ne-ar face plăcere, a zis Edward, dar trebuie să plecăm la Londra. Avem de făcut o grămadă de vizite și acolo! Am vrut mult să te vedem, ai fost un prieten minunat... Sper că înțelegi... în legătură cu căsătoria noastră.

— Da, normal. Abia aștept să vin la petrecere... sper că se va ține aici...

— Îți trimitem o invitație, a spus Anna.

S-au ridicat cu toții.

— Hei, bună! i-a spus Benet lui Bran, care și-a făcut apariția dinspre grădină. Și *tu* te duci la nuntă, nu?

Bran n-a răspuns. A intervenit Edward:

— Bineînțeles! Haideți să mergem!

În timp ce vorbeau despre vremea cea minunată, au intrat în casă și s-au îndreptat spre intrarea principală unde se afla Jaguarul cel roșu al lui Edward. Benet a rămas făcându-le cu mâna.

După ce Jaguarul s-a oprit în fața intrării de la Hatting Hall, Bran, care tăcuse tot timpul drumului pe bancheta din spate, a sărit repede din mașină și i-a anunțat că merge „să-l viziteze pe Spencer". A dispărut într-o clipă. Edward și Anna schimbaseră în prezența lui câteva cuvinte. „Ce singur e Benet". „A rămas cu cărțile lui". „Îi pare rău de Jackson." „Da... mă întreb ce s-o fi întâmplat."

Acum, văzându-l pe Bran îndepărtându-se, au urcat treptele fără să scoată o vorbă. Ușa era pe jumătate deschisă și soarele pătrundea înăuntru. Au intrat în hol unde întunericul contrasta puternic cu lumina de afară.

Montague a apărut zâmbind.

— O, Montague, îți mulțumesc că ai aranjat atât de frumos florile! a spus Anna. Ea se și împrietenise cu personalul de la Hatting. A intrat după Edward în salon și a închis ușa în urma ei. El stătea cu spatele la ea și privea în grădină. Anna i-a cuprins talia cu brațele și și-a lipit capul de el. Edward, iubirea mea... mă mai iubești?

— Nu spune prostii! S-a întors brusc, a prins-o în brațe și a trântit-o pe canapeaua imensă care dădea spre șemineu. S-a lăsat și el peste ea.

În timp ce încercau să se ridice, ea a zis:

— Am impresia că ești îngrijorat din pricina lui Bran și...

— Bran cugetă acum.

— Gânduri bune, gânduri fericite...

— Sunt îngrijorat în privința ta.

— Pentru ce o să gândească *ei? Ei* nu gândesc!

— Mi-e teamă că n-o să mă mai iubești, știi că las numai catastrofe în urma mea. Am produs o grămadă de încurcături.

— Edward... te rog *nu*.. am să plâng... te iubesc... sunt atât de fericită, nu ai dreptul să-mi răpești fericirea, nu ai voie să-l faci pe Bran nefericit. Este ceea ce eu mi-am dorit întotdeauna și și-a dorit-o și el.

— Sper să-i placă școala aceea.

— Școala ta. Ție ți-a plăcut.

— Nu, nu mi-a plăcut.

— O, doamne, ție nu ți-a plăcut niciodată nimic!

— Cu excepția ta... și a lui Bran...

— Și acum ne ai pe amândoi. O, Edward, dragul meu, nu plânge... te gândești...

— Mă gândesc la *asta* în fiecare clipă a vieții mele.

— Adică la Randall... O, dragul meu...

— Nu mai spune nimic, plâng din cauza ta, a noastră...

— Este un fel de rugăminte, ai spus ieri... *este* o rugăminte, nu?

— Da. Chiar vreau să ne căsătorim. Durează însă atât de mult, mă gândeam...

— Se va întâmpla foarte curând. Și prânzul la fel. Am să fiu Stăpână la Hatting! Haide!

Mildred își cam dorea acum să fi plecat în India. De ce și-o fi contramandat călătoria atât de brusc, anulându-și biletul. Își făcuse atâtea planuri, se și văzuse umblând printre săracii și înfometații în picioarele goale iar pe ea purtând un safari pătat și murdar. O

mulțime dintre femeile pe care le cunoscuse erau deja acolo, printre creștini, budiști, hinduși, musulmani, robi ai lui Dumnezeu sau ai zeilor. Nu era oare aceasta un țel suprem? Să-i hrănești pe cei săraci, dar să faci asta din dragoste, din profundă credință spirituală, ca un adevărat *rob*. Să stai așa, să îngenunchezi în praf. Acolo unde și-ar fi dorit să ajungă și nu va mai ajunge. Ce putea face *acum*, ce lucru măreț, demn de toată stima, ce stare de smerenie putea atinge care să nu fie, în cele din urmă, un act de mândrie sau satisfacție proprie? Dar, aș vrea oare să devin o *sfântă?* gândi ea. Calea aceea înseamnă mister, înrobire îndelungată, o pierdere totală de sine, o ființă complet nouă, ceața neștiinței.

Asemenea valuri de gânduri o copleșeau pe Mildred în timp ce stătea, de obicei în picioare, în metroul aglomerat care dimineața (cel puțin în unele dimineți) o ducea de la apartamentul ei drăgălaș din centru spre zona mizerabilă și *periculoasă* a Londrei, unde locuia preotul anglican, într-o bojdeucă amărâtă, printre cei săraci. Se numea Lucas Begbrook. Părinții lui erau metodiști, dar i-au iertat reverențele și lumânările foarte anglicane. Mildred știa desigur că ea îi aparținea lui Owen. De ce se hotărâse atunci să plece în India, dorea oare să se desprindă cu totul de el? Pentru că nu mai era de acord cu bețiile lui și cu camera Ororilor, sau pur și simplu pentru că se săturase de el, sau pentru că și-a dat seama că Elizabeth Loxon putea să aibă grijă de el la fel de bine? De fapt *acesta* era un motiv foarte serios care să o determine să rămână! Și mai posibil, Mildred începea să realizeze că Lucas părea puțin cam îndrăgostit de ea. Ea era oare la fel? Cel puțin el i-a apărut în vis.

La întoarcere, după-amiază, într-un metrou mai puțin aglomerat, Mildred își croiește, ca de obicei, drum spre British Museum mergând spre Galeriile Indiene. Se îndreaptă mai întâi spre zeul Shiva, căruia îi face o plecăciune adâncă, apoi o altă plecăciune soției lui, Parvati, care e de fapt zeița râului Gange, cât de tandru își privește soția cea iubită cu care Mildred se identifică. Acum Shiva, cu un șarpe pe braț, dansează, a devenit Shiva Nataraja, un dansator cu patru brațe într-un cerc de foc. Zeul Krișna dansează și el, reîncarnare a lui Vișnu, îndrumător al lui Arjuna; mai e acolo un văcar

ce cântă la fluier și dansează cu mulgătoarele, convingând cu puterea lui divină pe fiecare în parte că ea este obiectul dragostei lui. Și cântă la fluier această ființă străveche cu pielea măslinie, cântă din timpuri imemoriale. Un adolescent cu un colier în formă de gheară de tigru, își salvează urmașii ridicând un munte. Dansează pe teaca deschisă a unui cobra regal, Nagas, pe nume Kala Nag. Mildred visează păsări fosforescente zburând pe întuneric, cobre uriașe, dragul Ganeș și iubita de Ganga, fluviul Gange, Buddha încarnat în Vișnu. Deci Shiva cu Parvati, Shiva dansând într-un cerc de foc, Krișna cu mulgătoarele lui cărora li se oferă.

Nu discutase cu Lucas despre „venerarea idolilor". Ea simțea că statuile, aceste ființe vii, emană căldura profundă, pasiunea, dragostea zeilor înșiși, dar și a nenumăraților lor credincioși. În India, la fiecare colț de stradă, se află câte un zeu cu cunune în jurul gâtului. Aceasta era religia, renunțarea de sine, înțelegerea faptului că omul nu era decât o mică fărâmă de praf în vasta mizerie a universului... și cât de întinsă era puterea binelui, a dragostei, ca un nor uriaș care te înalță, scoțându-te din nimicnicie, din starea muritoare a nefericitului eu. Venerare. Extaz. Acești zei... și animale, Shiva cu șerpii în jurul gâtului. Șerpi. Kala Nag. Viermi, creaturi minuscule, nenumărate ființe pe care ea le adună de pe caldarâm și le depune cu grijă prin grădini creaturi nenumărate. Shiva, cu mâna lui delicată în sus, zâmbindu-i lui Parvati, iar în jurul lor roiesc puzderie de creaturi. Gangele, Tamisa, Mildred cu lacrimi în ochi. Cât haos, câtă suferință, câtă pasiune, câtă dragoste, câtă nemărginire. Simțea că leșină. Zeii aceștia... și *Hristos pe Cruce*.

A părăsit încăperea instinctiv și și-a croit cu greu drum spre partea din față a clădirii către răceala grecilor antici. A pornit automat spre Friza de la Partenon. Încăperea uriașă era aproape goală, se afla doar un grup de vizitatori undeva la capătul ei și încă doi sau trei turiști pe cont propriu. Mildred a rămas nemișcată, respirând profund, fără să se uite la nimic, cu privirile departe, de parcă privea peste mare. Brațele îi atârnau pe lângă trup. Ce *teribil* de ciudat era trecutul. Altă civilizație, altă imagine. Apoi, brusc, altceva, un mister, Jackson. Jackson se va întoarce sigur... nu? Nu era el o ființă

stranie, un avatar hoinar și când se gândea la el, parcă deslușea undeva conturul unor munți înalți. Și apoi a realizat brusc: o asemenea ființă se poate autodistruge cu ușurință. Ochii i s-au umplut de lacrimi.

Mildred clipi din ochi. Lângă ușă, în apropierea Frizei, un băiat, tânăr, școlar. Băiatul o privea. O fi Bran, gândi ea?... *Este* Bran! L-am văzut cu Edward și cu Anna, dar au plecat repede. Băiatul nu se mișca. Mildred a făcut câțiva pași. O privea. Ea se întreba dacă o recunoaște. S-a îndreptat spre el.

— Bună, Bran. Îți amintești de mine? Sunt Mildred.

— Da.

— Mama ta e aici cu Edward. Se căsătoresc în curând, nu?

— Da.

— Ce grozav!

Bran o privea tăcut. Apoi a zis:

— O să am un ponei.

Apoi s-a întors iar să urmărească activitățile sculptate pe Frize.

Mildred a privit și ea. Totul i se părea familiar. Un băiat, un băiat serios, cam de vârsta lui Bran, ajuta un călăreț, poate pe tatăl lui, să-și aranjeze tunica, iar calul, singur, mergea mai departe.

Bran a zis:

— E un băiat.

— Da, este...

În timp ce-l privea, Mildred gândea că seamănă cu Edward, ce amuzant! Sigur că este *leit* Lewen. Ce copilaș drăguț! Păcat că Lewen n-a apucat să-l vadă.

Ea a zis:

— La toamnă mergi la școală aici, nu? O să-ți placă. O să înveți greacă. Bănuiesc că știi deja ceva latină.

Bran s-a întors spre ea:

— Știu latină bine și multă greacă. Și-a îndreptat apoi iar atenția spre Frieze.

Mildred, încurcată, a adăugat:

— A, grozav! Ce bine-mi pare că te-am întâlnit, poate ne mai vedem, sunt sigură că o să fii fericit aici. La revedere, Bran, *au revoir!*

— *Au revoir,* Mildred!

Mildred a plecat repede de-acolo, pe deplin încântată de salutul de despărțire! Arată ca un francez. E încântător! Cred că știe multe limbi! Chiar sper să fie fericit aici... așa un copil drăgălaș! Și-ar fi dorit și ea un copil, dar copilul acela să fie Bran.

Ben a pus tocul jos. Ce rost mai avea să continue? Mulți alții au făcut-o mult mai bine decât el. Mai bine și-ar păstra pentru el iubirea-ură pentru Heidegger și Wittgenstein. Nu era bun de savant și pace. Chiar nu făcuse nimic. Cu multă vreme în urmă se gândise să scrie un roman. Începuse unul. Era undeva pus deoparte. N-a înaintat cine știe cât. Oamenii, sau măcar unii dintre ei, avuseseră cândva o părere bună despre el. Ajunsese pe un post înalt în serviciile civile, studia, sau cel puțin citea, filozofie. Fusese conducător, organizator. Sau toate s-au datorat numai Unchiului Tim? În ultimii săi ani de viață, când stătea mai mult la Penn, Unchiul Tim a fost în centrul atenției, el îi fermeca pe toți, el fusese steaua... mult mai interesant decât Benet! Dezolare, gândi Benet în timp ce-și derula amintirile. *Dezolare!* Descurajare!

Deocamdată locuia la Tara și-și vedea acolo de lucrare, așa cum era ea. Vremea se schimbase. Peste Londra bătea un vânt rece. Fusese o după-amiază întunecată. Acum ploua. E sfârșit de sezon, gândi el. Jocul s-a terminat. S-a terminat totul. Mai bine mă duc la Penn. Dar n-avea chef nici de Penn. Lucrurile se schimbau, generația mai tânără trecea în față, tinerii preluau comanda. Ei bine, trebuia să fi observat lucrul acesta cu ani în urmă! Bineînțeles că Marian nu se va mai întoarce niciodată, iar el nu va merge în Australia. Edward se căsătorește cu Anna, ea va fi stăpână la Hatting Hall, acolo se vor da marile petreceri, acolo va fi centrul

veseliei, centrul activității, centrul puterii, totul va fi acolo. Edward se va schimba, deja s-a schimbat, el era bărbatul puternic, Stăpânul Moșiei, așa cum fusese și tatăl lui. Totul va rămâne nepotului lui Lewen. Pe Benet îl durea faptul că nu era capabil să comunice cu Bran. Îi simțea ostilitatea. Și ce băiat frumos, fiul lui Lewen, în curând un tânăr înalt și va moșteni Hatting Hall. Ce uimitor, cine și-ar fi imaginat că Anna se va mărita cu Edward! Dar cine, se întreba Benet, cine va moșteni Penndean?

Acestea erau câteva din gândurile dureroase ale lui Benet. Mai avea o durere mare în suflet. Jackson plecase. „Cine o să te învinovățească pe tine?" îl întrebase, cu răutate, Owen pe Benet după ce acesta îi divulgase conținutul scrisorii de concediere. Benet considera că toată lumea îl acuză, că-l vorbește de rău. Știa că-și merită soarta. Zilele treceau și Benet se simțea tot mai izolat, la început refuza invitațiile și acum (o simțea) lumea încetase să-l mai invite! Nu mai fusese niciodată atât de nefericit de când murise Tim. Și cât de aproape a fost de mine Jackson *atunci*... și eu l-am respins. Ce se întâmplă cu mine? Oare pentru că mi-e rușine de scrisoarea aceea nechibzuită și crudă? Puteam să-mi exprim nemulțumirea pe un ton rece și-atât. Oare nu m-am manifestat rațional când mă deranja că Jackson îi ajuta pe alții? Toate acestea erau scuze pe care Benet și le găsea pentru starea lui actuală. Dar, și știa foarte bine lucrul acesta, o durere mult mai cumplită îi măcina sufletul, tânjea neputincios după ceva pierdut pe vecie. Îl iubea pe Jackson și l-a omorât, sau mai degrabă s-a omorât pe el însuși.

În clipa aceea a sunat soneria. Benet s-a repezit în hol. A deschis ușa. Ploua. Rosalind și Tuan erau în prag. Benet a rămas o clipă paralizat. Ei doi n-aveau cum să fie împreună. A zis încet:

— O, bună... intrați.

— Putem intra? a întrebat Tuan.

— Da, sigur, mă bucur că vă văd, veniți în salon. Vai, ce uzi sunteți! Lăsați-vă hainele și umbrelele în hol. Da, da, intrați!

L-au urmat pe Benet în salon. Acesta a observat că erau amândoi frumos îmbrăcați. S-au așezat toți trei lângă șemineu. Benet a rupt tăcerea:

— Este așa de frig azi, aș putea aprinde focul.

Și apoi a zis pe tonul unui om de afaceri:

— Și acum, spuneți ce vânt v-a adus la mine.

— O, Benet... a exclamat Rosalind. Ochii i s-au umplut de lacrimi.

„Doamne..." gândi Benet, iar probleme, ce pacoste! Vreo catastrofă, veşti proaste de la Marian pe care le descarcă la mine, aici, sau ceva legat de Rosalind, de ce-a adus-o aici, doar nu se cunosc...

Tuan a cuprins-o pe Rosalind pe după umeri. Ștergându-și lacrimile, ea i-a spus:

— Benet, dragă, ascultă, Tuan și cu mine ne căsătorim!

Apoi, ținându-se de mână, au izbucnit amândoi în hohote de râs.

Benet era atât de uimit încât a făcut un pas îndărăt, cu gura căscată. Era gata-gata să-i întrebe: „Cu cine vă căsătoriți?" Dar în clipa următoare s-a repezit la Rosalind, care i-a dat drumul lui Tuan, și a sărutat-o cu foc; apoi a venit rândul lui Tuan, au râs cu poftă, au vorbit, s-au îmbrățișat, s-au așezat pe canapea cu Benet la mijloc, vorbind toți trei deodată.

— O, mă bucur, ce mă bucur! L-a luat de mână pe Tuan.

— Îți mulțumesc, mulțumesc mult, strigă Tuan. O, dar ce crezi, pot eu... Benet, îmi pare rău, sunt pe jumătate nebun, nici nu-mi vine să cred că-i adevărat...

— E adevărat, e adevărat! a strigat Rosalind. Ești prima persoană căreia i-am spus! O, Benet, te iubesc atât de mult, mi-ai fost ca un tată, vrei să ne fii tată și de-acum încolo? Vom merge la ofițerul stării civile și vii și tu cu noi, vii, nu? Dacă ar fi aici Unchiul Tim... ești mare, ești grozav și Tuan e grozav... și acum suntem... și pentru totdeauna... și îți mulțumim mult...

— Vă mulțumesc că mi-ați spus mie întâi, a zis Benet. Întorcându-se spre Tuan, gândea că sunt foarte tineri, ce înalt și *nobil* arată Tuan, ca o căpetenie scoțiană de odinioară o, de-ar fi fericiți! Apoi li s-a adresat lor: o să fiți fericiți, aveți binecuvântarea mea... n-am să spun nimănui, probabil că vreți voi să răspândiți vestea cea mare.

Ei nu se gândiseră la acest amănunt dar au fost de acord, da; vor să-și anunțe câțiva prieteni, vor face o nuntă mică, modestă și-și doresc să vină Benet și încă vreo doi-trei prieteni.

Benet se întreba dacă ei știu despre Edward și Anna, și ei au sărit în sus de bucurie exclamând ce minunat era și pentru cei doi.

— Și bineînțeles Marian și Cantor se căsătoresc și ei, a spus Rosalind, sunt atât de fericiți, am vorbit cu ei la telefon, mama se duce să-i vadă și apoi vine să ne vadă pe noi, *ea* este tare fericită și-ți transmite că te iubește, apropo...

Benet se uita la ei. Pe Rosalind o știa de când era copil. Și-a dat seama însă că nu-l prea cunoștea pe Tuan. Cei doi se priveau drăgăstos și Benet gândea că sunt frumoși, Ros cu părul ei auriu tuns chiar deasupra umerilor și Tuan cu părul lui negru și cârlionțat acoperindu-i gâtul, sigur e un bărbat *bun*, un bărbat blând și iubitor, e o alegere bună... dar ce surpriză, și sigur vor duce lipsă de bani, Tuan nu avea o slujbă prea bună, iar Rosalind nu avea deloc! Pe mama ei nu se putea conta, probabil că deja e falită! Normal că am să-i ajut eu, sper că mă lasă! S-a uitat fix în ochii misterioși ai lui Tuan și în ochii albaștri și puri ai lui Rosalind și se întreba cu cine vor semăna copiii lor. Numai după ce au plecat și-a dat seama că nu le oferise nimic de băut.

Benet s-a plimbat mult în jurul casei, exclamând și vorbind de unul singur. Ce se va alege de toate nunțile acestea? Nimic altceva decât surprize; se așteptase ca Marian să se căsătorească cu Edward, apoi s-a gândit dacă nu cumva exista posibilitatea ca Rosalind să se căsătorească cu Edward, nu se așteptase ca Anna să-și facă apariția din Franța, sau că Marian să plece în Australia, sau ca tăcutul Tuan să pună mâna pe Ros. Nu l-a întrebat încă nimic pe Tuan despre părinții lui, dar o să afle el. Era îngrijorat din pricina ostilității lui Bran, dar spera că-i va trece. Oare el, Benet, va fi invitat în Australia? Va fi în relații apropiate cu Hatting Hall? Va avea Bran încredere în el și-l va iubi? Îi vor cere sfatul cu toții? Sau va fi dat deoparte încet-încet? Toate acestea începeau treptat să-l doară. Și cel mai rău îl durea... Rosalind începuse să spună ceva de Jackson... dar Tuan a intervenit imediat și n-a lăsat-o. *Numele lui* nu trebuie pomenit. Benet nu credea că ei ar putea ști ceva despre Jackson... dar ei i-au intuit rușinea, rușinea lui Benet, dorința neputincioasă de a recăpăta ceea ce nu se mai putea. *Remușcări.*

Benet s-a gândit să se întoarcă la Penndean în seara aceea, dar acum i se părea prea târziu. A intrat în bucătărie și a luat o gustare stând în picioare. Îi era silă de el, aproape plângea. Bucuria provocată de viitoarele nunți a început să pălească și chiar se temea să nu fie copleșit de resentimente. A început să-și amintească frânturi din copilărie, cât de aspru fusese cu tatăl lui, cum nu-și iubise părinții absolut deloc. Lucrurile porniseră pe cale greșită încă de la început, el le-a făcut să meargă aiurea, l-a părăsit și pe Unchiul Tim, de fapt nu l-a înțeles cu adevărat niciodată, l-a zeflemisit și a făcut pe nebunul de multe ori. Un om atât de minunat... și Benet nu l-a băgat în seamă cum s-ar fi cuvenit. Acum el, Benet, devenise brusc inutil și bătrân. Oare a avut parte vreodată de fericire, a știut vreodată ce înseamnă fericirea? Vântul se mai domolise și ploaia încetase. S-a gândit să se pedepsească și să iasă din casă. Amurgul pogorâse peste Londra. A îmbrăcat un palton, și-a pus o căciulă și a pornit la întâmplare, amintindu-și brusc de un joc pe care-l juca în copilărie „Rătăciți prin Londra". Da, dar de fapt nu l-a jucat decât o dată sau de două ori pentru că era considerat periculos! Benet era acum gata să înfrunte pericolul, gata să se rătăcească. După ce s-a învârtit însă în cerc o vreme, și-a dat seama că se afla la stația Earls Court. S-a gândit că nu procedează bine, *am să merg direct în centru*. A luat metroul până la Leicester Square și când a coborât, a constatat că plouă iar. Îi venise însă o nouă idee. S-a gândit să meargă într-un loc *complet necunoscut*... Brixton, sau Kennington, sau Clapham, sau Lambeth, sau Morden... locuri pe care nu le-a vizitat niciodată, locuri străine *cu-adevărat*, unde să se poată rătăci. A coborât iar la metrou și a luat-o pe culoarul care indica Linia de Nord. Când a ajuns pe peron, trenul intra în stație. Pe el scria MORDEN. A sărit în tren. Inima îi bătea repede. Vroia să se rătăcească în Londra. S-a așezat și a ridicat privirile spre harta metroului. Ochii i s-au oprit dintr-o dată pe EMBANKMENT. Era penultima stație. Avea puțin timp la dispoziție ca să reflecteze. Încă mai ezita, și a țâșnit chiar în clipa în care se închideau ușile.

Afară, jocul nebunesc al lui Benet prin Londra a luat sfârșit. Nu se simțea mai bine. Ba chiar îi era mai rău și spaima pusese stăpânire pe el. Se simțea ca un criminal înainte de execuție. Imediat

ce a ieșit din stație a luat-o la fugă pe strada Villiers spre Strand. A ajuns la Strand, a traversat drumul, era cât pe-aci să-l calce o mașină, apoi a început să meargă încet pe trotuar, privea la vitrine, înspre podul Waterloo. S-a oprit puțin în fața teatrului Adelphi și s-a întors. A rămas nemișcat puțin, apoi, răzbind prin mulțime, a traversat din nou. A luat-o, cu precauție parcă, pe o stradă paralelă cu Villiers, s-a uitat la casa în care stătuse și unde îi vorbise Jackson pentru prima oară. A simțit nevoia să bată la ușă. De fapt a și bătut, dar n-a răspuns nimeni. S-a dus până în grădina care mergea în paralel cu râul și apoi a început să alerge din nou. S-a întors pe Villiers, s-a oprit la o biserică și a intrat puțin. A ieșit imediat, a rămas pe trotuar privind la valul de bărbați și femei care umblau grăbiți, ciocnindu-se de el. A privit și la chipurile care treceau pe lângă el. Apoi a coborât înapoi spre stație. Sub podul din apropiere stăteau doi bărbați și o femeie. Când s-a apropiat, femeia a întins mâna spre el. S-a scotocit în buzunar și a găsit o monedă de o liră. De ce nu sunt și eu așa? gândi el. Și apoi: de ce-mi trec prin cap asemenea gânduri, de ce mă aflu aici, o, Doamne, iartă-mă, numai că eu nu cred în Dumnezeu. A vrut să intre în stație cu gândul să ia primul tren, dar a rămas privind la Digul Victoria. Dincolo de el... Tamisa. Treceau multe mașini și a așteptat. S-a trezit apoi în capul scărilor care duceau la pod; a început să urce automat. De ce făcea asta, se simțea atât de obosit, i se părea totul fără noimă. În capul treptelor s-a oprit. Sunt un nimeni, gândi el. Devenea un nimeni. Se întunecase de-a binelea. Tamisa de sub el părea complet tăcută. Pe pod era întuneric, un tren luminat a trecut cu zgomot asurzitor. Benet a vrut să coboare, apoi s-a răzgândit și a pornit încet spre capătul celălalt. Aproape de centrul podului se afla un bărbat aplecat peste balustradă, privind în jos la râu în direcția Podului Waterloo. Benet s-a oprit, apoi a trecut mai departe. Bărbatul s-a întors spre el.

Mai târziu, privind retrospectiv lucrurile, Benet s-a întrebat cum de-și păstrase controlul. S-a mai gândit sau și-a închipuit că pe fața lui Jackson cădea lumina. A continuat să meargă până a ajuns aproape. Pe măsură ce înainta, îi venea pur și simplu să treacă pe lângă el ca oricare altul, prefăcându-se că nu-l vede. Cum de s-a

gândit așa, i s-a părut mai apoi incredibil... nu era vorba de dispreț sau ură... ci *teamă*. Să presupunem că eu îi vorbesc și el se preface că nu mă cunoaște, gândi el. S-a oprit la o distanță mică de Jackson, care s-a întors spre el și firește că l-a recunoscut. Benet s-a gândit: îi vorbesc și apoi îmi văd de drum. S-a mai apropiat, apoi s-a oprit.

— Jackson.

Poate că exact asta era, ceea ce trebuia să facă, ceea ce era lăsat să ofere înainte de a se îndepărta în tăcere. Împiedicându-se, a continuat totuși:

— Te rog să mă ierți.

Jackson s-a întors spre Benet și, aplecat peste balustradă, n-a spus nimic. Un tren luminat a mai trecut destul de aproape de ei. Apoi iar tăcere. Doar vuietul orașului.

Benet vroia, simțea nevoia acum să mai spună ceva. Și a făcut-o, în timp ce se îndepărta încet.

— Ai fost foarte drăguț cu noi... cu mine. Te rog să mă ierți.

A observat că Jackson purta iar haine ponosite ca atunci când îl văzuse prima oară.

Și deoarece Jackson nu spunea nimic, Benet s-a simțit respins, nu putea să stea acolo să-i tot îndruge scuze, să se umilească. Chinurile sufletești prin care trecea l-au lăsat fără grai. Îi mai rămânea doar să decidă dacă își continuă drumul, trecând pe lângă Jackson sau se întoarce. A vrut să se întoarcă, dar apoi s-a răzgândit și a luat-o înainte.

Jackson a spus:

— Stai o clipă.

I-a întors spatele lui Benet și a privit în jos, la râu, spre catedrala Sf. Paul.

Benet aștepta tăcut.

Jackson s-a întors și l-a întrebat:

— Ce cauți aici?

Benet a răspuns prompt:

— Te căutam.

Jackson a reflectat puțin, a dat din cap și apoi s-a întors iar spre râu.

Întrebându-se dacă acesta a fost un gest net de refuz sau încercând să găsească ceva de spus, Benet a întrebat:

— Ți-ai găsit de lucru?

Jackson s-a întors spre Benet, rezemându-se cu spatele de balustradă, l-a privit fix și n-a spus nimic.

Benet, din gafă-n gafă, a continuat:

— Atunci să presupun că ai venit aici pentru... ca prima oară când te-am întâlnit?

Remarca era totalmente lipsită de tact. În acel moment, Benet a fost copleșit de ceva din privirea lui Jackson, era de nepătruns. Vroia să mai spună ceva, dar i-a fost imposibil. Avea senzația că Jackson vrea să scape de el. A intenționat să-i spună că ar fi foarte încântat dacă ar accepta să lucreze iar la el, dar n-a putut! A zis doar:

— Îmi pare îngrozitor de rău de scrisoarea aceea, m-am căit imediat după aceea... apoi nu te-am mai găsit.

— Nu-i nimic, a spus Jackson. A continuat să-l privească pe Benet, dar oarecum plictisit, sau poate visător. Aștepta ca Benet să plece.

Suferind cumplit, Benet era incapabil să mai continue conversația. N-am să-l mai văd niciodată, gândi el.

În clipa aceea a apărut un individ mătăhălos chiar lângă ei. Parcă țâșnise din întuneric. Benet cugetă: *acesta e prietenul lui!* S-a sfârșit! Apoi i-a fost clar că omul vroia bani. Benet a scos imediat din buzunar două monede de câte o liră și i le-a întins. Bărbatul, aparent recunoscător, i-a mulțumit și apoi a dispărut. Benet a regretat că nu i-a dat mai mult. Jackson era tot neclintit.

Benet a spus brusc:

— Îngrozitor. Dacă ar fi aici Unchiul Tim...

Menționarea numelui lui Tim a mai destins puțin atmosfera. Oare de ce-am făcut-o, s-a gândit Benet. Ridicați strălucitoarele săbii! A, deci suntem în război?... sau ce se-ntâmplă? Și-a dat seama brusc că îi era foarte foame. A zis:

— Ia ascultă, hai să mergem să mâncăm ceva!

Ce nechibzuit! Era sigur că Jackson o să-l refuze. Doar nu vrea decât să scape de mine, gândi el. *O, Doamne, n-am să-l mai văd niciodată... dar nu se poate.* A insistat:

— Jackson, să nu fi supărat pe mine, te rog *iartă-mă*... la urma urmei...

Jackson s-a dezlipit de balustradă.

— Hai să facem câțiva pași, oricum.

Au pornit împreună spre gară.

ZECE

— Deci s-a terminat cu nunțile, a spus Ada Fox, privindu-și cu dragoste fiica și ginerele.

— Îhî! a zis Cantor, care se rezema de scaunul pe care stătea Marian. Marian i-a întins mâna. El i-a sărutat-o. A noastră a fost cea mai frumoasă totuși. Ce de lume a fost la ofițerul stării civile! Grozav!

— Și v-ați cumpărat casa de lângă port?

— Da! a zis Marian. Grădina tropicală ajunge până la apă! Ce plante! Ți le arătam mâine.

— Grozav! Și ce cumnați drăguți! Ce moșie! Îmi pare rău că n-am văzut încă nici o oaie!

— Așa sunt moșiile noastre pe-aici, a spus Cantor, șezând și cuprinzându-și soția cu un braț. Douăzeci de acri pe oaie. Sigur că sunt mari.

— Sunt îndrăgostită deja de Australia.

După micul dejun stăteau în căsuța lui Cantor din Sydney, de unde urmau să se mute curând în casa cea mare de lângă port.

— Abia aștept să vă văd locuința cea nouă. Apoi trebuie să iau avionul spre Londra. O să am ce să le povestesc! Imaginați-vă că Edward s-a însurat atât de neașteptat cu Anna! Este mult mai bătrână, nu?... și are și un băiețel la o vârstă dificilă. Mă întreb dacă o să țină căsnicia. Edward este cam nepriceput. Cred că i-a făcut tot timpul curte Annei! Ai scăpat la timp, draga mea... știu că nu aveai de gând să te măriți până la urmă cu el! Ai luat cel mai potrivit bărbat din lume! Și apoi, Rosalind cu Tuan, care nu deschide niciodată

gura și vrea să trăiască în Scoția și nu are bani. Presupun că Mildred, după toată agitația, n-a mai plecat în India... i-o fi fost frică să nu i-l ia cineva pe Owen în lipsa ei... sau a tăbărât ea pe un preot anglican... parcă așa am auzit, nu? Nu cred că se va mărita vreodată. Și Benet l-a înhățat iar pe majordomul lui? Vedeți?... Știu tot... scrisoarea de la Owen. E gură-spartă, dragul de el!

— Dar unde vei sta? a întrebat Cantor. Nu ne-ai spus...

— O, *toată lumea* m-a invitat... bineînțeles că o să stau cu Mildred la Londra, abia aștept să-l cunosc pe preot! La țară o să cam am probleme... mă vor amândoi, și Benet, și Edward... sau să stau la Regii Mării? Da, poate că da, așa am să fac, vreau să fiu liberă!

— O ador pe mama ta, i-a spus Cantor mai târziu soției lui.

— Da, a spus Marian, e grozavă, într-adevăr, e tenace și curajoasă. A scăpat de doi bărbați, plus de cel cu care nu s-a mai măritat.

— Presupun că americanul a plecat. Poate o să-l fure pe Jackson.

— Mă îndoiesc! a spus Marian.

— Mie mi-ar fi plăcut să-l furăm pe Jackson. Sau... nu... era în stare să te fure el pe tine!

— Fii convins că nu, dragul meu! O, Cantor, ce noroc am avut! Puteam să mă trezesc în iad, iar eu sunt în paradis acum. O, dragul meu înger, lasă-mă să-ți sărut mâinile, te ador!

— Mulțumesc zeilor aborigeni că au aranjat astfel lucrurile... să avem parte de atâta fericire!

— Îmi pare rău, dar mama nu stă destul de mult timp ca să o putem duce la Ayers Rock.

— Nu-i nimic, o să mai vină, e toată viața pe drumuri.

— Și n-a fost grozav că Jackson ți-a înapoiat ceasul de aur pe care l-ai pierdut la grajduri! Îl iubesc pe individul acela. Știi că ne-am bătut când l-am văzut apărând la mine pretinzând că este fratele meu...

— Pun pariu că ai câștigat.

— Păi... mmm... Acum sunt mândru că mi-e frate... precum Abos... da, mi l-am ales frate! Și acum, micuța mea, iubita mea... ce părere ai, ce facem noi de acum până la cină?

— Ajungem prea devreme, i-a spus Mildred lui Owen. Conduci prea repede, ca de obicei.

— Trebuie să ne aranjăm la Regii Mării, a zis Owen. Păi, presupun că n-are nimic dacă ajungem puțin mai devreme la Penn. Eu îl ajut pe Jackson, iar tu poți să mai bei un pahar și să stai la taclale cu Benet. Benet arată mult mai bine, nu?

— Da, normal. Pierderea lui Jackson a fost o mare pedeapsă. Nici nu merita să vină înapoi.

— Nu pot să-mi închipui cum l-a pierdut. Nouă nu ne-a arătat scrisoarea. Trebuie să fi fost îngrozitoare.

— Așa e.

— Ai văzut-o?

— Nu, dar mi-a mormăit el ce-a scris, s-a confesat ca la biserică.

— *Te rog*, nu conduce atât repede. Mulțumesc Cerului că suntem doar noi și ceilalți. E minunat, extraordinar, magic... Rosalind cu Tuan, Edward cu Anna, e uimitor totul! Eu cred că Benet și-a imaginat că Rosalind o să se mărite cu Edward!

— Eu am crezut că Tuan e homosexual! Păi, poate chiar e. Cei doi o să trăiască din aer. Se pare că mama ei nu mai scoate bani. Tuan a renunțat la universitate, merge doar la librăria aceea o dată pe săptămână. Ea nu mai merge la Courtauld, învață singură să picteze, asta costă bani și nici nu se prea văd urmele talentului ei!

— Ei bine, îi poate ajuta Benet... și Edward... și noi...

— Care noi? Adică tu și Lucas? Anunță-mă și pe mine când pleci.

— Am văzut câteva dintre tablourile lui Rosalind... nu sunt proaste deloc.

— Bine, bine. Poate sunt mai bune decât ale mele. Am să renunț la pictură. Va trebui să mă întreții, tu și Lucas... până vă sosesc copiii.

— Știi că vine Ada Fox săptămâna viitoare, stă la mine. Sigur că știi, suntem prietene vechi.

— Cred că e nebună.

— Eu sunt de părere că Edward *nu* o s-o invite!

— Edward nu va invita pe nimeni.

— Anna va fi stăpână la Hatting de acum încolo. Ce nemaipomenit, totul s-a petrecut atât de repede și s-a terminat cu bine!

— Dacă Edward este trufaș, Tuan fără o para chioară și Cantor se satură de Marian...

— Cantor și Marian sunt nemaipomenit de fericiți, se iubesc din toată inima.

— Cine a spus asta?

— Mi-a scris, o cred.

— Ha, ha, ha! Cred că eu m-aș înțelege bine cu Cantor, e genul de ticălos și pușlama...

— Sper că nu o să te îmbeți prea tare...

— Mă întreb dacă Benet și Jackson au dormitoare separate.

— E uluitor ce s-a întâmplat cu Edward, atât de brusc...

— Probabil că a trăit cu Anna în Franța în timp ce-i făcea curte lui Marian în Anglia. Aș zice că Anna a pus piciorul în prag!

— Oare?

— Și nici el nu e chiar așa cum vrea să arate.

— Îmi pare rău de micuțul Bran. Edward o să vrea și un fiu propriu.

— Da, Bran se va duce la fund, de fapt îl și trimit la internat la toamnă.

— De-ar mai fi trăit Lewen!

— Cine-i Lewen? N-am auzit niciodată de individul acesta.

— Deci vom fi numai noi, Owen cu Mildred și Edward cu Anna, i-a spus Rosalind lui Tuan.

— Așa zicea Benet.

— Exact cât trebuie. Putem vorbi, ca de obicei.

— Benet numea întrunirea noastră ospăț de nuntă.

— Noi suntem juniorii. Cei mai proaspeți! Și asta îmi place!

— Ce păcat că n-au putut veni Marian și Cantor, cred că ar fi fost imposibil!

— Bineînțeles. Timpul o să mai șteargă amintirile. Nu acum, însă. Ar ieși un duel! O să ne spună mama când va veni.. dar numai părțile bune.

— Să sperăm că toate-s în ordine. Ciudat că s-au desfășurat atât de repede toate nunțile. Owen și Mildred au rămas trăsniți, la fel și Benet.

— Numai că atunci Benet era într-o stare deplorabilă!

— Acum, mulțumesc lui Dumnezeu... Oricum, prânzul de după aceea, cu Owen și Mildred a fost grozav, și tu îți tot scoteai verigheta și o puneai pe masă.

— A, uite verigheta, draga de ea, oricum cred că ai cheltuit cam mult... am s-o port în pat la noapte.

— Benet ne-a pus la dispoziție cel mai mare dormitor liber, totul este al nostru în partea aceea a casei.

— Mă întreb dacă o să putem sta întotdeauna acolo, în camera *aceea*. Mildred și Owen insistă pentru Regii Mării... Și Jackson, acum... n-am știut niciodată unde a dormit Jackson. Oare când și cum s-a întors Jackson?

— Bănuiesc că pur și simplu a sunat la ușa lui Benet care se aștepta la asta. Au luat-o de la capăt.

— Cum a venit Jackson și la tine. Ce-ați vorbit în noaptea aceea? Despre Benet... și ce zicea Jackson? Am fost atât de fericită cu ale mele că am uitat să întreb.

— Nu despre el, despre mine. A fost acolo... și eu... eu îmi reveneam...

— Îți reveneai... a, da, normal... oricum erai bine a doua zi dimineață. Eu am fost bolnavă de spaimă, n-am putut dormi... am crezut că poate te-ai răzgândit, erau atâtea lucruri care pledau împotriva mea...

— O, draga mea fetiță... iubita mea... nu vrei... era altfel?

— Nu, bineînțeles că nu, *prostuțule*... verigheta mea te iartă... nu conduce atât de repede... ai grijă la semne... aș vrea să fie și Bran aici în seara aceasta. Edward și Anna mă intimidează puțin, e minunat cum de s-au găsit unul pe altul. Edward trebuie să se înțeleagă cu băiețelul. Bietul băiat, cred că nu prea își dă seama ce se întâmplă după ce a trăit atât în Franța.

— Bănuiesc că și Edward a cam umblat prin Franța.

— Și mie mi-ar plăcea să merg, dar costă bani. Mama călătorește, dar nu-mi dau seama cum de se descurcă, eu nu câștig nimic deocamdată, dar *voi* câștiga, m-am hotărât să renunț la pictură...

— *Să renunți la pictură... ai înnebunit?* Și ce faci cu Courtauld?

— O, nu mai vreau, e prea scump. Presupun că pot să pictez serile, dar spuneai că o să merg la o școală de artă, nici nu se pune problema, trebuie să fim realiști... deocamdată nu avem bani...

— Ascultă, Rosalind, în legătură cu viața noastră din Edinburgh...

— O, în ordine, s-a *stabilit*, o să-mi placă să trăiesc la Edinburgh, o să-mi placă să trăiesc cu tine *oriunde*. Așa e... unde mergi tu, merg și eu și ai tăi vor fi și ai mei și Dumnezeul tău va fi și al meu!

— Hmmm, nu sunt sigur că am un Dumnezeu.

— Întreabă-l pe Jackson. O să ne lipsească mult, bănuiesc. Oricum, eu îmi iau o slujbă, și tu te poți angaja ca lumea, într-o librărie de exemplu... Ei, hai, zău că e distractiv să-ți cauți casă și slujbă... Îți promit că am să mai pictez din când în când... Ce s-a întâmplat?

— Rosalind... trebuie să-ți spun ceva...

— Dragul meu, iubirea mea... ești atât de serios... oprește mașina... acolo, în locul acela... da... și acum, dragul meu cel mai drag, am să te ajut și am să fiu cu tine mereu, mereu... nu-mi pasă dacă suntem săraci... o, nu te îngrijora, nu te necăji, ești al meu și eu sunt a ta... acum spune-mi ce vroiai să-mi spui.

— Păi, e ceva ce n-am spus nimănui, am ținut secret și poate n-ar fi trebuit s-o fac, numai că acum...

— Iubirea mea, nu te necăji, nu fi trist, orice-ar fi, orice supărare, orice necaz sau spaimă, trebuie să împarți totul cu mine...

— Păi, vorbeam de bani și...

— Hai, spune, suport orice, nu te mai uita așa, te rog, dragă, dragă Tuan... ne descurcăm noi cu banii cumva...

— Știi ce, te-am lăsat în pace, te-am lăsat să vorbești de bani, să te întrebi din ce vom trăi, ce săraci vom fi...

— Nu contează, Tuan, vom fi împreună...

— Dar, știi, eu... despre bani... de fapt nu duc lipsă... deloc... sunt chiar... ei bine... sunt milionar.

Pe drum, mai departe, Tuan i-a povestit cum stră-stră-stră-bunicul său a pus bazele unei afaceri cu hârtie în Germania. Firma respectivă a înflorit și a dat naștere la sucursale în Edinburgh și

Glasgow. Tatăl lui Tuan îi spusese cum au ajuns în Scoția tatăl și bunicul lui, atunci când au început persecuțiile. Tatăl lui Tuan a moștenit afacerea care, după moartea lui, a trecut în proprietatea lui Tuan. Pe când își continua încă studiile de filozofie, Tuan, fără să știe prietenii lui din Londra, a început să-și petreacă o parte din săptămână la Edinburgh. Acum, de când a ieșit la pensie adjunctul lui, a decis să petreacă mai mult timp la Edinburgh și mai puțin la Londra. La urma urmei era patronul firmei și nu regreta. Se simțea ușurat că în sfârșit reușise să-i vorbească lui Rosalind despre asta!

Tuan a tăcut apoi ca să-i lase timp să-și dea seama dacă regretă plecarea din Londra, dacă aștepta cu nerăbdare să trăiască la Ediburgh și, cinstit, ea nu s-a plâns că *aveau* bani! Acum putea picta și putea încerca Courtauld! Gândurile l-au purtat pe Tuan, mai departe, la ghetoul din Berlin și Auschwitz. Se întreba dacă nu o să-i mai vorbească lui Rosalind despre asemenea lucruri. Și-a amintit de îndoielile lui, de când își dăduse seama de ele, poate cu ocazia petrecerii de la Benet, chiar înainte de sosirea mesajului îngrozitor. Avea oare dreptul să plece pe drumul acesta? Va mai fi oare cuprins de accese ca atunci când o gonise cu cruzime departe de el pe Rosalind, care era acum soția lui? Dacă n-ar fi venit Jackson în noaptea aceea, gândea el, aș fi terminat definitiv. Își amintea... Jackson îi spusese multe... i-a vorbit mult. Tuan s-a gândit și atunci și gândea și acum că poate Jackson este evreu. Dar îi era imposibil să-l întrebe. Se mai gândea... ce fac, o iau cu mine pe dulcea Rosalind? Eu o să mă întorc la sinagogă. Zău, în adâncul sufletului meu, vreau să fiu rabin.

La scurta căsătorie civilă a lui Edward cu Anna, la Londra, au mai fost prezenți, pe lângă ofițerul stării civile: Montague, Millie, Elizabeth Loxon, Oliver Caxton și Bran. Edward, Anna, Elizabeth,

Oliver și Bran au luat apoi prânzul la Savoy, după care, Edward, Anna și Bran s-au dus la casa lui Edward (care era acum și a Annei și a lui Bran, unde a fost scos Jaguarul cel roșu parcat în garaj și a transportat familia înapoi la Hatting Hall, fiind întâmpinați de Montague și Millie care sosiseră deja cu trenul. În ziua următoare, Bran a fost condus la grajduri și prezentat unui ponei mic, maro cu alb pe nume Rex. Din fericire, Bran călărise destul de des în Franța și era puțin probabil să cadă. Anna nu urcase în viața ei pe un cal, iar Edward nu mai făcuse așa ceva de la moartea lui Randall.

După tensiunea provocată de cununie au respirat toți oarecum ușurați, deși, firește, urmau să apară alte probleme. Dragostea nu se număra printre ele. Începând cu a doua „primă zi", cum o numeau ei, când Edward „și-a făcut apariția" cu atâta curaj, pasiunea lor a rămas puternică și tandră, părând, erau siguri, că va dura o veșnicie. Totuși, existau suficiente dificultăți, una dintre acestea constituind-o incognito-ul lor inevitabil. După multe discuții au ajuns la concluzia că, spre binele lor (și al lui Lewen), trebuia să rămână așa. Edward era preocupat de acest aspect mai mult chiar decât Anna. Momentul în care Bran s-a aruncat în brațele lui Edward a fost, pentru ei, o confirmare a viitoarei lor relații.

Totuși, Edward nu putea să nu se gândească la povara ce cădea pe umerii lui. Trebuia să-i protejeze... pe viață. Îl îngrijora, de exemplu, *nepăsarea* Annei, cât i-o fi spus ea lui Bran și cât a aflat el singur? De când știa și cum aflase? Și cât de mult era Jackson implicat, dacă era? S-a simțit ușurat (deși cu mustrări de conștiință) când a dispărut Jackson și îngrozit când a reapărut. Acum s-a mai liniștit, totuși. Apoi, au discutat de nenumărate ori viitorul lui Bran. Faptul că-l trimiteau la școala pe care o urmase Edward era, bineînțeles, trebuia să fie, o surpriză plăcută pentru Edward și un indiciu de optimism, acum sclipitor, pentru Anna. Totuși, gândindu-se mai bine, el nu era (dar nu-i spusese asta Annei) foarte convins de înțelepciunea alegerii. Normal că îl puteau muta dacă vroiau, dar ar fi fost păcat. Pentru școala respectivă Edward fusese pregătit cu multă grijă de o școală britanică specială. Bran, până acum, și-a petrecut viața școlară în Franța, excelentă, cursuri de zi. Nu va privi însă cu dispreț cricketul... sau partidele de fotbal? Dacă nu se acomodează

și vrea înapoi în Franța? Nu vor trebui să plece cu toții? Știa că-l iubește pe Bran la fel de mult ca și pe Anna. Bran îi sărise de gât. Bran a devenit mai retras. Era într-adevăr destul de tăcut și Edward a simțit că-i mai bine să nu-l deranjeze. Dar era absolut convins de dragostea lui Bran.

Cam acestea erau câteva dintre problemele pe care Edward încerca să și le alunge din minte, în timp ce el și Anna urcau în Jaguarul roșu care avea să-i ducă peste vale la dineul oferit de Benet la Penndean. Bran, Rex, Millie și Montague i-au condus până la poartă. Am întârziat oare? Cred că da, dar cu atât mai bine. Soarele strălucea, toată lumea părea, sau poate chiar era, fericită. Edward și Anna știau că va fi o petrecere intimă, numai fețe familiare, cele trei cupluri de proaspăt căsătoriți, gazda lor... și Jackson. Anna comentă că nu-l mai întâlniseră dinaintea acelei îngrozitoare expulzări. Erau amândoi curioși să vadă cum mai arată Jackson... și, bineînțeles, Benet! Au râs și au făcut tot felul de speculații în timp ce mergeau cu mașina.

UNSPREZECE

Musafirii lui Benet au sosit la Penndean în ordinea următoare. Mai întâi Rosalind cu Tuan, care rămâneau acolo peste noapte și vroiau să aibă suficient timp pentru a se schimba și a se instala în dormitor. Mildred și Owen au ajuns de la Regii Mării *destul* de târziu pentru că Owen a tras de timp în mod deliberat. Edward și Anna, bucurându-se de privilegiul de a fi localnici, au întârziat. Benet și-a întâmpinat musafirii vesel, a condus „porumbeii" sus, în camera lor, i-a salutat pe Owen și pe Mildred, care și-au lăsat hainele în hol, apoi pe Edward și pe Anna, care își lăsaseră hainele în mașină. Owen și Mildred au intrat primii în salon, urmați de Rosalind cu Tuan și apoi de Edward cu Anna. Bineînțeles că toată lumea știa că Jackson s-a întors. Benet, amestecat printre musafiri acum, mai dispărea din când în când în bucătărie, de unde a apărut și Jackson de două sau de trei ori ca să salute oaspeții. „Îl așteptăm pe Jackson", i-a șoptit Anna lui Edward. Discuția dinaintea mesei a fost puțin mai scurtă decât de obicei din cauza agitației lui Benet. Musafirii s-au așezat la masă, de la dreapta la stânga, astfel: Benet, Anna, Owen, Tuan, Edward, Mildred, Jackson, Rosalind. Acum că fuseseră date răspunsurile la cel puțin o întrebare, toată lumea avea ce să vorbească.

De când aflase de ei, Benet îi văzuse pe Edward și pe Anna împreună o dată la Londra, când îi invitase la masă după cununie și o dată la Hatting, când se invitase el „plin de tact" doar ca să-i salute. Anna își tot cerea scuze.

— Benet, dragă, ne pare tare rău că nu ne-am prea întâlnit, se pare că noi eram la Londra când tu te aflai aici, și noi aici când tu erai la Londra... te iubim, să știi!

Deși sunau destul de caraghios, Benet i-a considerat cuvintele sincere. Și-a amintit de prima vizită pe care i-a făcut-o la Londra după ce se întorsese din Franța, ce fericit a fost că o vede și cât de scurtă a fost întrevederea lui cu Bran! Da, cred că Anna și Edward țin la mine, gândi Benet pentru o clipă. Dar nu-mi vor spune prea multe. Apoi a zis tare:

— Deci, Bran are un ponei pe care-l cheamă Rex!

— Da! De unde știi?

— Ne-a spus Sylvia. Am impresia că știe tot satul!

— Desigur! Îl adoră pe Rex, dar cred că-l iubește pe Spencer mai mult.

— Deci, dragul de Spencer mai e printre noi. O, Anna, tare mă bucur pentru tine și pentru Edward, e ca un miracol...

— Da, am fost foarte norocoși, m-am hotărât până la urmă, Edward a avut nevoie de tot curajul din lume!

— Deci v-ați mai întâlnit în Franța, și la Londra, păi, bineînțeles... și Bran va merge la școală, ziceai că la școala pe care a urmat-o și Edward! Așteaptă cu nerăbdare clipa?

— Da, îi place absolut totul...

— Aș vrea să mă împrietenesc cu el.

— O, dar sunteți deja prieteni!

— Seamănă pe zi ce trece tot mai mult cu Lewen.

— Da, nu-i așa? Ia uită-te la „porumbeii" aceia, nu sunt drăgălași?... ce tineri... cred că ești încântat de ei, sunt ca niște copii!

— Da, a fost o surpriză foarte plăcută. Vor sta o parte din timp în Scoția și parte la Londra.

— Vor putea avea grijă de două case, bieții de ei? Tuan nu are slujbă, nu-i așa? Și Rosalind nu știu dacă-și permite să meargă la școala de artă. Ada nu prea mai e bogată, să știi. Va trebui să-i ajutăm, nu crezi?

— Da, m-am gândit deja la asta.

— I-ai văzut picturile, sunt bune?

— Da, destul de bune, cred. O mai ajută și Owen uneori.

— Dragul de Owen, e neschimbat, nu? Stau la Regii Mării, nu? Ar fi putut să stea la noi.

— Sau la mine. Ei au vrut să tragă acolo.

— Nici o șansă să se căsătorească și ei, am impresia! Mildred mai e încă îndrăgostită de un zeu indian, nu?

— De mai mulți, cred. Și de un pastor cucernic din East End! O, Anna, Anna, nici nu știi cât sunt de fericit că vă am pe toți aici!

— Deci nu ești supărat pe Marian? Păi, ar trebui să fii un pic.

— Am fost puțin, dar totul a trecut. Am auzit că e foarte fericită cu australianul ei.

— A avut Jackson vreun rol în asta?

— Păi, cred că nu foarte mare. De unde știi?

— Mi-a scris Marian! Vine și mama ei aici, nu? Ada Fox. Cineva zicea că o găzduiești tu.

— Ce deștepți sunt unii!

— Te rog să mă scuzi, nu te deranjează, nu? Apropo, îți mulțumesc pentru tabachera cea frumoasă!

— Mă bucur că îți place. Edward arată atât de bine, e atât de frumos și fericit la culme!

Owen și-a pus piciorul drept peste cel stâng al lui Tuan, pe sub masă. Tuan n-a schițat nici un gest și nu și-a retras piciorul. Apoi i-a zâmbit dulce, angelic.

— Deci așa, dragul meu. Te felicit și pe tine, și pe ea. E frumoasă și e bunătatea întruchipată. Dacă sunt surprins? Da, doar în felul meu meschin, egoist, dar o să-mi treacă. Uite, acum vorbește cu Jackson! Pot să vă pictez împreună?

— Dragă Owen, de ce nu!

— Îți mulțumesc pentru „dragă". Ia ascultă, Benet, vinul e minunat! Pivnița lui Benet e renumită. Știu că ea mă iubește, o cunosc de mult, cu mult înaintea ta, de copil. Cred că și-a găsit omul potrivit, credeam că nu există așa ceva. Dar ce-i cu plecarea voastră în Scoția, de ce naiba tocmai în Scoția... să faceți avere acolo?

— Păi, o să stăm la fel de mult și la Londra...

— Trebuie să-ți găsești un serviciu ca lumea. Aș vrea ca ea să-și vadă doar de pictură, s-ar putea să devină o pictoriță renumită și pe urmă te va întreține! Nu că pictura ar aduce cine știe câți bani,

oricum nu la început, fir-ar să fie, de fapt oricum mai mult nu decât da! Cântam ca niște privighetori când trăia Tim, dar asta se întâmpla înainte de a te cunoaște, înainte ca tu să ne găsești pe noi, asta e, ce noroc, să nu te pierzi de noi, să nu te pierzi de *mine*...

— Nici vorbă!

— Am nevoie de tine. Când o să plece Mildred în munți și o să doarmă pe jos în sari, o să-mi lipsești îngrozitor.

— Pleacă?

— Nu știu. Din fericire a cunoscut un preot al naibii de anglican, pe nume Lucas și, doamne sfinte, știi că vrea să se facă și ea preoteasă! Unde o să ajungă Anglia? Vai de capul ei! Dar hai să ne clătim acum ochii cu mireasa ta frumoasă, vorbește cu Jackson, uite, ne-a văzut, pun pariu că știe ce punem la cale, râde, ne face semne cu mâna, ei fir-ar să fie, a pus Benet stăpânire pe ea. Apropo, ce părere ai de Jackson? Bine, bine, vorbim despre asta mai târziu. Știi, nu prea te-am mai văzut de când te-am sărutat în crângul acela sub copacii cei mari și întunecați. Sper că de-acum încolo n-o să-mi respingi săruturile? O, mulțumesc Cerului, știam că nu! Acum e timpul să o întreții pe Anna, în timp ce te duelezi tu cu Edward care, vai mie, i-o cedează pe Mildred lui Jackson!

Edward, după ce a evitat să vorbească despre Lewen, s-a certat cu Mildred despre viitorul bisericii anglicane. „Doamne sfinte, s-a terminat. Dacă mai rămâne ceva din creștinism în secolul viitor, asta va fi Biserica din Roma. Roma a fost întotdeauna neîndurătoare în ce privește disciplina, disciplina a contat tot timpul. Oricum, mă îndoiesc că va rezista și asta. Anglicanii sunt o catastrofă, nimic profund la ei și o știu foarte bine! Ceea ce ar putea fi propovăduit în mod decent este *adevărul*, nu există Dumnezeu, nu există viață de după moarte și Iisus nu e divin. Poate că astfel apare și puțină decență... nu numai bani și tehnologie și succes... oare... *noi* nu vom ști niciodată. Cât despre supraviețuire, eu sunt de partea prietenilor tăi hinduși și budiști... și iudaismul, întreabă-l pe Tuan... păi, am să-l întreb eu însumi pentru că, uite, a scăpat de Owen.

Mildred chiar își dorea ca Owen să plece, era momentul pe care-l aștepta; când Anna s-a întors spre Owen și Benet spre Rosalind, Mildred și-a ațintit privirile pe Jackson. Tremura, se cutremura,

gândea că el e cu totul altfel, e și mai frumos, tot mai frumos, ochii lui negri sunt și mai mari, atât de calm și strălucitor, buzele atrăgătoare, expresia feței încântătoare, este liniștit pentru că Benet l-a iertat, nu, nu, *el* l-a iertat pe Benet! Dar nu despre asta e vorba, el s-a schimbat, ca după o suferință, ca o schimbare a mării, am întâlnit asta la Shakespeare, nu, pielea lui e altfel, mai închisă și mai strălucitoare, fusese plecat parcă pentru altă reincarnare, el face parte dintre cei care trăiesc mereu, mereu, poate în Tibet sau în altă parte, câți ani are oare, o sută de ani, o mie de ani, ei vin ca niște îngeri păzitori, ei *sunt* îngeri păzitori, acum îmi vorbește într-o limbă străină, și totuși îl înțeleg, întind mâna și i-o ating pe-a lui și mâna lui arde. Eu îi vorbesc și el îmi vorbește, i-au apărut stigmatele, a fost bătut precum Hristos, rănit, îi este teamă să nu fie prins de cei care-i cunosc pata rușinoasă, și care știu cum a fost găsit în cutia de carton în stufărișul de lângă râu. Unchiul Tim l-a găsit și l-a îngrijit ca pe o pasăre rănită, precum Prospero pe insulă cu păcatul lui secret, suferind în agonia remușcărilor, și el a zis: „ignoranța îmi aparține", bineînțeles Caliban a fost fiul lui de la Sycorax, Jackson este Caliban, el este cel pe care cunoaște insula și animalele și plantele și sunetele stranii, Jackson este sigur fiul nelegitim al lui Benet, și Shakespeare a avut remușcări, marele lui suflet a fost plin de remușcări, de exemplu Macbeth, Othello, „Ridicați strălucitoarele săbii, altfel roua vi le va rugini", șiretlicul cu funia indiană, Kim care alerga pe acoperișuri, Îngerul Bunei Vestiri și da, eu voi ține Potirul, adică Graalul.

Începe să distingă vocea lui Owen, „unde sunt marii noștri conducători, unde sunt marii noștri gânditori, trebuie să ascultăm oare de ordinele unor birocrați invizibili, Marx și-a dat seama că sărăcia poate fi îndepărtată și trebuie îndepărtată, dar nu l-a ascultat nimeni, totul pare neîndurător în așa-zisele democrații ale noastre, trebuie să stârpim capitalismul absurd și crud, și nici nu-i de mirare că Alexander a plecat în Japonia..."

Masa era pe sfârșite. Anna, lângă Owen, îi spunea: „Da, da, într-adevăr", încercând să-i capteze atenția; Rosalind se uita la Tuan, Benet, care urmărise tot timpul cum decurgea masa, s-a ridicat în cele din urmă. Ceilalți i-au urmat exemplul.

Owen, abandonându-și cuvântarea, a strigat:

— În grădină! În grădină!

S-au ridicat, s-au împiedicat unul de altul, râdeau. Benet le-a strigat:

— Stați! Să închinăm un pahar pentru Unchiul Tim!

Paharele au fost ridicate, clinchetul lor a răsunat în încăpere și dedicația a răsunat: „Unchiul Tim!", pe urmă „Dumnezeu să-l odihnească în pace!" sau „Dragul nostru Unchi Tim, Domnul să-l aibă în paza sa!" Cei care-l cunoscuseră bine, aveau ochii plini de lacrimi.

După aceea s-au îmbulzit la ieșire, au pornit spre grădină și, după cum obișnuiau să facă, s-au împrăștiat în întuneric. Fiind spre sfârșitul anotimpului, stelele erau mai puțin sclipitoare, arătau mai degrabă ca un covor opac cu figuri familiare pe el. Iarba plină de rouă părea și mai udă, liliecii mai puțini, țipetele stranii ale bufnițelor veneau mai rar dinspre uriașa pădure Wellington, spre care Owen privea cu tristețe, când l-a văzut pe Tuan împingând-o pe Rosalind în direcția respectivă. Edward și Anna au plecat la braț spre grădina de trandafiri, unde susurul fântânii se auzea slab pe întuneric. Owen, învins, a luat-o în primire pe Mildred care plângea încet. S-au așezat în celălalt capăt al terasei. Benet a privit în jur după Jackson, dar Jackson nu era nicăieri. Respirând adânc în aerul umed, Benet a pornit încet spre capătul peluzei, singur.

DOISPREZECE

Rosalind și Tuan s-au încuiat în dormitorul din „partea veche" a casei Penndean unde se afla un pat mare cu baldachin. După ce s-au întors din grădină s-au grăbit să ajungă în camera lor, evitându-i pe ceilalți. Se simțeau de parcă se aflau pe o mare călduță, liniștită sau de parcă dansau un vals în ritm lent. Sau ca niște patinatori de mare clasă, remarcă Tuan, numai că locul era neschimbat. Ea patinase în copilărie. Oare Tuan știa să patineze? Nu l-a întrebat niciodată! Ce grozav ar fi dacă ar putea patina împreună în grădina Kensington! Așa cum se prezenta situația, tot ce-ar fi trebuit să se întâmple între ei, s-a întâmplat. Era ca într-un basm, sau un miracol, sau o transformare cu totul spirituală a unei noi ființe, ca intrarea într-o casă sacră, uriașă și frumoasă. Înainte de cununia civilă au îngenuncheat amândoi, ca niște cavaleri sfinți. Trecuseră de faza în care se întrebau „ești sigur?", când se testau încă unul pe altul. Tuan era, într-adevăr, cavalerul visurilor ei, avea Rosalind să constate, armura lui argintie strălucitoare și capul lui nobil, cu coif. L-am găsit, gândi ea, l-am *găsit!* O ținea în brațe cu gingășie, dar ferm, avea o inimă curată, precum un copil, dar era în același timp curajos și iubitor. Viitorul îi așteaptă, da, un viitor îndepărtat, copii, copii minunați, copiii lor. Da, ea a câștigat, nu fără luptă însă, pentru că a știut să-i vindece rănile. Ea luptase și pentru el, când, ca o străfulgerare, „a văzut" și atunci se temea să nu fie cumva prea târziu. Prea multe lucruri stranii i-au unit, prea multe întâmplări divine. Chiar, Marian a dus-o la el și el zicea că o cheamă pe Rosalind... apoi eu și Marian

am dormit, Tuan m-a privit în somn, Marian a fugit, apoi noi ne-am ținut de mâini și ne-am sărutat, Tuan a zis că sufletul lui e prea întunecat și că eu trebuie să plec, să-l las singur, apoi mi-a spus povestea aceea tristă cu cățelul, când toate celelalte erau un adevărat coșmar, plângea, m-a gonit și eu am plecat, dar m-am întors și el mi-a spus și alte lucruri despre Marian, că ea a dispărut și eu eram liberă să mă mișc în propria mea lume, adică eram liberă să mă mărit cu Edward, apoi m-a dat afară și eu am venit din nou și în cele din urmă mi-a spus: „Ai câștigat, copila mea", și ne-am băgat în pat și am stat ca acum. Știu că el mai are suferințe ciudate pe care încearcă să le ascundă de mine și l-am auzit mormăind ceva în ebraică, în somn, cred că durerea aceea nu-i va dispărea niciodată, dar eu am să-l învălui tot mai mult cu dragostea mea, așa cum procedez și acum, am să-l țin tot mai aproape, tot mai aproape.

Tuan, întins lângă ea, atât de aproape, gândea și el: indiferent ce zice lumea, fata cu care m-am însurat este persoana cea mai potrivită pentru mine, o iubesc cu disperare și suferințele se vor șterge cu timpul, chiar dacă nu de tot... o, dragii mei părinți... Și îmi voi devota tot mai mult timp lucrurilor sfinte, Maimonides, Spinoza, Scholem... hmmm, oare Rosalind va moșteni Penndean sau Benet îl va lăsa lui Marian sau lui Jackson sau familiei Quakerilor?

Era într-adevăr foarte târziu când Edward și Anna s-au întors la Hatting. Nu au scos nici o vorbă pe drumul de întoarcere, dar la un moment dat mâna stângă a lui Edward a întâlnit-o pe cea dreaptă a Annei. Au intrat încet pe ușa din față a casei scufundate în tăcere, au urcat în vârful picioarelor scara acoperită cu covor și au intrat în dormitorul lor. Montague și Millie dormeau jos. Bran dormea, pentru că așa a vrut el, în celălalt capăt al casei. Intrând în dormitor, și-au aruncat pe jos pardesiele și s-au așezat pe marginea patului, îmbrățișați. După aceea, picior peste picior, au vorbit pe

șoptite, după cum a remarcat Anna, ca niște zei indieni. Dincolo de șoapte, gândurile lor alergau ca niște șoricei. Anna l-a împins puțin pe Edward într-o parte, privindu-l cu o uimire nou descoperită. Mai întâi au vorbit despre Jackson, despre *situația* lui, cum l-a adus Benet înapoi, sau o fi venit singur, și așa mai departe, apoi despre Benet, era fericit, era speriat? Și ce fericită părea Rosalind, părea că leșină de fericire, și ce frumos era Tuan, dar probabil fără o para chioară, trebuie făcut ceva, și ce serioasă părea Mildred când vorbea cu Jackson despre India și când îl asculta, avea și Jackson sigur ceva sânge de indian în el. Mângâind blând chipul aspru și palid al lui Edward, Anna se gândea cât de nobil arată și ce tragic și greu accesibil, chiar și acum părea dus pe gânduri. Se gândea la problemele lui. Îi vorbise puțin despre Randall, așteptase nerăbdătoare și tăcută clipa aceea. Bineînțeles că ea știa, așa cum știau și alții, tot ce s-a întâmplat cu Randall, dar fără prea multe detalii. Ceea ce știa de la Edward era puțin mai mult decât aflase de la ceilalți, dar poate că asta nu însemna mai nimic, nu conta, poate era mai bine așa. Edward vorbea cu Bran mai mult decât înainte. Ce ciudat, gândi ea, am crezut că va trebui să-mi trăiesc viața păcălindu-mi copilul. Vor mai exista decepții? Sigur că nu, se ruga ea. Toate fotografiile și scrisorile, chiar și scrisoarea de la doctor... arsese câteva dintre ele, dar nu pe toate... i le-a lăsat lui Bran să mai descopere și alte amănunte. Apoi Bran a aruncat cu piatra în fereastră și oare nu asta a declanșat totul? O, să fie toți fericiți... fericire și ponei... dar și școala lui Edward... vor mai vedea... ce mi-aș fi dorit să pot crede în Dumnezeu! Stăpână pe Hatting, da... da! Îl iubesc pe Edward tot mai mult, mai fierbinte, îl iubesc din toată inima, am să lupt pentru el ca o tigroaică. Dar va trebui, pe măsură ce trec anii, să tac, să fiu discretă, chiar și în prezența lui, dar și în prezența lui Bran. O, Lewen, Lewen din mormânt, trebuie să ne ierți... știu că o vei face.

În timp ce s-au dezbrăcat și s-au băgat în pat, după ce au stins lumina, căutându-se unul pe altul pe întuneric, gândurile lui Edward erau și mai răvășite decât ale soției sale. Se gândea la Randall, poate și ea. Ea a adormit. Aud valurile așa cum au fost atunci... și apoi când am intrat în apă a doua oară. Nu voi mai merge acolo în viața mea. Nu i-am spus despre *asta*, n-am vorbit nimănui niciodată

despre *asta*, parcă era să mă înec și eu în final... dar acum o am pe ea... mulțumesc Cerului că am ajuns la ei, o, Dumnezeule, îți mulțumesc, lacrimi, lacrimi... și acum mă aflu unde eram și la început când o țineam în brațe și ea m-a mințit și mi-a spus că era însărcinată cu Lewen, am înțeles și am acceptat minciunile, a trebuit să renunț la toate... câtă mâhnire... dar am fost nobil și m-am gândit să procedez în așa fel încât să fie bine pentru ea și pentru Lewen... o, Lewen, unde ești acum, înțeleptul și bunule Lewen, trebuie să ne ierți și de dragul lui Bran... O, Bran, de m-ar iubi, de nu m-ar urî niciodată. Se va face mare... un adevărat bărbat... cum va fi atunci?... dar acum, de dragul lor și-al meu... Ce frumos a fost în grădină la Penn, după cină, când ne-am plimbat brat la brat și am văzut fântâna aceea micuță și-am auzit-o susurând în noapte, am oftat profund, ne-am sărutat și am fost singuri... ce-o fi făcând Bran acum?... probabil că doarme... trebuie să mă culc și eu... e aproape dimineață... O, Doamne, ai milă de noi.

Între timp, la Regii Mării, Mildred ședea pe patul lui Owen, iar Owen, în pantaloni scurți și cămașă, stătea lângă masa de toaletă, turnându-și întruna whisky în pahar. Nasul lui mare era roșu, ochii de un albastru deschis umezi, buzele groase țuguiate, părul ciufulit, căzut pe frunte, se zărea haotic în oglinda din spatele lui. Înflăcărați de evenimentele serii și având impresia că noaptea aceea nu se mai sfârșește, se certaseră, evident. Ce frumos e, gândea Mildred.

Revenind la un subiect pe care-l mai dezbătuseră, Owen a zis:

— *Vorbeai* cu Jackson, să nu vă audă nimeni, îți vedeam mișcarea continuă a buzelor...

— Ia ascultă, a replicat Mildred, sunt sigură că n-am spus nimic sau mai nimic... El îmi tot șușotea la ureche, vorbea despre remușcări și iertare și... are ochi tare frumoși și...

— Pușlamaua naibii! a zis Owen. Presupun că se poate face invizibil, a ieșit din vreo carte de Kafka. A trebuit să-l iert că a dispărut. Arăți destul de bine astă seară. Parcă ți-am mai spus. Dacă tragi draperiile, vezi că se luminează.

— S-a luminat deja, a zis Mildred, aranjându-și poalele rochiei. În zilele obișnuite purta fuste maro și mai lunguțe, dar la ocazii era îmbrăcată cu o rochie din mătase naturală, de un albastru închis cu o broșă azurie la dantela albă și fină. Acum și-a scos pieptenii de baga, iar părul lung și șaten închis îi delimita fața palidă și slabă; o făcuse pentru Owen. Se gândea, ca de obicei, la Doamna de Shalott. Chiar ar trebui să merg la culcare, își zicea, doar n-o să stau numai să mă uit la animalul acesta mare și drag!

Owen, ghicindu-i gândurile, i-a spus:

— Nu te culca încă, hai să mai bem niște whisky.

— Am băut destul. Și ar trebui să încetezi și tu. Nu vei putea conduce în halul acesta.

— Ba sigur am să pot. Cât despre individul acela, te vrăjește pur și simplu. Iar tu, tu te joci de-a șoarecele cu pisica și șușotești vrute și nevrute. Mi-ar plăcea să mă vrăjească pe mine. Zeii din India o să pună, până la urmă, stăpânire pe tine.

Mildred s-a ridicat, apoi s-a aplecat să-și ia de jos pieptenii. Părul ei șaten și sclipitor îi căzuse peste umeri și îi ajungea la talie. Ridica pieptenii unul câte unul și îi arunca în spatele ei.

— Ei bine, noapte bună... Termină și tu cu băutul.

— Stai, stai, domnișoară palidă. Stai să văd dacă mă pot ridica. Da, pot. Acum să parcurg spațiul dintre noi.

Numai un pic mai înalt, el a sărutat-o pe pleoapele închise, apoi pe gură.

— O, dragul meu, hai la culcare.

— Mă iubești.

— Te iubesc. Noapte bună, bestie! Dacă te prăbușești pe pat, sting eu lumina.

— Nu, nu, mai întâi merg la baie, apoi mă bag în pat și sting lumina, îți promit.

Mildred s-a dat la o parte din drumul lui, a închis ușor ușa și a ieșit încet pe hol. A intrat în dormitorul ei, a aprins toate luminile și a început să se dezbrace. A desfăcut broșa, a desprins dantela, și-a scos rochia pe cap, a lăsat-o să cadă, apoi juponul, pantofii, ciorapii, chiloții și maieul. A îmbrăcat o cămașă de noapte din bumbac, albă cu flori decolorate, roz. Draperiile erau trase. S-a îndreptat spre fereastră și a dat puțin draperia la o parte. Da, se luminase deja de ziuă! Priveliștea care s-a deschis brusc, în ceață, ținutul păduros și dealurile din zare au înfiorat-o, parcă, și a tras repede draperia. Ce ciudat! gândi ea. Owen și cu mine împreună, ca două animale sălbatice, ei bine, cel puțin suntem amândoi sălbatici. O, doamne, îl cunosc de multă vreme, multă, multă. Îl iubesc, îl iubesc foarte mult.

A dat pătura la o parte și s-a așezat pe pat. Încerca să-și amintească ce i-a spus Jackson. *Jackson*. Și ce-a spus ea, oare o fi spus ceva? Nu-și mai amintea, bineînțeles că era obosită, o să își amintească mâine. Dar deja e mâine. Și-a dus mâna la inimă. Oare era adevărat, putea fi preoteasă, putea ține Potirul în mâinile ei? Îi era tare somn, dar se simțea fericită. Lucas o va hirotonisi. Vor trăi în mijlocul săracilor. Și vor veni la ea zeii indieni, de fapt ei erau deja cu ea, cei puternici și frumoși pe care ea îi știa foarte bine, ale căror picioare ea le-a sărutat. Krișna dansează, cobra se târăște și băiețelul se va număra și el printre zeii greci. O, voi toți, cei puri și iubitori, să fiți cu mine și să-mi iertați păcatele și eu voi ține Potirul, Potirul Sfânt. S-a lăsat în genunchi lângă pat, și-a împreunat mâinile, ochii i s-au umplut de lacrimi, cuvintele îi veneau pe buze, cuvinte sfinte, amestecate, repetate mereu și mereu, o, Hristoase, Dumnezeule, Atotputernicul înseamnă dragoste, lasă-mă să fiu vrednică de dragostea ta, *dominus et deus*.

Owen a ieșit împleticindu-se din baie, s-a proptit de ușa dormitorului și apoi și-a croit drum spre pat. A privit patul, încruntat, apoi s-a trântit pe el. Stinsese lumina din baie, dar mai era aprinsă cea de la masa de toaletă. A mers, clătinându-se, până la ea, a stins-o și acum era beznă totală. S-a îndreptat, atent, spre pat și s-a aruncat în el, așa cum îi sugerase Mildred. A tot pipăit până a găsit

o lumină lângă pat. A apucat de capetele păturii, a tras-o de sub el, s-a mai luptat cu un cearșaf, a reușit să-și încurce picioarele între două cearșafuri și pături, dar până la urmă s-a cuibărit comod. Una dintre perne a căzut pe dușumea. S-a întins fără succes după ea și apoi a stins veioza de lângă pat. S-a mai foit puțin, a găsit o altă pernă pe întuneric,-s-a rostogolit în mijlocul patului și, în cele din urmă, s-a potolit. Se simțea puțin cam jenat din pricină că se îmbătase atât de tare în prezența lui Mildred. Dar de ce să se sinchisească? Nu pleacă ea într-o bună zi, poate chiar curând, cu zeii ei și cu amărâtul de Lucas? Tuan i-a fost furat de către Rosalind. Jackson s-a înfășurat într-o mantie de mister, merita oare să-l scoată din ea? Ce ciudat că l-a avut în casă la el și i-a arătat lucruri pe care nu le arătase niciodată nimănui. Jackson rămăsese în bucătărie făcând ceva de mâncare... cum de-a scăpat? Owen nu-și putea aminti. Pur și simplu a dispărut. Pun eu iar mâna pe el, gândi Owen. Cum să fie mai tare șarpele ăla din stufăriș? Benet nu-l merită, pun eu mâna pe el și-l învăț să picteze... Hristoase... deci a intrat și el în scenă... o, Hristoase, trebuie să pictez, trebuie să-mi dau silința să fiu un pictor bun, trebuie să inventez, să creez, să îngenunchez, să o iau de la început, aș zice. Owen și-a pus capul mai bine pe pernă și a adormit. A visat că era un melc care se târa încet pe pământ, iar Piero, Tițian, Velázquez, Carpaccio și Turner priveau în jos la el, încruntați și uimiți, și el țipa la ei, dar vocea lui era teribil de slabă, era sigur că ei nu-l auzeau și, când a încercat să le facă semne cu coarnele, și-a dat seama că acea specie de melci *nu avea cornițe*. Nici măcar atât, gândi el în vis.

TREISPREZECE

De obicei, Jackson nu-i permitea lui Benet să intre în bucătărie, decât poate doar să-l privească puțin, ca spectator. De data aceasta i-a permis să-l ajute înainte de cina „festivă", dar nu l-a lăsat să se ridice de la masă, și Jackson, deși chemat insistent de unii dintre musafiri, a fost singurul care a adus mâncarea, a strâns masa. Când au năvălit cu toții în grădină și Jackson nu se vedea nicăieri, toată lumea a presupus că, refuzând orice fel de ajutor, s-a închis în bucătărie și spăla vasele. După ce și-a condus musafirii și tinerii îndrăgostiți s-au retras în pat în „partea veche" a casei, Benet a tras cu urechea la ușa de la bucătărie și a auzit clinchetul vaselor, dar nu l-a întrerupt. Mai târziu s-a lăsat liniștea, și Jackson s-a retras în cămărușele lui, în timp ce Benet a urcat în dormitorul de la etaj, cu vedere spre grădină.

Deși s-a dezbrăcat, nu s-a băgat în pat, stătea pe marginea lui, în pijama, ciorapi și papuci. Gândurile i se întorceau obsedant spre Jackson și spre întâlnirea de pe pod. Seara aceea surprinzătoare s-a încheiat prin mersul lor pe jos de la râu și până la Tara. Benet era tot timpul îngrozit că Jackson o să dispară și n-o să-l mai vadă niciodată și îi era tare teamă, pe de altă parte, să nu-l *supere* cu ceva. Jackson, însă, părea relaxat, de parcă era vorba de o simplă plimbare prin Londra, după o seară petrecută în mod plăcut. Benet nu și-a repetat invitația la masă. În orice caz, Benet a fost tot timpul îngândurat și conversația trena. Îl tulbura și simpla prezență a lui Jackson. Simțea că ar fi cazul să-l informeze în legătură cu cele

întâmplate, că, de exemplu, Edward s-a însurat cu Anna, Tuan cu Rosalind. Sau poate Jackson *știa deja*... poate chiar mai multe decât Benet...? I-au mai trecut prin minte și evenimente mai vechi, că Marian trăia, că s-a căsătorit în Australia. Benet și-a mai amintit, fără intenția de a divulga, de vizita pe care i-a făcut-o lui Owen... acesta l-a amărât și mai tare sugerându-i că poate Jackson și-a pus deja capăt zilelor de supărare! Benet s-a gândit apoi la visul acela în care Unchiul Tim îl privea, apoi se uita la dușumea, unde se afla o umbră neagră. Toate aceste grozăvii... trebuiau ele date la iveală oare? După aceea Benet nu mai știa bine *ce* anume spusese în noaptea aceea... sigur își descărcase sufletul. Dar ce-i spusese Jackson? Nu prea își amintea mare lucru, ci doar ultima parte, care i-a provocat lui Benet o suferință cumplită. Se apropiau de Tara. Ce mai urma? Benet se gândea și la ce putea fi mai rău. S-au oprit la Tara, în capătul treptelor. Cine avea să vorbească primul? Benet a zis fuga: „Ascultă, te rog, intră... hai să bem ceva... vreau să zic... vreau să te rog să mă ierți... vrei să rămâi aici... cu mine... ca prieten, să știi... te rog, Jackson!" Jackson a rămas nemișcat, privindu-l pe Benet, după cum i se păruse lui, visător. A zis: „Îmi pare rău, dar trebuie să plec. Cât despre cele spuse de tine, eu zic să te mai gândești. Am să mă întorc aici, dacă se poate, între douăsprezece și unu, peste o săptămână, sau peste două săptămâni și o să vedem atunci ce simțim". I-a întors spatele apoi și a plecat.

Benet a așteptat două săptămâni. Jackson s-a întors după două săptămâni și o zi. Benet așteptase neliniștit, îi era teamă că nu o să vină, că nu o să mai vină *niciodată*... și dacă venea, nici nu știa ce să-i spună. Când a apărut Jackson, el a zis pe nerăsuflate: „Ascultă, vreau să stai cu mine, să fii *prietenul meu, nu* servitor. Bineînțeles că asta vreau, vreau să locuiești în permanență aici... *te rog!* Bineînțeles că vei fi perfect liber să..."

Acestea au fost primele cuvinte ale lui Benet. Stăteau în salon. Jackson își trăsese un scaun în fața lui Benet. Acesta tremura.

Jackson, zâmbind vag, a zis:

— Un asemenea aranjament nu se poate face decât între egali.

Benet a intervenit:

— Normal, asta se subînțelege.

— Eu nu pot garanta că voi rămâne aici, sau înaltă parte, permanent.

— Păi, sigur că da. Vreau să stai aici ca prieten..

Jackson l-a privit dus pe gânduri, apoi a zis:

— Bine, hai să încercăm.

— Îți mulțumesc! Bem ceva să sărbătorim evenimentul? Uite o sticlă și două pahare...

— Le-am văzut. Doar un pahar de apă și apoi plec. Mă întorc peste trei zile.

— Lasă-mă să te duc cu mașina.

— Nu, mulțumesc.

— Deci vei sta cu mine, aici, în casă.

— Dacă nu te superi, aș vrea să rămân în „căsuța" mea.

După ce-a plecat Jackson, lui Benet îi venea să sară în sus de bucurie. Și-a dus mâna la inimă și s-a așezat pe un scaun de lângă ușa salonului. A rămas acolo o vreme, începând să se întrebe dacă aceste „aranjamente" nu vor sfârși până la urmă prin a-i sfâșia inima.

Acum era liniște la Penndean și Benet, pe marginea patului, încerca să reconstituie ce s-a întâmplat începând cu măreața zi a reintrării lui Jackson la Tara. „Prietenii lui Benet" erau cu toții încântați să afle de reîntoarcerea lui Jackson, de noul lui statut, unii chiar au venit să-l salute, deși mulți, în special păsărelele îndrăgostite, erau mai preocupați de ale lor. Și cum timpul trecea, „fenomenul" a devenit până la urmă ceva obișnuit. Despre Jackson, care era mai ușor de văzut decât Benet, lumea vorbea ca despre „prietenul lui Benet". A devenit renumit ca bucătar și îndemnat să scrie o carte de bucate. Mai muncea prin grădini, a lui Benet și ale altora, făcea cumpărături, era electrician, dulgher, construia câte ceva, repara lucruri, un om-bun-la-toate. Lumea îl aprecia. Viața la Penn

și la Tara se desfășura normal. Benet era acum absolut convins că este cea mai apropiată persoană de Jackson. Și ținea doar în sufletul lui sentința definitivă în ceea ce privea „căsuța".

Jackson citea mult, poate făcuse asta și înainte, stătea mult în bibliotecă în timp ce Benet lucra în birou. Stăteau de vorbă serile în salon, depănau povești, cum spunea Benet, Benet îi povestea despre părinții lui, despre copilărie, despre Unchiul Tim, cum tatăl lui îl lua în derâdere pe Tim, cum Benet a ajuns să-l iubească. Benet i-a trăncănit despre toate călătoriile lui, dar nu a avut suficient curaj încă să-i pomenească de Veneția. Despre trecutul lui Jackson nu s-a spus nimic. „Ciudată ființă", zicea Owen. Jackson a citit, aproape a terminat toate cărțile lui Tim despre India și Orient, romanele favorite ale lui Tim. Benet și-a dat seama chiar mai devreme, iar acum și-a amintit de replicile lui Jackson de la o masă... îl citise și pe Tolstoi, fusese capabil să o apere pe Sonia. Sigur l-a citit pe Shakespeare. Benet i-a vorbit deschis despre lucrarea lui, despre Heidegger și Hölderlin și acestea l-au interesat pe Jackson, care l-a sfătuit pe Benet să continue, chiar a insistat să nu se dea bătut. Discuțiile lor se întorceau deseori la Unchiul Tim și abia de curând și-a amintit Benet, nu mai știa când și cum, că Unchiul Tim îi spusese cândva că Jackson vorbea câteva limbi orientale. Nu s-a spus nimic, însă, despre asta. Observatorii atenți, Owen și Mildred, chiar și Edward, mai veneau uneori pe-acolo și au căzut de acord că perechea „se înțelegea foarte bine". Benet știa însă că există o limită peste care nu putea trece. Acel „hotar" mai întâi l-a mâhnit pe Benet, apoi a început chiar să-i placă, considerându-l un fel de vibrație gingașă. Mai dureroase au fost cuvintele aruncate de Jackson: „Nu garantez că pot să stau aici, sau în altă parte, definitiv".

Vizitatorii curioși au început să se mai rărească. Viața mergea înainte. Rosalind Berran, acum Abelson, urma să aibă un copil. (Tuan nu i-a mărturisit decât lui Benet: „O, de-ar fi băiat!"). Marian Bjerke urma să nască și ea, coresponda cu Rosalind în permanență. Priscilla Conti (Priscilla era cântăreață profesionistă) a venit și a stat mult de vorbă cu Jackson și au cântat împreună. Benet nu-l auzise niciodată pe Jackson cântând. „Ce voce minunată" a spus Priscilla și a plecat înapoi în Italia. Jackson mai stătea din când în când de

vorbă cu Oliver Caxton, între patru ochi și discuțiile lor se desfășurau în „căsuță". Jackson îl vizita pe Owen destul de des, tot mai des și stătea mult cu el. Deci, lucrurile se schimbau. Cel mai mult l-a deranjat pe Benet faptul că Mildred i l-a prezentat pe Jackson lui Lucas Begbrook, și că, probabil, răspândeau „cucernicie"! Jackson îi spunea lui Benet despre toate aceste vizite, dar nu le comenta.

Lumina zorilor era limpede acum, ca o perdea transparentă, de un albastru pal. Soarele începea și el să-și facă prezența simțită. Petrecăreții din noaptea precedentă mai dormeau încă: Edward cu Anna, Owen și Mildred, Tuan cu Rosalind, Benet. Bran era, însă, treaz. A mers încet, în vârful picioarelor, până în spatele casei și a descuiat ușa ce dădea în grădină. Pantofii și ciorapii i s-au udat de la rouă. Cărarea pietruită era și ea umedă, așteptând parcă să o încălzească soarele. Bran a mai scos o cheie din buzunar, a descuiat o poartă verde din lemn și a încuiat-o cu grijă în urma lui. Se îndrepta spre grajduri. Pietrișul scârțâia tot mai tare sub pașii lui grăbiți anunțându-i sosirea. A auzit un scâncet slab, parcă mieunase o pisică. Bran s-a repezit la Rex și i-a cuprins gâtul cu brațele. Căluțul a nechezat, Bran și-a frecat fruntea de pielea caldă, apoi s-a dat un pas îndărăt și i-a mângâiat nasul și nările negre, umede. S-au privit, băiatul și poneiul, cu ochii lor vioi, amândoi tineri, amândoi îndrăgostiți unul de celălalt, s-au privit cu mirare, cu pasiune, cu dragoste. Bran a zis: „Nu încă, micuțul și drăgălașul meu, la revedere pentru scurt timp, am să mă întorc îndată". A zbughit-o imediat, ascultând nechezatul micuțului ponei, alerga în zig-zag, evitând partea din față a casei, pe o alee acoperită cu scânduri, a mai traversat una pietruită și acum aluneca pe panta plină de iarbă spre un

zid din cărămidă bine întreținut. A sărit zidul pe la locul știut numai de el, a căzut, s-a ridicat, s-a împiedicat printre ierburi și a țâșnit peste drumul mare. A mai sărit peste o poartă ferecată cu cinci zăvoare și acum fugea în sus, gâfâind, peste deal, apoi printr-o altă poartă. A rămas puțin pe loc, în apropierea gardului viu, ca să-și tragă sufletul, apoi mai departe, strecurându-se printr-un alt gard viu, peste altă parcelă de pământ. A rămas nemișcat, respira greu, privea în jur cu neastâmpăr. Atunci, în lumina palidă a dimineții, l-a văzut venind încet spre el. L-a strigat ușor: „Spencer, Spencer". A mai făcut câțiva pași, s-au apropiat, Bran s-a agățat de gâtul lui mare, îi căuta capul, iar calul s-a aplecat spre băiat. Bran a avut o senzație ciudată când a simțit limba cea mare și puternică lingându-i brațele. A băgat mâna în buzunar, a scos un dar, un morcov, dar pe Spencer nu-l interesa acum încercând să-i lingă fața. Bran a pornit peste câmp, cu calul după el, s-a oprit să-i mai cuprindă gâtul, să-i mângâie fața uriașă, să-l privească în ochii lui frumoși. Ochii i s-au umplut de lacrimi când l-a strigat pe nume și i-a mângâiat pielea netedă; i se părea că toată lumea e a lui. Fusese să-și vadă prietenul nu numai o dată, dar vizita aceasta avea ceva special, ceva dureros, o senzație de arsură, de parcă niște flăcări întinseseră limbile lor ucigașe spre amândoi, ridicându-le fețele spre căldura soarelui. Bran plângea cu suspine. S-a întins alături de cal, lipindu-se de el, trecându-și mâna prin coama lui și simțea că el și Spencer sunt unul singur. Până la urmă s-a mai liniștit, și Bran i-a spus lui Spencer: „Îmi pare rău, îmi pare rău", scuzându-se că nu e capabil să fie pentru celălalt partenerul perfect. S-a desprins ușor, i-a sărutat pielea caldă, murmurând: „Am să mă întorc". A luat-o la fugă peste câmp. Înainte să ajungă la gardul viu s-a încurcat în rochița-rândunicii și a căzut. S-a ridicat, a plecat mai departe, pe drumul pe care venise, în jos pe deal. Spencer l-a urmat până unde s-a simțit în stare. Era bătrân și obosit. Îndoindu-și picioarele elegante, s-a întins în iarba înaltă.

Jackson, care s-a trezit și el devreme, stătuse deja de vorbă cu Spencer și o luase spre râu când, privind în urmă, l-a văzut pe Bran făcându-și apariția. Și pentru că băiatul nu-l observase, s-a ascuns în iarbă și i-a privit, pe băiat și pe cal, amândoi prietenii lui buni. A constatat că mai avea un prieten acum, un păianjen foarte mare

care-și termina de țesut pânza în iarba cea înaltă. Păianjenul a alergat și el să vadă ce se întâmplă, dar liniștea nu i-a fost tulburată multă vreme. Bran plecase deja. Jackson a rămas nemișcat în iarbă. Respira adânc. Uneori își mai pierdea răsuflarea și, pentru foarte scurt timp, și memoria. Trebuia să aștepte să-i treacă momentul de uitare, a *lui*, a *lor*. M-au părăsit puterile, gândi el, oare se vor întoarce, vor mai apărea *semnele?* Fără destin. Dar pedeapsa? Nebunia dădea târcoale. Uitase unde trebuia să meargă și ce avea de făcut. În munți. Dacă ar merge acum în munți, n-ar găsi pe nimeni acolo. Să rămână cu Benet... printre bogați... căutând săracii? Ce ciudat că putea să cânte. Destin? Și-a amintit că poate cânta. Dar apucase pe un drum greșit. Făcuse până la urmă o greșeală cu Benet? Am ajuns oare la capătul încercărilor? Aș vrea să pot spune... „Mai am de așteptat". Cât a înțeles oare Unchiul Tim? Sau cât voi înțelege eu acum? Puterile m-au lăsat, se vor întoarce... oare am înțeles greșit? Cel puțin am reușit să-l chem pe Benet la pod. Este totul un *vis*, da, poate e un vis... încă mai am acea putere, mă pot distruge în orice clipă. Moartea, apropierea ei. Oare mi-e teamă de cei care mă caută? I-am uitat și nimeni nu vine după mine. Am fost în închisoare cândva? Nu-mi amintesc. Am ajuns într-un loc unde drumul se închide.

Pe când se ridica, îndepărtând toate aceste lucruri, a simțit ceva straniu. Păianjenul îi descoperise mâna și umbla tacticos pe ea. Jackson l-a ajutat cu blândețe să se întoarcă la pânza lui. A pornit încet spre râu și a traversat podul. Când s-a apropiat de Penndean, a zâmbit.

POSTFAȚĂ

IRIS MURDOCH ȘI UNIVERSUL OPEREI SALE

Iris Murdoch este fără îndoială un nume semnificativ în peisajul literaturii britanice postbelice. Ea a fost uneori aclamată drept „cel mai bun scriitor realist al acestor timpuri"[1], iar alteori acuzată că ar produce intrigi artificiale și forțate[2]. Desigur că studiile filosofice ale scriitoarei explică interesul ei deosebit pentru problematica și confruntările de idei ce frământă lumea contemporană. Cele mai bune din prestațiile sale artistice reușesc să realizeze o fuziune convingătoare între idee și imagine artistică.

Criticii sunt în general de acord că opera ficțională a lui Iris Murdoch cunoaște două etape, cea dintâi înmănunchind primele zece romane, caracterizate de o acțiune excesiv de încărcată și complicată de personaje schematice, întrețesută cu elemente experimentale și marcată de o oarecare opacitate a sensului.

În 1954, scriitoarea publică primul său roman (cinci încercări precedente netrecând ștacheta exigențelor proprii), *Prins în mreje (Under the Net)*. Folosind tehnica picarescă, acest roman cotribuie, împreună cu operele lui Kingsley Amis și John Wain, create după aceeași formulă, la un adevărat reviriment al romanului britanic postbelic. Există aici, în formă incipientă, majoritatea temelor recurente ulterior și este folosită cu succes tehnica, adesea reluată apoi, a unui protagonist masculin care îndeplinește funcția de narator. Naratorul protagonist este în cazul de față Jake Donaghue, scriitor cu aspirații de filosof, a cărui contrapondere în economia romanului o reprezintă Hugo Belfounder, omul de afaceri prosper care

renunță la acestea pentru a se dedica meșteșugului de ceasornicar. Între cei doi au loc îndelungi dialoguri pe teme filosofice, pe care Jake le publică după aceea. Acest tip de dialog (structură ce ne duce imediat cu gândul la Platon) reprezintă unul din punctele de rezistență sau de slăbiciune (în funcție de formația sau tipul de sensibilitate a cititorului) pentru creațiile murdochiene, fiind justificat realist de grupul social din care fac parte interlocutorii — scriitori, profesori, filosofi, slujitori ai bisericii și alți intelectuali firesc preocupați de diverse probleme abstracte de filosofie, religie și estetică — grup social din care face parte și autoarea și pe care îl cunoaște foarte bine. Când discută cu Jake despre natura realității, Hugo nu avansează niciodată teorii, nu încearcă să explice nimic, ceea ce, împreună cu opțiunea sa pentru meseria manuală de ceasornicar, reprezintă starea de simplă existență, opusă celei de devenire a teoreticianului, a celui ce mânuiește cuvântul, realizând un contact mediat cu realitatea. Hugo este prototipul personajului murdochian recurent al binelui spontan, al inteligenței nearticulate prin intermediul limbii, care funcționează însă ca un catalizator în structurarea posibilităților de exprimare ale gânditorilor teoretici. Tăcutul Hugo a declanșat înfiripparea cărții teoretice a lui Jake, ajutându-l pe autor să-și descopere și să-și realizeze talentul și capacitățile latente. De altfel, chiar titlul romanului ne trimite la imaginea plasei limbajului utilizate de Wittgenstein pentru a sugera felul în care mintea umană încearcă să prindă haosul realității, mânuind-o apoi ca și cum ar fi un instrument trainic, pe care te poți bizui.

Structura de adâncime a romanului relevă două figuri spațiale: mai întâi diagrama dispunerii radiale a personajelor, care se definesc toate în relație cu Hugo (acesta joacă deci rolul de centru) și apoi diagrama cercului, a simbolicei hore a îndrăgostiților care aleargă unul după altul într-un lanț frenetic, asemeni coreografiei fantastice din *Visul unei nopți de vară:* Hugo (reprezentant simbolic al binelui) o iubește pe Sadie (inteligența orientată spre câștiguri materiale) care îl iubește pe Jake (intelectualul teoretician și artist) care o iubește pe Ana (sufletul omenesc plin de sensibilitate) care îl iubește pe Hugo. Hugo rupe cercul, renunțând la interesele materiale și retrăgându-se din horă. Imaginea elegantului apartament

londonez lăsat în părăsire de Hugo, în care intră prin ferestrele deschise grauri care-și fac acolo cuibul, sugerează simbolic că lumea existenței pure este cea a naturii. Fără îndoială că asemenea imagini de mare forță poetică l-au făcut pe Walter Allen să susțină că autoarea ocupă locul de frunte printre contemporani în mânuirea tehnicilor simboliste[3]. *Prins în mreje* scoate deja la iveală un paradox fundamental al imaginației murdochiene: acela dintre impulsul spre particularul descris cu deliciu și un lux de amănunte aproape baroc și tendința opusă spre o fantezie alegorică, cu accente mitice. Acest paradox apare mai pregnant în cel de-al doilea roman, *Fuga de vrăjitor* (*Flight from the Enchanter,* 1955). După cum se subliniază chiar din titlu, aici atmosfera este demonică, introducând un nou tip de lungă carieră în creația murdochiană, tipul malefic, cel care manipulează oamenii ca pe niște simple obiecte pentru plăcerea proprie. Vrăjitorul este Misha Fox, iar personajul care fuge este Rosa Keepe, cei doi ilustrând temele luptei pentru putere și pentru eliberarea de subjugare, aspecte inevitabile într-o relație de dragoste care nu e bazată pe concepția de egalitate între parteneri. Atmosfera demonică este accentuată de prezența celor doi frați Lusiewicz, reprezentanți ai unei forțe primitive pline de mister.

Reședința londoneză din Kensington a lui Misha (de fapt două case legate de pasaje subterane) și acțiunea complicată în care multitudinea de personaje se zbat asemenea unor pești rămași fără apă (imagine simbolică din cuprinsul narațiunii) evocă arhetipul labirintului și pe cel al templului (chiar la începutul romanului se face o aluzie la Minotaur, așa cum este el evocat de Dante în Cântul XII al *Infernului).* Prinse în capcana labirintică a vieții rutinate de fiecare zi și în preocupările lor egoiste, personajele acționează mecanic și devin incapabile să se gândească la cei din jur (după cum demonstrează moartea tragică a croitoresei Nina – marcată psihic de fuga din lagărul comunist). Romanul nu sugerează soluții, ci mai degrabă subliniază, așa cum arată Elizabeth Dipple[4], realitatea labirintului și iluzia existenței templului, încarcerarea însingurată a individului în lupta sa precară cu forțe malefice reale sau imaginare.

Eșecul Rosei Keepe este prezentat ca eșecul de a stabili o relație de dragoste echilibrată. Când acest echilibru nu există, relația

devine cea dintre stăpân și sclav. O dragoste echilibrată se bazează pe observația atentă și perceperea exactă a realității celuilalt, observație care, într-o relație imperfectă, este înlocuită de o proiecție fantezistă a unei ființe ce există doar în imaginația partenerului. Acesta este tipul de relație prezentat și în *Castelul de nisip (The Sandcastle)*, unde tânăra pictoriță Rain Carter se îndrăgostește de Bill Mor, profesor între două vârste, însurat și cu doi copii, în fapt de imaginea unui Mor care nu există decât în mintea ei. Deși mai puțin apreciat de critică, romanul nu e lipsit de importanță, deoarece introduce tipul de personaj ce întruchipează binele în persoana profesorului de desen Bledyard, tip de personaj ce va reapărea periodic în romane precum *Cei cumsecade și cei buni (The Nice and the Good)* — Theo, *O înfrângere destul de onorabilă (A Fairly Honourable Defeat)* — Tallis Browne, *Henry și Cato (Henry and Cato)* — Brendan Craddock sau *Discipolul (Philosopher's Pupil)* — William Eastcote. Bledyard este un personaj discret, neacaparant și lipsit de ambiții materiale, care o influențează pozitiv pe Rain în alegerea ei finală de a se dedica picturii. Părerile lui Bledyard despre artă și reprezentarea artistică sunt înrudite cu platonismul creștin, iar tema naturii și funcției artei va fi o preocupare constantă a creației murdochiene.

Preotul Giles Everard exprimă o soluție a situației în spiritul moralei creștine, arătând că dacă „suntem pregătiți în cele din urmă să ne sacrificăm dorințele egoiste, ceea ce putem face este într-adevăr spre binele tuturor persoanelor implicate"[5], soluția înfrânării pornirilor egoiste apărând și în eseurile teoretice ale scriitoarei.

Prin aceste elemente de dezbatere estetică și etică, chiar religioasă, *The Sandcastle* prefigurează *Clopotul (The Bell,* 1958), o izbândă artistică majoră a autoarei. În centrul romanului se află un grup de personaje ce încearcă să se adăpostească de slăbiciunile omenești într-o comunitate laică de tip benedictin organizată la Imber. Aceste personaje bolnave sufletește au aspirații spirituale și religioase ieșite din comun, dar totuși sunt incapabile să renunțe cu totul la cele lumești. Greșelile și eșecurile lor sunt inevitabile, căci ele nu reușesc să ajungă la o dragoste mai presus de atracția fizică. Vocea auctorială omniscientă are un ton meditativ, încercând cu o

răbdare și o compasiune ce amintesc de George Eliot să înțeleagă ungherele ascunse și complicate ale sufletului omenesc.

Personajul principal este Michael Meade, care vreme de paisprezece ani a încercat să depășească o transgresiune sexuală cu Nick Fawley, elev pe atunci. În ciuda disciplinei religioase pe care și-o impune, Michael cade din nou în ispită sărutându-l pe tânărul Toby. Se impune să remarcăm că la Iris Murdoch dragostea imperfectă ia adesea forma emblematică a homosexualității sau a incestului, ca de pildă în *Capul retezat (A Severed Head*, 1961) sau *Henry și Cato*. Nick Fawley își face și el apariția la Imber, pentru a petrece cele câteva săptămâni care au mai rămas până când sora lui, Catherine, va intra la mănăstirea din apropiere. Însă complet captivat de Toby, Michael nu percepe apelurile nerostite după ajutor ale lui Nick și devine astfel indirect răspunzător de moartea tânărului. Incapacitatea lui Meade de a se schimba și de se putea ridica la idealul său religios despre dragoste conturează o viziune post-freudiană asupra omului, care apare ca prizonier al propriilor sale trăsături temperamental-caracterologice și al trecutului său.

Elementul emblematic și unificator central este clopotul ce dă titlul romanului, un legendar clopot medieval prăbușit în fundul lacului în urma păcatelor carnale ale unei călugărițe. Clopotul are gravat numele de Gabriel și poartă inscripția „Vox ego sum amoris", îmbinând în plan simbolic tema trecutului și cea a căderii în păcat.

Acest roman exprimă de asemenea o idee murdochiană fundamentală ce descinde din Matthew Arnold, despre funcția esențialmente religioasă a adevăratei arte în epoca modernă. Scriitoarea susține că, deși cititorul poate fi prea subjugat de propriile probleme pentru ca să vadă lucrurile exact, marea operă de artă poate fi corect percepută de o minte disciplinată și, prin simpla ei frumusețe, este capabilă să atragă și să schimbe orice persoană obișnuită, oricât ar fi ea de confuză în gândire. Această idee este convingător formulată în *Focul și soarele*: „Arta bună, concepută ca forță simbolică mai degrabă decât declarativă, oferă o imagine emoționantă de o valoare transcendentă pură, o formă vizibilă a unui bine superior și permanent și, într-o epocă lipsită de pioșenie, de rugăciuni și de sfintele taine, oferă poate multora cea mai clară experiență de a percepe

ceva diferit, prețios și benefic, supus atenției într-un mod liniștit și neacaparant. Arta bună pe care o apreciem poate părea sfântă și concentrarea asupra ei se poate asemăna cu o rugăciune. Relația noastră cu o astfel de artă, deși probabil niciodată întru totul pură, este evident lipsită de egoism. Bucuria calmă simțită într-o galerie de tablouri este total diferită de emoția plăcută dintr-o expoziție cu vânzare. Frumusețea este, așa cum spune Platon, vizibil transcendentă; de aici atât de necesara metaforă a viziunii în discuțiile de estetică și morală. Spectacolul binelui sub alte forme, de pildă când admirăm eroi și oameni buni, este ca experiență mai amestecat și mai puțin eficient. Cum spunea Kierkegaard, admirăm și ne relaxăm. Pe de altă parte, arta bună oferă de lucru spiritului"[6]. În acest roman Dora Greenfield a venit la Imber neștiind pe ce cale s-o ia mai departe în viață: să se reîntoarcă la căsătoria nefericită cu un soț nevrotic sau să continue o legătură nesatisfăcătoare cu un amant cu principii hedoniste. Revenită pentru scurt timp la Londra, ea intră la Galeria Națională ca să uite puțin de grijile ce o frământă. Tablourile îi captivează instantaneu atenția, prilejuindu-i o experiență epifanică de natură să-i ofere o speranță de schimbare în bine.

Părerile scriitoarei despre funcția artei sunt complementare cu cele despre funcția criticii. Spre deosebire de New Criticism — Noua Critică anglo-americană și de structuralism, pentru Iris Murdoch valoarea estetică nu poate fi separată de celelalte valori platonice. În eseul mai sus menționat, autoarea susține că relația artei față de adevăr și bine trebuie să fie preocuparea fundamentală a oricărui critic de artă. Frumosul nu poate fi discutat separat, nu există un punct de vedere pur estetic. Această lucrare continuă atitudinea romancierei expusă în cele două eseuri scrise la începutul anilor șaizeci despre arta povestirii — *Din nou despre sublim și frumos (The Sublime and the Beautiful Revisited)* și *Împotriva uscăciunii (Against Dryness)* — în care ea se situează de partea tradiției realist-umaniste ce oglindește plenitudinea și neprevăzutul vieții și descoperă valori perene, opunându-se direcției modernismului literar, care se refugiază în consolarea formei, a operei limpezi, cristaline, în fantezie și mit simplificat.

Următoarele romane, *Capul retezat* și *Italianca (The Italian Girl,* 1964) reiau tipul de acțiune artificială și încărcată, cu personaje superficial caracterizate. *Capul retezat* s-a bucurat însă de mare succes datorită efectelor comice amintind de comedia Restaurației și satirei necruțătoare la care e supusă psihanaliza (titlul însuși face trimitere la mitul Meduzei, analizat de Freud). Referirile culturale sunt extrem de bogate, incluzând aluzii la miturile lui Psyche și Dionysos, la triunghiul Afrodita, Hefaistos și Ares, la *Creanga de aur* (celebra lucrare de antropologie a lui Frazer) și primitivismul tribal, la povestirea lui Herodot despre Gyges și Candaules, la alchimie, la Dante și iubita lui, la cultura japoneză și săbiile de samurai, arătând, după cum mărturisește autoarea însăși, că fantezia sa a cedat ispitei mitului, sacrificând realizarea personajelor[7].

În anii șaizeci, Iris Murdoch folosește experimental noi formule — o combinație de roman gotic și simbolism religios ca în *Unicornul (The Unicorn,* 1963) și *Vremea îngerilor (The Time of the Angels,* 1966) sau o combinație de roman istoric și intrigă barocă în *Roșul și verdele (The Red and the Green,* 1965) care evocă rebeliunea irlandeză din 1916.

Așadar putem spune că în prima perioadă a prolificei creații murdochiene se conturează trei tipuri de roman : 1) romanul de intrigă cu acțiune complicată *(Prins în mreje, Fuga de vrăjitor, Capul retezat, Italianca, Roșul și verdele);* 2) romanul meditativ în care caracterizarea personajelor devine mai profundă *(Clopotul, Un trandafir neprotocolar);* 3) romanul moral cu preocupări tot mai spirituale concentrate asupra manifestărilor și definirii binelui și răului. După 1968, romanul murdochian evoluează spre o pondere a tipurilor 2 și 3, unde legea realistă a cauzalității câștigă teren, fără a exclude însă coincidența și accidentul, de unde accentele melodramatice, iar tematic se adâncește obsesia morții, precum și interesul față de căile morale sau religioase spre bine, față de dobândirea disciplinei binelui.

Viziunea filosofică a scriitoarei se maturizează, evoluând de la existențialism la platonism: ea opune disperării existențialismlui o credință, originală prin non-transcendența ei, în cele trei valori platonice — Binele, Adevărul și Frumosul. În consecință, personajele

murdochiene nu pot atinge transcendentul, eforturile lor spre ideal sunt zdrobite, dar ele au cunoștință de virtute și chiar sfințenie datorită existenței binelui. Această intuiție morală stă în centrul creațiilor de maturitate ale scriitoarei, care refuză orice fel de manifestări ale divinității și consideră ideea binelui (care trebuie căutat fără nici un fel de speranță de răsplată) ca fiind calea fundamentală de acces a omului la viața spirituală. Totuși, în universul rațional al acestor romane, iraționalul irumpe deseori, spărgând suprafața aparent solidă a civilizației și a organizării burgheze a vieții sub forma unor incidente sau personaje cu însușiri inexplicabile, obiecte cu proprietăți magice care aduc la iveală conflictul dintre Iris Murdoch a cărei filosofie este rațională și teoretică și Iris Murdoch, artista intuitivă, a cărei sensibilitate confirmă afirmația lui Freud, că dacă sapi la mică adâncime sub suprafața culturii moderne, dai de un strat de superstiție.

O înfrângere destul de onorabilă (A Fairly Honourable Defeat, 1970) conține o impresionantă dimensiune alegorică. Cel ce întrupează binele este Tallis Browne — personaj șters, ineficient, slab și aiurit. El este pus în antiteză cu Julius King — personaj plin de carismatică vitalitate, spirit al răului, ce dorește să-i manipuleze pe cei din jur din pura plăcere de a face rău. Morgan, fosta soție a lui Tallis și actuala amantă a lui Julius, îi percepe și-i definește mitic drept Hristos și Satan, o interpretare repetată de Iris Murdoch în diverse interviuri. Romanul se realizează ca o alegorie despre Hristos, Satan și sufletul omenesc (reprezentat de labila Morgan), despre Dumnezeu Tatăl muribund (întruchipat de Leonard, tatăl lui Tallis) și Sfântul Duh (sugerat de aparițiile duhului surorii moarte a lui Tallis). Tallis este o prezență ștearsă, iar dragostea lui este neputincioasă și lipsită de speranță. El suferă profund din cauza coruptiei celor din jur și a suferinței celor pe care încearcă să-i ajute prin intermediul a numeroase organizații (el este specialist în științe sociale și lucrător de asistență socială), dar și direct, de pildă oferind adăpost în propria sa casă unor amărâți imigranți pakistanezi. Deși el reacționează cu promptitudine, intuind imediat ceea ce trebuie făcut, nu poate realiza o schimbare durabilă spre bine. Tallis oferă totuși găzduire și adăpost temporar nepotului său, Peter, nihilist

care renunță la studii, personaj ce pare să sugereze un viitor lipsit de valori și gândire sistematică, dar în schimb plin de nevroze; el reușește prin simpla sa prezență să-l facă pe Leonard să se împace cu propria moarte. Tallis este singura rază de lumină în universul acestui roman dominat de puterea răului seducător, satanic, care acționează din cauza egoismului și vanității omenești. Deși incapabil să prevină distrugerea unei vieți omenești, Tallis reușește să rupă totuși lanțul răului, să-l facă pe King să-și recunoască mașinația malefică.

Tema morții apare dramatic ilustrată în *Visul lui Bruno (Bruno's Dream,* 1969), unde găsim și tipul negativ al artistului contemporan care, înghițit de cotidian, nu face efortul de a discerne impulsul moral existent în realitate.

Vlăstarul cuvintelor (A Word Child, 1975) face din interesul îngust pe care protagonistul Hilary Burde îl are pentru sfera cuvintelor un simbol al dorinței sale de a-și organiza și circumscrie strict viața. El este însă incapabil să înțeleagă emoțiile oamenilor, căci și cuvintele îi par niște semne lipsite de semnificație. Deși interesat de cuvinte, Hilary nu poate „citi" ființele umane, el nu înțelege de fapt conversațiile din jur. Exclusiv preocupat de persoana sa, Hilary nu poate pricepe ce se întâmplă în jurul său și are un efect destructiv. Incidentele sumbre se împletesc însă cu scene de un comic savuros, în special cele ce descriu viața de funcționar de la Whitehall.

Hilary Burde este un personaj plat și plafonat, căruia îi este cu neputință să cunoască o evoluție morală. Altfel stau lucrurile cu Bradley Pearson, protagonistul narator din *Prințul negru (The Black Prince,* 1973), un roman sofisticat unde jocul postmodernist al perspectivelor narative realizează un efect de stimulantă ambiguitate. Povestirea realistă (o poveste de dragoste plină de aventuri neașteptate care poate fi interpretată și ca o versiune dramatică a unei teorii despre artă) se poate urmări cu oarecare dificultate într-o complicată combinație de prefețe și postfețe, în care naratorul se adresează editorului discutând critic problemele și dificultățile creației literare. Condiția artistului, agonia, dar și extazul dumnezeiescului act de creație sunt simbolic sugerate prin aluzia mitologică la întrecerea dintre Marsias și Apollo.

Dintre romanele mai târzii ale autoarei atrag atenția *Marea, marea (The Sea, the Sea,* 1978) și *Discipolul (The Philosopher's Pupil,* 1983).

Marea, marea, care i-a adus scriitoarei Premiul Booker, este un roman de mare și profundă complexitate. Intriga mimetică țesută în jurul protagonistului narator Charles Arrowby (regizor care tocmai s-a retras din viața artistică la vila sa de pe țărmul Mării Nordice) și structura de adâncime, construită în jurul căutărilor spirituale de factură budistă ale lui James Arrowby, reliefează din nou tema murdochiană fundamentală a antitezei dintre egoismul individului care încearcă să supună lumea voinței sale (să regizeze viața celor din jur sau mai bine zis să-i manipuleze iresponsabil) și altruismul tipului uman contemplativ, în continuu război cu lumea materialistă exterioară și cu vanitățile lăuntrice ale ego-ului, perpetuu înclinat spre hipertrofiere.

Prin intermediul alegoriei (ca, de pildă, imaginea monstrului marin ce întruchipează invidia) și al simbolului (în special cel polivalent al mării) autoarea investighează sfera raționalului și a iraționalului, a naturalului și a supranaturalului, într-o povestire palpitantă cu implicații freudiene subliniind consecințele nocive, adesea tragice (tânărul Titus moare înecat), ale vanității și ambiției de a mânui oamenii; ea arată de asemenea cât de greu, dacă nu imposibil, este drumul binelui. Fără a-i impune cititorului să creadă în metodele de autodisciplină spirituală tibetane aplicate în practici ce frizează magicul, scriitoarea atrage atenția asupra existenței lor. Charles își dă în cele din urmă seama că există o necruțătoare cauzalitate a păcatului, că vanitatea sa exacerbată a fost cauza morții lui Titus. Dar cu toate că a evoluat mult pe drumul înțelegerii, el nu se poate schimba radical.

Discipolul explorează în continuare tema răului, pe măsură ce eroul titular reușește să depășească succesiv false imagini despre sine. Marele profesor de filosofie din titlul englezesc devine întruparea aridității sufletești; treptat, el renunță la relațiile umane normale în favoarea căutărilor și speculațiilor filosofice. Când ajunge să înțeleagă că nu mai este capabil de asemenea relații și că, în ciuda căutărilor sale, nu a sesizat nici un mare adevăr care să fie revelația

cărții vieții sale, marele filosof nu poate găsi altă soluție decât sinuciderea. Iris Murdoch demonstrează în acest roman că, deși imperfect, omul se poate răscumpăra prin căldura sentimentelor sale.

Dilema lui Jackson (Jackson's Dilemma, 1995) reia teme murdochiene familiare într-o tramă narativă impredictibilă, ce oferă același deliciu al neașteptatului și al suspansului. Personajele aparțin, ca de obicei, clasei de mijloc sofisticate, lipsite de griji materiale stringente: Edward Lannion, tânărul posesor al unei frumoase proprietăți cu un conac impunător din secolul al XVI- lea, Hatting Hall, a studiat istoria medievală la Cambridge și lucrează doar două dimineți pe săptămână pentru o mică editură londoneză. Benet Barnell, proprietarul mai vârstnic al conacului Penndean din vecinătate, a studiat filosofia, intrând apoi ca funcționar în Administrația civilă, din care s-a retras înainte de începerea acțiunii romanului; Mildred Smalden este o femeie independentă financiar, cu aspirații spirituale și dorința de a se dărui celor din jur; ea renunță la ideea din tinerețe de a se călugări, descoperindu-și vocația preoțească (deschisă acum și femeilor în cadrul bisericii anglicane) de călăuză spirituală a celor amărâți și nevoiași ; Tuan, profesor și cercetător al istoriei religiilor, se dovedește a fi de fapt milionar.

Este o lume cu preocupări artistice — Owen Silbery este pictor de meserie, Edward scrie romane istorice și poezii — sau filosofice: Benet lucrează la o carte despre Heidegger și uneori scrie poezii și el, Tuan studiază religia și misticismul, Mildred e fascinată de religia Indiei. Pe buzele unor asemenea personaje par firești aluziile la Shakespeare (mai ales la *Furtuna*), Platon, Conrad, Kipling, Kafka, Titian și alții. Prospero, arhetip literar central în *Marea, marea*, dă și aici contur simbolic personalității lui Benet, cu înclinația sa de a regiza viețile celor din jur : el își dă toată osteneala să determine căsătoria lui Marian cu Edward, iar când aceasta eșuează, începe să facă aceleași planuri pentru Rosalind, sora lui Marian. Porecla Tuan dată de unchiul Tim lui Tommy după personajul lui Conrad, sugerează romantismul acestuia, căutarea absolutului, a răspunsurilor la marile întrebări ale umanității (esența lui

Dumnezeu, a dragostei, a cunoașterii). Apropierea repetată între Jackson și Kim ca mesageri evocă aura exotică și de mister a Indiei.

Preocupările de filosofie morală ale autoarei se fac simțite și în acest roman. Iris Murdoch considera în *Suveranitatea binelui (The Sovereignty of Good)* că arta și etica sunt cele două zone ce pot produce concepte care să ducă la salvarea individului și a rasei umane, contracarând puterea mereu crescândă a științei. Ea afirma că, într-o viață care este oricum întâmplătoare și incompletă, singurul lucru care are valoare este încercarea de a fi virtuos, ceea ce implică un fel de misticism prin care înțelege o credință nedogmatică și esențialmente neformulată în existența Binelui[8]. Este de remarcat însă că, față de *Capul retezat* sau *O înfrângere destul de onorabilă*, demonicul a dispărut. La început el pare să existe: Edward are impresia că e urmărit și că e sub puterea unui blestem, casa lui pare bântuită, ajunul căsătoriei sale începe cu o inexplicabilă ploaie de pietre ce-i sparge geamul de la birou, incident de rău augur. Treptat toate aceste detalii sinistre ajung să fie percepute de cititor ca o proiecție externă a obsedantului sentiment de vinovăție al lui Edward pentru moartea accidentală prin înec a fratelui său mai mic, Randall ; geamul se dovedește a fi fost spart de Bran, fiul său natural, care, fiind înzestrat cu clarviziune (asemeni lui Jackson), a vrut probabil să încerce să împiedice căsătoria sa cu Marian.

Dacă în cazul lui Edward așteptările stârnite în cititor prin tehnica suspansului, prin aluzii la tragedii, blesteme și incidente sinistre, nu sunt satisfăcute de detaliile biografice scoase treptat la iveală, figura centrală a lui Jackson rămâne până la sfârșit enigmatică și ambiguă. Legenda răspândită în cercul de prieteni ai lui Benet, că Jackson a fost găsit de Unchiul Tim ghemuit într-o cutie de carton sub podul Londrei, sugerează un paralelism simbolic între Moise și Jackson. Legea în care crede Jackson este să fii de ajutor celor din jur : „Aș vrea să vă fiu de ajutor dacă ați avea nevoie de ajutor, pot face o mulțime de lucruri", sunt primele cuvinte pe care i le spune el lui Benet. Jackson pare să știe în mod misterios mișcările lui Benet, știe unde s-a mutat acesta, știe că va veni să-l caute pe pod. Jackson are un singur nume, care pare a fi de familie. Oare pentru a sugera tipul de om mereu gata să-i servească pe cei din jur?[9]

Jackson nu spune nimic despre sine, doar vaga informație că vine din Sud, iar trăsăturile sale confirmă originea indiană. Unchiul Tim l-a socotit un primitiv, în timp ce Benet spune că este o persoană educată. Mildred intuiește în el o profundă suferință lăuntrică din cauza remușcărilor, dar atunci când naratorul ne oferă acces la viața sa interioară nu aflăm nimic mai precis. Oare a cauzat el, asemenea lui James Arrowby, moartea unei persoane dragi? Nu ni se spune. A făcut poate închisoare din această cauză ? Nu ni se dă nici un răspuns, dar ni se sugerează. Iar altă dată îi vorbește lui Mildred despre remușcare și iertare. Aflăm în schimb că el a așteptat un semnal, sperând să fie purtătorul unui lucru prețios, un mesaj către un personaj important, monarh sau om de știință. Apoi se contrazice, spunând că, de fapt, aspirase spre sfințenie. Deși are unele însușiri ieșite din comun (la sfârșit aflăm că de fapt el îl chemase telepatic pe Benet pe pod), Jackson nu știe ce să facă atunci când Marian vine la el. Găsește însă intuitiv soluția firească prin care doi oameni devin fericiți; Iris Murdoch reușește să creeze impresia că, prin simpla lui prezență, Jackson îi face pe cei din jur să se cunoască mai bine, să-și deceleze adevăratele sentimente, contribuind la împlinirea lor sufletească: Edward reușește să-și depășească obsesiile și complexele și să-și dea seama de sentimentele sale pentru Ana, Mildred are revelația posibilității îndeplinirii vocației sale fără să părăsească un vechi prieten ca Owen, Rosalind și Tommy își descoperă fericirea dragostei complete, în care atracția fizică completează afinități spirituale. Benet este singurul personaj care rămâne izolat, unicul său pas spre autocunoaștere fiind acela de a înțelege că el nu reprezintă nimic, că nu e nicidecum un savant, așa încât să poată scrie cartea începută despre Heidegger. În cazul lui, sugestia de înclinații homosexuale inconștiente (de pildă în scena în care ar vrea să-l consoleze, mângâindu-l, pe Edward), faptul că nu a iubit pe nimeni niciodată, deși este un prieten devotat și afectuos, îl plasează emblematic în categoria personajelor murdochiene incapabile să stabilească relații umane autentice. Probabil de aceea se întreabă Jackson, în finalul romanului, dacă a făcut o greșeală în privința lui Benet.

Autorul implicit ne oferă două păreri aproape identic formulate despre Jackson, care astfel se coroborează reciproc: Owen îi spune lui Jackson că e un avatar cu o aripă frântă, poate în vârstă de două sute de ani, iar Mildred se întreabă dacă această ființă stranie nu e un avatar rătăcitor. Imaginea păsării cu aripa frântă ne-o sugerează pe cea a unui porumbel, semnul iconic al Duhului Sfânt. Alte echivalențe simbolice sunt intuite mai apoi de Mildred, personajul cu cele mai înalte căutări spirituale. Când Jackson revine la Benet, ea îl vede schimbat de suferință și consideră că a fost plecat pentru o nouă încarnare, că se numără printre cei ce continuă să trăiască, poate în Tibet sau altundeva, o sută sau chiar o mie de ani, venind pe pământ ca îngeri păzitori. Când îl atinge, Mildred îi simte mâinile arzând, cu stigmatele hristice, căci el a fost bătut asemeni lui Hristos sau îl vede bolnav, ca un Rege Pescar deghizat. Apoi, beneficiind poate de idei critice postcoloniale, Mildred îl definește în mod neașteptat pe Jackson drept Caliban, „căci cunoaște insula și animalele și plantele și sunetele stranii". Totuși, se impune mai degrabă paralelismul cu Prospero, căci la sfârșitul romanului Jackson ne spune că se află fără puterile sale magice.

Într-adevăr, Jackson e asociat adesea, la propriu sau metaforic, cu diverse animale[10], ceea ce sugerează perfecta sa integrare în ciclul marelui lanț al firii, al creației. Desigur, gestul său final are o mare forță simbolică – repune cu blândețe un păianjen în mijlocul plasei sale. Jackson acționează mereu în sensul firescului, al armoniei universale.

Se cuvine să spunem câteva cuvinte despre Unchiul Tim, marele absent al cărui spirit permeează întreaga acțiune. Ca și Mildred, el face legătura cu spiritualitatea indiană; el este cel care-l acceptă pe Jackson imediat, așa cum tot pe loc intuiește calitatea umană deosebită a lui Tommy, pe care-l întâlnește întâmplător într-un tren. Desigur că numele personajului nu e întâmplător, ci conține o aluzie culturală : Tim nu vine de la Timothy, cum se întâmplă de obicei, ci de la Timaios, filosoful pitagoreic care, în dialogul omonim al lui Platon, își expune viziunea demiurgică asupra creației lumii.

La începutul povestirii, vocea autorului omniscient ne spune că Benet nu a crezut niciodată în Dumnezeu, dar că a crezut totuși

în Hristos și în Platon, într-un Hristos platonic, o icoană a bunătății. Apoi experiența întâlnirilor repetate cu Jackson îl face să intuiască existența Sorții. De asemenea, dacă Jackson se prezintă ca un mesager ce așteaptă semnale, acestea vin desigur dintr-un alt plan, transcendent, unde e scris „ceea ce e necesar".

Așadar *Dilema lui Jackson* pare să marcheze o evoluție importantă în viziunea despre lume a scriitoarei, în sensul acceptării unui plan transcendent, precum și o deplasare a centrului de greutate în câmpul de forțe înspre personajele ce sunt manifestări ale Binelui sau tind spre el.

Monica Bottez

NOTE

[1] Elizabeth Dipple, *Iris Murdoch. Work for the Spirit*, Methuen, Londra, 1982, p. 134.

[2] S.W. Dawson, *Iris Murdoch: "The Limits of Contrievance"* în *The New Pelican Guide to English Literature*, Ed. B. Ford, vol. 8, 1983, p. 229.

[3] Walter Allen, *Tradition and Dream*, Penguin, 1971, p. 303.

[4] Elizabeth Dipple, *op. cit.*, p. 140.

[5] Iris Murdoch, *The Sandcastle*, Penguin, 1960, p. 209.

[6] Iris Murdoch, *The Fire and the Sun*, Routledge and Kegan Paul, Londra, 1977, pp. 76–77.

[7] Frank Kermode, *"The House of Fiction: Interviews with Seven English Novelists"* în *Partisan Review*, XXX, 1963, p. 64.

[8] Iris Murdoch *"On God and Good"* în *The Sovereignty of Good*, Routledge and Kegan Paul, Londra, 1970, pp. 76, 74, 87.

[9] Valeții, cameristele, majordomii etc. sunt întotdeauna chemați cu un singur nume, cel de familie, în casele englezești în care servesc.

[10] În general toate personajele ce aspiră spre Bine sunt definite metaforic în termeni animali: Rosalind îl descrie pe Tuan folosind cuvintele

unchiului Tim — „a spus că erai ca un băiat grec blând și dulce, ca un animal frumos și bun".

[11] Teoria cosmogonică a lui Timaios este următoarea: Demiurgul a creat universul din cele patru elemente (pământ, aer, apă, foc), apoi stelele și zeii infernali care, la rândul lor, au plămădit trupurile muritoare ale oamenilor, dăruite apoi de Demiurg cu suflete nemuritoare.

LA EDITURILE IRI ȘI UNIVERS ENCICLOPEDIC AU APĂRUT:

Mircea Seche, Luiza Seche – Dicționarul de sinonime al limbii române	69.900 lei
Bujor T. Râpeanu, Cristina Corciovescu – Dicționar de cinema	47.500 lei
Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație	16.000 lei
Larousse – Dicționar de civilizație musulmană	24.900 lei
Larousse – Dicționar de civilizație egipteană	22.500 lei
Larousse – Dicționar de psihanaliză	24.900 lei
Larousse – Dicționar de sociologie	10.500 lei
Jacques Derrida – Diseminarea	26.900 lei
Marcel Gauchet – Inconștientul cerebral	14.900 lei
Jeanne Ancelet-Hustache – Meister Eckhart și mistica renană	17.900 lei
Patricia Hidiroglu – Apa divină	16.900 lei
François Brune – Hristos și Karma	17.000 lei
G. Dumézil – Zeii suverani ai indoeuropenilor	24.900 lei
Rudolf Steiner – Mistica. Gând uman, gând cosmic	14.900 lei
Rudolf Steiner – Evanghelia după Luca	16.900 lei
Rudolf Steiner – Pragul lumii spirituale	12.900 lei
Rudolf Steiner – Din cronica Akașa	11.900 lei
W. Shakespeare – Furtuna	6.000 lei
W. Shakespeare – Regele Lear	16.900 lei
Aristotel – Organon (vol. I)	26.900 lei
Th. Ribot – Voința și patologia ei	11.900 lei
Leonard Gavriliu – Inconștientul în viziunea lui Lucian Blaga	14.900 lei
Vasile Tonoiu – În căutarea unei paradigme a complexității	11.900 lei
William Golding – Oameni de hârtie	15.900 lei
Petru Creția – Norii	7.500 lei
Tudor Opriș – Zoologia	14.900 lei
Copacul fermecat – Povești	3.500 lei
Luminița Bădeliță – Analiza matematică clasa a XII-a	3.900 lei
Mihai Retegan, Cornel Lungu – 1956 – Explozia	13.900 lei
A. Răduțiu și L. Gyémánt – Repertoriul izvoarelor statistice privind Transilvania (1690–1847)	10.000 lei

Mircea Rebreanu – Optimismul nostru	3.900 lei
Mircea Rebreanu – Semnificația secolului nostru	9.900 lei
Mircea Rebreanu – În spațiul cultural al Carpaților	9.900 lei
Mircea Rebreanu – Gândirea filosofică română	8.900 lei
Michael Crichton – Terminalul uman	10.900 lei
Album – Berthelot și România	27.000 lei

LA EDITURILE IRI ȘI UNIVERS ENCICLOPEDIC VOR APĂREA:

Jeanne Guesné – Corpul spiritual	18.900 lei
Larousse – Dicționarul spațiului	32.000 lei
Iris Murdoch – Dilema lui Jackson	24.900 lei
Frieda Fordham – Introducere în psihologia lui C.G. Jung	19.900 lei
Aristotel – Organon (vol. II)	43.000 lei

Comandând prin poștă o carte apărută la una din editurile
IRI sau UNIVERS ENCICLOPEDIC
obțineți o reducere de:

15%

Pentru comenzi cu o valoare mai mare de 60 000 lei obțineți o reducere de:

20%

Costul expedierii prin poștă e suportat de edituri.

Adresa: CP 33–2, București, România
Tel.: (401) 222 62 86
(401) 223 15 30 / int. 1606, 1030, 1430

15179/24.990